

మరో అమ్మ

మేరీజోన్స్ ఆత్మకథ

సిఐటియు

మరో అమ్మ

మేరీ జోన్స్ ఆత్మకథ
(1830-1930)

తెలుగు

కె. ఉష, పి.మణి

ప్రచురణ

సిఐటియు ఆంధ్రప్రదేశ్ కమిటీ

పశాన్ నెం. 1-7-139/44, ఎన్.వి. భాస్కర్‌రావు స్మారక కేంద్రం
ఎస్.ఆర్.కె. నగర్, ముషీరాబాద్, హైదరాబాద్-040-27612474

Telugu Version of

'THE AUTOBIOGRAPHY OF MOTHER JONES'

96758

ముద్రణ : జనవరి, 2014

వెల : ₹ 75/-

ప్రతులకు

సిబిటియు

1-7-139/44, జమిస్థాన్‌పూర్, ముషీరాబాద్, హైదరాబాద్

ప్రజాశక్తి బుక్‌హౌస్

1-1-187/1/2, చిక్కడపల్లి, హైదరాబాద్-20. ఫోన్ : 040-27608107

ముద్రణ

ప్రజాశక్తి డైలీ ప్రింటింగ్ ప్రెస్, హైదరాబాద్

website : www.psbh.in

మా మాట

కార్మికోద్యమ చరిత్రలో మహోన్నత శిఖరాలనధిష్టించిన నేత మదర్ జోన్స్. ఆమె ఆత్మకథ తెలుగు పాఠకులకు అందిస్తున్నందుకు ఆనందిస్తున్నాము. ఒక సాధారణ స్త్రీ, ఒక అసాధారణ నాయకురాలిగా, కార్మికుల ఆరాధ్య దేవతగా మారిన విధం ఈ పుస్తకంలో మనకు గోచరిస్తుంది.

నేడు ప్రపంచంలోనే అతి పెద్ద ప్రజాస్వామ్య దేశంగా కీర్తించబడుతున్న అమెరికా, తన దేశంలో సంపదల సృష్టికి, ఆధునిక మానవ జీవితావసరాల సృష్టికి సర్వశక్తులు ధారపోసిన కార్మికవర్గాన్ని అతి క్రూరంగా అణిచిపెట్టిన తీరు ఈ పుస్తకం కళ్ళకు కట్టినట్లు వివరిస్తుంది. కార్మికోద్యమాన్ని అణిచిపెట్టడంలో ప్రభుత్వం, పోలీసు, చట్టం, న్యాయస్థానం, చట్టసభలు, పత్రికలు, తుదకు దేశాధినేతలు ఎలా కంకణం కట్టుకున్నారో విదితం చేస్తుంది.

ప్రభుత్వ యంత్రాంగాన్ని అడ్డంపెట్టుకొని కార్మికుల స్వేచ్ఛతో సహజవనరులను పిండుకొని అధికార, ధనబలంతో దేశాన్ని ప్రపంచాన్ని శాసిస్తున్న గుత్తపెట్టుబడిదారుల దుర్మార్గాల్ని వెల్లడిస్తుంది ఈ పుస్తకం. చదువుతున్నంత సేపు 1848లో మార్ట్, ఎంగెల్స్ లు రచించిన కమ్యూనిస్టు ప్రణాళికలోని మొట్టమొదటి పేరాలోని 'సమాజ చరిత్ర అంటే వర్గ పోరాటాల చరిత్ర' అన్న వాక్యం మదిలో మెదులుతూ వుంటుంది.

పెట్టుబడి ఇనుప పాదాల కింది నలిగిపోతున్న కార్మికవర్గ విముక్తిని, తద్వారా మానవాళి అభ్యుదయాన్ని ఆశించే ప్రతి ఒక్కరూ చదవదగిన పుస్తకం. ప్రత్యేకించి కార్మికవర్గ ఉద్యమాల్లో నిరంతరం తలమునకలయ్యే కార్యకర్తలకు ఇదొక కరదీపిక.

కామ్రేడ్ నండూరి ప్రసాదరావు విద్యార్థి దశలోనే దేశ స్వాతంత్ర్య సమరంలోకి ఉరికి, జమిందారి భూస్వామ్య విధానానికి వ్యతిరేకంగా రైతాంగ పోరాటాలు నడిపి ఆ తదనంతరం తన జీవితాంతం కార్మికవర్గ శ్రేయస్సు కోసం శ్రమించిన నేత. ఆయన వర్ధంతి నవంబర్ 29న ఈ పుస్తకం ఆవిష్కరిస్తున్నందుకు గర్విస్తున్నాము.

సుమారు 100-150 సంవత్సరాల క్రిందటి కార్మికోద్యమ చరిత్రకు సంబంధించి 100 సంవత్సరాల క్రితం రాసిన ఈ పుస్తకాన్ని తెలుగు పాఠకులకు అనువదించి అందించిన సిఐటియు కార్యకర్తలు కామ్రేడ్స్ కె.ఉష, పి.మణిలకు, ఓపికగా డిటిపి చేసి ఇచ్చిన కామ్రేడ్స్ వి.కృష్ణ, జి.బీలావతి, కె.ఆర్.కె.మూర్తి, భీంరావులకు, పుస్తకాన్ని అందంగా డిజైన్ చేసి అచ్చువేసి ఇచ్చిన ప్రజాశక్తి వారికి, టైటిల్ డిజైన్ చేసిన శ్రీరాం కారంకి గారికి, పుస్తక ప్రచురణకు ప్రోత్సాహాన్నిచ్చిన శ్రీ అక్కినేని కుటుంబరావుగారికి, ఎస్. పుణ్యవతిగారికి శుభాభినందనలు తెలియజేస్తున్నాము. పుస్తకానికి పరిచయ వాక్యాలు రాసి కార్మికోద్యమానికి కర్తవ్య బోధ చేసిన సిఐటియు రాష్ట్ర పూర్వ ప్రధాన కార్యదర్శి కామ్రేడ్ బి.వి.రాఘవులుగారికి ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాము.

- ప్రచురణకర్తలు

విషయసూచిక

పరిచయం - బి.వి. రాఘవులు	5
1. తొలిదినాలు	12
2. హే మార్కెట్టు విషాదము	17
3. వర్జీనియా సమ్మె	22
4. వేలాండ్ “హేతువాద విజ్ఞాపన”	25
5. ఆర్నాట్లో విజయం	27
6. పశ్చిమ వర్జీనియాలో యుద్ధం	34
7. న్యాయమూర్తి - మానవతావాది	41
8. రూజ్‌వెల్ట్ వలలో జాన్ మిట్చెల్	45
9. పశ్చిమ వర్జీనియాలో మారణకాండ	51
10. మిల్లు పిల్లల మార్చ్	56
11. ఈరోజు గాడిదలు కూడ సమ్మెలోకి వచ్చాయి.	65
12. మహిళలు కోల్‌డేల్ బూజుని దులిపిన వైనం	69
13. క్రిపుల్ క్రీక్ సమ్మె	72
14. బాల కార్మికులు	86
15. మోయర్, హేవుడ్, పెట్టిబోన్	96
16. మెక్సికన్ విప్లవంలో నా పాత్ర	98
17. మహిళలు పాటలతో జైలు నుండి విముక్తి అయ్యారు	102
18. పశ్చిమ వర్జీనియాలో విజయం	104
19. గన్‌మెన్లు, కాపలాదార్లు	111
20. గవర్నర్ హంట్	113
21. రాక్‌ఫెల్లర్ జైళ్ళలో	117
22. పోరాటం చేయడానికి ఓటుహక్కు అక్కరలేదు	125
23. పశ్చిమ వర్జీనియాలోని జైలు క్యాంపులో	128
24. 1919లో స్టీల్ సమ్మె	130
25. పోరాటం ఓటమి - పోరాటం గెలుపు	136
26. మధ్యయుగాల నాటి పశ్చిమ వర్జీనియాలోకి మళ్ళీ	138
27. నాయకుల బలహీనతలున్న ఉద్యమం కొనసాగుతుంది	140

పరిచయం

- బి.వి. రాఘవులు

మదర్ జోన్స్ ఆత్మకథ ఆలస్యంగానైనా తెలుగులో రావడం సంతోషించదగిన విషయం. నేడు రాష్ట్రంలో కార్మికోద్యమం ఎదుర్కొంటున్న సమాజాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి, ఆటంకాలను అధిగమించి ఉద్యమాన్ని ముందుకు తీసుకుపోవడానికి కార్మిక నాయకులకు, కార్యకర్తలకు మదర్ జోన్స్ జీవితానుభవాలు ఎంతగానో తోడ్పడతాయి. కార్మికోద్యమాన్ని, సంఘటిత శక్తిని బలపీఠం చేయడానికి పాలకవర్గాలు, ప్రభుత్వాలు చేస్తున్న దాడిని ఎలా ఎదుర్కోవాలో, ఉద్యమాన్ని ఎలా ముందుకు తీసుకుపోవాలో అని సతమతమవుతున్న సంఘాలకు, కార్యకర్తలకు మదర్ జోన్స్ కృషి మార్గదర్శకం కాగలదు. శ్రామిక రాజ్యం గురించి, కార్మికోద్యమం గురించి ఆలోచించే వారెవరైనా అనుసరించాల్సిన, అనుకరించాల్సిన, నేర్చుకోవాల్సిన జీవితం ఆమెది.

. . .

మదర్ జోన్స్ జీవించిన కాలం 1830-1930. పుట్టింది ఐర్లాండ్ దేశంలోనైనా జీవితాంతం గడిపింది అమెరికాలో. జోన్స్ జీవించిన కాలం అమెరికా దేశ చరిత్రలో, అమెరికా కార్మికోద్యమంలో ఒక చారిత్రాత్మక దశ. అమెరికా గుత్తపెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థకు పునాది పడిన ఆకాలానికి సరళీకరణ విధానాల ప్రవేశంతో ఇండియాలో స్పదేశీ, విదేశీ గుత్తపెట్టుబడిదారుల ఉక్కు పిడికెలి బిగిస్తున్న ఈ కాలానికి కొన్ని వ్యత్యాసాలున్నా అనేక సారూప్యతలున్నాయి. ఆ సారూప్యతల్లో ముఖ్యమైనవి క్రూరమైన శ్రమ దోపిడీ, కార్మికోద్యమ అణచివేత.

మదర్ జోన్స్ జీవించిన శతాబ్ద కాలం అమెరికా చరిత్రలో “గిల్డెడ్ యుగం”గా పేరుగాంచింది. ఈ కాలంలో ఐరోపా నుండి పెట్టుబడులు భారీగా వచ్చాయి. పారిశ్రామికీకరణ వేగంగా జరిగింది. రైలుమార్గాలు ప్రైవేటు కంపెనీల ఆధ్వర్యంలో వేగంగా విస్తరించాయి. బొగ్గు, స్టీలు, ఆయిల్, చక్కెర, మాంసం, యంత్ర నిర్మాణ రంగాలలో కార్పోరేషన్లు, ట్రస్టుల ఆధ్వర్యంలో పెద్దపెద్ద పెట్టుబడిదారులు ఆవిర్భవించారు. ఈ రోజుకీ మనం వింటున్న రాక్ ఫెల్లర్, మెల్లాన్, కార్నీచ్, మోర్గాన్, స్టాన్ ఫోర్డ్, వాండర్ బిల్ట్

వంటి పేర్లన్నీ ఆనాడు సామాన్య ప్రజలు “రాబర్ బేరన్స్”గా ఈసడించుకున్న పెట్టుబడిదారులవే.

ఒకవైపున కొద్దిమంది సంపన్నులు సిరిసంపదలతో, విలాసాల్లో మునిగి తేలుతుంటే, మరోవైపున అత్యధిక శ్రామిక ప్రజలు గర్భదరిద్రంలో మగ్గుతుండేవారు. క్రూరమైన దోపిడి జరిగేది. జంతువుల కన్నా హీనంగా దుర్భరమైన పరిస్థితుల్లో కార్మికులు పని చేసేవారు. ఫ్యాక్టరీల్లో కార్మికులు రోజుకు 15 గంటలు వెట్టిచాకిరీ చేసేవారు. పిల్లలు, స్త్రీల శ్రమను అమానుషంగా దోచుకునేవారు. రాజ్యం, ప్రభుత్వం, కోర్టులు యజమానుల కొమ్ముకాసేవి. కార్మికులను అణచిపెట్టేందుకు కిరాయి సాయుధ దుండగులను, సైన్యాన్ని వినియోగించడం, హత్యలు చేయడం నిత్యకృత్యం. కోట్లాది మంది ఇతర దేశాల నుండి వలస వచ్చిన ప్రజలతో పట్టణాల్లో మురికి వాడలు కిక్కిరిసిపోయాయి. అంతులేని అవినీతి, అక్రమాలు, సామాజిక అశాంతి పెచ్చరిల్లాయి. మాఫియా గ్యాంగులు సమాంతర రాజ్యాన్ని నడిపాయి. ప్రమాదాల్లో వికలాంగులైనవారు, అల్పాయుష్షుతో మరణించేవారు, అంటువ్యాధులకు బలయ్యేవారు అత్యధికులు.

ఇటువంటి దుర్భర పరిస్థితుల నుండి, దోపిడీ నుండి ఉపశమనం పొందేందుకు కార్మికులు, శ్రామికులు క్రమేణా సంఘటితం కావడం ఈ కాలంలో ప్రారంభమైంది. ఎక్కడికక్కడ కార్మిక సంఘాలు, సహకార సంఘాలు ఆవిర్భవించాయి. ఐరోపా ఖండం నుండి వలసవచ్చిన వారిలో కార్మికోద్యమంతో సోషలిస్టు భావాలతో ప్రభావితమైన కొంత మంది ఎక్కడికక్కడ సంఘాలను ఏర్పరచారు. వాటి ఆధ్వర్యంలో అనేక సమ్మె పోరాటాలు జరిగాయి. 1873, 1883లలో వచ్చిన రెండు ఆర్థిక మాంద్యాలు శ్రామికుల పరిస్థితిని మరింత దిగజార్చాయి. కార్మికోద్యమంలో సమరశీలతను పెంచాయి. ఈ కాలంలో నైట్స్ ఆఫ్ లేబర్ (Knights of Labour) అన్న సంస్థ కార్మికవర్గాన్ని సంఘటితం చేయడంలో మంచి కృషి చేసింది. ఈ సంస్థలోనే కార్మిక సంఘ కార్యకర్తగా మేరీజోన్స్ కృషి ప్రారంభమైంది. ఈ కాలంలో అమెరికా కార్మికోద్యమంలో గొప్ప ప్రభావం చూపించిన పెద్ద రైల్వే సమ్మె 1877లో జరిగింది. ప్రపంచవ్యాపితంగా ప్రసిద్ధిగాంచిన మేడే ఫుటన 1886లో చికాగో హే మార్కెట్లో జరిగింది. ఈ సంఘటనను ఆసరా చేసుకొని అప్పుడప్పుడే వేళ్ళూనుకుంటున్న కార్మికోద్యమాన్ని పాలకులు తీవ్ర నిర్బంధంతో అణచివేశారు. పర్యవసానంగా నైట్స్ ఆఫ్ లేబర్ సంస్థ క్రమేణా కనుమరుగైపోయింది. అయినా కార్మికోద్యమ అభివృద్ధి కొనసాగింది. 1881, 1905 మధ్యకాలంలో అమెరికాలో 37000 సమ్మెలు జరిగాయి. 1894లో ఫుల్మేన్ సమ్మెగా పేరుగాంచిన రైల్వే సమ్మె అమెరికన్ రైల్వే యూనియన్ ఆధ్వర్యంలో జరిగింది. ఆఖరుకు సైన్యాన్ని తెచ్చి అణచివేసినా కార్మికోద్యమాన్ని బలహీనం చేయడానికి పాలకులకు సాధ్యపడలేదు. విడి విడి

ఉద్యమాలను ఐక్య పరిచేందుకు వేదికగా 1886వ సంవత్సరంలో అమెరికన్ ఫెడరేషన్ ఆఫ్ లేబర్ ఏర్పడింది.

. . .

ఈ కల్లోలిత పరిస్థితుల మధ్య, పెల్లుబుకుతున్న కార్మికపోరాటాల మధ్య మదర్ జోన్స్ ప్రజా జీవితం సాగించింది. కార్మిక సంఘ కార్యకలాపాల్లో చురుకుగా పాల్గొనే భర్త ద్వారా ఉద్యమాల గురించి తెలుసుకున్నది. దర్జీ వృత్తిలో భాగంగా సంపన్నుల సోమరితనాన్ని, విచ్చలవిడి విలాస జీవితాన్ని గమనించి ఏవగించుకున్నది. భర్త, నలుగురు పిల్లలు ఒకేసారి అంటువ్యాధితో మరణించిన విషాదాన్ని తట్టుకొని నిలబడింది. కష్టపడి అభివృద్ధి చేసుకున్న దర్జీ దుకాణం 1874లో జరిగిన చికాగో అగ్ని ప్రమాదంలో ఆహుతి అయి దిక్కులేనిదయినా మనోనిబ్బరం కోల్పోలేదు. అప్పటికే చికాగో శ్రామిక సమావేశాల్లో పాల్గొని ఉద్యమ భావాలు ఒంటబట్టించుకున్న జోన్స్ కార్మిక సంఘ కార్యకర్తగా మారింది. ఆనాటి నుండి వెనుదిరిగి చూడకుండా ఐదు దశాబ్దాలకు పైగా సంఘ కార్యకర్తగా కార్మికోద్యమానికి అంకితమయ్యింది. అమెరికా కార్మికులకు నాయకత్వం వహించిన ప్రముఖ సంస్థలైన యునైటెడ్ మైన్ వర్కర్స్ ఫెడరేషన్, ఇండస్ట్రియల్ వర్కర్స్ వరల్డ్ వంటి సంస్థల నిర్మాణంలో భాగస్వామి అయ్యింది.

జోన్స్ నూటికి నూరుపాళ్లు పోరాటయోధురాలు. ఒక సమావేశంలో జోన్స్ గురించి పరిచయం చేస్తూ ఆమెను మానవతావాదిగా సంబోధించినపుడు “నేను మానవతావాదిని కాదు. నేను ఉద్యమవాదిని” అని ప్రకటించి పోరాటాలను, ఉద్యమాలను నిర్మించడానికే జీవితాన్నంతటినీ వెచ్చించింది. గని కార్మికుల దుర్భర పరిస్థితులకు వ్యతిరేకంగా ప్రాణాలకు తెగించి పోరాడింది. పెన్నిల్వేనియా, పశ్చిమవర్జీనియా, కొలరాడో గని కార్మికుల పోరాటాల్లో ముఖ్య పాత్ర వహించింది. ఆత్మకథలో జోన్స్ పాల్గొన్న ఇంకా అనేక ఉద్యమాల వివరాలున్నాయి.

పోరాటాల్లో మహిళలు, కుటుంబాలు నిర్వహించగల కీలక పాత్రను గుర్తించి, వారిని కదిలించేందుకు నిరంతరం కృషి చేసింది. ఆమె పాల్గొన్న ప్రతి పోరాటంలో మహిళలు ముందుపీఠిన వున్నారు. ముఖ్యంగా సమ్మె ద్రోహాలను అరికట్టడంలో, నిర్బంధాన్ని ఎదుర్కోవడంలో మహిళలెంతో చెయ్యగలరని అర్థమవుతుంది. చీపురు కట్టల దళాలంటే ఆనాడు సమ్మె విచ్చిన్నకులకు హడలెత్తేది. మహిళలను చెడగొడుతున్నదని, రోడ్లపైకి లాగుతున్నదని, స్త్రీత్వాన్ని నాశనం చేస్తున్నదని జోన్స్ పై తీవ్రంగా దుష్ప్రచారం చేశారు. ఇటువంటి ప్రచారానికి కొంతమంది కార్మికనాయకులమనుకునేవారూ ఒడిగట్టారు. వీరందరికీ జోన్స్ ఒకే సమాధానం చెప్పింది. ప్రత్యక్షంగా స్త్రీత్వం (Ladyness) అంటూ ఏమీలేదని, అది స్త్రీలను క్లబ్బులకు, వంటగదికి పరిమితం చెయ్యడానికి దోపిడీ సమాజం సృష్టించిన భావమేనని చెప్పి విమర్శకుల నోళ్లు మూయించింది. అయితే

వర్గపోరాటాలలో, సమ్మెలలో స్త్రీల పాత్రను జోన్స్ నొక్కి చెప్పింది. కార్మిక పోరాటాలలో స్త్రీల పాత్రను బలహీన పరుస్తుందని భావించి మహిళల ఓటుహక్కు ఉద్యమాన్ని ఉపేక్షించిందన్న విమర్శకు ఆమె గురైంది.

పెట్టుబడిదారులు లాభాల కోసం పసి పిల్లలతో వెట్టి చాకిరి చేయించుకుంటూ లేత వయసులోనే వారి జీవితాలను నాశనం చేస్తున్న దుర్మార్గానికి వ్యతిరేకంగా జోన్స్ పోరాటం చేసింది. ఆనాడు చిన్నపిల్లలు వారానికి 60 గంటలు పనిచేసేవారు. ముఖ్యంగా బట్టల మిల్లుల్లో చిన్నపిల్లలను విస్తారంగా వినియోగించేవారు. యజమానుల దుర్మార్గాలను సమాజం ముందు బట్టబయలు చేయడానికి 1903లో 200 మంది పిల్లలతో ఫిలడెల్ఫియా నుండి న్యూయార్క్ లోని అధ్యక్షుడు థియోడార్ రూజ్ వెల్ట్ ఇంటి వరకు యాత్ర నిర్వహించింది. “మేం గనికి కాదు, బడికి వెళతాం” అన్న నినాదంతో ప్రచారం నిర్వహించింది. బాల శ్రామికుల దుర్భర జీవితాల పట్ల అమెరికా సమాజంలో స్పృహను కల్పించడంలో కృతకృత్యురాలయింది. బాల కార్మికుల శ్రమను నిషేధించే చట్టాలను గట్టిగా అమలు జరిగేట్లు చేయగల్గింది.

నిరుద్యోగుల ఉద్యమంలోను జోన్స్ ముఖ్యపాత్రను నిర్వహించింది. 1893లో అమెరికా ఆర్థిక వ్యవస్థ తీవ్ర మాంద్యంలో పడినప్పుడు లక్షల మంది కార్మికులు పని కోల్పోయారు. ఉపాధి దొరకక యువకులు నిరాశా, నిస్పృహలకు గురయ్యారు. ప్రభుత్వం ఉపాధి కల్పనా కార్యక్రమాన్ని చేపట్టాలని అమెరికా నలుమూలల నుండి 40 బృందాలు వాషింగ్టన్ కి యాత్ర చేశాయి. 1894 ఏప్రిల్ 30న వాషింగ్టన్ లో 6 వేల మందితో నిరుద్యోగులు బయటయిపు నిర్వహించారు. ఈ ఉద్యమంలో జోన్స్ క్రియాశీల పాత్ర నిర్వహించింది.

. . .

శ్రామికుల మధ్య జాతి, మత, ప్రాంత, రంగు, లింగ, దేశ భేదాలను సృష్టించి బలహీనపర్చే పాలకుల ఎత్తుగడలను తిప్పికొట్టి కార్మికవర్గ అంతర్జాతీయ ఐక్యతను చాటి చెప్పింది. వలస కార్మికులు, నల్లజాతి కార్మికులను, శ్రామిక మహిళల పట్ల కార్మికోద్యమంలో వ్యక్తమవుతున్న వివక్షను నిరంతరం ప్రతిఘటించింది. నల్లజాతి ప్రజల సమానత్వం కోసం జోన్స్ చేస్తున్న కృషిని చూసి తన కృతజ్ఞతను వ్యక్తం చేయడానికి ఒక నల్లజాతి మహిళ జోన్స్ గౌను అంచును ముద్దుపెట్టుకోవడానికి అనుమతించాలని కోరినపుడు దానికి జోన్స్ “సోదరీ, దుమ్ముకొట్టుకొని ఉన్న అక్కడ (గౌను అంచు) కాదు, (హత్తుకోవాల్సింది) ఇక్కడ నా ఎద మీద. హృదయానికి హృదయం.” అని చెప్పిన సమాధానం సామాజిక సమానత్వం పట్ల ఆమెకున్న ప్రగాఢ విశ్వాసాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది. భక్తి పేరుతో కార్మికుల్లో నిష్ఠియాపరత్వాన్ని పెంచుతున్న మతభోధనల ప్రభావాన్ని చాకచక్యంగా ఎదిరించింది. “ మరణించిన వారికోసం ప్రార్థించు, బ్రతికున్నవారి కోసం పోరాడు” అని కార్మికులను కర్తవ్యోన్ముఖులను చేసింది.

. . .

పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థలో సంపన్నులకు ఒకన్యాయం, పేదలకొకన్యాయం ఎలా ఉంటుందో ఎత్తి చూపింది. జోన్స్ జైలులో ఉన్నప్పుడు తారసపడిన ఒక ఖైదీతో జరిగిన సంభాషణను ఇలా చెప్పింది. “నువ్వు జైలుకు ఎలా వచ్చావు అని ఒకసారి ఒక వ్యక్తిని అడిగాను. ఒక జత చెవులను దొంగిలించినందుకని అతను చెప్పాడు. నువ్వే గనుక ఒక రైలు మార్గాన్ని దొంగతనం చేసి ఉంటే అమెరికా సెనెటర్లు అయి ఉండేవాడివని నేను చెప్పాను.”

పెట్టుబడిదారీ విధానాన్ని కులదోస్తేనే దోపిడీ అంతం అవుతుందని నమ్మింది. డబ్బు నాగరికత స్థానంలో ఉదాత్త నాగరికత రావాలని చెప్పింది. సోషలిజాన్ని ప్రచారం చేసింది. మూడవ రాజకీయ పార్టీ కార్మిక, కర్షక పార్టీ స్థాపనలో భాగస్వామ్యుణ్ణి. సామాజిక మార్పు కోసం కార్మికులను చైతన్యవంతం చేసేందుకు కృషి చేసింది. కార్మికుల ప్రయోజనాలను ప్రతిబింబించేందుకు “హేతువాద విజ్ఞప్తి” అన్న పత్రికను స్థాపించి నడపడంలో ముఖ్యపాత్ర నిర్వహించింది. “చదవండి, భవిష్యత్ పోరాటాల కోసం నేర్చుకోండి” అంటూ కార్మికులకు విజ్ఞానం అవసరాన్ని నొక్కి చెప్పింది.

. . .

ఆమె అత్యంత ప్రమాదకరమైన వ్యక్తిగా సంపన్నులచే ద్వేషించబడింది. 1902 జూన్ లో పశ్చిమ వర్జీనియా గని కార్మికుల సమ్మె సందర్భంగా నిషేధాజ్ఞలను ఉల్లంఘించిందని జోన్స్ పై కేసు నమోదై విచారణ జరిగింది. ఆ సందర్భంలో ప్రభుత్వ న్యాయవాది రీజ్ గ్రిజార్డ్ ఎదురుగా ఉన్న జోన్స్ ను చూపిస్తూ “అదిగో అక్కడ అమెరికాలోనే అత్యంత ప్రమాదకరమైన మహిళ కూర్చోని ఉంది. .... ఒక్క వేలు కదుపుతుంది. .... వేల మంది పనిముట్లను పక్కన పడేసి వాకౌట్ చేస్తారు.” అని అన్నాడు. యజమానులను వారికి ఊడిగం చేసే ప్రభుత్వాలను, పాలకులను ఎదిరించి, ధిక్కరించింది. నిర్బంధానికి భయపడలేదు. తుపాకులకు, దౌర్జన్యానికి లొంగలేదు. జైళ్ళకు వెళ్ళింది. దుష్ప్రచారాన్ని భరించింది. ప్రపంచాన్నే శాశించే కార్యోరేటు యజమానులను సవాలు చేసింది. గవర్నర్లను, దేశాధ్యక్షులను నిలవేయడానికి జంకలేదు. సమ్మె, పోరాటం, అరెస్టు, జైలు - మళ్ళీ - సమ్మె, పోరాటం, అరెస్టు, జైలు - ఇదీ ఆమె జీవితం.

ఆమె అద్వితీయమైన ఆందోళనకారిణి. ప్రచారకురాలు. ఆనాటి అమెరికన్ సెనేట్ చర్చలో జోన్స్ ను “అన్ని ఆందోళనలకు అమ్మమ్మ” అని నిందించారు. దానికి ఆమె అంతకన్నా ఘాటుగా సమాధానం చెప్పింది. “నేను అన్ని ఆందోళనలకు జేజెమ్మగా అయ్యేంత వరకు బ్రతకాలనుకుంటున్నాను” అని చెప్పింది. ఆమె నిరంతరం కదలికలో వుండేది. ఒకసారి కోర్టులో ఆమె అడ్రస్ గురించి అడిగితే ఇలా చెప్పింది. “నా చిరునామా నా చెవుల లాంటిది. అది నాతోనే ప్రయాణం చేస్తుంటుంది.” శ్రామికుల జీవితాలను, పని పరిస్థితులను అధ్యయనం చేయడానికి నిరంతరం పర్యటనలు చేస్తుండేది. ఎక్కడ

యజమానుల దుర్మార్గాలు ఎక్కువగా వున్నాయంటే అక్కడ ఆఘమేఘాల మీద వాలిపోయేది. ఉద్యమాలకు సహకారం కావాలని ఎవరు కోరినా క్షణాల్లో వారి మధ్య వుండేది. సమ్మె ఎక్కడ ప్రారంభమయినా మద్దతు కూడగట్టేందుకు, సమ్మె ద్రోహులను అడ్డుకునేందుకు నిర్బంధాన్ని ఎదిరించేందుకు, ఆర్థిక దుస్థితిలోనున్న కుటుంబాలను ఆదుకునేందుకు, సహాయంగా విరాళాలను సేకరించేందుకు, క్షతగాత్రులకు వైద్యం అందించేందుకు, స్త్రీలు, పిల్లల నైతిక స్థైర్యాన్ని పెంచేందుకు ఆమె అహోరాత్రులు కృషి చేసేది. జైళ్ళకెళ్లిన కార్యకర్తల విడుదల కోసం పౌరహక్కుల, మానవహక్కుల రక్షణ కోసం పని చేసింది.

కష్టాల్లో-సుఖాల్లో, జయాల్లో, అపజయాల్లో, ఉద్యమాల్లో, కోర్టుల్లో ఎక్కడైనా, ఎప్పుడైనా జోన్స్ శ్రామికుల మధ్యలో వుండేది. ఆదుకునేందుకు, ఆదరించేందుకు, స్థైర్యాన్నిచ్చేందుకు, అవసరమైన చోటకల్లా వాలి పోయేది.

ఆమె వాక్పటిమ, సూటిదనం, హావభావాలు, నిరాశలోవున్న వారికి సైతం వుత్తేజాన్నిచ్చేవి. ధైర్యసాహసాలు పిరికివారికి సైతం ధైర్యాన్నిచ్చేవి. ఆమె పట్టుదల అపజయంలోను ఆత్మవిశ్వాసం పునరుద్ధరించేది. మరణంలో కూడా కార్మికోద్యమాన్ని ఆమె విడవలేదు. ఇల్లినాయిస్ లోని గని కార్మికుల శ్మశానవాటికలో విరైన్ మృతపీఠం సమాధుల పక్కనే తన సమాధిని ఎంచుకుంది.

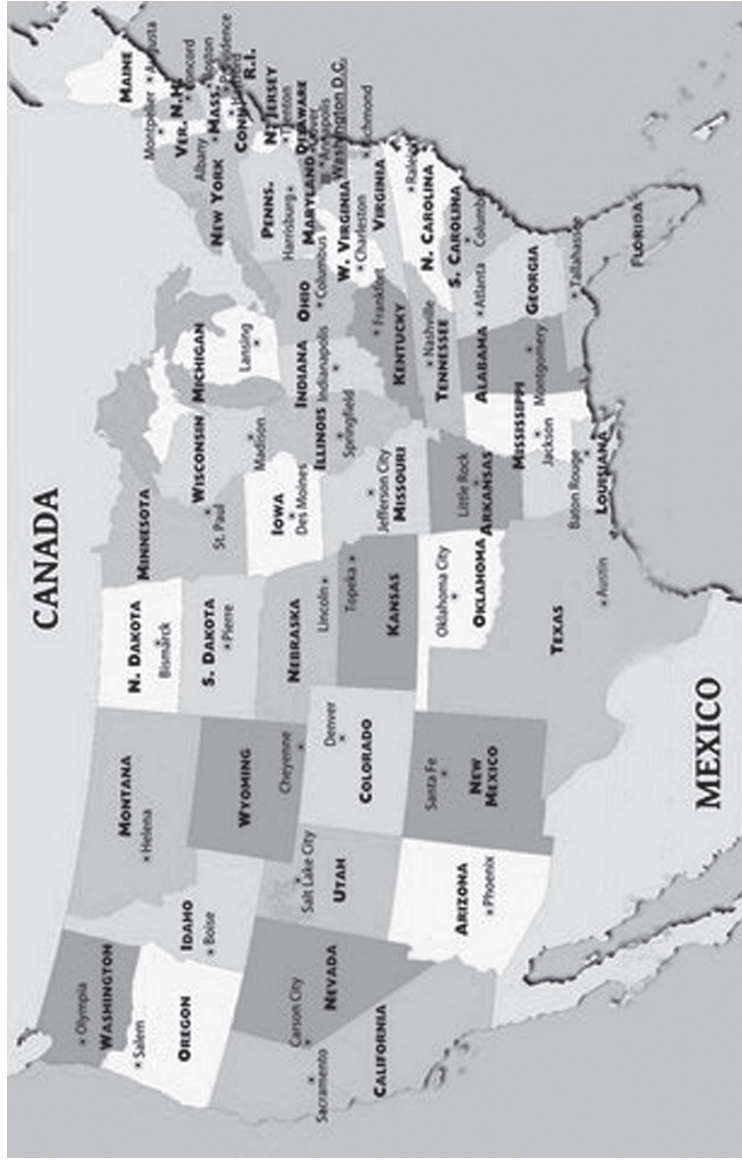
. . .

జోన్స్ తన జీవిత కాలంలోనే గొప్ప వ్యక్తిగా ప్రఖ్యాతిగాంచింది. అమెరికా శ్రామిక ప్రజల పాలిట దేవతగా ఇంటింటా ఆరాధించబడింది. ఈనాటికీ అమెరికా ప్రజలు ఆమెను మరచిపోలేదు. 1974 సంవత్సరం నుండి 'మదర్ జోన్స్ మ్యూజికెన్' లక్షలాది చదువరులకు అభ్యుదయ భావాలు ప్రచారం చేస్తుంది.

మొట్టమొదటసారి 1897లో అమెరికా రైల్వే కార్మిక సంఘ కన్వెన్షన్ లో సంఘ నాయకులు జోన్స్ ను మదర్ జోన్స్ గా సంబోధించారు. ఆనాటి నుండి ఆపేరు ఆమెకు స్థిరపడిపోయింది. అమెరికన్ కార్మికవర్గం, కష్టజీవులు ఆమెను తమ అమ్మగానే భావించారు. అమ్మలుగా పిలవబడే అనేక మంది ఇప్పుడు కూడా ఉన్నారు. కానీ జోన్స్ కు వారికి ఎంతో తేడా ఉంది. మహిమలు గల మనిషిగా ప్రచారం జరిగినందున అమ్మగా పిలవబడలేదు. సంపన్నుల విరాళాలతో సేవా కార్యక్రమాలు నిర్వహించి అమ్మగా మారలేదు. పేదల జీవితాలతో మమేకమై, పేదల ఉద్యమాలతో పెనవేసుకోవడం ద్వారా వారికి అమ్మ అయ్యింది. గోర్కి నవలలో 'అమ్మ' కలం నుండి ఉద్భవిస్తే "మదర్ జోన్స్" నిజ జీవితం నుండి ఆవిర్భవించింది.

తేదీ : 05.11.2013

హైదరాబాద్

అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాల రాజకీయ పటం
 మదర్ జోన్స్ తన ఉద్యమ జీవితంలో దాదాపు దేశం మొత్తం పర్యటించారు.

1

తొలి దినాలు

నేను 1830లో పుట్టాను. నా జన్మస్థలం ఐర్లాండ్‌లోని కార్మ్‌నగరం. నా ప్రజలు పేదవారు. తరతరాలుగా ఐర్లాండ్ స్వాతంత్ర్యం కోసం పోరాడారు. ఈ పోరాటంలో అనేక మంది ప్రాణత్యాగం చేశారు. మా నాన్నగారు రిచర్డ్ హారీస్ 1835లో అమెరికాకు వలస వచ్చారు. అమెరికా పౌరసత్వం పొందగానే కుటుంబాన్ని కూడా తీసుకువచ్చారు. ఆయన రైల్వే నిర్మాణ కార్మికుడుగా పనిచేశారు. ఆ తరువాత కెనడాలోని టోరెంటోలో పనిచేశారు.

ఉమ్మడి పాఠశాల విద్య పూర్తి అయిన తరువాత నేను టీచర్ ట్రైనింగ్ కోర్సు చదివాను. మిచిగన్‌లోని మన్రోలో కాన్వెంట్ టీచరుగా పనిచేశాను. తరువాత చికాగో వచ్చి దుస్తులు కుట్టే దుకాణాన్ని ప్రారంభించాను. నాకు చిన్నపిల్లల మీద పెత్తనం చేసే పనికన్నా బట్టలు కుట్టడమే నచ్చింది. కాని మళ్ళీ నేను టీచింగ్ వైపు వెళ్ళాల్సి వచ్చింది. ఈసారి టెన్నెస్సీలోని మెంఫిస్‌లో పనిచేశాను. ఇక్కడే 1861లో నా వివాహం జరిగింది. నా భర్త ఇనుమును పోత పోసే కార్మికుడు. లోహ పరిశ్రమ కార్మిక సంఘంలో సభ్యుడు కూడా.

1867లో మెంఫిస్ ప్లేగుతో నిండిపోయింది. ఈ వ్యాధి పీడితుల్లో ఎక్కువ మంది పేదలు, కార్మికులే. సంపన్నులు నగరం వదిలి పారిపోయారు. సూళ్ళు, చర్చిలు మూతపడ్డాయి. అనుమతి లేకుండా విషజ్వర బాధితుల ఇళ్ళకు ఎవ్వరినీ వెళ్ళనిచ్చేవారు కాదు. పేదవారికి వైద్య సేవలు పొందే స్థోమత ఉండేదికాదు. ఈ ప్లేగు మహమ్మారి వల్ల మా వీధిలో 10 మంది చనిపోయారు. మృత్యువు మమ్మల్ని చుట్టుముట్టింది.

చనిపోయినవాళ్ళకు ఎలాంటి కర్మకాండలు జరపకుండానే రాత్రికి రాత్రే పూడ్చిపెట్టాల్సి వచ్చేది. నిత్యం చుట్టుప్రక్కల ఇళ్ళ నుండి ఏడ్పులు, రోదనలు వినపడుతుండేవి. నా నలుగురు పిల్లలు కూడా ఒకరి తరువాత ఒకరు ప్లేగుబారినపడి చనిపోయారు. వారి చిట్టి దేహాలకు నేనే స్నానాదులు చేయించి

సమాధి చేయడానికి సిద్ధం చేశాను. నా భర్తకు కూడా జ్వరం పట్టుకుంది. అతనూ చనిపోయాడు. ఎన్నో రాత్రులు ఒంటరిగా విలపిస్తూ గడిపాను. నాలో నేనే కుమిలిపోయాను. నా దగ్గరికి వచ్చి ఓదార్చిన వారెవ్వరూ లేరు, రాలేని పరిస్థితి కూడా. చుట్టుప్రక్కల అన్ని ఇళ్ళలోనూ ఇదే దుస్థితి. పగలూ, రాత్రి కూడా శవాలను లాగే బండ్ల చక్రాల శబ్దాలతో పరిస్థితి హృదయ విదారకంగా ఉండేది.

నా భర్తకు యూనియన్ వారే అంత్యక్రియలు జరిపారు. నేను ఒంటరిదాన్నయ్యాను. విషజ్వర బాధితులకు నాకు చేతనైన సహాయం చెయ్యాలని నిర్ణయించుకున్నాను. నర్సుగా పని చేసేందుకు నాకు అనుమతి దొరికింది. ప్లేగువ్యాధి పూర్తిగా అంతరించేదాకా నా శక్తికొలది పని చేశాను.

నేను తిరిగి చికాగో వచ్చి, ఒక భాగస్వామితో కలిసి మళ్ళీ దుస్తులు కుట్టే వ్యాపారం మొదలుపెట్టాను. మా దుకాణాన్ని వాషింగ్టన్ వీధిలో పెట్టాం. అక్కడే ఒక సరస్సు ఉండేది. మా కష్టమర్లు ఎక్కువ మంది దొరలు, కోటీశ్వరులూను. అందువల్లే నేను వాళ్ళ విలాసవంతమైన జీవితాలను, వారి వైభోగాలను దగ్గర నుండి చూడగలిగేదాన్ని. దొరల బట్టలు కుట్టేందుకు వారి బంగ్లాలకు వెళ్ళేదాన్ని. వాళ్ళ భవంతులు సరస్సు ఒడ్డున ఉండేవి. మిరుమిట్లు గొలిపే భవంతుల అద్దాల నుండి బయట పరిస్థితులు గమనించేదాన్ని. చలికి గజగజ వణుకుతున్న పేదలు ఆకలితో, నిరుద్యోగంతో బాధపడుతూ గడ్డకట్టిన ఆ సరస్సు గట్టున నడవడం చూసేదాన్ని. ఈ జీవితాల మధ్య వైరుధ్యమే నా మనస్సును కదిలించింది.

వేసవి కాలాల్లో పడమర వైపు నున్న మురికివాడల ప్రజలు చల్లగాలి కోసం సరస్సు దగ్గరకు చేరేవారు. ఆ మురికివాడల నుండి వచ్చే తల్లులను, పొత్తిళ్ళలో పసిబిడ్డలను, చిన్నారులను ధనవంతుల కిటికీల నుండి గమనించేదాన్ని. రాత్రుళ్ళు ఇళ్లు వేడికి ఆవిర్లుకక్కుతుంటే ఆడ, మగ, పిల్ల జల్లా పార్కులో పడుకునేవాళ్ళు. కానీ డబ్బున్న

మారాజులు మాత్రం ఈ వేడి రాత్రుళ్ళు గడపడానికి సముద్రపు ఒడ్డుకి, పర్వతాల చెంతకు చేరేవారు.

1871 అక్టోబర్ లో చికాగో మహాసగరం ఘోర అగ్ని ప్రమాదానికి ఆహుతయ్యింది. నేను నా దుకాణంతో సహా సర్వస్వం కోల్పోయాను. ఈ అగ్ని ప్రమాదం వేలాది మందిని నిరాశ్రయులను చేసింది. మేము ఆ రాత్రి, మరుసటి రోజు కూడా తిండి లేకుండా సరస్సు ఒడ్డున జాగారం చేశాము. మధ్య మధ్యలో చల్లదనం కోసం సరస్సులోకి వెళ్ళేవాళ్ళం. వాబాష్ అవెన్యూ పార్క్ దగ్గరలోని పాత సెయింట్ మెరీస్ చర్చిని, పెక్ కోర్టులను శరణార్థుల కోసం తెరిచారు. నేను కూడా మరో వసతి దొరికే వరకు అక్కడే వున్నాను.

ఆ దగ్గరలోనే మంటల్లో కాలి శిథిలమైన ఒక భవనంలో 'నైట్స్ ఆఫ్ లేబర్' సమావేశాలు జరిగేవి. 'నైట్స్ ఆఫ్ లేబర్' అనేది ఆరోజుల్లో వున్న ఒక కార్మిక సంస్థ. నేను సాయంత్రాలు ఈ సమావేశాలకు వెళ్ళేదాన్ని. నాయకుల ఉత్తేజకరమైన ఉపన్యాసాలు వినేదాన్ని. ఆదివారాలు వీధుల్లోకి వెళ్ళి మీటింగులు పెట్టేవాళ్ళం.

అవి కార్మికుల కోసం త్యాగాలు చేసిన రోజులు. ఆరోజుల్లో కార్మికులు మీటింగులు పెట్టుకొనేందుకు సమావేశ మందిరాలంటూ ఉండేవి కావు. కార్మిక నాయకులు శత్రువులతో విందులకు వెళ్ళేవాళ్ళు కాదు. ఆనాటి పరిస్థితులు నేను కార్మికోద్యమంతో మమేకమయ్యేందుకు పురికొల్పినాయి. 1865లో అంతర్యుద్ధం ముగిసాక కొంతమంది కెంటకీలో గల లూయిస్విల్లేలో కలుసుకున్నారని, వారు ఉత్తర, దక్షిణ ప్రాంతాలనుంచి వచ్చారని విన్నాను. వాళ్ళని * 'బ్లూస్ & గ్రేస్' అని పిలిచేవారు. ఒకటి రెండు సం॥ల క్రితం వరకు వారు కట్టుబానిసత్వానికి వ్యతిరేకంగా జరిగిన పోరాటంలో ఒకరిపై ఒకరు కత్తులు నూరుకున్నారు. ఇప్పుడు ఇరు ప్రాంతాలవారూ కలిసి పారిశ్రామిక బానిసత్వానికి వ్యతిరేకంగా పోరాడేందుకు తీర్మానించుకున్నారు. ఈ తీర్మానంలో నుండే 'నైట్స్ ఆఫ్ లేబర్' ఆవిర్భవించింది.

చికాగో అగ్ని ప్రమాదం తరువాత నేను కార్మికు సంఘాలతో కలిసి పని చేయనారంభించాను. ఆవిధంగా 'నైట్స్ ఆఫ్ లేబర్' సభ్యురాలి అయ్యాను.

70వ దశకంలో మొదటి సమ్మె జరగడం నాకు గుర్తుంది. బాల్టిమోర్, ఓహియో రైల్ రోడ్ ఉద్యోగులు సమ్మె చేసారు. వారి ఆహ్వానం మేరకు వారికి సహాయపడేందుకు వెళ్ళాను. 1873లో సమ్మెను విచ్ఛిన్నం చేసే దురుద్దేశ్యంతో పిట్స్ బర్గ్ మేయర్, కొంతమంది

పొగరుబోతు అధికారులను, సంఘవ్యతిరేక శక్తులను రంగంలోకి దించాడు. గవర్నర్ కూడా ఈ దుర్మార్గులకు మద్దతుగా సైన్యాన్ని పంపించాడు. వాళ్ళు ప్రజల ఆస్తులను కొల్లగొట్టారు, తగలబెట్టారు, దొమ్మీలు చేశారు. వీళ్ళు చేసిన అక్రమాలను సమ్మె చేస్తున్న కార్మికులపైకి నెట్టారు.

ఈ అల్లర్ల ఫలితంగా రైల్ రోడ్ల యాజమాన్యాలు తమకు అనుకూలమైన ఒక చట్టాన్ని సాధించుకున్నారు. ఈ చట్టం ప్రకారం సమ్మెలోకి వెళ్ళదలుచుకున్న కార్మికులు ముందుగానే తమ రైళ్ళను లోకోమోటివ్ వర్క్ షాపుకు (రౌండ్ హౌస్) చేర్చాలి. ఈ చట్టాన్ని సమ్మెచేస్తున్న కార్మికులు నిజాయితీగా అమలు చేశారు. అందువల్ల పిట్స్ బర్గ్ లో సమ్మె సమయంలో పెద్ద సంఖ్యలో రైళ్ళు రౌండ్ హౌస్ కు చేరాయి.

ఒకరోజు రాత్రి అల్లర్లు జరిగాయి. అల్లరి మూకలు ట్రాక్ ల మీద నున్న వందల కొద్దీ వ్యాగన్లను ఆయిల్ లో ముంచి, తగలబెట్టి రైల్వే యార్డుకు (రౌండ్ హౌస్) కి పంపించడంతో రైల్వే యార్డు కూడా తగలబడింది. అది ఒక కాళరాత్రి. ఆ రాత్రి పెన్సిల్వేనియా రైల్ రోడ్డు కంపెనీ వాళ్ళ రైళ్ళు వందల సంఖ్యలో తగలబడ్డాయి. మంటలు ఆకాశాన్ని అంటుకున్నాయి. ఆ మంటలే సైనికుల చేతిలోని తుపాకులను సమ్మె చేస్తున్న కార్మికులపైకి ఎక్కువెట్టేవిగా చేశాయి.

సమ్మె చేస్తున్న కార్మికులు గృహదహనాలు, అల్లర్లు వంటి నేరాలు చేశారన్న ఆరోపణలను ఎదుర్కొన్నారు. నిజానికి ఈ నేరాలు చేసింది పిట్స్ బర్గ్ వ్యాపారస్థుల అండగల అల్లరిమూకలని అందరికీ తెలుసు. ఈ రైల్ రోడ్డు కంపెనీ ఛార్జీల విషయంలో తమ పట్ల వివక్ష చూపిస్తున్నదని పిట్స్ బర్గ్ వ్యాపారస్థులు భావించడమే ఈ అల్లర్ల వెనుకనున్న అసలు కారణం. ఎందుకంటే రైల్ రోడ్డు కంపెనీ రేట్లు పిట్స్ బర్గ్ నగరంలో ఎక్కువగా ఉన్నాయని వారు భావించారు.

సమ్మె నిర్వాహకులు నాకు వ్యక్తిగతంగా తెలుసు. వారు చట్టాన్ని అతిక్రమించలేదు. పైగా చట్టానికి బద్దలై ఉండాలని వారి సభ్యులకు ఎలా సచ్చచెప్పారో, హింసకు పాల్పడకుండా వారి సభ్యులను ఎలా కట్టడి చేశారో నాకు తెలుసు. రైల్ రోడ్ కంపెనీ ఆస్తులను ఎవరు ధ్వంసం చేశారో అందరికీ తెలుసు. కార్మికులు 'ఇతరులు చేసిన పాపాల శిలువను మొయ్యాలని, ఇతరులు చేసిన తప్పుల ఫలితాలను అనుభవించాలని' నా తొలి రోజుల్లోనే నేర్చుకున్నాను. నేటికీ అదే చరిత్ర పునరావృతమవుతోంది.

అవి అమెరికా పారిశ్రామిక జీవితపు తొలి సంవత్సరాలు. ఫ్యాక్టరీల అభివృద్ధి, రైల్ రోడ్ల విస్తరణ, పెట్టుబడి పోగుపడడం, బ్యాంకులలో ప్రగతి, వాటితో పాటు వచ్చిన కార్మిక వ్యతిరేక చట్టాలు- అన్నీ కలిసినవే ఈ మొదటి సంవత్సరాలు. వీటన్నిటితో పాటు సమ్మెలూ వచ్చాయి. హింసావచ్చింది. చట్టసభ సభ్యులు పెట్టుబడిదారుల కోసమే కాని, కార్మికుల కోసం కాదన్న సత్యం కార్మికుల మనసుల్లో నాటుకు పోయింది. ■

* “బ్లూస్ & గ్రేస్ = 1860-65 సంవత్సరాల మధ్య అమెరికాలో జరిగిన సివిల్ వార్ లో సైనికుల యూనిఫారాల రంగులు. ఉత్తర ప్రాంత సైనికులు నీలం(బ్లూ) రంగు యూనిఫారాలు, దక్షిణ ప్రాంత సైనికులు బూడిద (గ్రే) రంగు యూనిఫారాలు ధరించేవారు. ఆనాటికి అమెరికాలో ఉత్తర ప్రాంతం పరిశ్రమలకు, దక్షిణ ప్రాంతం వ్యవసాయానికి ప్రసిద్ధి. దక్షిణ ప్రాంతంలో బానిస యజమానులు భారీ వ్యవసాయ క్షేత్రాల్లో ప్రత్తి పండించేవారు. 1800 సంవత్సరంలోనే నల్లజాతి బానిసల వ్యాపారం నిషేధించినప్పటికీ ప్రత్తి పొలాల్లో బానిసల చేత పని చేయించడం ఆగలేదు. బానిస వ్యవస్థ నశిస్తేనే వాళ్లకు స్వేచ్ఛలభించేది; ఉత్తరాదిన ఉన్న పరిశ్రమల్లో పనిచేయడానికి కార్మికులు దొరికేదీను. ఇంకా మిగిలి ఉన్న బానిస వ్యవస్థ రద్దకొసం యునైటెడ్ స్టేట్స్ నుండి విడిపోయి కాన్సాడోన్ గా ఏర్పడ్డ దక్షిణాది రాష్ట్రాలకు, అలాహం లింకన్ సారధ్యంలో ఉత్తరాది రాష్ట్రాలకు ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్న యునైటెడ్ స్టేట్స్ కు మధ్య అంతర్యుద్ధం జరిగింది. యుద్ధంలో ఆరు లక్షల మంది సైనికులు హతమయ్యారు. చివరికి యూనియన్ సైన్యాల చేతిలో దక్షిణ రాష్ట్రాలు ఓటమి పాలయ్యాయి.

GREAT SALE
of
SLAVES
JANUARY 10, 1855

NOTICE. Held by Order of the Sale and Public Auction of the STATE OF MISSISSIPPI, CHEVON & CO. Auctioneers, at THE STATES of MISSISSIPPI, County of DEKALB, on the 10th day of JANUARY, 1855, at 10 o'clock, A.M. of the Personal Property, of FREDERICK, The Slave, owned by JAMES G. GARDNER, at QUAKER PLANTATION at QUAKER BIRMINGHAM, Ala.

.....

3 Bucks Aged from 20 to 26, Strong, Able-bodied
1 Wench, Sallie, Aged 42, Excellent Cook
1 Wench, Lize, Aged 23 with 6 mo. old Picininy
One Buck Aged 52, good Kennel Man
17 Bucks Aged from twelve to twenty, Excellent

.....

JOHN CARRER, Esq.
No. 4 Locksburg   Kemble County, Kentucky

2

హే మార్కెట్టు విషాదము

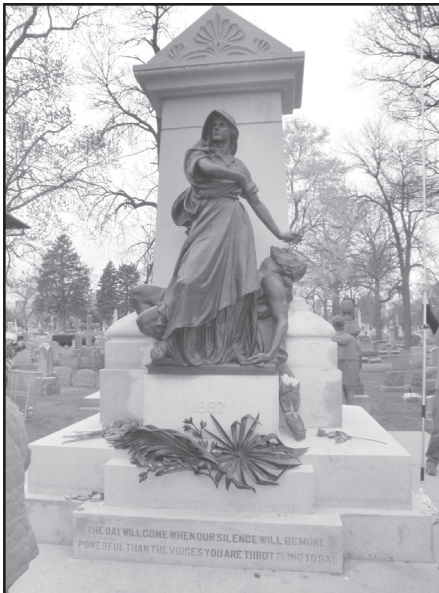
1880 నుండి నేను పూర్తిగా కార్మికోద్యమంలో చేరి పనిచెయ్యటం ప్రారంభించాను. అన్ని ప్రధాన పారిశ్రామిక కేంద్రాలలో కార్మికవర్గం తిరగబడే స్థితిలో ఉంది. ఐరోపా దేశాల నుండి గుంపులు గుంపులుగా వలస వచ్చిన కార్మికులతో మురికివాడలు కిటకిటలాడాయి. ఫలితంగా వేతనాలు తగ్గడంతోపాటు అమెరికన్ కార్మికులకు, తాము పోరాడి సాధించుకున్న జీవన స్థితిగతుల స్థాయి తగ్గిపోతుందన్న భయంకూడా పట్టుకుంది. దేశంలో వ్యాపార సంక్షోభం దానితోపాటు నిరుద్యోగం తాండవించింది. నగరాలు ఆకలి, అల్లర్లు, నిరాశతో నిండిపోయాయి. యూరోపియన్ నిరంకుశ ప్రభువుల వలన బాధలు పడి ఇక్కడకు వలస వచ్చిన ఆందోళనకారులు కార్మికులకు ఆర్థిక విముక్తి కోసం రకరకాల పథకాలను బోధించేవారు. ఆందోళనకారులు కార్మికులకు భవిష్యత్తును గురించిన ఆశలు చూపిస్తే, పోలీసులు మాత్రం కార్మికులకు లాఠీ దెబ్బలు, అరెస్టులు, జైళ్ళు చూపించేవారు.

చికాగో నగరంలో రోజుకో సమ్మె చొప్పున సమ్మెల పరంపర సాగేది. కొనసాగింపుగా బహిష్కరణలు, అల్లర్లు జరిగేవి. 1886వ సంవత్సరానికి ముందు వరుసగా లేక్ సీమెన్, డాక్లేబర్, రైల్వే వర్కర్స్ సమ్మెలు జరిగాయి. ఈ సమ్మెలను పోలీసుల లాఠీలు, కిరాయి గుండాల దౌర్జన్యంతో క్రూరంగా అణిచివేశారు. కార్మికుల కష్టాలపై కనీసం ఆలోచన కూడా చెయ్యలేదు. కార్మికులు తమ జీతాలు పెంచాలని, పనిగంటలు తగ్గించాలన్న డిమాండ్లు సాధించుకునేందుకు శాంతియుతంగా జరుపుకొనే సమావేశాలను సైతం జాన్ బానిఫైడ్ అనే పోలీస్ ఇన్స్పెక్టర్ క్రూరంగా అణిచివేసేవాడు. ఈ ఉద్యమాల పట్ల యజమానులు విషం గక్కేవారు. ఆ ద్వేషం ఎంత దారుణంగా ఉండేదంటే, యజమానులకు వత్తాను పలికే 'చికాగో ట్రిబ్యూన్' అనే పత్రిక 'ఇల్లినోయిస్ రైతులు పంటల్లో కలుపు తీసేందుకు, డ్రైప్ నైన్ పురుగుమందు వేసినట్టే ఇబ్బడిముబ్బడిగా పారిశ్రామిక కేంద్రాలకు వస్తున్న కార్మికుల అన్నంలో కూడా పురుగు మందు వేయాలి' అని సలహా ఇచ్చింది.

సుదీర్ఘ పనిగంటలు భరించలేని కార్మికులు 8 గంటల పనిదినం కోసం సమ్మె ప్రారంభించారు. 'నైట్స్ ఆఫ్ లేబర్' వంటి కార్మిక సంఘాలు ఈ ఉద్యమానికి అండగా నిలిచాయి. అయితే ఉద్యమ నాయకుల్లో అత్యధికులు ఐరోపా దేశాల నుండి వలస వచ్చిన వారు కావడంతో ఈ ఉద్యమాన్ని విదేశీయంగానూ, అమెరికాకు సంబంధం లేనిదిగానూ చూశారు. చాలా చిన్న గ్రూపు అయిన చికాగో అనార్కిస్టులు మాత్రమే 8 గంటల పనిదినాన్ని గట్టిగా సమర్థించారు. అప్పటి నుండి చికాగో ప్రజలు *అనార్కిజం పట్ల ఆకర్షితులయ్యారు.

అనార్కిస్టులను అడ్డం పెట్టుకొని యాజమానులు ఉద్యమాన్ని నాశనం చేయాలను కున్నారు. 8గంటల పనిదినం కోరేవాడు దేశానికి శత్రువని, ద్రోహి అని, అరాచక వాది అని ముద్రవేశారు. ఈ అనార్కిస్టులనే పందికొక్కులు ప్రభుత్వ పునాదులను నమిలి వేస్తున్నాయని ప్రచారం చేశారు. ఉద్యమ తీవ్రత యజమానులకు కంటగింపుగా మారింది.

చికాగో నగరం రెండు గ్రూపులుగా చీలిపోయింది. కార్మికులు ఒక వైపు ఆకలి, చలి, నిరుద్యోగంతో బాధలు పడుతూ రిక్తహస్తాలతో పోలీసు లారీలు తూటాలకు, గుండాలకు ఎదురొడ్డి నిలిచారు. మరోవైపు యజమానులు పత్రికలు, పోలీసులు,

హే మార్కెట్టు అమరవీరుల స్మారక స్థూపం

అధికార యంత్రాంగం అండ దండలతో మదించి ఉన్నారు.

కార్మికుల్లో గూడు కట్టిన అసంతృప్తిని ఉపయోగించుకుని అనార్కిస్టులు తమ సిద్ధాంతాలను ప్రచారం చేసుకున్నారు. వీరు మిచిగన్ సరస్సు ఒడ్డున వుండే పెద్ద పెద్ద గుంపులను ఉద్దేశించి ప్రసంగించే వారు. నేనెప్పుడూ అనార్కిజాన్ని సమర్థించలేదు. అయినా నది ఒడ్డున జరిగే సమావేశాలకు తరచూ వెళ్ళేదాన్ని. కార్మికులకు వారు ఏమి చెబుతున్నారో వినేదాన్ని.

యజమానుల మీటింగులు కూడా జరిగేవి. ఫ్రైరే అవెన్యూలోని జార్డ్ యం. ఫుల్ హ్యూన్ ఇంటిలోనో లేక ప్రముఖ కార్పొరేషన్ లాయరు బ్రిక్స్ డెక్స్టర్ ఇంటిలోనో కూర్చొని 8 గంటల

పనిదినం ఉద్యమాన్ని ఎలా నాశనం చెయ్యాలా, అనార్కిస్టుల సమావేశాలను ఎలా అణిచి వెయ్యాలా అని కుతంత్రాలు పన్నేవారు.

ఒకవైపు ఎముకలు కొరికే చలికాలం. మరోవైపు దీర్ఘకాలం కొనసాగిన నిరుద్యోగం వల్ల భరించలేని బాధలు. బ్రెడ్డుకోసం జనం బారులు తీరి నిలబడేవారు. వేలాది మందికి ఆకలిబాధ అంటే ఏమిటో తెలిసొచ్చింది.

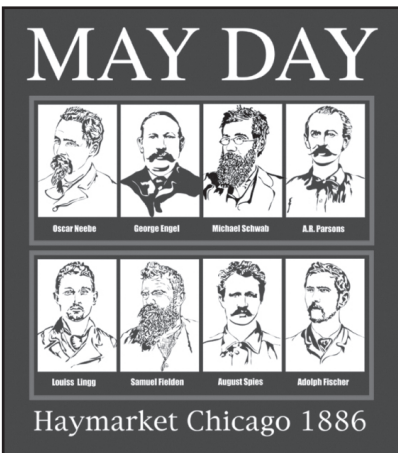
క్రిస్మస్ రోజున, ఫ్రైరే ఎవెన్యూలో ధనవంతుల మేడల ముందు, యజమానుల భవంతుల ముందు మాసిన బట్టలు, చినిగిన బూట్ల తో వేలాది మంది పేద కార్మికులు నల్ల జెండాలతో ప్రదర్శన చేశారు. ఈ ప్రదర్శన అనార్కిస్టుల పిచ్చిపని. దీనివలన పరిస్థితి మరింత దిగజారుతుందని ఊహించాను. అనుకున్నట్లుగానే ఈ చర్య కార్మికులకు మేలు చేయకపోగా హాని చేసింది. యజమానులను ఆందోళనపెట్టింది. పోలీసులను మరింత పాశవికంగా తయారు చేసింది. కార్మికుల అపరిమితమైన బాధల పట్ల ప్రజల్లో పెల్లుబాకాల్సిన సానుభూతిని కూడా చల్లాచ్చింది.

మే 1వ తేదీ 8 గం||ల పని దినం ఉద్యమానికి ఊపునిచ్చాల్సిన రోజు రానే వచ్చింది. వార్తాపత్రికలు అనవసర భయాలను కల్పించేందుకు కావల్సినంత ప్రచారం చేసిపెట్టాయి. నగరం మొత్తం సమ్మెలు, బహిష్కరణలతో నిండిపోయింది. యజమానులు భయంతో వణికిపోయారు. వాళ్ళు విప్లవాన్ని చూశారు. మెక్ కార్మిక్ హార్వెస్టర్ అనే ఫ్యాక్టరీ ముందు, అందులో పనిచేసే కార్మికులు పోగయ్యారు. సమ్మెలోకి రాని కార్మికులను స్కాబ్స్ అని పిలిచేవారు.* ఈ స్కాబ్స్ను కార్మికులు భయపెట్టారు. వారిపై ఇటుకలు విసిరారు. ఫ్యాక్టరీ అద్దాలు పగి లాయి. ఈ ఘటనలు అల్లర్లకు దారితీశాయి.

పోలీసులు ఎటువంటి హెచ్చరికలు లేకుండా విరుచుకుపడ్డారు. కాల్పులు జరిపారు. లారీలతో చితకబాదారు. అనేక మంది గుర్రాల కిందపడి నలిగిపోయారు. కాల్పులలో పెద్ద సంఖ్యలో కార్మికులు చనిపోయారు. తలలు పగిలాయి. పోలీసుల దెబ్బలకు యువతీ యువకులు అసువులుబాశారు.

పెట్టుబడిదారులు 'పిన్కెర్టెన్ ఎజెన్సీ' సహాయంతో పాత నేరస్థులకు, గుండాలకు ఆయుధాలిచ్చి, ఒక్కొక్కరికి రోజుకు 8 డాలర్లు కూలీ ఇచ్చి సాయుధమూకల్ని తయారు చేశారు. కార్మికులను అడ్డుకునేందుకు, అల్లర్లు సృష్టించేందుకు ఈ మూకల్ని వాడుకున్నారు.

మే 4 నాయంత్రాన మురికి కూపంలా ఉండే 'హే మార్కెట్ స్ట్రీట్'లో అనార్కిస్టులు

సమావేశం జరిపారు. ఈ ప్రాంతమంతా పేదలతో నిండిన రైల్వేట్రాక్స్, మాసిన సెలూన్లు, మురికి ఇళ్ళతో నిండివుంది. దీనికి కొద్ది దూరంలో డెస్ షైన్ పోలీస్ స్టేషన్ వుంది. ఈ స్టేషన్ కు జాన్ బానిఫైడ్ ఇనస్పెక్టరుగా ఉండేవాడు. ఈ జాన్ బానిఫైడ్ ఇనస్పెక్టర్ చాలా క్రూరుడు. విచక్షణ, జాలీ, ఇంగితజ్ఞానం లేనివాడు. పాశవికంగా అణిచివెయ్యడమే పారిశ్రామిక అశాంతికి పరిష్కారమని నమ్మేవాడు.

చికాగో మేయర్, కార్టర్ హోసన్ అనార్కిస్టుల మీటింగ్ కు హాజరయ్యాడు. అక్కడున్న జనాలమధ్య తిరిగాడు. బయటకు వచ్చిన తరువాత పోలీస్ చీఫ్ దగ్గరకు వెళ్ళి, ఎవరికీ తెలియని పోలీసులను మీటింగ్ దగ్గరకు పంపమని ఆదేశించాడు. ఎందుకంటే తెలిసిన పోలీసులు వెళితే అప్పటికే కార్మికుల గుండెల్లో రగులుతున్న అగ్నికి ఆజ్యం పోసినట్లాతుందని. కానీ బహుశా ఇతర అధికారుల నుండి ఆదేశాలు వచ్చిన ఫలితంగా కావచ్చు, మేయర్ ఆదేశాలను పక్కనబెట్టి, పోలీస్ చీఫ్ అందరికీ తెలిసిన పోలీసులను భారీసంఖ్యలో మీటింగు దగ్గరకు పంపాడు.

ఒక అనార్కిస్టు నాయకుడు మీటింగులో ప్రసంగిస్తున్నాడు. అంతలోనే ఎదురుగా ఉండే ఒక కిటికీగుండా బాంబు వచ్చిపడింది. ఈ బాంబు దాడిలో కొంతమంది పోలీసులు చనిపోయారు.

ఈ చర్యతో నగరం వెర్రెక్కిపోయింది. వార్తాపత్రికలు నగరాన్ని పిచ్చాసుపత్రిలా వుంచడానికి చెయ్యాలన్నదంతా చేశాయి. కార్మికులు న్యాయకోసం చేసిన పోరాటం ప్రతీకార వాంఛ మాటున మరుగునపడిపోయింది. ప్రతీ ఐదు నిముషాలకీ బాంబులు “దారికాయి” అనే వుకార్లు షికార్లు చేశాయి. జనం సాయుధులయ్యారు. రాత్రుళ్ళు కూడా తుపాకుల దుకాణాలు తెరిచే వున్నాయి. వందలకొద్దీ అరెస్టులు జరిగాయి. 8 గంటల పని దినం ఉద్యమకారులను అరెస్టు చేశారు. వాళ్ళపై విచారణ జరిపి కొన్ని నెలల తరువాత ఉరి తీశారు. అయితే ఆరోజు బాంబులు విసిరిన స్నాబెల్ అనేవాడ్ని ఈ కేసునుండి తప్పించారు. ప్రభుత్వ అధికారులు నడిపిన ఈ భయంకరమైన నాటకంలో అతని పాత్రను కప్పి పెట్టారు.

8 గంటల పనిదినం ఉద్యమ నాయకులను, నవంబర్ 11 శుక్రవారంనాడు ఉరి తీశారు. ఆరోజున చికాగో సంపన్నులు ఆనందంతో ఉబ్బితబ్బిబ్బయ్యారు. జైలుకి అన్ని వైపుల తాళ్ళు కట్టారు. ఈ తాళ్ళు వెంట రైఫిళ్ళు చేతపట్టిన పోలీసులు నిలబడ్డారు. జైలుకు దారితీసే అన్ని రోడ్లు మీద ప్రత్యేక పోలీస్ గస్తీ ఏర్పాటు చేశారు. జైలు పైకప్పు కూడా పోలీసులతో నిండింది. పత్రికలు జైలు ఘటనలతో, ప్రజల తిరుగుబాటు కథనాలతో ప్రజల ఊహాగానాలకు ఉప్పుందించాయి.

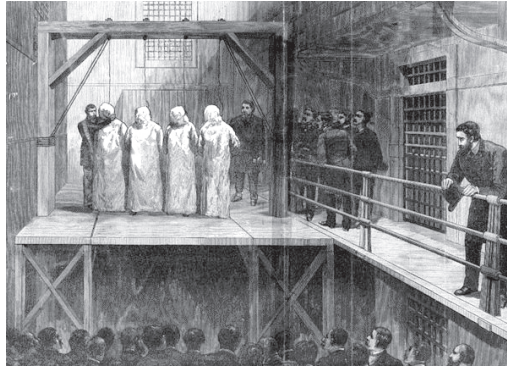
వాస్తవానికి జైలు నుండి ఎటువంటి ప్రతిఘటనలు లేవు. ఎటువంటి క్రొత్త కథలు లేవు, ఒక్క లూయిస్ లింగ్ తప్ప. ఈ హింసను ఖండించిన వారిందరిలోనూ సరిగ్గా ఘటనపై మాట్లాడినవాడు లూయిస్ లింగ్ మాత్రమే. తన ప్రాణాలను ఫణంగా పెట్టి ఉరికంబాన్ని ఓడించిన వీరుడు ఇతడే!

తరువాతి ఆదివారం ఉరితీయబడ్డవారి అంత్యక్రియలు జరిగాయి. అమరవీరుల వెనకాల వేలాది మంది కార్మికులు నడిచారు. వారు అనార్కిస్టులే కావచ్చు, కానీ వారు అమరవీరులు. వారి సిద్ధాంతాలు ఏమైనప్పటికీ వారు కార్మికుల హక్కుల కోసం జరిగిన పోరాటంలో అశువులు బాశారు. ఈ ప్రదర్శన కిక్కిరిసిన జనంతో నిశ్శబ్దంగా మైళ్ళకొద్దీ సాగింది.

వార్ల్డ్ హైమ్ స్మశానంలో ఉరితీసిన వారిని ఖననం చేశారు. వారితో పాటు వారి ఆశయం మాత్రం ఖననం కాలేదు. 81గం||ల పనిదినం కోసం, మానవీయ పనిపరిస్థితులకోసం, మనిషికి మనిషికి మధ్య మెరుగైన సంబంధాలకోసం పోరాటాలు జరుగుతూనే ఉన్నాయి.

ఏడు సంవత్సరాల తరువాత గవర్నర్ ఆల్ఫ్రెడ్ ఈ కేసు సాక్షులను అన్నింటినీ చదివి అప్పటికీ బ్రతికి ఉండి ఉరిశిక్షనుండి తప్పించుకుని యావజ్జీవశిక్ష అనుభవిస్తున్న ముగ్గురు అనార్కిస్టులకు క్షమాభిక్ష ప్రసాదించారు. అప్పటి తీర్పు అన్యాయమైనదన్నారు. ఈ ప్రకటన అతనికి రాజకీయంగా ఆత్మహత్యా సదృశ్యమయ్యింది. అయితేనేం సత్యాన్ని ధైర్యంగా ఒప్పుకొనే వారిందరి హృదయాలలో ఆయన చిరస్థాయిగా నిలిచారు. ■

* అన్కారిజం : అదొక రాజకీయ సిద్ధాంతం. అణచివేతకు వ్యతిరేకంగా జరిగే ఉద్యమాలు, పోరాటాల ఫలితంగా వివిధ సిద్ధాంతాలు ఆవిర్భవించే ఉంటాయి. అన్కారిజం కూడా అలాంటిదే. రాజ్యం ఉండరాదని, రాజ్యం పోతేనే అణచివేత పోతుందన్నది వీరి విధానం. మార్క్స్ కాలంలో బకునిన్ అన్కారిజం ప్రచారం చేశాడు.

* స్కాఫ్స్ = కార్మికులు సమ్మెలో ఉండగా వారి స్థానంలో యజమానులు కొత్త కార్మికుల్ని పనిలో పెట్టుకుంటే అలా కొత్తగా వచ్చిన కార్మికులను స్కాఫ్స్ అనేవాళ్ళు. లేదా ఒకవైపు సమ్మె జరుగుతుండగా మరోవైపు సమ్మె విచ్ఛిన్నం చేసి పనిలోకి వెళ్ళేవాళ్ళను కూడా స్కాఫ్స్ అనేవాళ్ళు.

3

వర్జీనియా సమ్మె

నేను 1891లో వర్జీనియాకు వెళ్ళాను. డైట్ల మైన్స్లో సమ్మె జరిగింది. సమ్మెలో వున్న కార్మికులు నా సహాయం కోరితే వెళ్ళాను. నార్టస్లో ట్రైన్ దిగిన తరువాత నా దగ్గరికి ఒకవ్యక్తి వచ్చి “మీరేనా మదర్ జోన్స్” అని అడిగాడు.

అవునని బదులిచ్చాను.

అతను చాలా భయంతో ‘మీరు ఇక్కడికి వస్తే మీ తల బద్దలు కొట్టిస్తానని సూపరింటెండెంట్ హెచ్చరించాడు’ అని చెప్పాడు.

నేను ‘సూపరింటెండెంట్ను చూడడానికి రాలేదు. మైనింగ్ కార్మికులను కలవడానికి వచ్చానని మీ సూపరింటెండెంట్కు చెప్పు’ అని ధైర్యం చెప్పాను.

అంతలోనే మాదగ్గరికి ఒక బక్కచిక్కిన కార్మికుడు వచ్చాడు. ఆ పక్కనే వున్న వ్యాగ్లను చూపిస్తూ, ‘అమ్మా! మీరు ప్రక్కనే వున్న వ్యాగ్లను చూశారా?’ అని అడిగాడు. ఆ వ్యాగ్లను బొగ్గుతో నిండివున్నాయి.

ఈ వ్యాగ్లను బొగ్గుతో నింపేందుకు కంపెనీతో కాంట్రాక్టు కుదుర్చుకున్నామనీ, తరువాత వ్యాగ్ల కింద మరొక అరసు తయారు చేసిపెట్టి అదనంగా మరింత బొగ్గు నింపమని కంపెనీ ఒత్తిడి తెచ్చిందని చెప్పాడు.

“నా జీవితమంతా ఈ కంపెనీ కోసం ధారపోశాను. చివరికి ఇలా జీర్ణావస్థకు చేరాను” అని వాపోయాడు.

మాకు మీటింగ్ పెట్టుకోవడానికి హాలు దొరకలేదు. హాలు అద్దెకు ఇవ్వడానికి కూడా ఎవరికీ ధైర్యం చాలలేదు. చివరికి నల్లజాతివారు వారి చర్చిలో మీటింగు పెట్టుకోవడానికి అంగీకరించారు. ఇక మీటింగు మొదలవుతుందనగా వాళ్ళ చైర్మన్

వచ్చి మీటింగు జరపొద్దని, చర్చి వున్న స్థలం కంపెనీవాళ్ళు ఇచ్చింది గనుక, మీటింగు జరిపితే స్థలం వెనక్కి తీసుకుంటామని యాజమాన్యం బెదిరించినది చెప్పాడు.

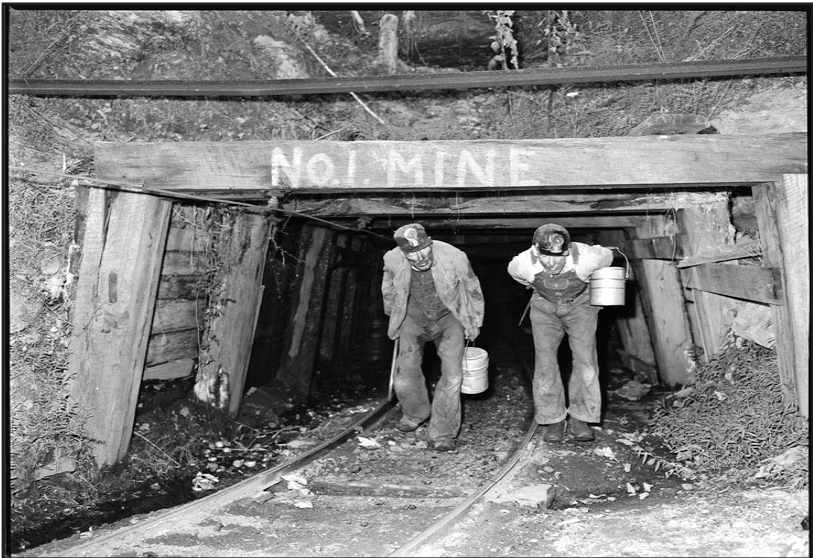

నావల్ల పేదలు చర్చి స్థలాన్ని పోగొట్టుకోవడం ఇష్టంలేక నేనే సమావేశస్థలాన్ని నాలుగు రోడ్ల జంక్షన్ కు మార్చాను. మీటింగ్ అయిన తరువాత ప్రజలు చెదిరిపోయారు. నాతో పనిచేస్తున్న డూడ్ హాడోను నాతో పాటు పోస్టాఫీసుదాకా రమ్మన్నాను. అతను లోవా నుండి వచ్చాడు. కొంచెం ఆందోళన పడుతూనే నాతో రావడానికి అంగీకరించాడు.

మేము రోడ్డు మీద నడుస్తున్నాము. 'మీ దగ్గర పిస్టల్ వుందా?' అని అతన్ని అడిగాను.

ఉందన్నాడు. 'మీకు హాని జరగనివ్వను. మిమ్మల్ని కాపాడుకుంటాను' అని స్థిరంగా చెప్పాడు.

ఈరకంగా ఆయుధాలు దాచిపెట్టుకోవడం చట్టవ్యతిరేకమని సున్నితంగా చెప్పాను. పిస్టల్ ని కనిపించేటట్టు పెట్టుకోమన్నాను.

గని లోపలి నుండి వొంగి బయటకు వస్తున్న గని కార్మికులు

అంతలోనే రోడ్డు ప్రక్కనున్న ఒక పురాతన కొట్టం నుండి 8-10మంది గన్మెన్లు అతనిమీదకు లంఘించి, 'దొరికావురా దగుల్బాజీ నాయకుడా' అంటూ ఒడిసి పట్టుకున్నారు. అక్కడి నుండి దగ్గరలో వున్న పట్టణానికి మమ్మల్ని తీసుకుపోయి పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ దగ్గర విచారణ మొదలు పెట్టారు. అప్పటికే మేము అలసిపోయి వున్నాము. అప్పటికే అక్కడ ఆరితేరిన హంతకులను కూడ విచారణ కోసం తెచ్చారు.

జనరల్ మేనేజర్ లోపలికి వచ్చాడు. వస్తూనే 'మదర్ జోన్స్, నాకు ఆశ్చర్యంగా ఉంది'అని అన్నాడు. ఎందుకని నేను అడిగాను. 'పిస్టల్ చేతపట్టిన మనిషితో కలిసి మీరు దేవునిదగ్గరికి వెళ్తూ ఉండడం వింతగా ఉంది'అన్నాడు.

"అది దేవాలయం కాదు. బొగ్గు కంపెనీ ఇల్లు. నీకు తెలీదా, సర్వశక్తిమంతుడైన ఆ భగవంతుడు ఇలాంటి చోటుకి ఎన్నడూ రాడ"ని నేను సమాధానం చెప్పాను.

అతను నవ్వాడు. సరే, కుక్కలూ నవ్వాయి. అతను జనరల్ మేనేజర్ కదా!

నా మీద వున్న ఆరోపణలు కొట్టివేయబడ్డాయి. కానీ పాపం డూడ్కి మాత్రం 25 దాలర్లు జరిమానా వేశారు. నేను ఆ డబ్బులు చెల్లిస్తాననే సరికి వాళ్ళు ఆశ్చర్యపోయారు. నా దగ్గర సరిపడా డబ్బులు వున్నాయి.

నేను ఒక గని కార్మికుని ఇంటికి వెళ్ళి, అతని భార్యను టీ ఇమ్మని కోరాను. సాధారణంగా గని కంపెనీవాళ్ళ సొంత పట్టణాల్లో పూటకూళ్ళవాళ్ళు నాకు తిండి పెట్టడానికి కూడా భయపడతారు. కానీ ఆవిడ మాత్రం నేను అక్కడున్నందుకు సంతోషపడింది.

ఈ విచారణ జరుగుతున్న సమయంలో అక్కడున్న ఒక వ్యక్తి గని కార్మికుని ఇంటిదాకా నాకు తోడుగా వచ్చాడు. మొదట గని కార్మికుని భార్య అతన్ని లోపలికి రానివ్వలేదు. అతను నాతో వ్యక్తిగతంగా మాట్లాడాలని చెప్పిన తరువాత లోపలికి రానిచ్చింది. అతను అమ్మా! అని సంబోధిస్తూ మాట్లాడాడు. 'మీరు త్వరగా ఫైన్ కట్టడం చాలా మంచిదయిందమ్మా. మీరు ఫైన్ కట్టకుండా కేసు అప్పీలుకు వెళ్తారని వాళ్ళు భావించారు. అలా జరిగితే మీ ఇద్దర్ని అరెస్టు చేసి గదిలో బంధించి ఆ రాత్రి కోక్ ఓవెన్లో వేసి కాలేయాలని ప్లాను వేశారు. తెల్లవారేసరికి మీరు కనిపించకపోతే, మీరు ఎక్కడికి వెళ్ళారో తెలీదని కట్టుకథలు అల్లి చెప్పవచ్చునున్నారు' అని తనకు తెలిసిన ఈ దారుణం వివరించాడు.

నిజంగా ఇలా చెయ్యాలని వాళ్ళు పథకాలు వేసారో లేదో నాకు తెలీదు. కానీ కార్మికులను బానిసత్వంలో బంధించి వుంచడానికి వాళ్ళకున్న అధికారాలకు హద్దులేవన్న కఠోర సత్యం మాత్రం అర్థమైంది. ■

4

వేలాండ్ “హేతువాద విజ్ఞాపన”

1893లో జె.ఎ.వేలాండ్ కొంత మంది సన్నిహితులతో కలిసి ఒక చక్కని పథకం వేశాడు. ఘర్షణపడేకన్నా పరస్పర సహకారంతోనే కార్మికులకు ఎక్కువ ప్రయోజనం చేకూరుతుందని నిరూపించాలనుకున్నాడు. అతని చొరవతో కొంతమంది ఔత్సాహికులు టెన్నెస్సీలో కొంత భూమి కొని రస్కిన్ కాలనీ కట్టారు. వాళ్ళతో నన్ను కూడా కలవమని కోరారు.

నేను నిరాకరించాను. ఈ కాలనీ ప్రయత్నం ఫలించదని సలహా ఇచ్చాను. కాలనీ ప్రయత్నం ఫలించాలంటే కాలనీవాసుల మధ్య విడదీయరాని బంధాలు అనుబంధాలు ఉండాలని, గట్టినమ్మకాలు, విశ్వాసాలకు కట్టుబడి ఉండాలని చెప్పాను. శ్రామికులకు శ్రమ ఇంకా అంతటి గట్టి బంధాలనేర్పర్చలేదని చెప్పాను.

ఒక సం॥ము తరువాత ఆ కాలనీకి వెళ్ళాను. ఈ కొద్ది సమయంలోనే విచ్చిన్నకర శక్తులు కాలనీలోకి చేరాయి. నేను ఆ కాలనీలో చేరకపోవడం మంచిదైందనుకున్నాను. అయితే క్లిష్ట సమయంలో వారికి అందుబాటులో లేకుండా దూరంగా ఉండిపోయాను. కార్మికులు ఈ విచ్చిన్నకర శక్తులతో చాలా పోరాటం చేయాల్సి వచ్చింది. కార్మికుల ఐక్యతా శక్తి బహిర్గతం కావడానికి ముందు ఎంతో నిర్మాణాత్మక కృషి జరగాల్సి ఉంటుంది. వేలాండ్ చాలా నిరాశపడ్డాడు. రెండు సం॥ల తరువాత కాన్సాస్ నగరానికి వెళ్ళిపోయాడు.

నేను, వేలాండ్, మరో ముగ్గురం కలిసి ఒక టీంగా పని చేయాలనుకున్నాము. ఆ ముగ్గుర్ని మూడు 'పి'లనేవారు. ఒకతని పేరు పుట్నం. బర్లింగ్టన్ రైల్వే కూలీల ఏజెంటు. రెండో వ్యక్తి ప్లామర్. పోస్టాఫీసులో గుమస్తా. మూడోవ్యక్తి పేజ్. డిపార్ట్మెంట్ స్టోర్ కి ప్రచారకర్త. మేము కార్మికులకు అవసరమైన విజ్ఞానం అందించాలని తీర్మానించాము. కార్మికులకు అంకితమై, కార్మిక దృష్టితో, ఆలోచనలతో వుండే పత్రిక

ఒకటి కావాలి. ఈపనిని చెయ్యమని వేలాండ్‌ను కోరాము. ప్లామర్ పత్రికకు 'హేతువాద విజ్ఞాపన' అనే పేరు సూచించాడు.

కానీ చందాదారులను చేర్చించడం ఎలా అని వేలాండ్ సంశయం వ్యక్తం చేశాడు. నేను చందాదారుల్ని సంపాదిస్తాను, మొదటి సంపుటి తీసుకురండి, దానికి అవసరమైన డబ్బులు వచ్చేలా చందాదారుల్ని చేర్చే బాధ్యత నాది'అని అన్నాను.

వేలాండ్ తక్కువ కాపీలతో మొదటి సంపుటి తీసుకువచ్చాడు. దీనిని మచ్చుగా తీసుకొని ఓమాహాలోని ఫెడరల్ బ్యారెక్స్‌లో వున్న ప్రతీ పిల్లవాడి దగ్గర చందా వసూలు చేశాను. కార్మికులకు వారి పిల్లలే సైనికులు. ఈ విషయం కార్మికులు తెలుసుకోవాలి. నేను సిటీహాలోకి వెళ్ళాను. అక్కడ కూడా చాలా చందాలు వచ్చాయి. తక్కువ సమయంలోనే కొన్ని వందల చందాలు వసూలు చేసాను. పత్రిక ప్రారంభించాము. వేలాండ్ సారధ్యంలో పత్రిక మంచి ఫలితాలిచ్చింది. తరువాత పత్రికకు సంపాదకీయం వ్రాసేందుకు గిరార్డ్‌కు ఫ్రెడ్ జి.వారెన్ వచ్చాడు. గిరార్డ్ నుండి పత్రికా ప్రచురణ జరిగేది. నేను ఆమెరికాలో నా ఇల్లు అని చెప్పుకునేది వారెన్ ఇల్లే. ఎప్పుడైనా సుదీర్ఘకాల భయంకర పోరాటం తరువాత అలసిపోయి, విశ్రాంతి తీసుకోవాలనుకున్నప్పుడు ఫ్రెడ్ వారెన్ ఇంటికి వెళ్ళేదాన్ని.

“హేతువాద విజ్ఞాపన” తొలిదినాల్లో యువరక్తంతో ఉత్సాహంగా ఉరకలేసింది. తరువాత కొన్ని రోజులు విజ్ఞానంతో పరిమళించింది. ఆ తరువాత అదృశ్యమయింది. విచ్చిన్నకర శక్తుల ప్రభావం, గొడవలు, విభిన్న ఆలోచనలు, ధోరణులు, సిద్ధాంతాలు వివరకు పత్రికను మనుగడలో లేకుండా చేశాయి. ■

సమ్మెలో వున్న కార్మికుల కుటుంబాలను పరామర్శించి వారి పిల్లలకు బూట్లు తొడుగుతున్న 'మడర్'

5

ఆర్కాట్లో విజయం

1899కి ముందు పెన్సిల్వేనియాలో వున్న బొగ్గుగని ప్రాంతాలలో కార్మిక సంఘాలు లేవు. కార్మికులలో ఎక్కువ మంది వలస వచ్చినవారు. తక్కువ వేతనానికే పనిచేసేవారు. వివిధ దేశాల నుండి, వివిధ సాంస్కృతిక నేపథ్యాల నుండి రావడం, పలు భాషలు మాట్లాడేవారు కావడంతో వారు సంఘటితం కావడం అంత సులువుగా జరిగేది కాదు. అందుకే కంపెనీ యాజమానులు మొత్తం కార్మికుల్లో వలస కార్మికులను ఎక్కువగా పనిలో పెట్టుకొనేవారు. తద్వారా యూరప్ బొగ్గు కంపెనీలు, కార్మికులకు అతి హీనమైన వేతనాలు చెల్లించేవి. భూగర్భంలో పని చేసే గంటలు ఎక్కువ. పని చాలా హానికరమైనది. 14గంటల పని చాలా మామూలు విషయం. కొన్నిసార్లు మాత్రమే 12గంటలు లేదా 13గంటలు పని వుండేది. గని కార్మికుల భద్రతకు ఎటువంటి చట్టాలు లేవు. కార్మిక కుటుంబాలు కంపెనీ షెడ్లలో వుండేవి. ఇవి యజమానుల పందులు వుండడానికి కూడా పనికిరావు. పేదరికం, తల్లిదండ్రుల అజ్ఞానం వల్ల వందలాది మంది పిల్లల ప్రాణాలు గాలిలో కలిసిపోయేవి. ఈ పిల్లలను ఖననం చెయ్యడానికి కావలసిన స్థలం సంపాదించడం కూడా కష్టంగా ఉండేది. అందుకోసం నేను కూడా వారికి సహాయపడుతూ ఉండేదాన్ని బిడ్డల మరణంతో తల్లులు కుమిలిపోయేవారు. అక్కడి కార్మికుల పిల్లల భవిష్యత్తు వారి పుట్టుకతోనే వారి ముఖాన రాసిపెట్టి ఉండేది. అదేమంటే అబ్బాయితే కూలీపని, రాళ్ళుగొట్టే పని. అమ్మాయితే సిల్వ్మియల్లో పని. అప్పటికే వీళ్ళ అక్కలూ, అన్నయ్యలూ ఆ పనుల్లోనే ఉండేవారు.

యునైటెడ్ మైన్ వర్కర్స్ యూనియన్ ఈ ప్రాంతాలలో కార్మిక సంఘాలు నిర్మించాలని నిర్ణయించింది. మనుషులుగా బ్రతికే హక్కుకోసం, మానవీయ పని పరిస్థితుల కోసం పోరాడాలని తీర్మానించింది. కార్మికులు ధైర్యంగా ముందుకు వచ్చి సమ్మె చెయ్యాలన్న నిర్ణయానికి వచ్చాక సమ్మెకు పిలుపునిచ్చాము.

పెన్సిల్వేనియాలోని ఆర్నాట్ నగరంలో సమ్మె నాలుగు, ఐదునెలలు కొనసాగింది. కార్మికులు నీరసపడ్డారు. సమ్మె విరమించి పనిలోకి వెళ్ళమని కార్మికులను ఒప్పించడానికి డాక్టర్లను, స్కూలు టీచర్లను, లెక్చరర్లను, వాళ్ళ భార్యలను కార్మికుల ఇళ్ళకు కంపెనీ పంపించింది.

సోమవారం నుండి తిరిగి పనిలోకి వెళ్ళడానికి కార్మికులు సిద్ధపడ్డారు. యూనియన్ జిల్లా అధ్యక్షుడు విల్సన్, మరో నాయకుడు టామ్ హగ్గర్టీ నిరాశపడ్డారు. అప్పుడు నేను బార్నేస్ బోరోలో ఉన్నాను. నేను రావాలనీ లేకపోతే సమ్మె విఫలమౌతుందనీ హగ్గర్టీ శనివారం ఉదయం కబురు పంపాడు.

‘అమ్మా! త్వరగా రా, మాకు సహాయం చెయ్యి. కార్మికులు నిరాశగా వున్నారు. సోమవారం నుండి పనుల్లోకి వెళ్ళబోతున్నారని హగ్గర్టీ చెప్పాడు.

నేను వస్తాననీ, ఆదివారం ఉదయాన్నే బయలుదేరుతానని, రాత్రికే మీటింగ్ పెట్టాలని చెప్పాను.

నేను ఆర్నాట్ కి బయలుదేరాను. ఆర్నాట్ కు దగ్గరలో ఉన్న రైల్వే స్టేషన్ రోరింగ్ ట్రాంచ్ కు చేరుకున్నాను. ఆర్నాట్ యూనియన్ కార్యదర్శి విలియం బౌస్నర్ యువకుడు. నేను ట్రైన్ దిగేసరికి గుర్రపుబిగ్గితో సిద్ధంగా వున్నాడు. మేము 16 మైళ్ళు ఘాట్ రోడ్ల మీద ప్రయాణం చేశాము.

కొంచెం చలిగా కూడా వుంది. మేము ఆర్నాట్ కు చేరేసరికి ఆదివారం మధ్యాహ్నం అయింది. మమ్మల్ని పట్టణంలో వున్న ఒకే ఒక్క హోటల్, బొగ్గు కంపెనీ వాళ్ళ హోటల్ లో వుంచారు. నేను అభ్యంతరం చెప్పాను. కానీ బౌస్నర్, ‘అమ్మా! మేమే ఈగది మీ కోసం తీసుకున్నాము. మీరు రానట్లైతే మళ్ళీ మనకు గది ఇవ్వరన్నాడు.

మధ్యాహ్నం మీటింగ్ ప్రారంభమైంది. గతంలో వచ్చినంత ఉత్సాహంగా ఈ సమావేశానికి కార్మికులు రాలేదు. వచ్చిన పేద కార్మికులను ఉత్సాహపరిచాను.

కార్మికులందరూ కలిసి కట్టుగా వుంటామని, సమ్మె విజయవంతమయ్యే వరకు యూనియన్ ను అంటి పెట్టుకుని ఉంటామని ప్రమాణం చేయించుకున్నాను. పురుష కార్మికులు ఆలోచనలో పడ్డారు. కానీ స్త్రీలు మాత్రం చేతులలో బిడ్డలను తీసుకొని మరీ ప్రమాణం చేశారు. ఉదయాన్నే ఎవర్నీ పనిలోకి వెళ్ళకుండా చూస్తామని మాట ఇచ్చారు.

మరుసటి రోజు ఉదయం 10గంటలకు తిరిగి సమావేశ మవుదామని చెప్పి మీటింగ్ను వాయిదా వేశాను. బానిసల్లా పనిలోకి వెళ్ళాలనుకున్న వారంతా తిరిగి మీతో వస్తారని ధైర్యం చెప్పాను.

నేను హోటల్కి తిరిగివచ్చాను. నన్ను రాత్రి భోజనానికి పిలవలేదు. కానీ గని జనరల్ మేనేజరూ, ఇతర అతిథులు చర్చికి వెళ్ళాక గదులు శుభ్రం చేసే హౌస్‌కీపర్ రహస్యంగా నా గదికి వచ్చి,నన్ను క్రిందకు వెళ్ళి టీ తీసుకోమని అడిగింది. రాత్రి పదకొండు గంటలకు మళ్ళీ హౌస్‌కీపర్ వచ్చి, నన్ను గది ఖాళీ చెయ్యమని, గది ఒక టీచరుకు కేటాయించారని చెప్పింది. 'ఇది చాలా దారుణం. ఒక కార్మిక నాయకురాలి పట్ల ఇంత అనుచితంగా ప్రవర్తించడం నిజంగా సిగ్గుపడాల్సిన విషయం' అని గొణిగింది. నాకు కోటు వేసుకోవడానికి సహకరించింది.

బౌస్పర్ నా కోసం వరండాలో ఎదురు చూస్తున్నాడు. నన్ను కొండమీద వున్న ఒక గని కార్మికుని ఇంటికి తీసుకువెళ్ళాడు. చల్లగాలి నా టోపీని ఎగురగొట్టేంత గట్టిగా వీస్తోంది. నేను గని కార్మికుని ఇంటి తలుపుకొట్టాను.

“ఎవరూ” అని గట్టిగా అడిగాడు.

నేను “మదర్ జోన్స్ని” అని చెప్పాను.

కిటికీ నుండి వెలుతురు బయటకు వచ్చింది. తలుపులు తెరిచారు.

‘అమ్మా ! నిన్ను బయటకు నెట్టేశారా?’ అని అడిగాడు.

అవునని చెప్పాను

“నేను మేరీకి చెప్పాను, ఇలా చేస్తారని” అని అన్నాడు. అతను పట్టుకున్న నూనెలాంతర్ వెలుగులో ఆ ఇంటిని పరిశీలించాను. అతని ముఖంలో కుర్రతనం కనిపిస్తున్నా, శరీరం మాత్రం వంగిపోయింది.

నన్ను అతని భార్యతో కలిసి ఆ ఇంట్లో ఉన్న ఒకే ఒక్క మంచం మీద పడుకోమని కోరాడు. అతను తన చేతులనే తలదిండుగా చేసుకొని వంటగదిలో టేబుల్ మీద పడుకున్నాడు. తెల్లవారుతుండగా నాకన్నా ముందుగానే అతని భార్య లేచి పిల్లలను నిశబ్దంగా వుండమని చెప్పింది. నేను చాలా అలసిపోయి వున్నానని, కొంచెంసేపు విశ్రాంతి తీసుకోవాలని ఆమె తాపత్రయం.

8గంటలకు ఆమె ఏడుస్తూ గదిలోకి వచ్చింది.

‘అమ్మా! లేవండి. మనల్నందర్నీ బయటకు పంపేందుకు గని అధికారి వచ్చాడు. ఈ ఇల్లు కంపెనీవాళ్ళది’ అని చెప్పింది.

ఆ భార్యాభర్తలు ఇంటిలో వున్న కొద్దిపాటి సామాన్లు, దేవుని ఫోటోలను తీసుకువచ్చి ఒక వ్యాన్ లో పెట్టారు. ఆ వ్యాన్ తో పాటు మీటింగ్ దగ్గరకు వచ్చారు. వ్యాన్ లో వున్న సామాన్లు దేవుని ఫోటోలతోను, పిల్లలతోను కలిసి నేను, ఆ భార్యాభర్తలు వీధులవెంట నడుస్తున్నాము. ఈ దారుణం చూసిన కార్మికులు కోపంతో ఊగిపోయారు. వాళ్ళు పనిలోకి వెళ్ళకూడదని నిర్ణయించుకున్నారు. మీటింగుకు వచ్చారు. విజయం సాధించేదాకా సమ్మె చెయ్యాలని గట్టి నిర్ణయానికి వచ్చారు. సమ్మె విచ్చిన్నానికి కంపెనీ గూండాలను తీసుకువచ్చింది.

నేను వారికి ఒక ఉపాయం చెప్పాను. ఈ స్ట్రాబ్ల సంగతి చూసుకోవడానికి ఆడవాళ్ళు బయటికి రావాలని, మగవాళ్ళు పిల్లలతో ఇంటిదగ్గర వుండాలని కార్మికులకు చెప్పాను. కార్మిక గృహిణులతో ఒక దళాన్ని తయారు చేసాను. అనుకున్న రోజుకి ఈ గృహిణుల దళం చీపుర్లతో, బూజుదులిపే కర్రలతో రావాలని, వాటితో గని దగ్గర స్ట్రాబ్ల పని పట్టాలని ఈ దళానికి పిలుపునిచ్చాను. మా ప్లాను వివరాలు జనరల్ మేనేజర్ కి, అధికారాల్ కి, యాజమాన్యం తొత్తులకి తెలిసింది. వాళ్ళు మమ్మల్ని ఎదుర్కోవాలని నిర్ణయించారు. స్ట్రాబ్లని అటకాయించే రోజు వచ్చింది. మహిళలు బూజుకర్రలు, చీపుర్లు, నీటి బిందెలతో వచ్చారు.

నేను ఈ పోరాటంలో ముందు నిలవకూడదని నిశ్చయించుకున్నాను. నన్ను అరెస్టు చేస్తారని నాకు ముందే తెలుసు. నేను అరెస్టు అయితే ఈ మహిళా సైన్యం చెదిరిపోతుంది. నాకు బదులుగా ఒక ఐరిష్ మహిళను నాయకురాలిగా ఎంపిక చేశాను. మహిళా సైన్యాన్ని గని ముఖద్వారం దాకా నడిపించమని ఆమెకు చెప్పాను. అట్లు వేసుకునే పల్లటీ పెనాన్ని పట్టుకోమని, దానితో బయటకు వచ్చే స్కాబ్స్ను, కంచర గాడిదలను బాదమని, గట్టిగా తిట్టమని చెప్పాను. ఇలా అందరూ చెయ్యాలని, చీపుర్లతో, బూజు కర్రలతో వారిని వెంబడించాలని, ఎవ్వరికీ భయపడొద్దని చెప్పాను.

ఆమె అరుపులు, కేకలు, పెడబొబ్బలు పెట్టుకుంటూ మహిళా సైన్యాన్ని నడిపించింది. బొగ్గు నింపుకుని కంచరగాడిదలు గనినుండి బయటకు రాగానే పెనంతో కొట్టింది. పెద్దగా కేకలు వేసింది. ఆమెతో మిగిలిన స్త్రీలందరూ కలిశారు. ఒక అధికారి వచ్చి ఆమె భుజం తట్టాడు. కంచరగాడిదలను భయపెట్టవద్దన్నాడు. దాంతో ఆమె అట్లపెనంతో అధికారిని గట్టిగా కొట్టి, కేకలు పెట్టింది. ఈ కంచరగాడిదలు, నువ్వు నరకానికి పోతారని తిట్టిపోసింది. దీనితో అతను ప్రక్కనే పారుతున్న నీటియలోకి పడ్డాడు. ఈ గొడవకి కంచరగాడిదలు బెదిరిపోయి తిరగబడ్డాయి. స్కాబ్స్ను వెనక కాళ్ళతో తన్ని పరుగులు పెట్టాయి. మహిళా సైన్యం కూడా బూజు కర్రలు, చీపుళ్ళు, నీళ్ళ బిందెలతో స్కాబ్స్ను వెంబడించింది. ఈ మహిళా సైన్యం దెబ్బకి స్కాబ్స్ కూడా కొండమీద నుండి క్రిందకు పరిగెట్టారు.

అప్పట్నుంచి గనుల్లోకి స్కాబ్స్ను తీసుకురాకుండా చూసేందుకు మహిళలు నిఘా వేశారు. ప్రతి రోజూ ఒక చేత్తో చీపుర్లు, బూజుకర్రలను మరో చేతిలో చంటి బిడ్డలతో గనుల దగ్గరకు వెళ్ళేవారు. గనిలోపలికి ఎవ్వరూ వెళ్ళకుండా కాపలా కాసేవారు. అలాగే రాత్రుళ్ళు కూడా కాపలాలు కాసేవారు. వాళ్ళే నాయకులు. రానున్న సంవత్సరాలలో దేశం అభివృద్ధి చెందేందుకు వాళ్ళు చేసిన పోరాటానికి గొప్ప నివాళులందుకుంటారు.

నేను కంపెనీ చుట్టుప్రక్కల మీటింగులు పెట్టాను. రైతులకు కంపెనీ డబ్బులిచ్చి, కార్మికులకు ఎటువంటి సహాయం చేయవద్దని కోరేది. నేను ఒక కార్మికుని కొడుకు సహాయంతో కంచరగాడిదలతో నడిచే ఒక పాత వ్యాగన్లో రైతుల దగ్గరకు వెళ్ళి, వాళ్ళను ఒప్పించి సమ్మెకు రైతుల మద్దతు కూడగట్టాను. రైతులు కార్మికుల పక్షాన నిలిచారు.

కొన్ని సార్లు నేను ఇంటికి వచ్చేసరికి ఉదయం పన్నెండు లేదా ఒంటిగంట అయ్యేది. వ్యాగన్ డ్రైవర్ గా వున్న ఆ చిన్న కుర్రాడు నా భుజం మీద తల ఆని పడుకుంటే

నేనే కంచరగాడిదను తోలేదాన్ని. కొన్నిసార్లు సున్నా కన్నా తక్కువ డిగ్రీల ఉష్ణోగ్రత ఉండేది. కొండ గాలులు రయ్యిమని వీచేవి. మంచు కురిసేది. కొన్ని సార్లు మంచువాస పడేది. తరుచుగా నా కాళ్ళు చేతులు తిమ్మిరులెక్కేవి. మేమంతా ఎండిన బ్రెడ్డు, కాఫీ డికాషన్తో బ్రతికాము. నేను పడుకున్న గదిలో ఎప్పుడూ చలి మంట లేదు. ఉదయం లేచే సరికి నా పరుపు పైబట్టలు మంచుతో తడిచిపోయివుండేవి.

ఆర్నాట్ దగ్గరలో స్వీడీ టౌన్ అనే ప్రాంతం వుంది. అక్కడకు కంపెనీ ఏజెంట్లు వెళ్ళి అక్కడ వున్న స్వీడన్ దేశస్థులను ఉపయోగించుకొని సమ్మెను విచ్ఛిన్నం చెయ్యాలనుకున్నారు. నేను కంపెనీ ప్రయత్నాలను తెలుసుకొని రైతులతో మీటింగు పెట్టాను. దీనితో యువరైతులు వాళ్ళ గుర్రాలపై స్వీడీ టౌన్కి వెళ్ళి, ఒక్క స్వీడన్ దేశస్థుడు కూడా టౌన్ వదిలి వెళ్ళకుండా సమ్మెకు సహకరించేలా చేశారు. ఇంకా ఎవరైనా ఆర్నాట్ వైపుగా వెళితే వాళ్ళను వెంటనే వెనక్కి లాక్కువెళ్ళేవారు.

ఈ గడ్డు పరిస్థితి కొన్ని నెలలు సాగింది. ఆ తరువాత సమ్మె విజయవంతం కాబోతోందన్న ఆశ చిగురించింది. గనులు నడవడం లేదు. కార్మికుల చైతన్యం దివ్యంగా వుంది. అధ్యక్షుడు విల్సన్ వచ్చాడు. నేను అతని ఇంట్లో వుండేదాన్ని. అతని కుటుంబం పడుకున్న తరువాత మేము కూర్చోని సమ్మె పరిస్థితిని చర్చించుకుంటున్నాం. అప్పుడు ఎవరో తలుపు తట్టారు.

లోపలికి రమ్మని విల్సన్ ఆహ్వానించాడు.

ముగ్గురు వ్యక్తులు ప్రవేశించారు. వాళ్ళు నన్ను చూసి ఇబ్బంది పడ్డారు. దానితో విల్సన్ నన్ను ప్రక్కగదిలోకి వెళ్ళమని కోరాడు. వాళ్ళు సమ్మె విరమణ గురించి మాట్లాడారు. సమ్మె విరమింపచెయ్యాలని, అలా చేస్తే 25,000 డాలర్లు బహుమానంగా ఇస్తామని, బ్యాంక్ కంపెనీదే గనుక బ్యాంకు రుణం మాఫీ చేస్తామన్నారు.

దానికి విల్సన్ ఇచ్చిన సమాధానాన్ని నేను ఎన్నటికీ మర్చిపోను.

‘అయ్యాలారా ! మీరు మా ఇంటికి అతిథులుగా వస్తే, అందుకు నా కుటుంబం మొత్తం మిమ్మల్ని ఆదరిస్తుంది. కానీ మీరు నాకు డాలర్లు లంచం ఇవ్వడాన్ని వస్తే, అది నా మానవత్వాన్ని, నాపై నా సోదర కార్మికుల సమ్మెకాన్ని వంచించడమే అవుతుంది. కనుక మీరు తక్షణం ఇక్కడి నుండి పొండి. మళ్ళీ ఎప్పుడూ రావద్దు’ అని హెచ్చరించాడు.

ఫిబ్రవరి చివరిలో కంపెనీ అన్ని డిమాండ్లను అంగీకరిస్తూ నోటీసు పెట్టింది. మహిళలు 'మీటింగు పెట్టుకోవడానికి హాలు ఇస్తారా?' అని అడిగారు. మనం అది అడగలేదంటే, అయితే మళ్ళీ సమ్మె చేద్దామన్నారు.

వాళ్ళకు హాలు లభించింది. సిన్సిన్యాటీలో జరిగిన సమావేశం నుండి వచ్చిన అధ్యక్షుడు విల్సన్ సంతోషంతో, కృతజ్ఞతతో కన్నీళ్ళు పర్యంతమయ్యాడు.

నేను సెంట్రల్ ఫీల్డ్స్ కి తిరిగి వెళ్ళాల్సి వచ్చింది. నేను వెళ్ళబోయే ముందు బ్లూమ్స్ బర్గ్ లో సమ్మె విజయోత్సవ సభ పెట్టారు. మహిళలు మంచు, గాలివానలను చీల్చుకుంటూ మైళ్ళ దూరం నుండి చిన్న పిల్లలతో, శాలువలలో పసిబిడ్డలతో మీటింగుకి వచ్చారు. ఎక్కువమంది గని కార్మికులు మైళ్ళ దూరం నడిచి వచ్చారు. ఆ రాత్రి ఆనందోత్సాహాలతో ఉత్సవం జరుపుకున్నారు.

ఒక చిన్న పిల్లవాడు వచ్చి, "అమ్మా ! మమ్మల్ని వదిలి వెళ్ళవద్దని" కోరాడు. పిల్లలు ఆనందంతో నా చేతుల్ని ముద్దాడారు. బ్లూమ్స్ బర్గ్ లో రాత్రంతా మేము వేడుక జరుపుకున్నాము. కార్మికులు త్రాగడానికి బీరు తెచ్చారు. ముసలి, పడుచు అన్న తేడా లేకుండా రాత్రంతా ఆడి, పాడాము. కంపెనీకి సంబంధించిన వారెవ్వరూ జోక్యం చేసుకోలేదు.

అవి విపరీతంగా తుపాకులను మిలిటరీని, జైళ్ళను, పోలీస్ లాఠీలను ఉపయోగించే రోజులు. కానీ ఈ పోరాటంలో రక్తపాతం లేదు. అల్లర్లు లేవు. మహిళా సైన్యం యొక్క బూజు కర్రలు, చీపుళ్ళవలనే ఈ విజయం లభించింది.

ఒక సం॥ తరువాత వాళ్ళు విజయోత్సవ వార్షికోత్సవం జరిపారు. ఆ సందర్భంగా యూనియన్ నాయకులు నాకు బంగారు గడియారం బహుమతిగా ఇవ్వబోయారు. వద్దని వారించాను. దీని మూల్యం చిన్న పిల్లల కడుపు నింపే రొట్టె అని నాకు తెలుసు. నేను మళ్ళీ ఆర్నాట్ వెళ్ళకపోయినా, ఇతర ప్రాంతాలకు వెళ్ళేటప్పుడు సమ్మెను సాహసవంతంగా నడిపిన కార్మికులను, వారి పిల్లలను కలుస్తూ ఉండేదాన్ని. ■

6

పశ్చిమ వర్జీనియాలో యుద్ధం

నేను, మరో నాయకుడు స్కాట్ కలిసి ఒక రాత్రిపూట ఫైర్‌మాంట్ జిల్లాలో ఉన్న మైనింగ్‌టౌన్‌కు కార్మికులను సమావేశపర్చేందుకు వెళ్ళాము. ఒక భవంతి ముందు మేము కారు దిగాము. అది ఒక చర్చి భవనం. దానిలో క్రొవ్వొత్తులు వెలిగించారు. ఆ మసక వెలుతురులో అందర్నీ చూశాను. బెంచీలన్నీ గని కార్మికులతో నిండిఉన్నాయి.

చర్చిలో దైవపీఠం అంచున టేబుల్ ఉంది. టేబుల్‌కి ఒక చివర యూనియన్ ఇచ్చిన డబ్బులతో చర్చిపూజారి కూర్చున్నాడు. మరో చివర స్థానిక యూనియన్ అధ్యక్షుడు కూర్చున్నాడు. నేను పక్కగదిలోకి వెళ్ళాను.

'ఏమి జరుగుతోందని' అడిగాను.

'మీటింగ్ పెట్టాలనుకుంటున్నామని' అధ్యక్షుడన్నాడు.

'ఎందుకోసమని' అడిగాను.

'అమ్మా! యూనియన్ కోసం. మేము మన మీటింగ్ కోసం చర్చిని అద్దెకు తీసుకున్నామని' చెప్పాడు.

నేను పూజారి దగ్గరకు వెళ్ళి కార్మికులు ఇచ్చిన డబ్బులు తిరిగి తీసుకున్నాను. కార్మికుల వైపుతిరిగి

'అబ్బాయిలూ! ఇది ప్రార్థనాస్థలం. దీనిని వ్యాపారమయం చెయ్యొద్దు. అందరూ లేవండి. బయటకు వెళదామని' చెప్పాను.

వాళ్ళంతా లేచి ఆరుబయట పొలాల్లో కూర్చున్నారు. నేను వాళ్ళతో మాట్లాడాను. అక్కడికి వచ్చిన ఓ అధికారి నేను మాట్లాడుతున్నంతసేపు ఇటువైపు జనం రాకపోకలు లేకుండా, మీటింగుకు అంతరాయం కలగకుండా చూశాడు. మా ముందు ఒక పాఠశాలవుంది. దాన్ని చూపించి,

“ఈ పాఠశాల మనది. మన పూర్వీకులు ఈ పాఠశాలలో వాటాకోసం పోరాడారు. పాఠశాల పేరు చూడండి. ప్రతీ శుక్రవారం రాత్రి ఇక్కడ మీటింగ్ పెట్టుకోండి, శనివారం ఉదయం మీ భార్యలను శుభ్రం చేయమనండి. సోమవారం బడిపిల్లలు వచ్చేందుకు ఇబ్బంది ఉండదు. మన యూనియన్ ప్రార్థించేది కాదు. పోరాడే సంస్థ, పారిశ్రామిక విధానాల గురించి బోధించే సంస్థ. చనిపోయినవాళ్ళకోసం ప్రార్థించండి. భయంకరంగా వున్న బ్రతుకుల్లో మార్పుకోసం అంతే భయంకరంగా పోరాడండి” అని చెప్పాను.

ఫైర్మౌంట్ ఫీల్డ్స్ బాధ్యునిగా టామ్ హగ్గర్టీ ఉన్నాడు. ఒక ఆదివారం ఉదయం క్లార్క్స్ బర్గ్లో సమ్మె చేస్తున్న కార్మికులు మనోన్గ్లియాకు ప్రదర్శనగా బయలుదేరారు. ఈ దారిలో వచ్చిన అన్ని క్యాంపుల్లోని కార్మికులను సమ్మెలోకి దించడంకోసం ఈ ప్రదర్శన తీశారు. మేము ఆరుబయట పొలాలలోనే ఉన్నాము. రోడ్డు ప్రక్కనే మీటింగులు పెట్టి యూనియన్లో చేరమని ప్రోత్సహించాము.

న్యూ ఇంగ్లాండ్ అనే చిన్నపట్టణం కోల్ కంపెనీ వాళ్ళది. ఈ పట్టణంలో కంపెనీ యాజమాన్యం కార్మికులకు యూనియన్ ఇచ్చే మీటింగు నోటీసులను నిషేధించింది. ఎవరి దగ్గరైనా నోటీసులు ఉంటే అరెస్టులు చేయించేది. అయితే మాకు

బొగ్గు గనుల్లో బాల కార్మికుల దుస్థితిని వివరించే పోస్టర్

ఎప్పటికప్పుడు సమాచారం అందేది. ఈ స్థితిలో మేముక ఉపాయం ఆలోచించాము. కార్మికులు చాలామంది అజ్ఞాతంలోకి వెళ్ళి ఇద్దరిద్దరుగా విడిపోయారు. ఇద్దరిలో ఒకరు చెవిటివానిగా నటించేవాడు. అతనితో గట్టిగా, అందరికి వినిపించేటట్లు రెండవ వ్యక్తి మాట్లాడేవాడు. వీరిద్దరూ ఈ విధంగా మాట్లాడుకుంటూ కలియతిరిగారు. ఏమనంటే “ఆదివారం మధ్యాహ్నం నగర శివారులలో ఉన్న రంపపుపాడి కుప్పువద్ద మదర్ జోన్స్ మీటింగు పెడుతున్నారూ” అని. చెవిటివాడు నాకు వినబడలేదు, మళ్ళీ చెప్పమని అడిగేవాడు. రెండవ వ్యక్తి గట్టిగా అరుస్తూ సమాధానం చెప్పేవాడు. ఈ విధంగా మొత్తం కార్మికుల్లోకి మీటింగు పెడుతున్న కబురు వెళ్ళింది. భారీ సంఖ్యలో కార్మికులు సమావేశానికి వచ్చారు.

మీటింగు అయిన తరువాత నేను, మరో ముగ్గురు గని కార్మికులం కలిసి ఫైర్ మౌంట్ కి బయలుదేరాము. గని కార్మికులైన జోబాట్లె, చార్లి బ్లాక్ లేట్, బార్నేరెస్ లు ఫైర్ మౌంట్ కి కాలినడకన బయలుదేరారు. నా కోసం చిన్న పిల్లడు నడుపుతున్న గుర్రపు బగ్గీని ఏర్పాటు చేశారు. నేను ఫైరెమౌంట్ దగ్గరలోకి వెళ్ళాక, కార్మికుల కోసం నగర శివార్లలో వంతెన ముందు వేచి ఉండాలని అనుకున్నాము. వంతెన మీద ఇంటర్ అర్బన్ కార్లు నడుస్తాయి. నేను వంతెన దాటే సమయానికి చీకటిపడింది. వంతెన ప్రక్కన ఒక చీకటి భవనం ఉంది. ఈ భవనం కోల్ కంపెనీ వాళ్ళ గౌడౌన్. దీనికి గన్ మెన్ లు కాపలాకాస్తున్నారు. వంతెన మీద వెలుతురు లేదు. గౌడౌన్ లో ఎవరూ లేరు. ఒక గన్ మెన్ మమ్మల్ని ఆపాడు. నేనతని ముఖాన్ని చీకటి వల్ల చూడలేకపోయాను. “మీరెవరని” అడిగాడు. నేను “మదర్ జోన్స్” నని చెప్పాను. నా ప్రక్కన ఉన్న కుర్రాడు గని కార్మికుని కొడుకని చెప్పాను. అయితే “మీరేనా, మదర్ జోన్స్ అని” అంటూ అతని తుపాకిని దబదబలాడించాడు. అవును, “నేనే మదర్ జోన్స్ నని” చెప్పాను. “నువ్వు ఈరోజు రాత్రికి గౌడౌన్ ని జాగ్రత్తగా చూసుకో, రేపు నీకోసం నేను క్రొత్త ఉద్యోగం వెతకవలసి వస్తుంది” అని అతన్ని ఆటపట్టించాను.

నేను వంతెన దాటాక బగ్గీలో నుండి బయటకు దిగాను. నాతో వచ్చిన కుర్రాడిని ఇంటికి పంపించాను. పంపిస్తూ అతనితో, కార్మికులు కనిపిస్తే వేగంగా రావాలని, నేను వంతెనదాటాక వారికోసం ఎదురు చూస్తుంటానని చెప్పమన్నాను. నాకు కనుచూపు మేర ఒక్క ఇల్లు కూడా కనిపించలేదు. వంతెనమీద గన్ మెన్ ల నడకను మాత్రమే చూస్తున్నాను. చాలా చీకటిపడింది. నేను నేల మీద కూర్చోని ఎదురుచూస్తున్నాను. అగ్గిపుల్ల గీసి నా గడియారాన్ని తీసి చూస్తే, అప్పుడు ఒక ఇంటర్ అర్బన్ కారు వచ్చే సమయమైంది. అకస్మాత్తుగా ‘హత్య! హత్య!’ పోలీస్! సహాయం చేయండనే! కేకలు

చీకటిలో నుండి వినబడ్డాయి. పరుగు శబ్దం వినిపించింది. వంతెన దాటుకొని పరిగెడుతూ బార్బేరైన్ నావైపు వచ్చాడు. వీని వెనకాలో బ్లాక్లే ఇంకా వేగంగా పరిగెడుతూ వచ్చాడు. హత్య! హత్య! అని అరిచాడు. నేను వాళ్ళవైపు వేగంగా వెళ్ళాను. “జో” ఎక్కడని అడిగాను. గన్మెన్లు జోని వంతెనమీద చంపేస్తున్నారని చెప్పారు. ఇంతలో ఇంటర్అర్బన్ కారువచ్చి బ్రిడ్జిమీద ఆగింది. నాకు టక్కున ఒక ఆలోచన వచ్చింది. వంతెన మీదకి పరిగెట్టాను. ‘జో, జో’ అని అరిచాను. ‘మనవాళ్ళు గుంపుగా వస్తున్నారు. మొత్తం అందరూ వస్తున్నారని గట్టిగా అరిచాను. కంపెనీ కుక్కలు(గన్మెన్లు) ఇంటర్ అర్బన్ కారులో కార్మిక సైన్యం వచ్చిందనుకున్నారు. వాళ్ళు గోడాన్లోకి పారిపోయి దాక్కున్నారు. జోని వంతెనమీద వదిలిపెట్టారు. అతని తల పగిలిపోయింది. రక్తం కారుతోంది. నా పెట్టికోటును ముక్కలుగా చింపి తలకు గట్టిగా రక్తం కారకుండా కట్టు కట్టాను. అతన్ని కారులో ఫైర్మాంట్ నగరంలోకి తీసుకు వెళ్ళాము. డాక్టర్ను తీసుకు వచ్చి వైద్యం చేయించాము. డాక్టరు తలకు కుట్లువేశాడు. నేను రాత్రంతా మేల్కొని ఈ పేద కార్మికునికి సపర్యలు చేశాను. అతను స్పృహలో లేడు. ఆ కాళరాత్రి నేనే అతనికి కన్నతల్లినియ్యాను. మరుసటి రాత్రి నేను, టామ్ హార్గర్టీ యూనియన్ మీటింగులో జరిగింది చెప్పాము. కార్మికులు గన్మెన్లను తుడిచిపెట్టాలన్నారు. దీనివలన ఇబ్బందులు ఇంకా పెరుగుతాయని చెప్పాను. జోని చూడడానినికి వెళ్ళడం కోసం మీటింగుని వాయిదా వేశాము. ఒకేసారి ఆరు లేదా ఎనిమిది మంది జో రూంలోకి వెళ్ళి చూసివచ్చేవారు. కార్మికులందరూ జోని పరామర్శించారు.

మేము జోపై హత్యాయత్నానికి పాల్పడిన గన్మెన్లను అరెస్టు చేయడానికి వారెంట్కోసం ప్రయత్నించాం. కానీ మా వల్ల కాలేదు. ఎందుకంటే కోర్టులను బొగ్గు కంపెనీ తన గుప్పెట్లో పెట్టుకుంది.

ఒక్క జో మాత్రమే గన్మెన్ల చేతులో దెబ్బలు తినలేదు. చాలామంది గన్మెన్ల బాధితులున్నారు. ఈ రక్తం మరిగిన కుక్కల అకృత్యాలు చెప్పేందుకు ఎన్ని పేజీలైనా చాలవు. క్లార్ప్బర్గ్లో కార్మికులను నా మీటింగుల కోసం ప్రయత్నాలు చేస్తే చంపేస్తామని బెదిరించారు. కానీ రైల్వే కార్మికులు అర్ధరాత్రి దాటిన తరువాత మీటింగు పెట్టుకుంటే నేను దానికి ఒంటరిగానే వెళ్ళాను. మీటింగు కోర్టు హౌస్లో పెట్టారు. హాలు కిక్కిరిసింది. ఈ మీటింగుకు మేయర్తో సహా ఇతర నగర అధికారులు వచ్చారు. ‘గౌరవనీయులైన

మేయర్, మీరు ఈ సమావేశానికి అధ్యక్షత వహించాలని' కోరాను. అతను అంగీకరించలేదు. అతనే కాదు, నా ప్రతిపాదనను ఎవరూ అంగీకరించలేదు. అప్పుడు నేనే అధ్యక్షురాలిగా, ఉపన్యాసకురాలిగా ఆ సమావేశంలో ప్రకటించుకున్నాను.

ఎట్టకేలకు ఫైర్మౌంట్ ఫీల్డ్ కార్మికులు సంఘటితులయ్యారు. స్కాట్స్ ని, గన్మెన్లను తరిమికొట్టారు. తరువాత ఆర్గనైజర్ల అసమర్థత, యూనియన్ ప్రధాన నాయకత్వం చేసిన ద్రోహం వలన యూనియన్లు తమ బలాన్ని కోల్పోయాయి. చివరికి కార్మికులు తమ ప్రయోజనాలు కాపాడానికి ఎన్నుకున్న కొద్దిమంది నాయకుల చేతిలో మోసపోయారు. చార్లేబాట్లే నష్టాన్ని పూర్ణంగా ప్రయత్నించాడు. కానీ నాయకులు బాగా లంచాలు మరిగారని, మనమేం చెయ్యలేమని నిరుత్సాహపడ్డాడు. దీనితో అతను కూడా ఏమి చేయలేకపోయాడు.

ఈ పరిణామం నన్ను బాధపెట్టింది. వాస్తవానికి గన్మెన్ల ఇసుప పాదాల నుండి బయటపడడానికి కార్మికులు, మహిళలు చేసిన త్యాగాలు వ్యర్థమయ్యాయి. కార్మికుల చేత ఎన్నుకోబడిన నాయకులు చేసిన ద్రోహాలవలన సాధించుకున్న విజయాలు నాశనమయ్యాయి. పోరాటం యొక్క విలువ, బాధలు తెలియచెప్పిన నాయకులే ఇలా ద్రోహం చెయ్యడం ఇంకా బాధపెట్టింది.

నేను ముసలిదానినయ్యాను. మళ్ళీ ఫైర్మౌంట్ కార్మికులు యూనియన్లోకి వస్తారని అనుకోలేదు. అయితే వాళ్ళ పరిస్థితులు మార్పడంలో, వాళ్ళ పిల్లల భవిష్యత్ కోసం జరిగిన పోరాటంలో నా పాత్ర ఉన్నందుకు సంతోషించాను.

కనవా నది మీద గల కెల్లీక్రిక్(నీటిపాయ)లో ఉన్న గని కార్మికుల సమస్యలపై పనిచేసేందుకు యునైటెడ్ మైన్ వర్కర్స్ యూనియన్ ప్రయత్నించింది. కానీ ఫలితాలు రాలేదు. దానితో యునైటెడ్ మైన్ వర్కర్స్ యూనియన్ బోర్డు మెంబర్లయిన బ్రూక్,టామ్ లేవిస్లు కెల్లీక్రిక్లో ఉన్న గని కార్మికులను స్వయంగా కలవాలని నిర్ణయించుకున్నారు. ఒకరాత్రి కెల్లీక్రిక్ ట్రైన్లో బయలుదేరారు. ట్రైన్ చాలా ఎత్తున ఉన్న కొండలోయపైకి చేరుకుంది. అక్కడ ఈ ఇద్దరు నాయకులను మినహాయించి మిగిలిన ప్రయాణీకులందరినీ వేరే బోగీలోకి తరలించారు. నాయకులు ఉన్న బోగీని ట్రైన్ నుండి తప్పించారు. చేతితో పట్టాలపై లాగే ఒక ట్రాలీలోకి వీరిని మార్చారు. దీనిలో నుండి పట్టాలపై వీరిని బరబరా ఈడ్చి పారేశారు. వాళ్ళు మోకాళ్ళు, చేతుల పై పాక్కుంటూ పట్టాలు దాటారు. అప్పుడే ఒక రైలు పట్టాల మీద నుంచి వేగంగా వెళ్ళింది.

నాకు ఎప్పుడైతే యూనియన్ నాయకులను హత్య చేసేందుకు కోల్ కంపెనీ చేసిన ప్రయత్నాల గురించి తెలిసిందో వెంటనే కెల్లీపాయకు వెళ్ళి, అక్కడ బానిస బతుకులు బతుకుతున్న కార్మికులను నిద్రలేపాలని నిర్ణయించుకున్నాను. నాతోపాటు పంతొమ్మిది ఏళ్ళ యువకుడు బెన్ డేవిస్ ను కెల్లీపాయకు తీసుకువెళ్ళాను. మేము కనవా నది తూర్పు ఒడ్డు వెంబడి నడిచాము. తూర్పువైపునే కెల్లీపాయ ఉంది.

ఒక రోజు వేకువ జామున మేము కెల్లీపాయ అవతల ఒడ్డుకు చేరుకున్నాము. అవతల ఒడ్డు చేరుకుంటే పాదుకి అడ్డంగా నీటిలో నడిచాము. సూర్యోదయం కావస్తుండగా మార్షల్ అనే వ్యక్తి నడుపుతున్న దుకాణం తలుపుతట్టాము. నేను వచ్చిన పని అతనితో చెప్పాను. అతను స్నేహంగా ఉన్నాడు. నన్ను దుకాణం వెనకాల ఉన్న చిన్న గదిలోకి తీసుకువెళ్ళి పలహారం పెట్టి ఆదరించాడు. అయితే నాకు ఆతిథ్యం ఇచ్చినట్లు ఎవరికైనా తెలిస్తే తన దుకాణాన్ని నాశనం చేస్తారేమోనని ఆందోళన పడ్డాడు. గనిలో మీటింగు పెట్టేందుకు ఏ విధంగా కార్మికులకు నోటీసులు పంపిణీచెయ్యాలో చెప్పాడు. కాని ఆ సమయంలో నేను అక్కడ ఉండటం ఎవరైనా చూస్తారేమోనని భయపడ్డాడు. కిటికీలో నుండి పడే పదే బయటకు చూసేవాడు.

చాలా ప్రొద్దుపోయాక కొంతమంది గని కార్మికులు పట్టణానికి మైలు దూరంలో ఉన్న కెల్లీపాయ ఒడ్డుకి చేరారు. అక్కడ ఒడ్డున ఉన్న రాళ్ళ మధ్య సమావేశం జరిగింది. చీకటి వలన ఒకరిని ఒకరం చూసుకోలేకపోయాము. ఒక పాత లాంతరు వెలుగులో నేను వాళ్ళకు యూనియన్ పెట్టుకోవాల్సిన అవసరాన్ని వివరించాను.

మరుసటి రోజునే నలభైమందిని పనిలో నుండి తీసేశారు. వాళ్ళను బ్లాక్ లిస్టులో పెట్టారు. ముందురోజు రాత్రి జరిగిన సమావేశంలో కంపెనీ గూఢచారులు ఉన్నారు. తరువాత రోజున మళ్ళీ కొంతమందితో మీటింగ్ జరిగింది. వారందరినీ పనిలో నుండి తీసేశారు. దీనితో పోరాటం మొదలైంది. పచారికొట్టు యజమాని మార్షల్ ధైర్యవంతుడు. అతనికొట్టును నాకు అద్దెకిచ్చాడు. నేనక్కడే మీటింగులు పెట్టేవాన్ని. కంపెనీ జనరల్ మేనేజర్ కూడా కొలంబస్ నుండి వచ్చి మీటింగు పెట్టాడు.

జనరల్ మేనేజర్ మీటింగులో “సిగ్గులేదా, ఒక ముసిలిదాని నాయకత్వంలో నడుస్తారా” అని ఎద్దేవ చేసాడు.

“మదర్ జోన్స్ వద్దెల్లలని”, కార్మికులు నినాదాలిచ్చారు.

తరువాత ఆదివారం గుబురుగా ఉన్న చెట్ల మధ్య మీటింగు జరిగింది. కార్మికులు ప్రదర్శన చేశారు. కాని జనరల్ మేనేజర్ జాన్ రోవెన్ తన ప్రత్యేక కారులో కొలంబస్ నుండి వచ్చాడు. ప్రతిఒక్క గని కార్మికుడు మాతో ఉన్నాడు. మేము కంపెనీ హోటల్ ముందు నిలబడి ప్రదర్శన చేసాం. జనరల్ మేనేజర్ బయటకు రావాలని గట్టిగా నినాదాలిచ్చాము. అతను బయటికి రాలేదు. కంపెనీ వాళ్ళ రెండు ‘ముద్దు కుక్కలు’ వరండాలో గుమ్మం ముందు తచ్చాడుతున్నాయి.

వాటిలో ఒకటి, “ఆ ముసలిదాన్ని చెట్టుకి ఉరితీయాలన్నాడు”.

“అవును” అని రెండవ వాడు అంటూ ఉరితాడుని లాగడం తనకిష్టమన్నాడు.

మేము తిరిగి మీటింగు పెట్టుకున్న చెట్ల దగ్గరికి చేరాము. వెయ్యిమందికి పైగా కార్మికులు వచ్చారు. వారితో పాటు చొంగకారుస్తూ కంపెనీ ‘ముద్దు కుక్కలు’ కూడా వచ్చాయి. నేను మాట్లాడడానికి లేచి నిలబడ్డాను. నా వీపును ఒక పెద్ద చెట్టు మొదలుకు ఆన్చి, ఆ కుక్కలపైపు చూస్తూ మాట్లాడాను. ‘ఇదిగో చెట్టు, ఇదిగో ముసల్లి. ఒకతాడు తెచ్చి ఉరితీయండని’ గట్టిగా అరిచాను.

ఎట్టకేలకు కెల్లీపాయలో యూనియన్ ఏర్పడింది. కార్మికులు యాజమాన్యం నుండి ఏమి లాభాలు సాధించుకున్నారో నాకు తెలీదుగానీ, వారు యూనియన్ పెట్టుకోవడ మంటే ఓనమాలు నేర్చుకోవటమే. వాళ్ళు పై తరగతులకు వెళ్ళడానికి చాలా అడ్డంకులు వస్తాయి. కంపెనీ యజమానులకు చెందిన వై.ఎం.సి.ఏలు, పూజారులు, టీచర్లు, డాక్టర్లు, వార్తా పత్రికలు- వీరెవ్వరూ కార్మికులకు సంబంధించిన విషయాలను చెప్పరు. దానితో కార్మికులకు అవసరమైన విషయాలు తెలుసుకొనే అవకాశాలు చాలా తక్కువగా వుంటాయి. ■

గని
లోపలి
భాగం

7

న్యాయమూర్తి - మానవతావాది

1902 జూన్ లో పశ్చిమ వర్జీనియాలోని క్లార్క్స్ బర్గ్ లో తారు (బిట్యూమినస్) గని కార్మికులకు మీటింగు పెట్టాను. యూనియన్ నాయకులతో కలిసి చెట్టుక్రింద కూర్చుని సమ్మె విషయం చర్చిస్తున్నాము. ఇంతలో పోలీసులు వచ్చారు. నాపై అరెస్టు వారెంట్ ఉందని హెచ్చరించారు. అందులో ఒకడు నా దగ్గరకు వచ్చి “అమ్మా! మీరు అరెస్టులో ఉన్నారు. మీరు ఇక్కడ సమావేశాలు పెట్టకూడదని కోర్టు ఉత్తర్వులిచ్చిందని” చెప్పాడు.

అయినా నేను ఖాతరు చెయ్యకుండా ‘తప్పుకుండా వస్తాను. నేను వచ్చే దాకా ఆగు’, అని అతనితో అంటూనే ఉపన్యాసం పూర్తిచేశాను. కార్మికుల వైపు తిరిగి, ‘అబ్బాయిలూ! సెలవు! నేను అరెస్టులో ఉన్నాను. జైలుకు వెళుతున్నాను. చాలా కాలం వరకు మిమ్మల్ని కలవకపోవచ్చు. పోరాటం కొనసాగించండి. లొంగవద్దు. ఈ పార్కర్స్ బర్గ్ కోర్టు ఇచ్చే ఇంజక్షన్ ఆర్డర్స్ గురించి పట్టించుకోవద్దు. పార్కర్స్ బర్గ్ ఫెడరల్ కోర్టు న్యాయమూర్తి అవినీతిపరుడు. మనం ఆకలితో మాడుతూ వుంటే, అతను గోల్ఫ్ ఆడతాడు. మనం మానవ సేవ చేస్తుంటే అతను ధనవంతులైన బడాబాబులకు సేవ చేస్తాడు’ అని చెప్పాను.

ఇక్కడ నుండి 84 మైళ్ళ దూరంలో నున్న పార్కర్స్ బర్గ్ కు, ఆ రాత్రి నన్నూ, నాతోపాటు యూనియన్ నాయకులను పోలీసులు తీసుకెళ్ళారు. ఒక పోలీసు అధికారి మేనల్లుడికి నా బాధ్యత అప్పగించారు. ఈ కుర్రాడికి కార్మికుల సమస్యల పట్ల సానుభూతి ఉందన్న విషయం నాకు అర్థమైంది. రైలు దిగిన తరువాత, కార్మికులు, పోలీసులు ఒకవైపు, మేం ఇద్దరం మరొక వైపు వెళ్తున్నట్లనిపించింది. అదే విషయం అతనిని అడిగాను. కార్మికులను జైలుకు, నన్ను హోటల్ కు తీసుకెళ్తున్నారని ఆ కుర్రాడు చెప్పాడు.

‘అబ్బాయి! కార్మికులు జైలుకి వెళుతుంటే, మదర్ జోన్స్ హోటల్ కి వెళ్ళటం ఎప్పుడైనా విన్నావా?’ అని నేను వెనక్కితిరిగి వడివడిగా నడిచి కార్మికులతో కలిసాను. వాళ్ళతో పాటు జైలుకు వెళ్ళాను. అయితే జైలరు, అతని భార్య అందరితోపాటు నన్ను సెల్ లో పెట్టకుండా, ‘అమ్మా! మీరు మా అతిథి’ అని అంటూ నన్ను వాళ్ళ కుటుంబంలో ఒకరిగా చూసుకున్నారు. మంచి భోజనం పెట్టి పుష్టిగా తయారు చేసారు. ఆ కుటుంబం ఆదరణలో నాకు నిజమైన విశ్రాంతి దొరికింది.

విచారణ కోసమని మమ్మల్ని ఫెడరల్ కోర్టుకు తీసుకు వెళ్ళారు. కార్మికులు సంఘటితం కాకుండా ఉండేందుకు గని యజమానులు ఏమైనా చేయగలరు. తప్పుడు సాక్షులతో కోర్టులను ప్రభావితం చెయ్యగలరు. నన్ను బోనులో నిలబెట్టారు. న్యాయమూర్తి ‘నువ్వు గని కార్మికులను హింసకు ప్రేరేపించావా’ అని ప్రశ్నించారు.

‘చూడండిసార్, నేను ఇలాంటి వ్యాఖ్యలు బహిరంగంగా చేస్తే అది నాకు ఆత్మహత్యతో సమానం. అలాంటప్పుడు నా జాగ్రత్తలో నేను ఉండనా? మీరు న్యాయమూర్తి స్థానంలో 40 సంవత్సరాలుగా ఉన్నారు కదా? ఈ 40 సంవత్సరాలలో ఏది నిజమో, ఏది అబద్ధమో తెలుసుకునే వివేకం మీకు వుందను కుంటాను’ అని అన్నాను.

అప్పుడు ప్రాసిక్యూటరు ఒక్క గెంతులో న్యాయమూర్తి దగ్గరకు వెళ్ళి, నావైపు వేలు చూపిస్తూ ‘యువర్ హానర్ - ఈమె దేశంలోనే అత్యంత ప్రమాద కరమైన ఆడమనిషి. ఆమె మిమ్మల్ని అవినీతిపరుడు అని అంది. ఆమె తక్షణం రాష్ట్రం విడిచి వెళ్ళాలి. మళ్ళీ ఈ రాష్ట్రంలోకి అడుగు పెట్టరాదు. అలాగేనే ఆమెకు క్షమాభిక్ష సిఫార్సు చేస్తా’నన్నాడు.

నేను క్షమాభిక్ష కోసం కోర్టుకు రాలేదన్నాను. ‘న్యాయం కోసం వచ్చాను. నేను ఈ రాష్ట్రాన్ని వదిలివెళ్ళను. ఇక్కడున్న చిన్న పిల్లవాడైనా సరే వచ్చి, అతని బ్రతుకు పోరాటంలో సహాయపడమని అడిగితే, తప్పుకుండా అతనికి సహాయం చేస్తాను. అలాంటి పరిస్థితి లేనప్పుడు మాత్రమే నేను ఇక్కడి నుండి వెళతాను’ అని జవాబిచ్చాను.

‘నన్ను అవినీతిపరుడు అని మీరన్నారు’, అని న్యాయమూర్తి అడిగారు.

‘అవును అన్నాను’ అని సమాధానం చెప్పాను. ఎందుకలా అన్నారని న్యాయమూర్తి అడిగారు.

నేను చట్టం గురించి మాట్లాడుతుండగా నన్ను అరెస్టు చేశారు. కార్మికులతో వాళ్ళ జీవితాల గురించి, స్వేచ్ఛ గురించి మాట్లాడాను. సంతోషంగా వుండేందుకు వారికి తగిన అవకాశమివ్వాలన్నాను. ఈ కార్మికుల్ని వాళ్ళ యజమానులు సంవత్సరాల తరబడి దోచుకున్నారు. పారిశ్రామిక బానిసల్లా తయారు చేశారు. నేను ఈ సందర్భంగా లింకన్ మహాశయున్ని స్మరించుకుంటున్నాను. పత్రికల ద్వారా నేను తెలుసుకున్న దేమిటంటే

లింకన్ ఈ కోర్టుకు ఫెడరల్ న్యాయమూర్తి నియామకాలు చేసినప్పుడు జూనియర్, సీనియర్ ఎవరన్నది గుర్తించలేకపోయారు. మీకు, మీ నాన్న గారికి ఇంటిపేర్లు ఒకటేకదా. నియామకాలు జరిగే సమయానికి మీ నాన్నగారు చనిపోయారు. మీరు న్యాయమూర్తిగా, మీ నాన్నగారి స్థానంలో వచ్చారు. అప్పుడు మీరు అవినీతిపరులే కదా', అని అన్నారు.

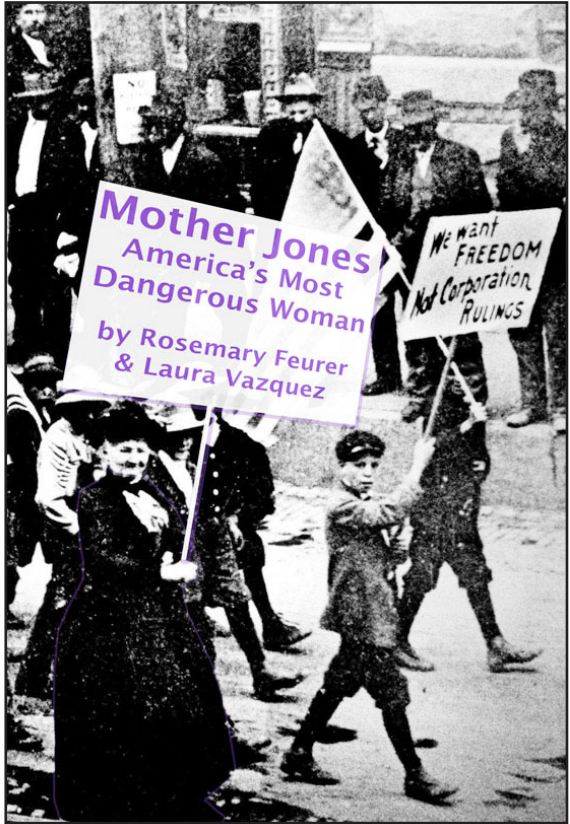

నేను ఇంతకు ముందెన్నడూ ఈ విషయం వినలేదని న్యాయమూర్తి అన్నారు.

కోర్టు ముగిసిన తరువాత, న్యాయమూర్తి అతని చాంబర్లో నన్ను కలుసుకోవాలని కబురు పంపారు. నేను చాంబర్లోకి వెళ్ళేసరికి అతను నాదగ్గరికి వచ్చి నా చెయ్యిపట్టుకొని తాను అవినీతిపరుణ్ణి కానని, అందుకు తగిన ఆధారాలు చూపిస్తానని చెప్పారు.

నా చేతిలో అందుకు సంబంధించిన ఆధారపత్రాలు పెట్టి, గతంలో తప్పుడు

రిపోర్టులు ఇచ్చింది అతని శత్రువులని చెప్పారు. నేను క్షమించమని అడిగాను. ఒక న్యాయ మూర్తి తాను అవినీతి పరుల్లో ఒకడిగా ఉండకూడదని అనుకున్నందుకు సంతోషిస్తున్నానని చెప్పాను. అవినీతిపరుల గురించి కార్మికులు ఎలా భావిస్తారో మీకు అర్థమయ్యే ఉంటుందన్నాను.

నన్ను విడుదల చేశారు. అయితే నాతో పాటు అరెస్టు అయిన కార్మికులకు 60 నుండి 90 రోజులు జైలు శిక్ష విధించారు.

మరుసటి రోజు రాత్రి నేను పార్కర్స్ బర్గ్

నుండి క్లార్క్బర్గ్ కు వెళ్ళాలనుకున్నాను. పార్క్బర్గ్ కు చెందిన మర్సీ అనే వ్యక్తి నాదగ్గరకు వచ్చి, నేను వెళ్ళిపోతున్నందుకు విచారం వ్యక్తం చేశాడు. న్యాయమూర్తి నన్ను విడిచిపెట్టినందుకు సంతోషిస్తున్నానన్నాడు. వాస్తవానికి కోర్టు ఆజ్ఞలను ఉల్లంఘించినది నేను. కార్మికులు అసలు మాట్లాడనేలేదు. కానీ నా కోసం వాళ్ళు జైలుకు వెళ్ళారు కాబట్టే నన్ను విడిచిపెట్టారు. అందుకు బాధగా ఉంది. నేను జైలుకు వెళ్ళడమన్నది అంత ముఖ్యమైన విషయం కాదు. వాళ్ళు యువకులు, బలమైన వాళ్ళు. వాళ్ళకు చాలా జీవితం ఉంది. నేను ముసలిదాన్ని అయినా చెయ్యడానికి ఇంకా చాలానే ఉంది. వాళ్ళలో బార్నేరెస్ కు గుండెజబ్బు ఉంది. అతని భార్య జబ్బుమనిషి. అతను జైలులో ఉన్నట్లు తెలిస్తే ఆమె కుప్పకూలిపోతుంది. అతని పిల్లలు తల్లి దక్షతను కోల్పోతారేమోనని భయంగా ఉంది. అదే విషయం అతనికి చెప్పాను.

‘అమ్మా! మీరు వెళ్ళి న్యాయమూర్తితో రైస్ పరిస్థితి చెబితే, అతన్ని తప్పకుండా వదిలిపెట్టవచ్చు. వెళ్ళి మాట్లాడండని’ మర్సీ నాతో అన్నాడు. నేను జడ్జిగారి ఇంటికి వెళ్ళాను. ఆయన నన్ను ఆ రాత్రి భోజనానికి ఆహ్వానించారు. నేను బార్నేరెస్ విడుదల కోసం మాట్లాడడానికి వచ్చానని చెప్పాను.

అతనికి గుండెజబ్బు, అతని భార్యకు నరాల జబ్బు ఉందని వైద్యం అందకపోతే అతను జైలులోనే చనిపోవచ్చని, మీరు అతనికి న్యాయం చేస్తారని ఆశించి వచ్చానని చెప్పాను.

వెంటనే ఆయన జైలర్ ని పిలిచి, రైస్ ను ఫోన్ దగ్గరకు తీసుకురమ్మని చెప్పారు. ఫోన్ లో, ‘బార్నేరెస్ మీ గుండె ఎలా ఉందని’ అడిగారు.

‘నా గుండె బాగానే ఉంది. ఆ పాపిష్టి ముసలి న్యాయమూర్తి నన్ను 60 రోజుల పాటు జైలులో పెట్టాడు. దీనివల్ల నాజబ్బు ముదిరిపోతుందేమో. నేను కేవలం మదర్ జోన్స్ బాటలో నడిచానంతే’ అని బార్నేరెస్ విసురుగా అన్నాడు.

న్యాయమూర్తి నా వైపు తిరిగి, అతను మాట్లాడే పద్ధతి బాగాలేదని అసహనం వ్యక్తం చేశారు.

కార్మికులు బాధలు పడీపడీ ఇలాగే మాట్లాడతారని నేను జడ్జిగారికి సర్దిచెప్పాను. అతనికి గుండెకు, లివర్ కు తేడా తెలిదని, నేను అతనితో కలిసి మీటింగులకు వెళ్ళేటప్పుడు రోడ్లమీద, రైల్వే ట్రాక్స్ మీద నడిచేవాళ్ళమని, నడవలేక ఆయాసపడి క్రింద కూర్చుండిపోయేవాడని జడ్జిగారితో వివరించి చెప్పాను.

న్యాయమూర్తి జైలు డాక్టర్ ని పిలిచి, బార్నేస్ మరుసటిరోజు ఉదయం పరీక్షించమని చెప్పారు. మరసటిరోజే బార్నే జైలు నుండి విడుదల అయ్యాడు. ■

8

రూజ్‌వెల్ట్ వలలో జాన్ మిట్టెల్

యునైటెడ్ మైన్‌వర్కర్స్ యూనియన్ నాయకత్వంలో రాక్షస బొగ్గుగని కార్మికుల సమ్మె వసంత కాలంలో మొదలైంది. సమ్మెకు ప్రజల నుండి సంపూర్ణ మద్దతు లభించింది. ఫ్యాక్టరీలకు, రైల్వేలకు బొగ్గు సరఫరా పూర్తిగా ఆగిపోయింది. చలికాలం కావడాన న్యూయార్క్‌లో జన జీవితం ఇబ్బందుల్లో పడింది. అక్టోబర్‌లో అధ్యక్షుడు రూజ్‌వెల్ట్ రంగంలోకి దిగాడు. యజమానుల సంఘం నాయకులను, యూనియన్ నాయకులను వాషింగ్టన్ పిలిపించి సంప్రదింపులు ప్రారంభించాడు.

గని యజమానులు కార్మికులతో ఏ రకమైన ఒప్పందం చేసుకోవడానికి సిద్ధంగా లేకపోగా మిలిటరీని రప్పించి, కార్మికులను తుపాకులతో బెదిరించి బలవంతంగానైనా సరే గనుల్లోకి నెట్టాలని, ఆ తరువాతే యూనియన్‌తో చర్చల ఊసెత్తాలని యజమానుల సంఘం అధ్యక్షుడు బేర్ షరతులు పెట్టాడు.

చర్చలు విఫలమయ్యాయి. రూజ్‌వెల్ట్ మైన్ వర్కర్స్ యూనియన్ అధ్యక్షుడు జాన్ మిట్టెల్ కోసం కబురు పంపించాడు. మిట్టెల్ వచ్చాడు. రూజ్‌వెల్ట్ మిట్టెల్ భుజం మీద తట్టి, అతన్ని పొగడ్డల్లో ముంచెత్తాడు. తాను గొప్ప దేశభక్తుడనని, ప్రజల ప్రయోజనాలకే కట్టుబడి ఉన్నాను తప్ప యజమానుల కోసం కాదని నమ్మబలికాడు.

మిట్టెల్ సమావేశం జరిగిన తీరు గురించి గని కార్మికులకు చెప్పాడు. “సరే, మంచిదే. మన దగ్గర సరిపడా డబ్బులున్నాయి. ఫలితం వచ్చేదాకా పోరాడుదాం. మనతో ఒప్పందం చేసుకునేదాకా, యూనియన్‌ని గుర్తించేదాకా మన పోరాటం ఆగకూడదని”, కార్మికులు నిర్ణయించుకున్నారు. వారు సమ్మె మొదలు పెట్టినప్పుడు వాళ్ళ దగ్గర తొంభై వేల డాలర్ల సొమ్ము యూనియన్ ఖాతాలో ఉండేది. సమ్మె ముగించే నాటికి అవి పది లక్షల డాలర్లు అయ్యాయి. ఆ ధైర్యంతోనే ఏ అవాంతరాన్నైనా ఎదుర్కోవడానికి సిద్ధపడ్డారు.

యూరప్ పర్యటనలో ఉన్న అమెరికా వ్యాపార దిగ్గజం జె.పి. మోర్గాన్ ను వెంటనే వెనక్కి రమ్మని వాల్ ఫ్రీట్ కబురు పంపింది. అప్పటికే బొగ్గు యజమానులకు పరిస్థితి ముందునుయ్యి వెనకగొయ్యిగా మారింది. వీళ్ళ మొండితనానికి ప్రజలు మండిపడ్డారు.

ఈ స్థితిలో నన్ను న్యూయార్క్ రమ్మని, సమ్మె గురించి చర్చించాలని కబురు వచ్చింది. నేను అప్పుడు హాన్స్ గోమెట్రిలో ఉన్నాను.

నేను విల్ కెస్-బర్రెలోనున్న యూనియన్ సెంట్రల్ ఆఫీస్ కు వెళ్ళి మిట్టెల్ ను కలిశాను. 'వెళ్ళండమ్మా! కానీ బయట వ్యక్తుల మధ్యవర్తిత్వానికి మాత్రం ఒప్పుకోవద్దు. ఈ సమ్మెలో యూనియన్ ఖచ్చితంగా విజయం సాధిస్తుంది. యజమానులకు, తాము దిగిరాక తప్పదని తెలుసు. వాళ్ళు ఖచ్చితంగా యునైటెడ్ మైన్ వర్కర్స్ యూనియన్ తో చర్చలకు రాకతప్పదు' అని మిట్టెల్ అన్నాడు. విషయాల్ న్ని ఎప్పటికప్పుడు తెలియజేస్తానని అతనికి నేను చెప్పాను.

నేను, మరో మిత్రునితో కలిసి మోర్గాన్ ఆఫీస్ కు వెళ్ళాను. మోర్గాన్ చాలా ఆందోళనగా ఉన్నాడని అతన్ని కలిసిన నా మిత్రుడు చెప్పాడు. గని కార్మికుల ఐక్యత ముందు యజమానుల ధనబలం తలవంచకతప్పడం లేదు. అయినా జిత్తులమారితనంతో

యూనియన్ను అదుపులో పెట్టే ప్రయత్నాలు మొదలెట్టారు.

మోర్గాన్ నలహాతో ఆదివారం మధ్యాహ్నం, న్యూయార్క్ సమీపంలోని నదిలో ఉన్న పడవలో గని యజమానులు బేర్ సారధ్యంలో మీటింగు పెట్టారు. రూజ్ వెల్ట్ ప్రతినిధి రూట్ వారితో చేరాడు. ఆ సమావేశానికి ప్రతికా విలేకరులను అనుమతించలేదు. టెలిఫోన్లు లేవు. టెలిగ్రామ్లు లేవు. మెసేజ్లు లేవు. గని యజమానులతో ప్రభుత్వ ప్రతినిధి రూట్ రహస్యంగా మంతనాలు

బొగ్గు గనిలో బాల కార్మికుడు

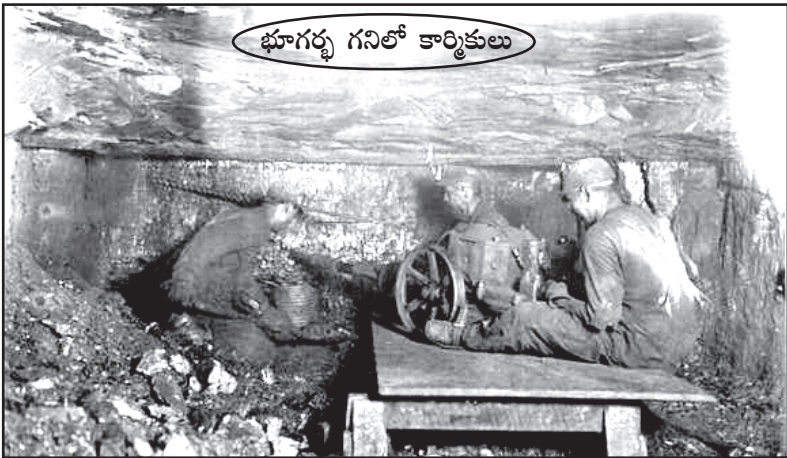
జరిపాడు. ‘సమ్మెను ఎలా విఫలం చెయ్యాలి? యూనియన్‌ను ఎలా అణగదొక్కాలి?’ అనేదే వారి ఎజెండా.

ఇది ఎలా చెయ్యాలిలో రూట్ ప్రతిపాదించాడు. ప్రెసిడెంట్ రూజ్‌వెల్ట్ విచారణ కమిటీని నియమిస్తాడు. అంటే ఈ కమిటీ మధ్యవర్తిత్వం చేస్తుందన్నమాట. ఈ కమిటీకి గనుక యూనియన్ తన డిమాండ్లను ఇవ్వనట్లయితే, యూనియన్ కావాలనే సమ్మె పరిష్కారానికి సిద్ధంగా లేదని ప్రజల్లో ప్రచారం చేసి, ప్రజాభిప్రాయాన్ని యూనియన్‌కి వ్యతిరేకంగా మలచవచ్చు. తద్వారా యూనియన్ పట్టు తగ్గించవచ్చు.

సోమవారం ఉదయం నా మిత్రుడు మోర్గాన్‌ని కలవడానికి 209 మాడిసన్ అవెన్యూకి వెళ్ళాడు. తిరిగి మా దగ్గరకు వస్తూనే ‘సమ్మె విరమించబడిందని’ గట్టిగా అరిచాడు. నేను విల్‌కెస్ - బర్రెకి తిరిగి వచ్చేటప్పటికే మిట్టెల్ వాషింగ్టన్ ప్రయాణమయ్యాడు. అధ్యక్షుడు నియమించిన కమిటీ మధ్యవర్తిత్వాన్ని అంగీకరించేందుకు సిద్ధపడ్డాడు. నేను వద్దని వారించాను. కానీ అతను నామాట వినే స్థితిలో లేడు. ప్రెసిడెంట్ మాటను ఎన్నటికీ కాదనలేనని అన్నాడు.

‘మీరు ప్రెసిడెంట్‌ని బాగానే క్షమించార’ని చురకపెడుతూనే ‘గత సమావేశంలో గని కార్మికులను సైన్యంతో కాల్పించిన తరువాతనే యూనియన్‌తో చర్చలు జరుపుతామని యాజమానుల సంఘం నాయకుడు బేర్ అన్న విషయం, దానికి సమాధానంగా కార్మికులు యునైటెడ్ మైన్ వర్కర్స్ యూనియన్‌ని గుర్తించేవరకు పోరాడతామన్న విషయం ప్రెసిడెంట్‌తో చెప్పండి’ అని అన్నాను, అతన్ని ఎలాగైనా దారిలో పెట్టాలని.

భూగర్భ గనిలో కార్మికులు

మిట్టెల్ అందుకు అంగీకరించలేదు. 'నేను ఈ విషయాలను చెప్పడానికి వెళ్ళడం లేదని' జవాబిచ్చాడు.

ఆ రోజు రాత్రి, ప్రెసిడెంట్ ప్రజావ్యవహారాలు చూసే వెల్మాన్తో కలిసి మిట్టెల్ వాషింగ్టన్కు వెళ్ళాడు. మరుసటి రోజు ఉదయం ప్రెసిడెంట్ను కలిసేందుకు మిట్టెల్ వెళ్ళాడు. అతను వైట్ హౌస్ నుండి బయటకు వచ్చేముందు పత్రికా విలేకరులు, మేగజైన్ల సంపాదకులు, చర్చి పెద్దలు మిట్టెల్ని అమెరికాలో కెల్లా గొప్ప కార్మికనాయకుడని పొగిడారు. మిట్టెల్ మోసగాడు కాకపోవచ్చు, కానీ ముఖస్తుతికి పడిపోయాడు. ఈ బలహీనతను ఉపయోగించుకునే యజమానులు తమ స్వార్థ ప్రయోజనాల కోసం యూనియన్ శక్తిని దెబ్బకొట్టారు.

మిట్టెల్ విల్కెస్ - బరెలోని యూనియన్ సెంట్రల్ ఆఫీసుకు తిరిగొచ్చేసరికి చర్చి పెద్దలు, మంత్రులు, రాజకీయ నాయకులు మోకాళ్ళపై సాగిలబడ్డారు. అతనికి స్వాగతం పలకడానికి సంగీతదళం ఏర్పాటు చేశారు. అతని బగ్గీకి కట్టిన గుర్రాలను తీసేసి మనుషులనే పెట్టారు. అతని గౌరవార్థం బండి ప్రక్కగా, బ్యానర్లతో ప్రదర్శన చేశారు.

ముఖస్తుతికి, సన్మానాలకు మిట్టెల్ లొంగిపోయాడు. సమ్మె డిమాండ్లు నెరవేరాయి. కానయితే మిట్టెల్ గనక లొంగిపోకుండా నిక్కచ్చిగా ఉండిఉన్నట్లుయితే యూనియన్ నాయకులతో చర్చలు జరిగేవి. యూనియన్కి గుర్తింపు వచ్చిఉండేది. ఇది కార్మికులు ఐక్యం అయ్యేందుకు ఉపయోగపడేది. ఒక నైతిక విజయం వచ్చేది. ఇది ఆర్థికపరమయిన లాభాలకన్నా గొప్ప విజయం అయ్యేది.

మిట్టెల్ మరణించేనాటికి బాగా డబ్బుగడించాడు. కానీ అతను ఏ కార్మికులకోసమైతే ఒకప్పుడు పనిచేసాడో, ఆ కార్మికుల సమ్మెకాన్ని కోల్పోయాడు.

ఈ సమ్మె ఫలితంగా ఐరిష్ హెన్రీయన్ చట్టం వచ్చింది. దీని ఫలితంగా ప్రభుత్వ పోలీస్ కానిస్టేబుళ్ళ దళం ఏర్పడింది. ఈ చట్టాన్ని రైతుల ప్రయోజనాల కోసం తెచ్చామని నమ్మించజూశారు. కానీ వాస్తవానికి కార్మిక సంఘాలను అణిచిపెట్టడంకోసం ఈ చట్టం వచ్చింది. కార్మికులు హోరెస్బర్గ్కి వెళ్ళి చట్టాన్ని మార్చడం కోసం ప్రయత్నించారు. ఫలితం లేకపోయింది. కార్మికులు, గని యజమానుల కిరాయి దళాలను తీవ్రంగా ద్వేషించేవాళ్ళు. ఈ దళాలకన్నా ఏదైనా మంచిదేనని భ్రమపడ్డారు. అయితే యజమానుల ఈ కిరాయి మూకలతో ప్రభుత్వ పోలీసు దళాలు కలిసి పోతారని ఈ ఉక్కుపాదాల కింద కార్మికవర్గం నలిగిపోతుందని పాపం అమాయక జనం తెలుసుకోలేకపోయారు. వారు ఐర్లాండ్ చరిత్రను

మర్చిపోయారు. ఈ ఐరిష్ హెస్పియన్ చట్టం రాకమునుపే ఐర్లాండ్ భూమి కార్మికులు, మహిళల రక్తంతో తడిసింది. ఈ రక్తం ప్రభుత్వ కానిస్టేబుళ్ళ క్రూరత్వం వల్ల చిందినదేనని మర్చిపోయారు.

ఈ దళం గురించి నా భయాలు నాకున్నాయి. అదే తోటినాయకులకు చెప్పాను. ఒక నాయకుడు నాతో ఏకీభవిస్తూనే, ఏ మాత్రం నిజాయితీ వున్నవారెవరూ ఈ దళంలో చేరరన్న భరోసాతో వున్నాడు. కానీ దొంగలు, దుర్మార్గులు ఉండకపోరు కదా! ఈ దళంలో చేరే దొంగలు, గన్మెన్లకు వ్యతిరేకంగా భవిష్యత్తులో కార్మికులు పోరాటాలు చేయకతప్పదని నేను అన్నాను.

నేను అధ్యక్షుడు రూజ్వెల్ట్ నియమించిన విచారణ కమిటీ సమావేశాలకు హాజరయ్యేదాన్ని అంతకు ముందు కమీషన్ ఎదుట హాజరయిన మిట్చెల్, “20 సం॥లకు పైగా రాక్షసబొగ్గు గని కార్మికులు భరించలేని, అమానవీయ పరిస్థితుల్లో బ్రతుకులీడుస్తున్నారు. ఈ రోజు వారందరూ కలిసి తాము అనుభవిస్తున్న బాధలకు పరిష్కారం కోరుతున్నాను.” అని చెప్పిన ‘సూక్తులు’ ఎన్నటికీ మర్చిపోను.

యజమానుల సంఘం అధ్యక్షుడు బేర్, “కార్మికుల ప్రయోజనాలు కార్మికుల కోసం పోరాడే వారి వల్ల పరిరక్షింపబడవు. దేవుని యొక్క అసంతమైన జ్ఞానం ఈ దేశపు ఆర్థిక ప్రయోజనాలు కాపాడే హక్కును క్రిస్టియన్లకిచ్చింది. వారి వల్ల మాత్రమే కార్మికులకు మేలు జరుగుతుందని” చెప్పిన ‘ప్రపచనాలను’ కూడా నేను ఎన్నటికీ మర్చిపోను.

తలపై
హెల్మెట్, లైటు,
మోటు
పనిముట్లతో గని
కార్మికులు

‘సర్వశక్తి వంతుడైన ఆ దేవుని దూతలు రోజూ ఈ కార్మికులు చనిపోవడం చూస్తారు. కార్మికులను కుంటివారిగా, గ్రుడ్డివారిగా, అవిటివారిగా చెయ్యడం కూడా చూస్తారు. ఎటువంటి సస్థపరిహారం చెల్లించకుండా కార్మికులను సత్రాల్లో వదిలెయ్యడం చూస్తారు. రోడ్డుమీద పడెయ్యడం చూస్తారు. బొగ్గు గని కార్మికుడు జీతం చాలక, తన కూతుళ్ళను సిల్క్ మిల్లల్లో 10 సెంటల కులికోసం రోజుకు 12గంటలు పని చెయ్యడానికి పంపించడమూ చూస్తారు. యజమానుల సంఘం నాయకుడు బేర్ కార్మికులు యూనియన్లో చేరి చెడిపోతారని మొసలికన్నీరు కారుస్తున్నాడు. కానీ ఆ పెద్దమనిషే కార్మికుల్ని పనిలో నుండి తొలగించడానికి ఏ మాత్రం విచారించడు’, అని కార్మికుల న్యాయవాది ‘క్లారెన్స్ డారో’ చెప్పిన కఠోర సత్యాలను కూడా నేనెప్పటికీ మర్చిపోను.

అతను ఇంకా, “ మానవ జాతి అభివృద్ధి కోసం ఈ ప్రపంచం ప్రారంభమైనప్పటి నుండి జరిగిన పోరాటాలలో ఇది ఒక ముఖ్యమైన పోరాటం. మానవ జాతి విజయం సాధించిన ప్రతిసారీ పెద్ద మూల్యం చెల్లించింది. కొంతమంది బ్రతకడం కోసం మరికొంతమంది చంపబడ్డారు. తమ కోసమే కాకుండా యావత్ మానవ జాతినీ మరో మెట్టు పైకి ఎక్కించేందుకు ఈ పేద గని కార్మికులు శిలువను మోస్తున్నారు” అని అతను అన్న ముగింపు మాటలను కూడా నేను ఎన్నటికీ, ఎన్నటికీ మరువను.

గని కార్మికుల డిమాండ్లను పరిశీలించేందుకు ఏర్పడ్డ కమీషన్ గని కార్మికుల డిమాండ్లకు అనుకూలంగా తీర్పు ఇచ్చింది. యజమానులు గౌరవ ప్రదంగా డిమాండ్లకు తలొగ్గారు. ఈ విధంగా కార్మికులు దొడ్డిదారి నుండే విజయ సాధంలోకి అడుగుపెట్టారు. ■

పడుకొని బొగ్గు తవ్వతున్న గని కార్మికులు

9

పశ్చిమ వర్జీనియాలో మారణకాండ

1902, అక్టోబర్ లో రాక్షసబొగ్గు గని కార్మికుల సమ్మె ముగిసిన తరువాత, నేను ఇల్లినోయిస్ గని కార్మిక నాయకుడు జాన్ హెచ్. వాకర్ తో కలిసి పశ్చిమ వర్జీనియాకు వెళ్ళాను. వాకర్ సమర్థుడు, ధైర్యశాలి కూడా. మేమిరువురం కలిసి అసంఘటితంగా వున్న కార్మికులకు సమావేశాలు పెట్టాము. ఫలితంగా స్మిత్ థీల్డ్, లాంగ్ ఎకర్, కానిల్ టన్, బూమర్ లలో యూనియన్లు ఏర్పడ్డాయి.

అయితే ఇది అంత సులువుగా జరగలేదు. అపాయం లేకుండా కూడా జరగలేదు. అదృష్టవశాత్తు గుండె ధైర్యంగల నాయకులు దొరికారు. యూనియన్ లో చేరిన కార్మికులను బ్లాక్ లిస్ట్ లో పెట్టారు. వాళ్ళ కుటుంబాలను రోడ్డుపాలు చేశారు. కాల్పులు జరిపారు. చితకొట్టారు. అనేక మంది అదృశ్యమయ్యారు, వాళ్ళ జాడ కనుక్కోలేకపోయాము. యూనియన్ సభ్యుల కుటుంబాలకు పచారీ సరుకులు అమ్మడం నిషేధించారు. ఈ పరిస్థితుల్లో చెట్ల మధ్యనున్న నిషేధించబడ్డ గనుల్లోను, పాడుబడ్డ భవనాల్లోనూ, రహస్యంగా అర్ధరాత్రుక్కు మీటింగులు వేసుకోవలసి వచ్చింది.

హౌంట్ హోప్ లో మేము మీటింగు పెట్టాము. మీటింగు ముగిసిన తరువాత నేను, వాకర్ కలిసి హోటల్ కి తిరిగి వెళ్ళాము. ప్రొద్దు పోయేదాక మాట్లాడుకుంటూ ఉన్నాము. ఇంతలో ఒక గని కార్మికుడు లోపలకి వచ్చాడు. అతను పొడవుగా, సన్నగా వున్నాడు. బాగా దగ్గుతున్నాడు.

‘అమ్మా ! మేము 12 మందిమి వున్నాము, యూనియన్ లో చేరుతాము’ అని అన్నాడు.

తనతోపాటు నా గదికి మిగతా కార్మికులను తీసుకువచ్చాడు. వాకర్ వారికి యూనియన్ బాధ్యతలు వివరించి చెప్పాడు.

నేను ఈ ప్రపంచమున్నంత వరకూ గనిలో ఉండే బొగ్గగా ఉండదలచుకోలేదని, ఒక యూనియన్ సభ్యుడిగా చనిపోవడానికైనా ఇష్టపడతానని, ఆ గుంపులోని ఒక నాయకుడన్నాడు. యూనియన్ ఏర్పాటు కోసం ఏత్యాగానికైనా సిద్ధపడతారని నాకు అర్థమయింది.

‘అబ్బాయిలూ, మీరు ఇప్పుడు 12 మంది ఉన్నారు. క్రీస్తు శిష్యులు కూడా 12 మందే. మీలో యూదులు లేరని, తోటివాళ్ళకు ద్రోహం చేసేవారు లేరని ఆశిస్తున్నాను. మీరు చేయబోయేపని మీ పిల్లల కోసం, మీ భవిష్యత్ కోసం, మెరుగైన భోజన వసతి కోసం. మీరు సృష్టించిన సంపద నుండి మీకు న్యాయంగా రావల్సిన పరిహారం కోసమని తెలుసుకోండి’ అని చెప్పి వారిని ఉత్సాహపరిచాను.

ఆ వచ్చిన కార్మిక నాయకుడు విపరీతమైన దగ్గతో బాధపడుతున్నాడు. బొగ్గగనుల్లో పని అతన్ని జీవచ్ఛవంగా మార్చింది. వాళ్ళ దగ్గర యూనియన్ నిర్మాణానికవసరమైన డబ్బులు లేవని చెప్పారు. ఆ డబ్బులు నేను ఏర్పాటు చేస్తానని చెప్పాను.

మూడువారాల తరువాత వారి నుండి నాకు ఉత్తరం వచ్చింది. వాళ్ళ నాయకుడు చనిపోయాడని అయితే అతను 800 మందిని యూనియన్ లో చేర్చాడని, యూనియన్ చందా పంపిస్తున్నామని ఒక కార్మికుడు వ్రాసాడు.

ఆనాటి గని యజమానుల కమీషనర్ డంకెన్ కెనడీని కాపర్టన్ మౌంటెన్ క్యాంపులో నేను కలిశాను.

ఈ మౌంటెన్ జిల్లాలో మేము మీటింగులు పెట్టేవాళ్ళం. ఆసందర్భాల్లో తరుచుగా మా ప్రక్క నుండి బుల్లెట్లు దూసుకుపోయే శబ్దాలు వినబడేవి. అయితే మేము నల్లని బట్టలు వేసుకొని, పెద్దబండ రాళ్ళ మధ్య కూర్చోవడం వలన చీకటిలో కలిసిపోయి తూటాలను తప్పించుకునేవాళ్ళం.

లారెల్ క్రీక్ అనే పట్టణానికి ఏడుగురు నాయకులను పంపించారు. వాళ్ళంతా దెబ్బలుతిని, కాల్పుల్లోగాయపడి టౌన్ నుండి వెనక్కి తిరిగి వచ్చారు. ఒక నాయకుడి తుపాకులతో బెదిరించి తరిమికొట్టారు. నన్ను టౌన్ లోకి వెళ్ళద్దని, రోడ్లమీద గన్ మెన్ లు గస్తీ తిరుగుతున్నారని ఆ నాయకుడు చెప్పాడు.

గని కార్మికులు బందీలయ్యారని, వాళ్ళకు నా అవసరం ఉన్నదని నాకర్థమైంది. నేను, మరో పదిమంది గట్టి కార్యకర్తలతో కలసి ఒక శనివారం రాత్రి, లారెల్ క్రీక్కు సుమారు ఆరుమైళ్ళ దూరంలో ఉన్న డైర్క్ వెళ్ళాము. ఆదివారం తెల్లవారు జామున అక్కడి నుండి లారెల్ క్రీక్కు నడిచివెళ్ళాము. నేను అక్కడ ఉన్న కొండపైకెక్కి క్యాంప్ను, మురికి వోడుతున్న కార్మికుల ఇళ్ళను చూశాను. అక్కడే ఒక రాయిమీద కూర్చొండిపోయాను. నాతో వచ్చిన వాళ్ళను టౌన్లోకి వెళ్ళి మధ్యాహ్నం రెండుగంటలకు కొండదగ్గర సమావేశం ఉందని, మదర్ జోన్స్ మాట్లాడతారని ప్రచారం చేయమన్నాను. అలాగే అక్కడి సూపరింటెండెంట్ను కూడా ఆహ్వానించామని చెప్పమన్నాను.

ఈలోగా మైక్ హారింగ్టన్ అనే గని కార్మికుడు నన్ను తన ఇంటికి ఆహ్వానించాడు. నేను వెళ్ళాను. ఆ ఇంటిలోపలికి వెళ్ళగానే నాకళ్ళు అందంగా, బలహీనంగా ఉన్న ఒక అమ్మాయి మీద ఆగాయి. ఆ అమ్మాయి గడ్డితో నేసిన చాపమీద పడుకొని ఉంది. అమ్మాయి సమస్య ఏమిటని ఆ తండ్రిని అడిగాను. 'క్షయ' అని చెప్పాడు. తన జీతం కుటుంబం గడవడానికి సరిపోదని, అందువల్ల అమ్మాయి బోర్డింగ్ హౌస్లో పనికి వెళ్ళేదని చెప్పాడు. అక్కడ విపరీతంగా చాకరీ చేయించుకున్నారని, దాంతో క్షయ రోగం వచ్చిందని చెప్పాడు.

చలిమంట చుట్టూ గుంపుగా పిల్లలు కూర్చున్నారు. ఆపిల్లలు దుమ్ముకొట్టుకొని చింపిరిబట్టలతో ఉన్నారు. మైక్ హారింగ్టన్ మాకు టీ, బ్రెడ్లు ఇచ్చి మా ఆకలి తీర్చాడు.

మధ్యాహ్నం కొండవద్ద మీటింగుకు భారీ సంఖ్యలో కార్మికులు వచ్చారు. అక్కడికి సూపరింటెండెంట్ తన బంట్లోతులలో ఒకడ్ని పంపించాడు. అతను నల్లజాతివాడు. అతను గూఢచర్యం చేయడానికి వచ్చాడని గనికార్మికులు చెప్పిన మీదట, నేను అతనితో, 'చూడుబాబు, మీకు బానిసత్వం నుండి విముక్తినిచ్చిన లింకన్ మా హాశయితుడు తెల్లవాడని తెలీదా? మరి అలాంటప్పుడు పారిశ్రామిక స్వేచ్ఛ కోరుతున్న మీ తెల్లసోదరులను మీరెందుకు మోసం చేస్తున్నారని' అడిగాను.

అందుకు అతను 'అమ్మా! నన్ను నేను ఇప్పటికప్పుడు మార్చుకోలేను' అని అంటూ ఉద్యమానికి తన సానుభూతి ఉంటుందని తెలియజేశాడు. ఆ మధ్యాహ్నం కొండ దగ్గర జరిగిన మీటింగు ఫలితంగా మేము గట్టి యూనియన్ను నిర్మించాము.

మరుసటి రోజున, మాకు భోజనం పెట్టిన కార్మికుడు మైక్ను పనిలో నుండి తీసేసారు. కంపెనీ ఆఫీసుకి వెళ్ళి అతనికి రావాల్సిన బకాయిలు తీసుకోమని చెప్పారు.

అందోళనకారులకు ఆశ్రయం ఇచ్చిన వాళ్ళందరికీ ఇదే గతిపడుతుందని సూపరింటెండెంట్ హెచ్చరించాడు. మైక్ అతనితో, 'నేను ఆమెకు ఆశ్రయం కల్పించలేదు. ఆమెకిచ్చిన టీకి, బ్రెడ్డుకు డబ్బులు తీసుకున్నానని' సంజాయిషీ ఇచ్చాడు. అయినా అతను వినలేదు. 'ఆమె మీ ఇంట్లో ఉంది. అది చాలు, నిన్ను పనిలో నుండి తీసేయడానికి' అని అన్నాడు.

మైక్ ఇంటికి వెళ్ళాడు. తలుపు తెరిచాడు. అతన్ని చూడగానే, జబ్బుచేసిన అతని కూతురు 'నాన్న, పనిపోయిందా' అంటూ వెక్కివెక్కి ఏడ్చింది. దాంతో బాగా దగ్గు తెర వచ్చింది. ఆపై మూర్ఛపోయింది. అలానే వెనక్కి వాలి తలగడపై పడిపోయింది; ఈలోకం విడిచిపోయింది.

ప్రస్తుతం అతను ఉంటున్న ఇల్లు కంపెనీది. కాబట్టి ఆ మధ్యాహ్నమే ఇల్లు ఖాళీ చెయ్యాలని కంపెనీ తాఖీదు ఇచ్చింది. దాంతో వాళ్ళు అమ్మాయిని పూడ్చిపెట్టి, ఒక పాత ధాన్యపుకొట్టలోకి మకాం మార్చారు.

ఆ తరువాత మైక్ యునైటెడ్ మైన్స్ వర్కర్స్ యూనియన్ కు గట్టి కార్యకర్తగా తయారయ్యాడు. అతని సారథ్యంలో తయారయిన వర్గ చైతన్యంతో పదునెక్కిన కార్మికవర్గాన్ని నేనీంతవరకు చూడలేదు.

1903 ఫిబ్రవరిలో నేను స్టాన్ ఫోర్డ్ మౌంటెన్ కు వెళ్ళాను. అక్కడ కార్మికులు సమ్మె చేస్తున్నారు. దగ్గరలో ఉన్న ఇతర గనులకు ఈ కార్మికులు వెళ్ళడాన్ని నిషేధిస్తూ కోర్టు ఉత్తర్వులు ఇచ్చింది. అయినా గనులకు దూరంగా కొంతమంది కార్మికులు గుంపుగా పబ్లిక్ రోడ్డు మీద నడుచుకుంటూ వెళ్ళారు. మరుసటి ఉదయం, సొంతంగా వాళ్ళు నిర్మించుకున్న భవనంలో సమావేశమయ్యారు. నిషేధాజ్ఞలు ఉల్లంఘించారని ఆరోపిస్తూ ముప్పై మంది సభ్యుల మీద వారెంట్ లతో అక్కడికి యునైటెడ్ స్టేట్స్ డిప్యూటీ మార్షల్ వచ్చాడు.

'మేము చట్టాన్ని అతిక్రమించలేదు. గనుల దగ్గరకు వెళ్ళలేదు. పబ్లిక్ రోడ్డు మీద ఉన్నామనే విషయం మీకు తెలుసునని' కార్మికులు వాదించారు. అయినా 'మిమ్మల్ని ఆరెస్టు చేయడం తప్పదన్నాడు' డిప్యూటీ.

కార్మికులు ఆరెస్టు కావడానికి తీరస్కరించారు. చట్టాన్ని ఉల్లంఘించలేదని నొక్కి చెప్పారు. అయినా 25 నిమిషాలలో టౌన్ వదిలి వెళ్ళిపోవాలన్నారు.

ఆ రాత్రి వాళ్ళ మీటింగుకు నేను వెళ్ళాను. జరిగిన విషయాలు చెప్పారు.

‘అబ్బాయిలూ! న్యాయం మీ వైపు ఉంది. మీరు గనులవైపు వెళ్ళలేదు కాబట్టి లొంగిపోవడం మంచిదనిపిస్తుందన్నాను’.

సమావేశం తరువాత నేను ప్రకృనే ఉన్న మౌంట్ గోమేరీ క్యాంప్ కు వెళ్ళాను. అక్కడ చిన్న హోటల్, రైల్వేస్టేషన్ ఉన్నాయి. నాకు వీడ్కోల్డ్ వ్యాధానికి నాతోపాటు టౌన్ చివర వరకు వచ్చిన కార్మికులు, ‘మీరు త్వరలోనే వస్తారుగా అమ్మా’ అని అడిగారు.

ఆ రావడం ఎంత త్వరగా అన్నది నాకు తెలీదు.

మరుసటి రోజు ఉదయం, నేను ట్రైన్ ఎక్కడానికి స్టేషన్ కి వెళ్ళాను. ‘స్టాన్ ఫోర్ట్ లో రాత్రి జరిగిన ఘటనలు మీకు తెలీదా’, అని స్టేషన్ ఏజెంట్ నన్ను అడిగాడు.

నిన్న రాత్రి నేను అక్కడే ఉన్నానని చెప్పాను.

‘నిజమే కాని, కాల్పులు జరిగాయి. పూర్తి వివరాలు నాకూ తెలీదు’ అని అతనన్నాడు.

‘నా టీకెట్టు వెనక్కి ఇవ్వండి, నేను కార్మికులను కలవడానికి వెళ్ళాలి’ అని టీకెట్టు వెనక్కి తీసుకొని స్టాన్ ఫోర్ట్ మౌంటెన్ కొండపైకి ఒక చిన్న బండిలో వెళ్ళాను. క్యాంప్ లో ఇళ్ళు భయంతో వణుకుతున్నట్లు నాకనిపించింది. ప్రతీది నిర్ణీతంగా ఉంది. కార్మికుల ఇళ్ళనుండి రోదనలు వినబడ్డాయి. ఇళ్ళ మట్టిగోడలు కార్మికుల రక్తంతో తడిసిపోయాయి. ఒక ఇంటి తలుపు తోశాను. రక్తపుమడుగులో ఉన్న చాపమీద ఒక కార్మికుడు పడి ఉన్నాడు. అతను నిద్రపోతున్నప్పుడు, అతని బుర్రని తుపాకీతో పేల్చారు. తల నుజ్జునుజ్జెంది. అతని ఇల్లు బుల్లెట్లతో నిండిపోయింది.

ఇంకా మరో ఐదు ఇళ్ళల్లో కార్మికులు చచ్చిపడివున్నారు. ఒక ఇంటిలో ఒక పసివాడు తండ్రి శవంపై పడి ఏడుస్తున్నాడు. నన్ను చూసి ‘మదర్ జోన్స్! మా నాన్నని వెనక్కి తీసుకురండి, నేను మా నాన్నని ముద్దు పెట్టుకోవాలి అని’, బోరున ఏడ్చాడు.

ఒక విచారణ అధికారి వచ్చాడు. కంపెనీ గన్ మెన్లు ప్రశాంతంగా నిద్రపోతున్న ఆరుగురు కార్మికుల్ని హత్య చేశారని నిర్ధారించాడు.

ఆ విచారణ అధికారి వెళ్ళిపోయాడు. కార్మికుల్ని కొండవైపు పూడ్చిపెట్టారు. కార్మికుల ప్రాణాలు బలిగొన్న హంతకులను స్వేచ్ఛగా వదిలేశారు. ■

మిల్లు పిల్లల మార్గ్

1903 వసంతకాలంలో నేను పెన్సిల్వేనియాలో వున్న కెన్సింగ్టన్ కు వెళ్ళాను. అక్కడ 75వేల మంది బట్టల మిల్లు కార్మికులు సమ్మె చేస్తున్నారు. వారిలో 10వేల మందికిపైగా చిన్న పిల్లలు. ప్రతిరోజూ పిల్లలు యూనియన్ ఆఫీసుకు వచ్చేవాళ్ళు. వారిలో కొందరికి చేతుల్లేవు. కొందరికి బ్రౌటనవేళ్ళు పోయాయి. కొందరికి చేతివ్రేళ్ళు కణుపుల దాకా పోయాయి. పిల్లలు బలహీనంగా పంగిపోయి వుండేవారు. చాలా మందికి పది సంవత్సరాల వయస్సు కూడా వుండదు.

చట్టప్రకారం 12 సం||లు నిండక ముందు పని చేయించడం నిషేధం. కానీ ఈ చట్టం అమలయ్యేది కాదు. ఈ పిల్లల తల్లులు తమ బిడ్డల వయస్సును పెంచి చెప్పేవారు. ఒక్క కెన్సింగ్టన్ బ్లాకులోనే 22 మంది పిల్లలు ఉంటే వారిలో అందరూ 12 ఏళ్ళలోపు వారే. ఆ పిల్లల తండ్రులు గనుల్లో పనిచేసి కొందరు వికలాంగులయ్యారని, మరికొందరు చనిపోయారని వారి తల్లులు చెప్పారు. ఈ స్థితిలో ఆ తల్లుల దగ్గర రెండే మార్గాలున్నాయి. పిల్లల్ని పస్తులు పెట్టడం లేదా వయసు ఎక్కువ చెప్పి పనిలో పెట్టడం.

పెన్సిల్వేనియాలో బాలకార్మికుల గురించిన వాస్తవాలు వార్తాపత్రికలలో వచ్చేవి కాదు. అదే విషయం నేను పాత్రికేయులను అడిగాను. మిల్లు యజమానులకు వార్తాపత్రికల్లో పెట్టుబడులున్నాయని, కాబట్టి వార్తలు ఇవ్వలేమని వాళ్ళు చెప్పారు.

పిల్లల సమస్య పరిష్కారించాలన్న ఆలోచనతో నేను ఈ పిల్లలతోనే, వాళ్ళ కోసం చిన్న ప్రచారం చెయ్యాలని అనుకొని అందుకవసరమైన ప్లాను ఆలోచించాను.

మేము మరుసటి రోజు ఉదయం 'ఇండిపెండెన్స్ పార్క్'లో ఆడ, మగ పిల్లల్ని పోగుచేశాం. అక్కడి నుండి కోర్టు హౌస్ కు బ్యానర్లు పట్టుకుని ప్రదర్శనగా వెళ్ళాం. సిటీ హాలు ఎదురుగా మీటింగు జరిగింది. పెద్ద సంఖ్యలో ప్రజలు పోగయ్యారు. వేళ్ళు తెగిపోయి, చేతులు విరిగి, అవిటివాళ్ళయిన పిల్లల్ని ఒక ఎత్తైన బల్ల మీద నిలబెట్టాను. పిల్లల చేతులను పైకెత్తి ప్రజలకు చూపించాను. ఫిలడెల్ఫియా రాజభవనాలు ఈ పిల్లల విరిగిన

ఎముకల మీద, వాళ్ళ చలించిన హృదయాల మీద, వసివాడిన పసితనం మీద నిర్మించబడ్డాయని ప్రకటించాను. ఈ చిట్టి ప్రాణాలు ఇతరుల సంపద కోసం హరించబడ్డాయి. ఈ దారుణాలేవీ అధికార్లకు పట్టలేదు. ఈ పిల్లలు జాతి భవిష్యత్తు అన్న జ్ఞానం కూడా వాళ్ళకు లేదు.

సిటీహాలు అధికారులు కిటికీల దగ్గర నిలబడి ఈ ప్రదర్శన చూస్తున్నారు. ఈ చిన్నారులను అందరికీ కనపడేట్లు పైకెత్తి, వాళ్ళ చిట్టిచేతులను, కాళ్ళను, బక్కచిక్కిన శరీరాలను చూపించాను. వీళ్లు ఎత్తుకోవడానికి సులువుగా వున్నారు.

కోట్లకు పడగలెత్తిన యజమానులను ఈ అనైతిక హత్యలు ఆపాలని పిలుపునిచ్చాను. 'కొద్దిరోజుల్లో మీ అధికారం కార్మికులు స్వాధీనం చేసుకుంటారని, అదే జరిగినరోజు లాభాల బలిపీఠం మీద ఏఒక్క బిడ్డనూ త్యాగం చేయమని', ఎదురుగా ఉన్న కిటికీల గుండా చూస్తున్న అధికారులను హెచ్చరించాను. తమ కళ్ళు, మనస్సులను మూసుకున్నట్టుగానే కిటికీలను కూడా అధికారులు మూసుకున్నారు.

'ఫిలడెల్ఫియా రాజభవనాలు, ఈ పిల్లల విరిగిన ఎముకల మీద, చలించిన హృదయాల మీద నిర్మించబడ్డాయన్న' నా ప్రకటనను విలేకరులు ప్రచురించారు. ఫిలడెల్ఫియా పత్రికలు, న్యూయార్క్ పత్రికలు నా ప్రకటనపై వాదోపవాదాలు చేసుకున్నాయి. విశ్వవిద్యాలయాల్లో చర్చలు జరిగాయి. మతప్రచారకులు నోరు విప్పారు. ఇదే నేను కోరుకున్నది కూడా. బాల కార్మికుల సమస్యపై ప్రజల దృష్టి నిలిచింది.

మిల్లు పిల్లల ప్రదర్శన

100 సం॥ల క్రితం రాక్షసత్వానికి వ్యతిరేకంగా మోగిన “లిబర్టీ బెల్” దేశమంతా పర్యటిస్తోంది. దీనిని చూడడానికి ప్రతిచోట ప్రజలు పెద్ద సంఖ్యలో వస్తున్నారు. దాంతో మాకు ఒక ఉపాయం తట్టింది. తమకు లభించాల్సిన బాల్యం కోసం, స్వేచ్ఛ కోసం సమ్మె చేస్తున్న ఈ చిన్న పిల్లలతో కలిసి దేశమంతా పర్యటించాలని మేము నిర్ణయించుకున్నాం.

ఈ పర్యటన కోసం చిన్నారులను ఒకవారం, 10 రోజులు పంపించమని తల్లి తండ్రులను కోరాను. పిల్లలను క్షేమంగా తీసుకువస్తానని హామీ ఇచ్చాను. వాళ్ళు ఒప్పుకున్నారు. మా పిల్లల సైన్యానికి ‘స్వీసీ’ అనే కుర్రాడు మార్షల్ గా వున్నాడు. సమ్మెలో వున్న కొంతమంది స్త్రీలు, పురుషులు మాకు సహాయంగా వచ్చారు. వీళ్ళకు కూడా కొంత మార్పు వుంటుందని, ఉత్సాహపడతారని భావించాను.

పిల్లలు ఒక తగరపు కప్పు, ప్లేటు, కత్తి, ఫోర్స్ లు వున్న సంచలను తమ వీపులపై మోశారు. రోడ్ల మీద వండుకోవడానికి వీలుగా ఒక వాష్ బాయిలర్ ను మాతో తీసుకువెళ్ళాము. ఒకడు డోలు, మరొకడు వేణువు పట్టుకువచ్చారు. ఇదే మా బ్యాండ్. ‘మాకు ఎక్కువ స్కూళ్ళు, తక్కువ అనుపత్రులు కావాలి’, ‘మాకు ఆడుకోవడానికి సమయం కావాలి’, ‘అభివృద్ధి వుంది. మరి మాకేం ఉంది?’ అనే బ్యానర్లు పట్టుకున్నాము.

మేము ఫిలడెల్ఫియాలో భారీ సభ జరిపిన చోటు నుండే ఈ ప్రదర్శన ప్రారంభించాము. నేను ఈ పిల్లలను తీసుకొని అధ్యక్షుడు రూజ్ వెల్ట్స్ ను కలవాలని

అధ్యక్షుడు రూజ్ వెల్ట్స్ తో మదర్ జోన్స్

నిశ్చయించుకున్నాను. బాలలపై జరుగుతున్న దోపిడిని అరికట్టే విధంగా చట్టాన్ని ఆమోదించాలని అతన్ని కోరడం చుకున్నాను. రూజ్‌వెల్ట్ ఆస్టర్ బే సముద్రతీరంలో వేసవి సెలవులు గడుతున్న తన సొంత పిల్లలతో ఈ పిల్లల పరిస్థితిని పోల్చి చూడమని అడగదలిచాను. అలాగే వాల్‌స్ట్రీట్‌లో వుంటున్న గనుల యజమాని జె.పి మోర్గాన్‌ను కూడా కలవాలని అనుకున్నాను. ఇతని గనుల్లో ఎక్కువమంది పిల్లల తండ్రులు పని చేస్తున్నారు.

మా పిల్లలతో ప్రదర్శనలు జరుపుతూ ఊరూరా తిరుగుతున్నప్పుడు ప్రతి రోజూ మాకు తినడానికి కావల్సినంత తిండి దొరికేది. చెరువులు, కాల్వల్లో స్నానాలతో పిల్లలు చాలా సంతోషంగా వున్నారు. సమ్మె తరువాత వీళ్ళు మళ్ళీ మిల్లులోకి పనికి వెళ్ళాలి. మళ్ళీ ఇలాంటి శెలవులు వీరికి దొరకవనిపించింది. దారిపొడవున మమ్మల్ని కలవడానికి రైతులు గుంపులుగా వచ్చేవారు. వస్తూ వస్తూ పెద్దబళ్ళతో పళ్ళు, కూరగాయలు తెచ్చేవాళ్ళు. రైతుల భార్యలు పిల్లలకు బట్టలు, డబ్బులు ఇచ్చేవారు. ఇంటర్ అర్బన్ కార్లలో పనిచేసే కార్మికులు మా కోసం కార్లను ఆపేవారు. ఉచితంగా తీసుకు వెళ్ళేవాళ్ళు.

నేను, మార్షల్ స్పీసీ కలిసి ముందుగా మేము వెళ్ళబోయే పట్టణాలకు వెళ్ళి అక్కడ పిల్లలు పడుకోవడానికి వసతి, సమావేశాలు జరుపుకునేందుకు హాల్సు ఏర్పాటు చేసేవాళ్ళం.

రోజులు గడుస్తున్నకొద్దీ భరించలేనంత వేడి పెరిగింది. వర్షాలు లేవు. రోడ్లన్నీ బాగా ధూళితో నిండిపోయాయి. పిల్లలు బలహీనపడ్డారు. అసలే అంత ఆరోగ్యవంతులు కాకపోవడం వలన ప్రయాణం కొనసాగించలేకపోయారు. విడతలవారీగా పిల్లలను తిరిగి ఇళ్ళకు పంపించవలసి వచ్చింది.

మేము న్యూ జెర్సీలోని ఫ్రీన్స్‌టన్ శివార్లలో వున్నాము. అక్కడ వాష్‌బాయిలర్‌లో మా మధ్యాహ్న భోజనం వండుకుంటున్నాము. అప్పుడు ఇంటర్ అర్బన్ కారు కండక్టర్ మావద్దకు వచ్చి పోలీసులు వస్తున్నారని, ఈ పట్టణంలోకి మేము ప్రవేశించడాన్ని నిషేధిస్తూ నోటీసులు ఇవ్వబోతున్నారని చెప్పాడు. ఈ పట్టణంలో మిల్లులు వున్నాయి. ఆ మిల్లు యాజమానులకు మేము రావడం ఇష్టం లేదు.

పోలీసులు వచ్చారు. మాతో కలిసి భోజనం చెయ్యమని ఆహ్వానించాము. వాష్‌బాయిలర్ చుట్టూ తగరపు ప్లేట్లు, కప్పులతో చేరిన పిల్లలను చూసి నవ్వారు. అభిమానంగా మాట్లాడారు. మేము సిటీలోకి వెళ్ళకూడదనే విషయం గురించి ఒక్కమాట కూడా చెప్పలేదు.

మేము సీటీలోకి వెళ్ళాము. మీటింగు పెట్టాము. పోలీసుల భార్యలు మా పిల్లలను తీసుకువెళ్లి ఆ రాత్రికి బాగా ఆదరించారు. ఉదయాన్నే పంపిస్తూ మంచి మధ్యాహ్నం భోజనాన్ని పేపర్ నాప్కిన్స్లో చుట్టి ఇచ్చారు.

బాలకార్మికుల బాధలను ఈ పిల్లల ద్వారా చూపిస్తూ మేము ప్రతీచోట మీటింగులు పెట్టాము. ఒక పట్టణంలో మేయరు, తన దగ్గర తగినంత పోలీసు బలగం లేదని పిల్లలకి రక్షణ ఇవ్వలేమని కాబట్టి మీటింగు పెట్టవద్దు అని అన్నాడు. 'ఈ చిన్న పిల్లలకు ఎప్పుడూ, ఎటువంటి రక్షణ గురించి తెలీదు యువర్ హోనర్' అని నేనన్నాను. అలాగే వాళ్ళు రక్షణ లేకుండానే తిరుగుతున్నారని కూడా అన్నాను. దాంతో అతను మా మీటింగ్ను జరగనిచ్చారు. న్యూజెర్సీ, ప్రిన్స్టన్లో గల గ్రోవర్ క్లివ్లాండ్కు చెందిన ఎస్టేట్లో ఒక చల్లని, పెద్ద ధాన్యపు కొట్టులో ఒక రాత్రి మేము పడుకున్నాము. వేడి చాలా తీవ్రంగా వుంది. మా పిల్లల ఆరోగ్యం అంతంత మాత్రమే అవ్వడం వల్ల మరింత ఎక్కువ బాధపడుతున్నారు. అప్పుడు అక్కడ స్థానికంగా పేరున్న ఒక హోటల్ యజమాని 'అమ్మా! మీకు, మీ సైన్యానికి ఏమి కావాలో ఆదేశించండి' అని పిల్లలకు అవసరమైన సదుపాయాలు ఉచితంగా అందజేస్తానని కబురు పంపించాడు.

నేను ప్రిన్స్టన్ మేయర్ని కలసి, యూనివర్సిటీ క్యాంపస్కి ఎదురుగా వున్న చోట మీటింగ్ పెట్టడానికి అనుమతి అడిగాను. ఉన్నత విద్యపై మాట్లాడతానని చెప్పాను. అతను అనుమతిచ్చాడు. మీటింగ్కు ప్రొఫెసర్లు, విద్యార్థులు, ప్రజలు భారీగా వచ్చారు. వీరినుద్దేశించి నేను మాట్లాడాను. ఈ బాలకార్మికుల శ్రమను ధనవంతులు దోచుకున్నారని, తద్వారానే వాళ్ళు తమ కొడుకులు, కూతుర్లను ఉన్నత చదువులకు పంపించగలుగుతున్నారని చెప్పాను. ఈ చిన్నారుల చిట్టి చేతుల్ని ఉపయోగించుకొని, వాళ్ళు తమ భార్యలకు కార్లు, కుమార్తెలకు పోలీస్ కుక్కలు, మాట్లాడేందుకు ఫ్రెంచ్ భాషను కొనగలుగుతున్నారని చెప్పాను. మిల్లు యజమానులు ఉయ్యాలల నుండే చిన్నారులను పట్టుకపోతున్నారని మూసైన్యంలో వున్న పిల్లలకు చాలా తక్కువగా చదవడం వ్రాయడం వచ్చని ప్రొఫెసర్లకు చెప్పాను. ఆ పిల్లలను చూపించాను.

నేను, నాతో ఉన్న చిన్నవాడిని చూపిస్తూ 'ఇతను ఆర్థికశాస్త్ర పాఠ్యపుస్తకం. ఇతని పేరు జేమ్స్ ఆప్వర్త్. 10సం॥ల వయస్సు. రోజూ 75 పౌండ్ల బరువున్న నూలు కట్టలను మోస్తాడు. చూడండి, ఎలా ముందుకు వంగిపోయాడో. ఇతను వారానికి 3డాలర్లు సంపాదిస్తున్నాడు. ఇతని అక్క వారానికి 14 డాలర్లు సంపాదిస్తుంది. వీళ్ళు కార్పెట్ ఫ్యాక్టరీలో రోజుకు 10 గం॥లు పనిచేస్తుంటే, ధనవంతుల పిల్లలు ఉన్నత చదువుల చదువుతున్నారు' అని అన్నాను.

ఆ రాత్రి మేము స్టోనీ బ్రూక్ నది ఒడ్డున బస చేశాము. ఇక్కడే అనేకానేక సం॥ల క్రితం స్వేచ్ఛ కోసం పోరాడిన వాషింగ్టన్ వీరయోధులు బస చేసారు.

మేము జెర్సీ సిటీ నుండి హోబకెన్కు మార్చి చేశాము. ఫోర్ట్ అవెన్యూ నుండి మాడిసన్ స్ట్రీట్ వరకు మార్చి చేసి, అక్కడ మీటింగు పెట్టుకునేందుకు అనుమతించాలని కోరుతూ న్యూయార్క్ పోలీస్ చీఫ్కు రాయబారం పంపించాను. చీఫ్ నిరాకరించాడు. మేము సిటీలోకి రావడాన్ని నిషేధించాడు.

నేను న్యూయార్క్ మేయర్ను కలవడానికి స్వయంగా న్యూయార్క్ వెళ్ళాను. అతను మర్యాదస్థుడే. అయినా పోలీస్ కమీషనర్ వైఖరిని సమర్థిస్తూ మాకు అనుమతి నిరాకరించాడు. కారణం ఏమిటని అడిగితే అందుకు సమాధానంగా మేము న్యూయార్క్ పౌరులం కాదని చెప్పాడు.

‘ఒక సం॥ క్రితం జర్మనీ దేశపు రాజసత్వం కుళ్ళిన తునక ప్రిన్స్ హెన్రీ ఇక్కడకు వచ్చాడు. అతని బొజ్జను మూడు వారాల పాటు నింపడానికి 45,000 డాలర్ల ఖర్చును సంయుక్త రాష్ట్రాల కాంగ్రెస్ ఆమోదించింది. ఈ ప్రభువు మనదేశ కార్మికుల రక్తం నుండి 40 వేల డాలర్ల డివిడెండ్స్ పొందుతున్నాడు. అతను ఇక్కడి పౌరుడా?’ అని మేయర్ను అడిగాను.

‘నాకు తెలిసిన మేరకు మీరు, న్యూయార్క్ అధికారులు, యూనివర్సిటీ క్లబ్ వారు కలిసి ఆ పెద్దమనిషికి ఆతిథ్యం ఇచ్చారు. అతను ఈ న్యూయార్క్ పౌరుడా? అని మళ్ళీ రెట్టించి అడిగాను. ‘చైనా పౌరుడు లీవుకి కూడా న్యూయార్క్ అధికారులు ఆతిథ్యం ఇచ్చారు. అతను న్యూయార్క్ పౌరుడా?’

అతను ఈ దేశం కోసం ఎప్పుడైనా, ఏ సంపదనైనా సృష్టించాడా?’ అని అడిగాను. మేయర్ దగ్గర సమాధానం లేదు.

‘కానీ మేయర్ గారు! ఈ చిన్నారులు ఈ దేశ పౌరులు. ఈ దేశం కోసం సంపదను కూడా సృష్టిస్తున్నారు. అటువంటి వీరికి మీ నగరంలో ప్రవేశించే అర్హత లేదా?’

బట్టల మిల్లలో బాల్యం

చివరికి అతను మా పోరు పడలేక మాకు అనుమతి ఇచ్చారు.

మేము ఫోర్ట్ అవెన్యూ నుండి మాడిసన్ స్ట్రీట్ వరకు మార్చ్ చేశాము. మాచుట్టూ వలయంగా పోలీస్ ఆఫీసర్లు, కెస్టేబుల్లు, ఇతర అధికార యంత్రాంగం వుండి మాతో పాటు మార్చ్ లో పాల్గొన్నారు. మా మీటింగుకు బ్రహ్మాండంగా ప్రజలు తరలి వచ్చారు. వాళ్ళకు మిల్లులలో పనిచేసే బాలకార్మికుల బాధల గురించి చెప్పాను.

వాళ్ళకు 12సం॥ల ఎడ్వైజ్ దున్ ఫీని చూపించాను. అతని పని రోజూ 12గం॥ల ఎత్తైన బల్లమీద కూర్చొని, కుడిచేత్తో దారాన్ని ప్రక్క కార్మికునికి అందజేయడం. ప్రమాదకరమైన యంత్రాల మధ్య కూర్చొని పనిచేస్తాడు. చలికాలం, ఎండాకాలం అనే తేడాలేదు. ఆరు ఋతువులూ అతని పని అదే. 3 దాలర్లు అతని ఆదాయం. అలాగే గుస్సీ రాంగ్ న్యూ అనే చిన్న పాపను కూడా చూపించాను. ఆ పాప మొహంలో బాల్యపు జాడలేదు. ముసలిదాని మొహంలా వాడిపోయి వుంది. గుస్సీ ఒక ఫ్యాక్టరీలో రోజూకి 12గం॥ల పాటు మేజోళ్ళను కట్టలు కట్టే పని చేస్తే, రోజూకి కొన్ని సెంటులు మాత్రమే కూలీ దొరుకుతుంది.

మేము ఈ సిటీలో వున్నంతకాలం వందలకొద్ది స్నేహితులు వాళ్ళ ఇళ్ళలో ఈ చిన్నారులను వుంచేందుకు సిద్ధపడ్డారు. మేము మా సమ్మె కోసం పెద్దఎత్తున నిధిని కూడా సమకూర్చుకున్నాం. 'వన్యప్రాణుల ప్రదర్శన' ను నిర్వహించే బ్యాంక్ గారి ఆహ్వానం మేరకు మేము మరుసటిరోజు కోనే ఐలాండ్ కు వెళ్ళాము. ఆ రోజు పిల్లల జీవితాలలో మరుపురాని రోజు.

ఆ ప్రదర్శన అనంతరం, ప్రేక్షకులను ఉద్దేశించి నేను ప్రసంగించడానికి బ్యాంక్ ఒప్పుకున్నారు. నేను మాట్లాడుతున్న వేదిక వెనక భాగం రోమన్ చక్రవర్తుల క్రీడామైదానం చిత్రించబడి వుంది. అందులో ఇద్దరు రోమన్ చక్రవర్తులు, ప్రేక్షకులు గీయబడ్డారు. ముందువరుసలో వున్న ఈ చక్రవర్తుల బొటనివ్రేళ్ళు క్రిందకి చూపుతూ వున్నాయి. ఈ బొమ్మలోని చక్రవర్తులకు ఎదురుగా జంతువులను వుంచే ఇసపవూచల బోనులు ఖాళీగావున్నాయి. వాటిలో ఈ చిన్నారులను పెట్టాను. వాళ్ళు ఇసపవూచలను పట్టుకొని నిలబడ్డారు. నేను మాట్లాడడం ప్రారంభించాను.

'మిల్లులు, ఫ్యాక్టరీలలో పని చేస్తున్న చిన్నారులపై యజమానుల వైఖరి ఈ పురాతన రోము ప్రభువుల పరిపాలనను తలపించే విధంగా వుంది. ఈ పిల్లల పట్ల ఈ పాలకుల వైఖరి ఏ మాత్రం న్యాయంగా లేదని దించి వున్న ఈ బొటనివ్రేళ్ళు సూచిస్తున్నాయి'. ప్రజలు కూడా ఈ పరిస్థితిని మౌనంగా ప్రేక్షకులుగా చూస్తూ ఊరుకున్నారు.

"బడికి వెళ్ళడానికి ఏమాత్రం అవకాశం లేని ఈ పిల్లల రోదనలు ప్రెసిడెంట్ రూస్ వెల్ట్ వినాలని మేము కోరుకుంటున్నాం. ఈ పిల్లలు పెన్సిల్వేనియా బట్టల మిల్లులలో

రోజుకు 11నుండి12గంటల పాటు పనిచేస్తున్నారు వీళ్ళు నేసిన కార్పెట్ల మీద మీరంతా నడుస్తున్నారు. వీళ్ళు నేసిన లేసులు మీ కిటికీలకు తెరలుగా వున్నాయి. వీరే మీకు దుస్తులను అందిస్తున్నారు. 50సం॥ల క్రితం బానిసత్వంకు వ్యతిరేకంగా పెద్దపోరాటం జరిగింది. 50 సంవత్సరాల క్రితం నల్లజాతి పిల్లలని దబ్బులిచ్చి కొనేవారు. నల్లజాతి పిల్లల అమ్మకాన్ని ఆపడానికి ఎంతోమంది వాళ్ళ జీవితాలను త్యాగం చేసారు. నేడు ఫ్యాక్టరీ యజమానులు వారానికి రెండు డాలర్ల చొప్పున వాయిదాల పద్ధతిలో తెల్లవాళ్ళ పిల్లలను కొంటున్నారు.

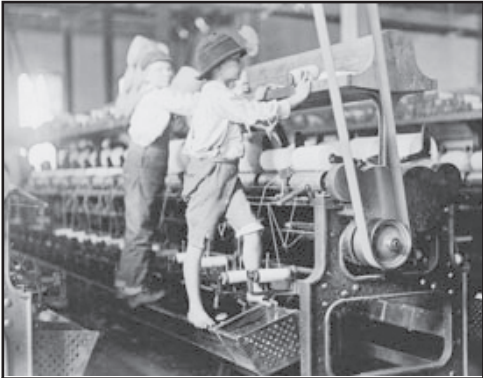

జార్జియాలో కాటన్ మిల్లులలో పగలనక, రాత్రునక పిల్లలు పనిచేస్తున్నారు. అక్కడ పాటలు పాడే పక్షుల రక్షణ కోసం ఒక చట్టం చేశారు. మంచిదే. మరి పాటలే లేని ఈ పిల్లల జీవితాల మాటేమిటి?

ఈ బానిసత్వం నుండి ఈ చిన్నారులకు విముక్తిని ప్రసాదించమని, వారి వేదనాభరితమైన హృదయాల తరువున నేను ప్రెసిడెంట్ను అడుగుతాను. అలాగే అతను గొప్పలు చెప్పుకుంటున్న సంపద పేదలు, నిస్సహాయులను పీడించడం వల్లే వచ్చిందని కూడా అతనికి చెబుతాను.

సమస్య ఏమిటంటే వాషింగ్టన్లో వున్నవాళ్ళకు ఇవేమి పట్టడం లేదు! రైల్వేల యజమానుల సహాయం కోసం ఒక గంటలో మూడు బిల్లులను ఆమోదించే మన శాసనసభ్యులు కార్మికులు తమ పిల్లలకు సహాయం చేయమని అడిగితే ఆ విషయమై ఆలోచించరు. ఆ పిల్లల ఆర్తనాదాలు వాళ్ళ చెవికి సోకడంలేదు.

ఒకసారి జైలులో వున్న ఒకదొంగను ఎందుకు జైలులో వున్నావని అడిగాను. ఒక జత చెప్పులను దొంగలించానని చెప్పాడు. అప్పుడు నేను అతనితో “నువ్వు గనక ఒక రైలురోడ్డుని దొంగతనం చేసివుంటే, సంయుక్త రాష్ట్రాల సెనేటర్ అయ్యి వుండేవాడివి” అని అన్నాను.

బట్టల మిల్లులో యంత్రాల మధ్య నలుగుతున్న బాల్యం

ప్రతీ అమెరికన్ బాలుడికి ప్రెసిడెంట్ అయ్యే అవకాశం వుందని మనం చెబుతాము. ఈ చిన్నారులు ఒక్కరోజు మంచి

భోజనం కోసం, ఒక్కరోజు ఆడుకునే అవకాశం కోసం, వాళ్ళ జీవితాల్నే సునాయాసంగా అమ్ముకుంటారు. ఈ చిన్నారులు శారీరకంగా, మానసికంగా ఎదగలేదు. వాళ్ళకు కష్టపడడం తప్ప ఇంకేమీ మిగలలేదు. ప్రతీ ఒక్క అమెరికన్ పౌరుడికి ప్రెసిడెంట్ అయ్యే అవకాశం వుందనే విషయం వినే అవకాశం కూడా ఈ చిన్నారులకు లేదు” అని అంటూ నా ప్రసంగం కొనసాగించాను.

ఒక ప్రకృతవృన్న బోనులను చూపించి, “ఆ బోనుల్లోవున్న కోతుల్ని చూస్తున్నారా” అని అడిగాను. “ప్రాఫెసర్లు వాటికి మాటలు నేర్పిస్తున్నారు. అయితే అవి మాటలు నేర్చుకునేందుకు భయపడుతున్నాయి. ఎందుకంటే మీల్లు యజమానులు వాటిని కొని, ఫ్లాష్ట్రీలలో బానిసలుగా చేస్తారేమోనని. అవి మనకన్నా తెలివైనవి” ఇలా సాగింది నా ప్రసంగం. ప్రజలు అలాగే స్థాణువులుగా వుండిపోయారు.

మరుసటిరోజు మేము కోనే బలాండ్ నుండి మాన్ హాటన్ బీచ్ కు వెళ్ళాము. అక్కడ ఉదయం 9 గంటలకు సెనేటర్ ఫ్లాట్, మమ్మల్ని కలవడానికి సమయం ఇచ్చాడు. మేము సెనేటర్ వున్న హోటల్ లోపలికి వెళ్ళాము. సెనేటర్ ఫ్లాట్ మా చిన్నిపిల్లల సైన్నాన్ని చూసి దొడ్డిదారిన న్యూయార్క్ కి పారిపోయాడు.

మేము సెనేటర్ ఆహ్వానం మేరకు అల్పహారం చేసేందుకు వచ్చామని, అందుకు అయ్యేఖర్చు సెనేటర్ దగ్గర వసూలు చెయ్యాలని నేను మేనేజర్ ని అడిగాను. అతను మాకు ఒక ప్రత్యేక గదిని కేటాయించాడు. అక్కడ పిల్లలకు అల్పహారం పెట్టాడు. అటువంటి అల్పహారం వాళ్ళ జీవితంలో ఎన్నడూ తిని వుండరు. నేను కూడా తిన్నాను. ఈ మొత్తం ఖర్చు సెనేటర్ ఫ్లాట్ ఖాతాలో రాసుకోమన్నాను.

మేము ఆస్టర్ బేకు ప్రయాణం చేశాము. అయితే మమ్మల్ని కలవడానికి ప్రెసిడెంట్ రూజ్ వెల్ట్ నిరాకరించాడు. మా లేఖలకు సమాధానాలు ఇవ్వలేదు. అయితే మా మార్చ్, దాని పని అది చేసింది. బాలకార్మికులు అనే నేరం చుట్టూ దేశం దృష్టిని ఆకర్షించగలిగింది. కెన్సింగ్టన్ లో బట్టల మిల్లు కార్మికుల సమ్మె ఓడిపోయినప్పటికీ, పిల్లలు మిల్లు పనిలోకి మళ్ళీ వెళ్ళి వలసి వచ్చినప్పటికీ పెన్సిల్వేనియా శాసనసభ బాలకార్మికులపై చట్టం చేయకతప్పలేదు. ఫలితంగా 14 సం॥లు నిండని వేల మంది పిల్లలు ‘మిల్లు’ అనే రాక్షసి నోటి నుండి బయటపడ్డారు. అలాగే బయట వున్న మరెన్ని వేల మంది పిల్లలు 14 సం॥ల వయసు వరకు మిల్లు లోపలికి అడుగుపెట్టనక్కరలేకుండా రక్షింపబడ్డారు. ■

11

ఈరోజు గాడిదలు కూడా సమ్మెలోకి వచ్చాయి

లాటిమర్ గనిలో యూనియన్ పెట్టడం అసాధ్యంగా వుంది. గత సమ్మెలలో 26 మంది ఆర్గనైజర్లు, కార్మికులు హత్యచేయబడ్డారు. వీరిలో కొంతమందిని వెనక నుండి కాల్చిచంపారు. ఆ రహదారులన్నీ కార్మికుల రక్తంతో తడిసాయి. లాటిమర్ వెళ్ళడానికి ఎవ్వరూ సాహసం చేయడం లేదు.

ఒక రాత్రి అక్కడకు వెళ్ళాలని నిశ్చయించుకున్నాను. అయితే విషయం ఎవరికీ చెప్పలేదు. పాంథర్ క్రిక్లో వున్న కోల్ డేల్లో మహిళల దాడి తరువాత, లాటిమర్ గని జనరల్ మేనేజర్ నాతో, ‘నువ్వు లాటిమర్ వస్తే, తిరిగి శవంగా వెళ్తావు’, అని బెదిరించాడు. అయినా నేను జంకలేదు.

సమ్మెలో ఉన్న కొంతమంది కార్మికులను పాంథర్ క్రిక్లో వున్న మూడు వేరు వేరు క్యాంపుల నుండి లాటిమర్కు వెళ్ళే జంక్షన్ దగ్గరికి తీసుకు రమ్మని ఒక కార్యకర్తను పంపించాను. అక్కడ వారిని నా మహిళా సైన్యంతో కలిశాను.

మేము రాత్రంతా నడిచి తెల్లవారుతుందనగా లాటిమర్కు చేరుకున్నాము. సమ్మెలో ఉన్న కార్మికులు గనుల్లో ఉండిపోయారు. మహిళలు ఆ స్థానం భర్తీ చేశారు. వారు గని కార్మికుల ఇళ్ళ ముందు కాచుకుని కూర్చోన్నారు. ఒకగని కార్మికుడు పనిలోకి వెళ్ళడానికి బయటకు రావడంతోనే, మహిళలు బూజుకర్రలతో నేలని కొడుతూ “ఈ రోజు పని లేదు” అని గట్టిగా అరిచారు.

అందరూ పరిగెట్టుకుంటూ మురికిరోడ్ల పైకి వచ్చారు. “దేవుడా, ఇది ముసలి అమ్మా, ఆమె సైన్యం చేసిన పని” అని అందరూ చెప్పుకుంటున్నారు.

లాటిమర్ గనికార్మికులు, కంచరగాడిదలను తోలేవాళ్ళు సమ్మె చెయ్యడానికి భయపడ్డారు. వాళ్ళు కంచరగాడిదలను తీసుకొని, వాళ్ళ టోపీల మీద లైట్లను వెలిగించి, గనిలోపలకి వెళ్ళారు. అయితే లోపల 3 వేల మంది గని కార్మికులు కంచర గాడిదలతో సహా వాళ్ల కోసం ఎదురుచూస్తున్నారన్న విషయం వాళ్ళకు తెలీదు.

నేను అక్కడే వున్న జనరల్ మేనేజర్ తో ఆ 'కంచరగాడిదలు కూడా ఈ రోజు సమ్మెలోకి వస్తాయి. వాటికి ఈరోజు శెలవు కాబోతోందన్న విషయం తెలుసునని' అన్నాను.

'కంచరగాడిదలను లోపలికి తీసుకువెళ్ళండి' అని జనరల్ మేనేజర్ గట్టిగా అరిచాడు.

కంచరగాడిదలు, వాటిని తోలేవాళ్ళు, కార్మికులు గని లోపలకు వెళ్ళారు. లోపలకి వెళ్ళిన వాళ్ళ అరుపులు బయటకు వినిపించకుండా వుండేందుకు, మహిళల చేత దేశభక్తి పాటలు పాడిస్తూ అక్కడే వుంచాను. కొంచెం సేపటికి-

- మొదటగా కంచరగాడిదలు మాత్రమే బయటకు వచ్చాయి. వాటిని చూడగానే మహిళలు సంతోషించారు. అవే యూనియన్ లో చేరిన మొట్టమొదటి 'బుద్ధిమంతులు'. వాటి వెనకాలే గనికార్మికులు బయటకు వచ్చారు. ఇళ్ళకు పరిగెత్తారు. ఎవరైతే పనికి వెళ్ళకుండా సమ్మె చేస్తామన్నారో వాళ్ళను బయటకు పంపించారు. సమ్మెను విచ్ఛిన్నం చేసి పనికి వెళ్తామని పట్టుబట్టిన వాళ్ళను మా మహిళలు, వాళ్ళ భార్యల వద్దకు ఈడ్చుకుపోయారు.

ఒక వృద్ధ ఐరిష్ మహిళకు ఇద్దరు కొడుకులున్నారు. వాళ్ళిద్దరూ స్కాట్ల్యాండ్. వారిలో ఒకరి పేరు మైక్. మా మహిళలు మైక్ ని ఇంటి దడి పైకి తోసారు. అతను అలాగే పడి వుండిపోయాడు. అతని తల్లి, అతను చనిపోయాడనుకొని ఇంట్లోకి పరిగెత్తుకెళ్ళి ఒక సీసాలో వున్న పవిత్ర జలాన్ని తీసుకొచ్చి మైక్ మీద చల్లింది.

'దేముడా! నా కొడుకును బ్రతికించు' అని పెద్దగా ఏడ్చింది.

'బ్రతికిరా, యూనియన్ లో చేరు' అని నా మహిళా సైన్యం చుట్టూ చేరి అరిచారు. అతను కళ్ళు తెరిచాడు. మావైపు చూశాడు. యూనియన్ లో చేరుతానని మాట ఇచ్చాడు. నేను గనక మళ్ళీ స్కాట్ల్యాండ్ పని చేస్తే, నరకానికి పోతానని అన్నాడు. జనరల్ మేనేజర్ ప్రభుత్వ అధికారిని పిలిపించాడు. 'నువ్వు, నీ మహిళలను తీసుకొని వెళ్ళిపోవాలని' ఆ అధికారి నన్ను ఆదేశించాడు. "మేము ఎవరికీ ఏ అపకారం చెయ్యలేదు. అమాయకులైన కార్మికుల హత్యలు ఇక మీదట జరగనివ్వను. మీరు గనక నిజంగా శాంతిని కోరుకుంటే సమ్మె పరిష్కారం అయ్యేంతవరకు గనులు మూతబడ్డాయని నోటీసులు ఇవ్వండి" అని అన్నాను.

ఆ రోజు చాలా ఉద్రిక్తంగా ఉంది. సంవత్సరాల తరబడి ఈ కార్మికులకు పిరికి మందు నూరిపోయడం వలన, వాళ్ళకు సమ్మె చేయాలని వున్నప్పటికీ ధైర్యం

చేయలేకపోయారు. ఎప్పుడైతే బయట నుంచి వాళ్ళకు సాయం అందిందో, దాన్ని ఆసరా చేసుకొని తోటి సోదరులతో కలిసి నడిచారు. సమ్మెలోకి దిగారు.

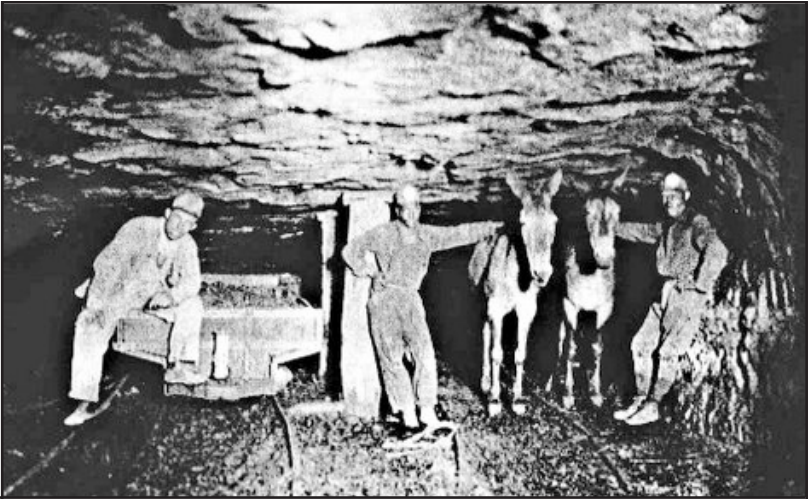

గనుల యజమానులు నన్ను, నా మహిళా సైన్యాన్ని లాటిమర్ నుండి బయటకు తీసుకుపోవాలని జాన్ మిట్టెల్ని ప్రాధేయపడ్డారు. నేను ఇక్కడ వున్నానని మిట్టెల్కు అప్పుడే తెలిసింది.

అయినప్పటికీ మేనేజర్కు ఎటువంటి ఆశ కన్పించలేదు. తన ఎత్తులు పారవని తెలిసింది. గత్యంతరం లేక బయటకు వచ్చి, సమ్మె పరిష్కారమయ్యేవరకు గనులు మూతబడ్డాయని నోటీస్ పెట్టాడు. ఇలా కార్మికులు యుద్ధంలో గెలిచారు.

నేను, నా మహిళా సైన్యంతో కలిసి లాటిమర్ నుండి హజెల్టన్కు వెళ్ళాను. అక్కడ ప్రెసిడెంట్ మిట్టెల్ ఇతర నాయకులున్నారు. 'మీరు లాటిమర్కు వెళ్ళడానికి భయపడలేదా', అని మిట్టెల్ అడిగాడు. లేదని చెప్పాను. నా వర్గానికి లాభం చేకూర్చే ఏపని చేయడానికైనా నేను భయపడనని అన్నాను.

రాక్షసి బొగ్గు జిల్లా మొత్తంగానే లాటిమర్ విజయం వల్ల క్రొత్త జీవితాన్ని పొందింది. యూనియన్కు ధైర్యాన్ని ఇచ్చింది. సత్తు కళాయిలతో, పిల్లి కూతలతో ముందుకు నడిచి ఆ రాతి గోడలను కూల్చడానికి కారణమైన ఆ ధీరవనితలను నేనెన్నటికీ మర్చిపోను.

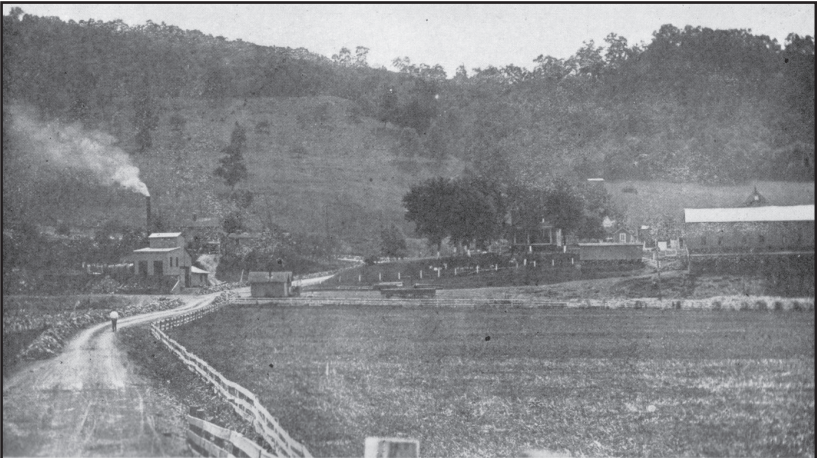
గని లోపల కంచరగాడిదలతో కార్మికులు

సమ్మె పరిష్కారమైన వెంటనే సభ జరిగింది. జాన్ మిట్చెల్ కోసం పదివేల డాలర్ల ఖరీదు చేసే ఇల్లు కొనిపెట్టడానికి ప్రతీ గని కార్మికుడు చందా ఇవ్వాలని నిర్వాహకులు ఆసభలో ప్రతిపాదించారు. నేను లేచి నిలబడి,

‘జాన్ మిట్చెల్, తనకు, తన భార్యకు కావలసిన ఇల్లు అతని జీతం డబ్బు నుండి కొనుక్కోలేకపోతే పదివేల డాలర్ల జీతం వచ్చే మరో ఉద్యోగాన్ని చూసుకోమనండి. మీలో చాలామందికి ఇంటి పైకప్పుకు అవసరమైన కొయ్యపెంకులు కూడా లేవు. ఆత్మాభిమానం ఉన్నవాడెవడైనా తన భార్యకు ఇల్లు కొన్న తరువాతనే మరొకరి భార్య కోసం ఇల్లు కొంటాడు’ అని అన్నాను.

‘ఈ కష్ట కాలంలో మీరు, మీ ఆడవాళ్ళు చేసిన త్యాగం, ఓర్పు, సహనం వల్లనే విజయం సాధించాము. మీరు తుదికంటా నిలబడాలని, విజయం సాధించాలన్న కాంక్షతో ఇతర ప్రాంతాల్లో పనిచేసే మీ సోదరులు అందించిన సహాయం వలన ఈ గెలుపు సాధ్యమయ్యింది’ అని అన్నాను.

అప్పటి నుండి మిట్చెల్ నాతో ముభావంగా ఉంటున్నాడు. అతను నా చొరవను, నాధోరణిని వ్యక్తిగతంగా తీసుకున్నాడు. అతను అధికారం రుచి మరిగాడు. అదే అతన్ని పూర్తిగా నాశనం చేసింది. నాయకుడు నిష్పాక్షికంగా వుండాలని నేను నమ్మాను. అయితే అతను, తనకు ఉపకారం చేసినవాళ్ళను మాత్రమే నమ్ముతాడు. ■

పశ్చిమ వర్జీనియాలో ఒక గని

12

మహిళలు కోల్డేల్

బూజుని దులిపిన వైనం

మేరీలాండ్ లోని లోనకోనియాలో సమ్మె జరిగింది. నేను అక్కడే వున్నాను. పెన్సిల్వేనియాలోని హజెల్టన్ బొగ్గుగనిలో సమ్మె విషయం చర్చించడం కోసం సదస్సు జరిగింది. వాళ్ళు సమ్మెకి పిలుపునిచ్చినపుడు నేను అక్కడే వున్నాను. ఫ్రాన్స్ టన్, షమోకిన్, కోల్డేల్, పాంథర్ క్రిక్, ప్యాలీ బ్యాటిల్ నుండి ఒక లక్షా 50వేల మంది గని కార్మికులు ఈ సమ్మె పిలుపును అందుకున్నారు.

షమోకిన్ లో మిల్స్ డాహార్టీ అనే నాయకుణ్ణి కలిసాను. అతను పని మానేసాడు. అతనికి యూనియన్ ఇచ్చే అలవెన్స్ లో సగం డబ్బును భార్యకు ఇచ్చేవాడు. మిగిలిన సగం డబ్బును యూనియన్ మీటింగు హాల్ కిరానికి, లైట్లకోసం ఖర్చు పెట్టేవాడు. నాయకులు ఆరోజుల్లో ఎక్కువ అలవెన్స్ తీసుకునేవారు కాదు. వాళ్ళు వీరోచితంగా, నిస్వార్థంగా పనిచేసేవారు.

నేను షమోకిన్ కు దగ్గరలో వున్న ఒక పర్వతప్రాంతపు టౌన్ కి వెళ్ళినపుడు, అప్పటికే ఒక చర్చిలో మతబోధకుడి మీటింగు జరుగుతోంది. నా మీటింగు బహిరంగ స్థలంలో జరుగుతోంది. ఆ మత బోధకుడు కార్మికులు పనిలోకి తిరిగి వెళ్లాలని, యజమానులకు తలోగ్గాలని, అలా చేస్తే స్వర్గంలో తగిన ప్రతిఫలం దొరుకుతుందని ఉద్బోధిస్తున్నాడు. కార్మికులు అజ్ఞానంలో వున్నారని విమర్శించాడు. కార్మికులు ఆ చర్చిలో మీటింగును వదిలి నా మీటింగుకు తరలి వచ్చారు.

‘అబ్బాయిలూ మీరు చనిపోయేముందు మీకు, మీ భార్యలకు, పిల్లలకు కొంచెమైనా స్వర్గాన్ని చూపించటం కోసమే ఈ సమ్మె జరుగుతోందని’ నేను చెప్పాను.

అప్రాంతంలోని కార్మికులందరినీ మేము సమీకరించాము. పోరాటం కొనసాగుతోంది. హజెల్ టన్ జిల్లాలో వున్న కోల్ డేల్ లో గని కార్మికులను ఎక్కడా మీటింగ్ పెట్టుకోనివ్వడం లేదు. ఈ జిల్లాలో సమ్మె జరగాలంటే కోల్ డేల్ కార్మికులను సమీకరించడం అవసరం.

ఇక్కడకు దగ్గరలో వున్న మెక్ డూకు వెళ్లాను. కోల్ డేల్ కార్మికులను సమ్మెలోకి తెచ్చేందుకు సహాయం చేయమని స్థానికంగా వున్న మహిళలను అడిగాను. పిల్లలను చూసుకునేందుకు వాళ్ల భర్తలను ఇళ్ల దగ్గరే వుంచమని చెప్పాను. వాళ్లతో పాటు ఎప్రాన్ లు, బూజుదులిపే కర్రలు, చీపుళ్లు, కొన్ని తగరపు పెనాలను పట్టుకు రమ్మన్నాను. తగరపు పెనాలనే వాయిద్యాలగా మార్చి వాటిని గట్టిగా వాయిస్తూ మేము కొండల మీదుగా 15 మైళ్లు నడిచాము. మేము తెల్లవారుజామున 3 గంటలకు కోల్ డేల్ కు వెళ్లేటప్పటికి రోడ్లపై మిలటరీ గస్తీ తిరుగుతోంది. రెజిమెంట్ కల్నల్ మమ్మల్ని అటకాయించాడు. 'ఆగండి, వెనక్కి వెళ్లండి' అని ఆదేశించాడు.

'కల్నల్, అమెరికా కార్మికులు ఎప్పుడూ ఆగరు. ఎన్నటికీ వెనక్కి మళ్లరు. ముందుకు దూసుకుపోతార'ని జవాబిచ్చాను.

'తుపాకీకి బిగించిన కత్తులకు పని చెప్పాల్సివస్తుంది' అని బెదిరించాడు.

'ఎవరి మీద' అని అడిగాను. 'నీ ప్రజల మీద' అన్నాడు.

అందుకు నేను గట్టిగానే సమాధానం చెప్పాను. 'మేము శత్రువులం కాము. చిన్న రొట్టెముక్క కోసం పోరాడుతున్న కార్మిక మహిళలం. మా పోరాటంలో కోల్ డేల్ సోదరులు కూడా కలిసిరావాలని కోరుకుంటున్నాము. మేము దేశం కోసం, మా పిల్లల కోసం ఈ రోడ్డుమీద పడ్డాము' అని అన్నాను.

తెల్లవారే వరకు మమ్మల్ని అక్కడే రోడ్లపైనే వుంచారు. వంటగదిలో వేసుకునే ఎప్రాన్స్ తో వున్న మహిళలను, మాచీపుర్లను, బూజుకర్రలను చూసి నవ్వుకున్నారు; మా మహిళా సైన్యాన్ని వదిలిపెట్టారు. ఈ గని కార్మికుల మహిళా సైన్యం అద్భుతమైన ఘనకార్యాన్ని సాధించబోతోంది.

సరే, కోల్ డేల్ క్యాంపులో గని కార్మికులు పనిలోకి వెళుతూ మెక్ డూ మహిళలను కలిసారు. అప్పుడు ఈ మహిళలు అట్లపెనాలపై గట్టిగా కొడుతూ "యూనియన్ లో చేరండి, యూనియన్ లో చేరండి" అంటూ అరవడం మొదలు పెట్టారు. అందరూ యూనియన్ లో చేరారు. మేము స్ట్రీట్ కార్ కార్మికులను కూడా యూనియన్ లో చేర్చాము. వీళ్లు గనుల్లోకి వెళ్లే ఏ స్కాబ్స్ నైనా ఈడ్చిపారేస్తామని హామీ ఇచ్చారు. ఇక మాకు ఇక్కడ ఏం పని లేకపోయింది. మేము తిరిగి మా ఇళ్లకు కొండల మీదుగా అట్లపెనాలను వాయిస్తూ, దేశభక్తి గీతాలు పాడుకుంటూ వెళ్లాము.

ఈలోగా హజెల్టన్లోని వ్యాలీ హోటల్లో ప్రెసిడెంట్ మిట్టెల్ తదితర నాయకులు బస చేసిఉన్నారు. కోల్డేల్కు మేము జరిపిన మార్చ్ గురించి విలేకరులు అతనికి ఫోన్ చేసి “మదర్ జోన్స్ ఈ కొండల్లో కొంతమంది అడవి మనషుల్లాంటి ఆడవాళ్లతో కలిసి సరకం సృష్టిస్తోందని” చెప్పారు.

అది వినే అతను వణికిపోయాడు. మేము గని యజమానులను ఎలా తరిమికొట్టామో, వాళ్ళ భార్యలకు తమ భర్తలను మంచి అమెరికా పౌరులుగా మార్చమని ఎలా హితవు చెప్పామో తెలిస్తే ఇంకెంత బెదిరిపోయేవాడో! మిలిటరీ వున్న ఇంటి వంటగదిలోకి ఎలా వెళ్లామో, అక్కడ సైనికుల కోసం వుంచిన అల్పాహారాన్ని ఎలా ఆరగించామోనన్న విషయం తెలిస్తే ఇంకా గాబరా పడేవాడేమో.

నేను తిరిగి హజెల్టన్ వెళ్లాను. మిట్టెల్ నన్ను ఆశ్చర్యంగా చూశాడు. నేను పూర్తిగా అలసిపోయి వున్నాను. మొత్తం 30 మైళ్ల ప్రయాణం. ఎవరి ఆస్తులు నాశనం కాలేదని, ఎవరికీ హాని జరగలేదని మిట్టెల్కు చెప్పాను. సైన్యం మానవతా దృక్పథంతో వ్యవహరించిందని మొత్తం వ్యవహారాన్ని వాళ్లు ఒక జోక్ గా తీసుకున్నారని చెప్పాను. అక్కడ అధికారులు ఏవిధంగా భయపడ్డారో చెప్పాను. నేనెవరినో, ఏమిటో తెలుసుకోకుండానే పోలీస్ నాతో ఎలా మాట్లాడాడో మిట్టెల్కు వివరించి చెప్పాను.

“భగవంతుడా! మదర్ జోన్స్ నిజంగానే భయంకరమైన ఆడమనిషి అని ఆ అధికారి అన్నాడు.

అయితే నన్ను ఎందుకు అరెస్టు చేయడం లేదని నేను అడిగిన ప్రశ్నకు

భగవంతుడా! నేను అరెస్టు చేయలేను. ఆ ఆడవాళ్లు, వాళ్ల చీపుళ్లు, బూజు కర్రలతో నా వెంటపడతారు. వాళ్లకు సరిపడా జైళ్ళు లేవు” అని ఆ అధికారి బెదురుతూ జవాబు చెప్పాడు.

ఓ దేవుడా! అమ్మా! మీరు ఇంటికి క్షేమంగా రాలేకపోతే, ఏం చేసేవారు అని మిట్టెల్ అడిగాడు.

‘నా దగ్గర 5000 మంది కార్మికులున్నారని, వాళ్లంతా యూనియన్లో వున్నారని, వాళ్లే కాక స్ట్రీట్ కార్ కార్మికులు కూడా యూనియన్ లో చేరారని, వాళ్లు ఏ స్కాబ్ ని క్యాంప్లోపలికి రానివ్వలేదని ఆ పోలీసులకు చెప్పాను అని అన్నాను.

మీరు గాయపడ్డారా అని మిట్టెల్ అడిగాడు. లేదని, మేమే ఇతరుల పని పట్టామని చెప్పాను.

నిజంగా ఇది గొప్ప పోరాటం. ■

క్రిపుల్ క్రీక్ సమ్మె

కొలరాడో రాష్ట్రం రిపబ్లిక్ కాదు. కొలరాడో ఫ్యూయల్ అండ్ ఐరన్ కంపెనీది. జె.డి.రాక్ఫెల్లర్ కంపెనీ అధిపతి. ఈ రాష్ట్ర గవర్నరు కంపెనీ ఏజెంటు. కంపెనీ ఆజ్ఞల మేరకే పౌరస్వయం నడుచుకునేది. ఈ రాష్ట్రాధిపతులు గవర్నరును ఎప్పుడు మొరగమంటే అప్పుడు మొరిగేవాడు. మిలటరీ ఎప్పుడు కరవమంటే అప్పుడు కరిచేది.

కొలరాడో ప్రజలు అమితోత్సాహంతో 8 గంటల పని దినం నినాదానికి ఓటు వేశారు. శాసనసభ కూడా 8గంటల పని దినం చట్టాన్ని ఆమోదించింది. అయితే కోర్టులు ఇది రాజ్యాంగ బద్ధం కాదని తీర్పునిచ్చాయి. ప్రజలే ప్రత్యక్షంగా ఓటు వెయ్యాలని కోరితే, వాళ్లు ఈ చట్టాన్ని 40,000 ఓట్ల మెజారిటీతో ఆమోదించారు. కాని తరువాత జరిగిన శాసనసభ గని యజమానుల పక్షాన నిలిచి బిల్లును పాస్ చెయ్యకుండా తొక్కిపెట్టింది.

శాంతియుతంగా చట్టసభల ద్వారా డిమాండ్లు నెరవేరవని, పోరాటం చేయక తప్పదని, సమ్మె చేయాల్సిందేనన్న నిర్ణయానికి కార్మికులు వచ్చారు. అన్ని లోహాల గని కార్మికులు ముందు సమ్మెలోకి దిగారు. సమ్మె న్యూ మెక్సికో, వుటాహోకు విస్తరించింది. బొగ్గుగని కార్మికులు కూడా సమ్మెలోకి దిగాలని ఆదుర్దా పడ్డారు.

యునైటెడ్ మైన్ వర్కర్స్ ఎగ్జిక్యూటివ్ బోర్డు సమావేశం ఇండియానా పోలిస్లో జరిగింది. బొగ్గు గని కార్మికులు సమ్మెలోకి వెళ్లకుండా నిరోధించేందుకు ఒక ప్రతినిధి బృందాన్ని కొలరాడో గవర్నర్ ఈ సమావేశానికి పంపించాడు. ప్రతినిధుల్లో లేబర్ కమిషనర్ కూడా వున్నారు.

నేను పశ్చిమ వర్జీనియాకు వెళ్తూ ఇల్లినోయిస్లోని మౌంట్ ఆలివ్లో అమరులైన గని కార్మికుల స్మృత్యర్థం జరిగిన కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నాను. తిరిగి పశ్చిమ వర్జీనియాకు

ప్రయాణమయ్యాను. అయితే నన్ను ప్రయాణం వాయిదా వేసుకొని తక్షణం కొలరాడో వెళ్ళమని యూనియన్ ఎగ్జిక్యూటివ్ బోర్డు కోరింది.

నేను వెంటనే కొలరాడోకి వెళ్ళి, వెస్టర్న్ ఫెడరేషన్ ఆఫ్ మైనర్స్ ఆఫీసుకు వెళ్ళాను. అక్కడ నాకు ఈ పాఠశ్రామిక వివాదం గురించి తెలిసింది. నేను, నాతో నాపాత కాలిపోయిన బట్టలను, టోపీని, కొన్ని పిన్నులు, సూదులను, సాగేటేపు వంటి ఇతర చిన్న చిన్న వస్తువులను తీసుకొని కొలరాడో ఫ్యూయల్ అండ్ ఐరన్ కంపెనీకి చెందిన దక్షిణ గనులకు బయలు దేరాను.

నేను కాలినడకన బొగ్గుగని క్యాంపుల గుండా ప్రయాణం చేశాను. గని కార్మికుల ఇళ్ళల్లో భోజనం చేశాను. రాత్రిళ్ళు వాళ్ల కుటుంబసభ్యులతో గడిపాను. గని కార్మికుల జీవన పరిస్థితులు చాలా బాధాకరంగా వున్నాయి. వాళ్లు కంపెనీ ప్రత్యక్ష బానిసత్వంలో వున్నారు. వాళ్ల ఇళ్ళు కంపెనీవి. భూమి కంపెనీది. కంపెనీ ఇళ్ళు ఖాళీ చెయ్యమనగానే ఖాళీ చేయాలి. పాఠశాలలు, చర్చిలు, రోడ్లు అన్నీ కంపెనీ ఆస్తులే. కార్మికులు కంపెనీ నిర్ణయించిన ధరలకే, కంపెనీ దుకాణాల్లోనే సరుకులు కొనాలి. జీతాన్ని డబ్బు రూపంలో చెల్లించరు. ఉత్పత్తిలో కొంత భాగాన్ని వీరికి వాటారూపంలో చెల్లించేవారు. దీనివలన పనిలో అసంతృప్తి కలిగినా, గని కార్మికుడు పనిని వదిలి వెళ్లలేడు. కార్మికులు ఉత్పత్తి చేసిన బొగ్గును కంపెనీ ఏజెంటు తూకం వేస్తాడు. దొంగ తూకాలతో కార్మికుల్ని మోసం చేస్తారు. వాళ్ల వ్యధార్థ భరిత గాధలు విన్న తరువాత చాలా కాలంగా వాళ్లు ఓపిక పడుతూ వచ్చారనీ, ఈ దుర్మార్గ పరిస్థితులకు వ్యతిరేకంగా తిరుగుబాటుచెయ్యడానికి సిద్ధపడుతున్నారని అర్థమయ్యింది.

నేను ట్రీనిడాడ్ లోని వెస్టర్న్ ఫెడరేషన్ ఆఫ్ మైనర్స్ ఆఫీసుకు వెళ్ళాను. యూనియన్ కార్యదర్శి గిల్ మోర్ను, అధ్యక్షుడు హెనరీను కలిసాను. వీరిద్దరు నిజాయితీపరులు. కష్టపడి పనిచేస్తారు. మేము రాత్రంతా కూర్చొని ఈ విషయం మీద మాట్లాడుకున్నాము. గనికార్మికుల దుర్భర పరిస్థితుల గురించి నాకు తెలిసిన విషయాలన్నీ చెప్పాను. ఈ పరిస్థితులకు తగిన పరిష్కారం కనుగొనాలని అనుకున్నాము.

ఇక్కడి పరిస్థితిని మొత్తం వివరించడానికి మరుసటిరోజు ఉదయం ట్రైన్ లో ఇండియానాపోలిస్ కి వెళ్ళాను. నేను వెళ్లేసరికి ప్రెసిడెంట్ జాన్ మిట్చెల్, వైస్ ప్రెసిడెంట్ టి.ఎల్.లేవిస్ తదితర నాయకులు వున్నారు. నన్ను తిరిగి కొలరాడోకి వెళ్ళమని, సమ్మెకు పిలుపు ఇస్తామని చెప్పారు.

1903 నవంబరులో సమ్మె ప్రారంభమైనది. 8గంటల పనిదినం, బొగ్గు తూకాల్లో మోసాలు, ఉత్పత్తిలో వాటాకు బదులు డబ్బు రూపంలో జీతం వగైరా డిమాండ్లు పెట్టాం. కొలరాడో రాష్ట్రం మొత్తం తిరుగుబాటులో వుంది. ఒక్క బొగ్గు గని కూడా పనిచెయ్యలేదు. నవంబరు నెల చలికాలం కావడాన సామాన్య ప్రజలపై కూడా సమ్మె ప్రభావం పడింది.

నవంబరు నెలాఖరు రోజుల్లో బాగా ప్రొద్దుపోయాక నేను హోటల్లోకి చేరుకున్నాను. రోజంతా పని చేస్తూనే ఉన్నాను. రాత్రిళ్ళు గని కార్మికుల కుటుంబాలతో వున్నాను. భోజనం, బట్టల పంపిణీలో సాయపడుతున్నాను. ఉత్సాహపరుస్తున్నాను. మీటింగులు పెడుతున్నాను. విశ్రాంతి తీసుకుంటుండగా, లూయిస్విల్లే నుండి ఒక గని కార్మికుడు ఫోన్ చేశాడు. 'అమ్మా! దేవుని దయవల్ల, మా కోసం రా!' అని అర్థించాడు.

సమస్య ఏమిటని అడిగితే, దానికి సమాధానంగా ' అమ్మా ! ఆలస్యం చేయకు, ట్రైన్ వెళ్లిపోతుంది, వెంటనే బయలుదేరు' అని ఆందోళన పడుతూ కోరాడు.

నేను ప్రెసిడెంట్ హోటెల్కు ఫోన్ చేసి లూయిస్విల్లేలో సమస్య ఏమిటని అడిగాను. వాళ్ళు సభ జరుపుతున్నారని చెప్పాడు. సభ ఎందుకని అడిగాను. ఉత్తరాన వున్న గనుల్లో యజమానులు సమ్మె డిమాండ్లు అంగీకరించారని అందుకని సమ్మె విరమించాలనుకుంటున్నారని చెప్పాడు. అతని మనస్సు మూలగడం నేను గమనించాను.

'కానీ దక్షిణగనుల్లో డిమాండ్లు అంగీకరించలేదు కదా! ఈ విషయం చెప్పడానికి మీరు వెళుతున్నారా' అని అడిగాను.

'అమ్మా! యూనియన్ హెడ్ క్వార్టర్స్ ఆదేశాల మేరకే వాళ్ళు సమ్మె విరమిస్తున్నారు. నేనేమీ చేయలేను' అని అంటూ దాదాపు ఏడుస్తూ సమాధానం చెప్పాడు.

'ఇది ద్రోహం. మీరు వెంటనే బయలుదేరి నాతో రండి' అని అన్నాను. మరుసటి రోజు ఉదయానికి మేము లూయిస్విల్లే చేరుకున్నాము. బోర్డు సభ్యుడు రీమ్, ఫెడరేషన్ ప్రతినిధి గ్రాంట్ హామిల్టన్ కలిసి మేము బస చేసిన హోటల్కు వచ్చారు.

'మీరు ఉత్తర గనుల్లో జరుగుతున్న ఒప్పందాన్ని పాడు చేయవద్దు. ఒప్పందం జరగాలని అధ్యక్షుడు జాన్ మిట్చెల్ కోరుకుంటున్నారు. అలాగే అతను మీకు జీతం చెల్లిస్తున్నారు కూడా' అని సమ్మె విరమణకు అభ్యంతరం పెట్టవద్దని రీమ్ కోరాడు.

'మీరు అధికారికంగా చెబుతున్నారా' అని అడిగాను. అవునని తలాపాడు.

'అయితే నా అభిప్రాయం వినండి. ఆ దేవుడే దిగివచ్చి తన స్వప్రయోజనాల కోసం సమ్మెను విరమించాలని చెప్పినా నేను వినను. ప్రెసిడెంట్ జాన్ నాకు జీతం ఇస్తున్నారని అన్నారు. కానీ అతని జీవితంలో ఒక్క పెన్నీ కూడా నాకు ఎప్పుడూ

ఇప్పలేదు. గని కార్మికులు కష్టం చేసి సంపాదించిన డబ్బుల నుండి నా జీతం చెల్లిస్తున్నారు. వాళ్ల ప్రయోజనాల కోసమే నేను పని చేస్తాను' అని అన్నాను.

నేను సభకి వెళ్లాను. అక్కడ సమ్మె విరమణ గురించి చర్చ జరుగుతోంది. ఈ సమ్మె విషయం ఒక కొలిక్కి తీసుకురాడానికి ఇద్దరు 'అతి సూక్ష్మబుద్ధిగల' రాయబారులు ఈ మొరటు గనికార్మికులతో చర్చిస్తున్నారు. వారే ఉత్తర బొగ్గు గనుల అధ్యక్షుడు స్రూబే, జిత్తులమారి లాయరు బ్లాడ్. వీళ్ళు జాన్ మిట్చేల్ ను విందు వినోదాలతో, పొగడ్లతో ముంచెత్తి వంచనకు పాల్పడ్డారు. వీళ్ళు సమ్మె ఆయువుపట్టును వెనక్కి గుంజుతున్నారు.

మధ్యాహ్నం గనికార్మికులు సభలో నన్ను ప్రసంగించమని కోరారు. 'సోదరులారా! ఇంగ్లీష్ మాట్లాడే మీరు, ఉత్తర గనికార్మికులు, ఇంగ్లీషు భాష రాని 70% దక్షిణ గనికార్మికులకు సమ్మె జయప్రదమయ్యేదాకా అండగా వుంటామని మాట ఇచ్చారు. ఇప్పుడు వాళ్లను మోసం చేస్తారా? మీకు ఉమ్మడి శత్రువు వున్నాడు. కాబట్టి పోరాటం ముగిసేదాకా ఒక్కటిగా వుండడం మీ బాధ్యత కాదా? శత్రువు మిమ్మల్ని విడదీయడం ద్వారా గెలవాలని చూస్తున్నాడు. ఉత్తర, దక్షిణాల మధ్య తేడాలు సృష్టిస్తున్నాడు. అమెరికా దేశీయుడు, విదేశీయుడనే పేరుతో విభజిస్తున్నాడు. మనమందరం గనికార్మికులం. ఉమ్మడి కోర్కెల సాధన కోసం పోరాడుతున్నాం. మన శత్రువు కూడా ఒక్కడే. మన శరీరాలను నలిపే ఇనుపబాట్ల వల్ల వచ్చే బాధ ఒక్కటే. మరే ఉమ్మడి లక్ష్యం కన్నా ఆకలి బాధ, మన పిల్లల భవిష్యత్తు కోసం చేసే ఈ పోరాటం మనల్ని కలిపి ఉంచుతుంది. నేను దక్షిణాది కార్మికులకు సహకరిస్తున్నానని, అది నేరమని ఒక జాతీయ బోర్డు సభ్యుడు నన్ను నిందించాడు. కానీ నా వర్గం వారు న్యాయం కోసం పోరాడుతుంటే నేను తూర్పు పడమర ఉత్తర దక్షిణాల గురించి ఆలోచించను. అమెరికాలో ప్రతి కార్మికుడి బిడ్డ ఈ పారిశ్రామిక సంకెళ్ళ నుండి విముక్తి పొందడం నేను బ్రతికుండగా చూస్తే అదే నా అదృష్టంగా భావిస్తాను. ఆఫ్రికాలో ఒక నల్ల పిల్లవాడికి ఇలాంటి సంకెళ్ళ వుంటే నేను అక్కడికే వెళతాను' అని నా ప్రసంగం ముగించాను.

ప్రతినిధులు హర్షధ్వనాలు చేసారు. ఓటింగు జరిగింది. మెజారిటీ కార్మికులు దక్షిణ గనికార్మికులకు అండగా నిలబడాలని ఓటు చేశారు. అధ్యక్షుడు మిట్చేల్ మాటను తిరస్కరించారు.

నా ఉపన్యాసాన్ని డెన్‌వర్ పోస్ట్ పత్రిక ప్రచురించింది. ఒక కాపీ ఇండియానాపోలిస్‌లో వున్న మిట్టెల్‌కు అందింది. అతను ఆ పేపర్లను తీసుకొని వెళ్లి 'మదర్ జోన్స్ నాకు ఏమి చేశారో చూడు అని' అతని కార్యదర్శికి చూపించాడు.

తరువాత మూడుసార్లు ఉత్తర గనికార్మికులను సమ్మె విరమింప చేయడానికి మిట్టెల్ ప్రయత్నించాడు. కానీ అతని ప్రయత్నాలు ఫలించలేదు. మదర్ జోన్స్ ఇక్కడ వున్నంతవరకు మిట్టెల్ సమాఖ్యను ముట్టుకోలేదని, మిట్టెల్ ఆమెను ఇక్కడ నుండి బయటకు పంపిస్తాడని అనుకున్నారు. నన్ను రాష్ట్ర బహిష్కరణ చేయమని మిట్టెల్ గవర్నర్‌ని కలిసి కోరాడని నాకు తెలిసింది.

చివరికి ఉత్తర గనికార్మికులకు తుదిహెచ్చరిక చేయబడింది. సమ్మెకు సహకారం పూర్తిగా ఉపసంహరించబడింది.

యజమానులు చెప్పినదానికి అంగీకరించి కార్మికులు సమ్మె విరమించారు. ఈ చర్య దక్షిణ గనికార్మికులపై తీవ్ర ప్రభావం చూపింది. అయినా ఇంకొక సంవత్సరం పాటు సమ్మెను కొనసాగించారు. చివరికు ఓడిపోయారు.

క్రిపుల్ క్రీక్ చుట్టూ పెద్ద పోరాటమే జరిగింది. కంపెనీకి చెందిన ఇళ్ళ నుండి గనికార్మికులను బయటకు గెంటేశారు. వాళ్ళు అతి చల్లని పర్వతపు అంచుల్లో గుడారాలు వేసుకున్నారు. ఈ చలికాలం భరించలేనిదిగా వుంది. ఉష్ణోగ్రత సున్నా కన్నా తక్కువ వుంది. 18 అంగుళాల మేర మంచు పేరుకుపోయింది. కార్మికులు కాళ్ళకు గోనె సంఘలు కట్టుకున్నారు. బలహీనంగా వున్నారు. వాళ్ళ ఆకలి తోడేళ్ళ ఆకలిలా వుంది. వాళ్ళు చేసిన సమ్మె ప్రతిఫలంగా వారానికి 63సెంటలు పొందుతుంటే, జాన్‌మిట్టెల్ మాత్రం యూరప్ అంతా తిరుగుతూ ఖరీదైన హెబెట్‌లలో బసచేస్తూ, కార్మికోద్యమం మీద అధ్యయనం చేస్తున్నాడు. అతను తిరిగి గనికార్మికుల దగ్గరకు వచ్చినప్పుడు ఆకలితో వున్న వీళ్ళు అతనిపై విరుచుకుపడాలి. కానీ దీనికి భిన్నంగా పార్క్ అవెన్యూ హోటల్‌లో విందు భోజనం పెట్టి, వజ్రాలు పొదిగిన గడియారాన్ని బహూకరించారు.

నేను ఏరోజున జాన్‌మిట్టెల్ అధికారాన్ని వ్యతిరేకించానో ఆరోజు నుండి తుపాకులు నావైపు తిరిగాయి. అపకీర్తి, విచారణలు నా నీడలా వెంటాడాయి. కానీ పోరాటం కొనసాగుతునే వుంది.

ఒక రాత్రి గనులలో మీటింగ్‌లు అయిన తరువాత నేను వుంటున్న గదికి తిరిగి వచ్చాను. నిద్రపోబోతుండగా తలుపు తట్టిన శబ్దం వినబడింది. గట్టిగా తలుపు కొడుతున్నారు. నేను పడుకున్నప్పుడు కూడాబయటికి వెళ్ళేటప్పుడు వేసుకునే బట్టలతోనే

పడుకునేదాన్ని, ఏక్షణంలో బయటికి వెళ్ళాల్సి వస్తుందో, ఏ రాత్రి ఏమి జరుగుతుందోనని. నేను తలుపు తీసేసరికి మిలిటరీ టోపీ కనిపించింది.

‘మమ్మల్ని కల్చల్ వెంటనే ప్రధాన కార్యాలయానికి రమ్మన్నారు’ అని వచ్చినవాడు చెప్పాడు.

నేను అతనితో కలిసి వెళ్ళాను. అక్కడకి వార్ జాన్, జో పజమ్మీ ఇంకా ఇద్దరు ముగ్గురు ఆర్గనైజర్లను కూడా తీసుకువచ్చారు. మమ్మల్ని కొలరాడో నుండి బహిష్కరించారు. మా అందర్ని శాంతా ఫే స్టేషన్ కి తరలించారు. మేము ట్రైన్ కోసం ఎదురుచూస్తూ నిలబడ్డాము. అంతలో కొంతమంది గనికార్మికులు అరుస్తూ, మావైపు పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చారు, ‘అమ్మా సెలవు’ అని నాతో చెయ్యి కలిపేందుకు ముందుకు వచ్చారు.

కల్చల్ వాళ్ళ చేతుల్ని వెనక్కి లాగి ‘దూరంగా వెళ్ళండి. మీరు ఆ ఆడమనిషికి షేక్ హ్యాండ్ ఇవ్వకూడదు’ అని గట్టిగా అరిచాడు.

పౌరసైన్యం మమ్మల్ని లా జున్ టాకు తీసుకువెళ్ళింది. అక్కడ వాళ్ళు గవర్నర్ నుండి వచ్చిన వుత్తరాన్ని నా చేతిలో పెట్టారు. దాంట్లో నేను ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ కొలరాడో రాష్ట్రానికి తిరిగి వెళ్ళకూడదని వ్రాసి వుంది. రాత్రంతా స్టేషన్ లో కూర్చునే వున్నాము. ఉదయాన్నే డెన్ వర్ కి వెళ్ళే ట్రైన్ వచ్చింది. భోజనం లేదు, డబ్బులూ లేవు. ట్రైన్ కండక్టర్ అభిమానంతో నన్ను డెన్ వర్ కు తీసుకువెళ్తానన్నాడు.

గవర్నర్ వుత్తరాన్ని అతనికి చూపించి, ‘నీ ఉద్యోగం పోవడం నాకిష్టం లేదని’ అన్నాను.

‘వుద్యోగం పోతే పోనివ్వండి. మీరు డెన్ వర్ వెళుతున్నారు’ అని అన్నాడు.

డెన్ వర్ లో ఒక గది దొరికింది. కొంతసేపు విశ్రాంతి తీసుకున్న తరువాత, గవర్నర్ కు ఉత్తరం వ్రాశాను. ఈ గవర్నర్ గనియజమానుల భక్తుడు.

‘గవర్నర్ గారు, నన్ను ఈ రాష్ట్రం నుండి తరిమెయ్యడానికి మీ యుద్ధజాగిలాల్ని పంపించారు. వాళ్ళు మీ ఆజ్ఞల ప్రకారమే నడుచుకున్నారు. మీ వుత్తరాన్ని నాకు అందించారు. ‘ఎట్టి పరిస్థితుల్లో నేను రాష్ట్రంలోకి అడుగుపెట్టకూడదని’ అందులో వుంది. నేను మీకు ఒక విషయం చెప్పాలనుకుంటున్నాను. అదేమిటంటే ఈ రాష్ట్రం మీ సొంతం కాదు. ఎప్పుడైతే ఈ రాష్ట్రం ఇతర రాష్ట్రాలతో కలిసి సంయుక్త రాష్ట్రాల్లో భాగమయ్యిందో అప్పుడే మా నాన్నగారు నేను ఈ రాష్ట్రంలో వుండేందుకు తగిన హక్కులూ పొందారు. అదే మా నాన్నగారు నాకు ఇచ్చిన ఆస్తి. పౌరహక్కుల రక్షణ కోసమే సివిల్ కోర్టులను ప్రారంభించారు. నేను ఈ రాష్ట్రంలోగానీ, దేశంలోగానీ చట్టాన్ని

ఉల్లంఘిస్తే, ఏమి చెయ్యాలో అన్న విషయాన్ని చూసే బాధ్యత సివిల్ కోర్టులది. మీలాంటి నిరంకుశులు పౌరహక్కుల విషయంలో తలదూర్చకుండా వుండేందుకే మా తాతముత్తాతలు ఈ కోర్టులను పెట్టారు. నేను ప్రస్తుతం రాజధానిలో వున్నాను. మీ ఆఫీసుకి నాలుగు లేదా ఐదు బ్లాక్ల ఆవల వున్నాను. గవర్నర్ గారూ మిమ్మల్ని ఒక విషయం అడగదలచుకున్నారు. 'ఇప్పుడు నా విషయం ఏం చేయబోతున్నారు?' అని.

ఈ ఉత్తరాన్ని గవర్నరు ఆఫీసుకు పంపించాను. గవర్నర్ నా వుత్తరం చదివాడని, అతని ముఖం జేవురించిందని, ఆసమయంలో అక్కడే వున్న ఒక విలేకరి నాతో చెప్పాడు.

'ఏం చేయ్యమంటావు' అని విలేకరిని గవర్నర్ అడిగాడు. 'అమెను వదిలిపెట్టండి. అమెరికాలో అమెకు మించిన దేశభక్తులు ఎవ్వరూలేరు' అని విలేకరి సలహా ఇచ్చాడు.

నేను డెన్వర్ నుండి పశ్చిమ ప్రాంతానికి వెళ్ళాను. కష్టాల నుండి గట్టెక్కేందుకు పోరాడుతున్న ఈ దిక్కులేని గనికార్మికుల కోసం మీటింగులు పెట్టాను; ఉత్సాహపరిచాను.

నేను అక్కడ నుండి వుటావ్, హెల్పర్ కి వెళ్ళాను. అక్కడ నాకు, ఒక మంచి ఇటాలియన్ కుటుంబం ప్రక్కనే గది దొరికింది. ఆదివారం మధ్యాహ్నం మీటింగు పెట్టాను. ప్రతీ ఇంటి నుండి కార్మికులు కష్టపడి కొండలమీద నుండి మైళ్ళ కొద్దీదూరం నడుచుకుంటూ మీటింగుకు వచ్చారు. దుకాణాలలో పనిచేసేవారు మీటింగుకు వెళ్ళకూడదనే ఆంక్షలున్నప్పటికీ, వాళ్ళు కూడా వచ్చారు. ఇంకా మీటింగు మొదలవబోతుండగా ఆ టౌన్ మేయరు నా దగ్గరకు వచ్చాడు. ఈ భూమి కంపెనీకి చెందినదని, కాబట్టి మీటింగ్ పెట్టడానికి వీలేదని అభ్యంతరం చెప్పాడు. అప్పుడు మేయర్ ని 'మీ అధికార పరిధి ఎంతవరకు విస్తరించబడివుందని' అడిగాను. అతను కంపెనీ పరిధి నా పరిధిని చెప్పాడు. అంటే అతను కంపెనీ మేయర్ అన్నమాట.

గత్యంతరం లేక మేము హాఫ్ వే కాలనీకి వెళ్ళాము. కంపెనీ ఇళ్ళనుండి గెంటివేయబడిన తరువాత కార్మికులు గుడారాలు వేసుకుని ఈ కాలనీని కట్టుకున్నారు. అక్కడే మేము మీటింగు పెట్టుకున్నాము.

మీటింగు అయిన తరువాత నేను హెల్పర్ కి తిరిగివచ్చాను. ఈ టౌన్ లో మశూచి సోకినవాళ్ళను వేరుగా వుంచేందుకు కలపతో ఒక గది కట్టారు. మరుసటిరోజు నాకు మశూచి వచ్చింది. దాంతో నన్ను ఆ గదిలో ఖచ్చితంగా బంధిస్తారనుకున్నాను. కానీ ఆరాత్రికి ఆ గది తగలబడింది. ఇటాలియన్ కుటుంబం నాకు ప్రత్యేకించి ఒక గదిని కేటాయించింది.

ఈ చిన్న గుడారాల కాలనీపై ఆ తెల్లవారుజామున పౌర సైన్యం దాడి చేయబోతోందని ఒక శనివారం రాత్రి నాకు పోస్ట్ మాస్టర్ చెప్పాడు. నేను గనికార్మికులను

పిలిచాను 'మీ దగ్గర తుపాకులున్నాయా', అని అడిగాను. ఉన్నాయన్నారు. వాళ్ళు పశ్చిమప్రాంతానికి చెందిన కొండప్రాంత ప్రజలు. వీళ్ళ దగ్గర తప్పకుండా తుపాకులుంటాయి. సైన్యం వచ్చి వీళ్ళను దూరంగా తీసుకువెళుతుందని, అప్పుడు రాళ్ళ మధ్య దాక్టోవాలని చెప్పారు. అంతేగాని పౌరసైన్యం చేయబోయే దాడివిషయం పూర్తిగా చెప్పలేదు. చెప్పే రక్తపాతం తప్పదు. నాకు రక్తపాతం ఇష్టం లేదు. దానికన్నా అరెస్టు కావడం మంచిది.

తెల్లవారుజామున 4.30 నుండి 5గం||ల మధ్య రోడ్డు మీద అడుగుల శబ్దం విన్నాను. నేను నా మశూచి గది కిటికీల గుండా చూశాను. 45మంది సైనికులు వచ్చారు. వాళ్ళు ఈ చిన్న వీధి పై విరుచుకుపడ్డారు. నిద్రపోతున్న కార్మికులను బయటకు ఈడ్చుకుపోయారు. కనీసం బట్టలు వేసుకునే అవకాశం కూడా ఇవ్వలేదు. గనికార్మికులు తమను బట్టలు వేసుకోనివ్వాలని ప్రాధేయపడ్డారు. తెల్లవారుజామున కొండప్రాంతంలో బాగా చలివుంటుంది. వాళ్ళు చలితో వణుకుతున్నారు. వాళ్ళ వెంట భార్యబిడ్డలు ఏడ్చుకుంటూ వెళ్తున్నారు. కార్మికులను తుపాకీ మడమలతో దారిపొడవుగా కొద్దునే వున్నారు. వీళ్ళను గొర్రెలమందలా హెల్పర్ కు తీసుకుపోయారు. ఆ సాయంత్రం వీళ్ళను ఒక బాక్స్ కార్ లో కుక్కి, ఫ్రైసికి తీసుకుపోయి జైల్లో పెట్టారు.

ఈ పేద కార్మికులు ఏ చట్టాన్ని ఉల్లంఘించలేదు. వీళ్ళ ఆడవాళ్ళు, పిల్లల ఆర్తనాదాలు స్వర్గాన్ని కదిలించాయి. వీళ్ళ కన్నీళ్ళతో ' మదర్ ఆఫ్ సారాస్' గుండె కరిగి పోయింది. వీళ్ళు చేసిన నేరమేమిటంటే గని యజమానుల అధికారానికి వ్యతిరేకంగా సమ్మె చేయడమే.

నేను ఉంటున్న మశూచి గది కిటికీ దగ్గర ఆడవాళ్ళు గగ్గోలు పెడుతున్నారు.

'అమ్మా! మేము ఏం చేయాలి, మా పిల్లల సంగతేమిటి?' అని ఏడ్చారు.

'నా చిన్న జానీని చూడు' అని ఒక మహిళ అప్పుడే పుట్టిన చంటి బిడ్డను పైకెత్తి చూపించింది. 'ఈ బిడ్డకి జబ్బు చేసింది, బ్రతికేటట్టు లేదు. కంపెనీ ఇల్లు లాగేసుకుంది. నా భర్తను కూడా జైల్లో పెట్టింది. నా బిడ్డను కూడా నాకు దూరం చేస్తుంది' అని ఏడ్చింది.

దాడి జరిగిన రెండు రోజుల తరువాత, ఒక సైనికుడు నా గదిలోకి దూసుకు వచ్చాడు. నా గెడ్డం క్రింద తుపాకీ పెట్టి గనికార్మికుల సొమ్ము 3000 డాలర్లు ఎక్కడ వున్నాయో చెప్పమని, లేకపోతే తుపాకీతో నా బుర్రను పేల్చేస్తానని బెదిరించాడు. ఈ బెదిరింపులకు నేను జంకలేదు.

‘నీ గన్ పౌడర్ ను వృధా చేసుకోకు’, అని నింపాదిగా చెప్పాను. ‘నీకు డబ్బులు కావాలంటే మిట్టెల్ క ఉత్తరం వ్రాయి, అతని దగ్గర డబ్బు వుంది’ అని అన్నాను.

‘నీతో మాట్లాడడానికి రాలేదు, మీ స్థానిక ప్రెసిడెంట్ దగ్గర డబ్బు వుండదా’ అని అడిగాడు. అతను జైలులో దొరుకుతాడని సమాధానం చెప్పాను. ‘నీ దగ్గర డబ్బు లేదా! అని అడిగాడు.

‘వున్నాయి’ అని నా జేబులో నుండి 50 సెంటలు తీశాను. నా జేబును కూడా బయటకు తీసి చూపించాను.

‘ఇవేనా నీ దగ్గర వున్నవి’ అని అన్నాడు. ‘అవును, వీటిని కూడా నీకు నేను ఇవ్వబోవడం లేదు. వీటితో నేను మశూచి ఇంజెక్షన్ కొని, వేయించుకుంటాను. నేను ఇక్కడ నుండి బయటకు వెళ్ళినప్పుడు, దేశం మొత్తం ప్రచారం చేస్తాను’ అన్నాను.

‘నీ దగ్గర డబ్బులు లేవు కదా, మరి ఇక్కడి నుండి ఎలా బయటకు వెళ్ళావు?’

‘రైల్వే కార్మికులు నన్ను ఎక్కడికైనా తీసుకువెళ్ళారు’ అన్నాను.

వీటిని బయటకు రమ్మని ఆమె దగ్గర డబ్బులు లేవని, ఇద్దరు సైనికులు అరుస్తున్నారు. చివరికి వీడు నా దగ్గర ఏమీ లేవనుకొని పోయాడు.

తరువాత వాడు, బ్యాంకులకు కన్నాలు వేసేవాడని తెలిసింది. అయితే గనికార్మికుల యూనియన్ ను అణిచివేసేందుకే వీడ్ని సైన్యంలో చేర్చుకున్నారు. కొన్నాళ్ళకు ఫ్రీన్స్ లో గల పోస్టాఫీస్ లో దొంగతనం చేస్తుండగా చంపబడ్డాడు. ధనమదం తలకెక్కిన యజమానులు ఇలాంటి మనుషులను కిరాయికి తీసుకొని గని కార్మికుల జీవితాలను చిదిమేస్తున్నారు.

మశూచి వలన 26 రోజులు రాత్రి-వగలు నేను ఈ ఖాళీ గదిలోనే వుండిపోయాను. ఆఖరికి ఏ పరిష్కారం దొరకక, ఓడిపోయి, సాల్ట్ లేక్ కి వెళ్ళాను. ఎప్పుడైనా ప్రమాదం రావచ్చునని, గడిచిన ఆ రాత్రింబవళ్ళలో కనీసం ఒక్కసారి కూడా బట్టలు మార్చుకోలేకపోయాను.

క్రిపుల్ క్రీక్ సమ్మెలో అన్ని పౌరచట్టాలు అతిక్రమించబడ్డాయి. వాక్, సభా స్వేచ్ఛలు నిషేధించబడ్డాయి. విచారణ జరిగేటప్పుడు మాట్లాడుకునే విధంగా ప్రజలు గుసగుసలాడుతున్నట్లు మాట్లాడుకునేవారు. సైనికులు దౌర్జన్యాలు చేసేవాళ్ళు. ఏపని లేకుండా వున్నారని గనికార్మికులను అరెస్టు చేసేవారు. క్రూరమైన సైనికుల పర్యవేక్షణలో రోడ్ల మీద నిర్బంధంగా పని చేయించుకునేవారు. ఆడ, మగ, చిన్నా పెద్ద అన్న తేడా లేకుండా అందరినీ క్రిపుల్ క్రీక్ లోని బందులదొడ్డిలో కుక్కేవారు. నిద్రపోయేప్పుడు గనికార్మికులను తుపాకులతో కాల్చిచంపేవారు. కొందరిని దేశం నుండి తరిమేసేవారు.

వాళ్ళు బ్రతికున్నారో, లేదో? ఉంటే ఎక్కడ వున్నారో కూడా వాళ్ళ కుటుంబాలకు తెలిసేది కాదు.

క్రిపుల్ క్రీక్ లో సమ్మె ప్రారంభమైనప్పుడు, పౌరచట్టాలు అమలుజరిగేవి. ఆ తరువాత పరిస్థితి మారింది. రాక్ ఫెల్లర్(కంపెనీ యజమాని) అడుగులకు మడుగులొత్తే గవర్నరు పౌరసైన్యాన్ని పంపించాడు. మొత్తం అధికారులు ఆఫీసుల నుండి బయటకు నెట్టివేయబడ్డారు. అధికారి రాబిన్సన్ కాళ్ళకు తాళ్ళు వేసి బంధించి, రాజీనామా చెయ్యమన్నారు. చెయ్యకపోతే ఆ తాళ్ళే మెడకు బిగుసుకుంటాయని బెదిరించారు.

ముగ్గురు గనికార్మికులను సీడ్స్ కోర్టు జడ్జి ముందు ప్రవేశపెట్టారు. వాళ్ళపై ఏ ఆరోపణలు లేవు. దాంతో వాళ్ళను విడిచిపెట్టాలని ఆదేశాలు ఇచ్చారు. అయితే విచారణకు హాజరైన సైనికులు వెంటనే వాళ్ళను మళ్ళీ అరెస్టుచేసి, తిరిగి జైలుకు పంపారు.

400 మంది కార్మికులను ఇళ్ళ నుండి లాక్కొచ్చారు. వాళ్ళలో 76 మందిని సైనికుల కాపలా మధ్య కాన్సాస్ కు ట్రైన్ లో పంపించి, అక్కడ వున్న మైదానాల్లోకి వాళ్ళని గెంటేశారు. చావాలనుకుంటే తప్ప మళ్ళీ ఎన్నటికీ వెనక్కి రావద్దని హెచ్చరించారు.

జూన్ ఎండల్లో, విక్టర్ లో 1600 మందిని అరెస్టు చేసి సైన్యం ఆధీనంలో పెట్టారు. అక్కడ వీళ్ళకోసం బంధిఖానాలు ఏర్పాటు చేశారు. బొగ్గు గనుల ప్రయోజనాలకుగానీ లేదా పౌరసైన్యానికిగానీ ఏ గనికార్మికుడి నుండైనా లేదా అతని కుటుంబాల నుండైనా ఏ చిన్న అసౌకర్యం కలిగినా ఈ బంధిఖానాల్లోకి పిసిరేసేవారు.

కిరణావ్యాపారస్థులు గనికార్మికులకు సరుకులు అమ్మకుండా నిషేధించారు. మతబోధకులను ప్రార్థనలు చెయ్యకుండా భయపెట్టారు. దాంతో తమ కుటుంబాల కోసం గనికార్మికులే స్వయంగా సరుకులు అమ్మే దుకాణాలను ప్రారంభించారు. సైనికులు వీటిల్లోకి చొరపడి లూటీ చేశారు. అల్మరాలను విరగొట్టారు. కాటాలను ధ్వంసం చేశారు. పిండి, పంచదార బస్తాలను నేలపాలు చేసి వాటిమీద కిరోసిన్ పోశారు. మాంసంలో విషం కలిపారు. వస్తువులను దొంగిలించారు. పౌర సైనికులకు ఏ చట్టం వర్తించక పోవటం వలన వాళ్ళని ఎలా ఎదిరించాలో గని కార్మికులకు అంతుచిక్కకుండా పోయింది.

ఇదంతా ఎందుకు జరిగింది? కార్మికులు 8గం||లు పనిదినం కావాలని, కార్మికులు తీసిన బొగ్గు తూకం సరిచూసేందుకు కార్మిక ప్రతినిధిని నియమించాలని, సరుకురూపంలో జీతం చెల్లించే పద్ధతిని - ఇది బొగ్గు 'రారాజులకు' కార్మికులను బానిసత్వంలో మగ్గబెట్టే పద్ధతి-నిషేధించాలని డిమాండ్ చేసినందుకే ఇదంతా జరిగింది; ఈ పరిస్థితుల్లో పనిచేయడానికి నిరాకరించినందుకు ఇదంతా జరిగింది; తమకు, తమ

పిల్లలకు మెరుగైన భవిష్యత్తు కోరినందుకు ఇన్ని దుర్మార్గాలు చేశారు. ఇందుకోసం ఈ నిర్భాగ్యులు ఒక సంవత్సరం మొత్తం బాధలు అనుభవించారు. చాలా మంది ప్రాణాలు కోల్పోయారు.

ఇంతవరకు కార్మికోద్యమంలో కార్మికులపై జరిగిన అమానుషాల్ని నేను చూసినంతగా ఎవ్వరూ చూసివుండరు. వాళ్ళు పరిశ్రమల్లో హతం కావడం చూశాను. వాళ్ళని పూర్తిగా పీల్చిపిప్పిచేయడం వలన ముందే వచ్చిన వారి వృద్ధాప్యాన్ని చూశాను. జైలుకు వెళ్ళడం, తిరగబడితే తుపాకులతో కాల్చబడడం చూశాను. కార్మికులపై సాగిన హింస గురించి కథలు, కథలుగా చెప్పగలను. వాళ్ళు యుద్ధరంగంలో చూపిన అసమాన ధైర్యసాహసాలను గురించి ఎన్నైనా చెప్పగలను.

క్రిప్టల్ క్రీక్ లో శ్రీమతి ఎం.ఎఫ్. లాంగ్ డన్ ' ద విక్టర్ రికార్డ్ ' అనే వార్తాపత్రిక నడిపేది. ఈ పత్రిక సమ్మె వార్తలు ప్రచురించేది. ఈ పత్రికను పౌరసైన్యం నిరంకుశంగా అణిచివేసింది. అలాగే బొగ్గు యజమానుల ప్రయోజనాలకు వ్యతిరేకంగా పనిచేసిన అన్ని పత్రికలనూ అణగద్రొక్కింది. ఆమె భర్త సంపాదకత్వం చేసినందుకు అరెస్టుయ్యాడు.

పత్రికను అణిచివేసిన తరువాత సంపాదకుణ్ణి, అతని సిబ్బందిని జైల్లో పెట్టిన తరువాత కూడా యథావిధిగా మరుసటి రోజు ఉదయం పత్రిక రావడాన్ని చూసి పౌరసైన్యం ఆశ్చర్యపోయింది. ఆ రాత్రి ఆమె, చిన్న దీపం వెలుగులో రాత్రంతా టైపు చేసి, చేతి మిషన్ మీద అచ్చుప్రతులను తీసింది.

1903, నవంబర్ 19న డి- మెల్లి, ఫ్రెస్ అనే ఇద్దరు నాయకులు దగ్గరలో వున్న స్కోఫీల్డ్ కు ట్రైన్ లో వెళుతున్నారు. వాళ్ళను వెనక్కి తీసుకుపోవాలని ట్రైన్ సిబ్బందిని, * 'సిటిజన్స్ అలయన్స్' కు చెందిన మూక, తుపాకులను చూపించి, బెదిరించింది.

సెకున్ డో దగ్గర ఒక దెప్పుబడి అధికారి డిసెంబర్ లో లూసియానో డిసెంట్స్, జోసెఫ్ విలానోలను ప్రత్యక్షంగా హత్య చేశాడు. వాళ్ళు చనిపోయిన వెంటనే విలియం జి. ఇసాక్ అనే నాయకుడి ఇల్లు పేల్చేశారు. అప్పుడు అతను గైన్ వుడ్ స్ప్రింగ్స్ లో వున్నాడు. ఈ పేటకు వల్ల చిన్న పిల్లలు పడుకునే గది నాశనమైంది. అదృష్టవశాత్తు ఆ రాత్రి వాళ్ళు, వాళ్ళ అమ్మతో కలిసి వేరే గదిలో పడుకున్నారు. అక్కడి నుండి బయటకు దూకడం వలన ఆ కుటుంబం కాలిబూడిద కాకుండా బయటపడింది. ఇసాక్ తన భార్య బిడ్డలను చంపడానికి ప్రయత్నించాడనే తప్పుడు కేసు పెట్టి అరెస్టు చేశారు.

నా ప్రస్థానం కొనసాగుతోంది. కార్మికుల్ని కొట్టి, వాళ్ళు చనిపోయే దాకా అలానే రోడ్లమీద వదిలేసేవారు. ఎటువంటి వారెంట్ లేకుండా షేర్మెన్ పార్కర్ ఇల్లు సోదా చేయబడింది. నైట్ డ్రస్ లో వున్న అతని భార్యను బెదిరించి ఆమె చేతనే లాంతర్

పట్టించి ఆయుధాలు ఉన్నాయన్న అనుమానంతో ఇల్లంతా సోదా చేశారు. అయినా ఏ ఆయుధాలు దొరకలేదు.

1914 ఫిబ్రవరిలో ఒక ఆదివారం నేను, జో పెనానియా కలిసి బైర్విస్ శివార్లలోని క్యాంపుకు మీటింగ్ పెట్టడానికి వెళ్ళాము. జాతీయ నాయకులు విలియం ఫెర్లీ, జేమ్స్ మూనెలు బోన్స్కు వెళ్ళారు. ఈ రెండు క్యాంపులు ఒకేదారిలో ఉంటాయి. బైర్విస్ కొంచెం దూరంగా ఉంటుంది. మేము మా మీటింగ్ తరువాత బోన్స్కు వెళ్ళాము. అక్కడ ముగ్గురు ఆడవాళ్ళు ఒక ఇంటి నుండి బయటకు పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చారు. వాళ్ళ సన్నని, ఎముకల లాంటి చేతులను మా వైపుకు వూపుతూ, అరుస్తూ, మంత్రగత్తెల వలె గింగిరాలు తిరుగుతూ, మా బండి ముందుకు దూకారు.

‘ఇంటిలో ఘోరం జరిగింది, లోపలికి రండి! లోపలికి రండి!’ అని వాళ్ళు అరుస్తున్నారు. చేతులతో ముఖాలు కప్పుకొని, లోపలికి రమ్మని తలాడిస్తున్నారు. వాళ్ళు విదేశాల నుండి వలసవచ్చిన కార్మికులు. వాళ్ళకుకొంచెం ఇంగ్లీషు తెలుసు.

‘జో, మనం వెళ్ళిపోవడం మంచిది, వాళ్ళు తాగి వుండవచ్చు, మనల్ని ఇంటిలోకి తీసుకువెళ్ళేందుకు ఆడుతున్న నాటకం కావచ్చు’ అని నేనన్నాను.

‘కాదు!’ అని వాళ్ళు అరిచారు. ‘మేము తాగలేదు; ఘోరం జరిగింది, త్వరగా రండి’ అని చెప్పి మమ్మల్ని బయటకు లాగుతున్నారు.

‘రండమ్మా వెళ్దాం, లోపల నిజంగానే ప్రమాదం జరిగినట్లుంది’ అని జో అన్నాడు.

మేము ఆ మహిళల వెనకాలే ఆ గదిలోకి వెళ్ళాము. అక్కడ ఒక అధ్వాన్న స్థితిలో వున్న మంచం, దానిమీద పాత బొంత, మాసిన దుప్పటిపై ‘మూనే’ పడివున్నాడు.

రక్తం విపరీతంగా కారుతోంది, స్పృహలేదు. అతని ప్రక్కనే బాగా దెబ్బలు తిన్న ‘ఫెర్లీ’ కూర్చున్నాడు.

జో, ట్రీనిడాడ్ కి మెరుపువేగంతో వెళ్ళి డాక్టర్ ని తీసుకువచ్చాడు. మూనే బ్రతికి బయటపడ్డాడు. కానీ ఆ తరువాత అతని ఆరోగ్యం క్షీణించింది. ఫెర్లీ ఆ భయంకర దెబ్బల నుండి కోలుకోనేలేదు.

వాళ్ళు బోన్ నుండి వెనక్కి వస్తున్నప్పుడు ఏడుగురు గన్ మెన్లు వాళ్ళపైకి దూకి, రోడ్డు ప్రక్కన వున్న పొదలోకి లాక్కుపోయారని, కొట్టారని, తన్నారని, బూటు కాళ్ళతో ఒళ్ళంతా త్రొక్కారని ఫెర్లీ చెప్పాడు. ‘గన్ మెన్లు సాయుధులు. వాళ్ళందరూ ఆయుధాలతో వున్నారు. మేము ప్రతిఘటించిన ఫలితం లేకపోయిందన్నాడు.’

నెలల తరబడి ఎటువంటి విచారణ లేకుండా నాయకులు జైళ్ళలోనే నిర్బంధించబడ్డారు. వీళ్ళని ఏప్రిల్ 14న తరలించారు. బ్రాడ్ హెడ్ లో గనికార్మికులను అరెస్టుచేసి, న్యూ మెక్సికోకు బహిష్కరించారు. ఆహారంకోసం, నీళ్ళకోసం 30 మైళ్ళ దూరంలో వున్న ఎడారిలో ప్రయాణం చేయాల్సి వచ్చేది. భార్యాపిల్లలకు ఎటువంటి సమాచారం లేకుండా, వందల మంది కార్మికులను బహిష్కరించారు. ఇంటి నుండి బయటకు వెళ్ళిన తమ వాళ్ళు వెనక్కి వస్తారో లేదో తెలిక ఆ మహిళలు బెంగతో కుమిలిపోయారు. ఒకవేళ బహిష్కరించిన మగవాళ్ళు వెనక్కి వస్తే, పౌరసైన్యం వాళ్ళను వెంటనే మళ్ళీ అరెస్టు చేసి, జైల్లో పెట్టేది. నాయకులు, కార్యకర్తలు అందరికీ ప్రాణభయం వుండేది. బహిరంగంగా వీధుల్లోగానీ, ఆకస్మిక దాడి రూపంలోగానీ, దొంగదెబ్బ రూపంలోగానీ చావు వెంటాడుతూనే వుండేది. జాన్ లాసన్ పై కాల్పులు జరిగాయి, అయితే అదృష్టవశాత్తు బుల్లెట్లు తగలేదు.

దక్షిణాన ఫీల్డ్స్ లో సమ్మె సాగుతూనే వుంది. ఉత్తరాది సోదరులు సమ్మె విరమించినప్పుడే, వీళ్ళ సమ్మె ముగిసిపోతుందని నేను భావించాను. అయితే ఈ దక్షిణ గనికార్మికులు చాలా ధైర్యంగా బానిసత్వాన్ని ఎదిరించారు. సైన్యానికి మానవత్వమన్నదే లేదు. వాళ్ళు అనుమతించబడిన సరమాంస భక్షకులు. ఆయుధ బలాన్ని సమ్మె పారిశ్రామిక వేత్తల శిక్షణలో ఈ దేశపు యువత వున్నప్పుడు, హత్యలు, అణిచివేతలు జరగడం ఆశ్చర్యం కలిగించదు. ఎందుకంటే డబ్బున్నవాళ్ళు చట్టానికి అతీతంగా వుండడాన్ని వాళ్ళు కళ్ళారా చూశారు.

ప్రెసిడెంట్ హోవెల్, సెక్రటరీ సింపున్ చరిత్రలో నిలిచిపోతారు. ఈ భయంకర సమ్మె జరిగినంతకాలం నేను వాళ్ళకు పూర్తిగా అందుబాటులో వున్నాను. వాళ్ళ వారసులు అలాంటి మహానుభావుల రక్తం తమలో ప్రవహిస్తున్నందుకు గర్వపడతారు.

దక్షిణ గనికార్మికులంత విశ్వాసపాత్రులు, ధైర్యవంతులను మరెక్కడా చూడము. కానీ 'సిటిజన్స్ అలయెన్స్'* ఈ కార్మికులను 'విదేశీయులుగా' చిత్రించి నీచంగా చూశారు. కానీ చివరికా ఇటాలియన్లు, మెక్సికన్లు తుదికంటా నిలబడ్డారు. వారు పారిశ్రామిక రంగంలో ఓడిపోయారు కానీ నైతికంగా విజయం సాధించారు.

---

* సిటిజన్స్ అలయెన్స్ = సమ్మెలు విచ్ఛిన్నం చేయడం కోసం యజమానుల ప్రోత్సాహంతో ఏర్పడ్డాయి. ట్రేడ్ యూనియన్లకు వ్యతిరేకంగా పనిచేయడానికే అవిర్భవించాయి.

రాబర్ట్ బేరన్స్

అమెరికా ఆర్థిక వ్యవస్థకు ఆయువు పట్టయిన పారిశ్రామిక రంగాన్ని, చట్టం, న్యాయం, పోలీసు, మిలిటరీ వంటి పాలనా వ్యవస్థలను శాసిస్తున్న రాబర్ట్ బేరన్స్ లో ప్రథములు.

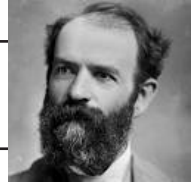
జె.పి మోర్గాన్ : 1837-1913. ప్రపంచ ద్రవ్య సామ్రాజ్యాధిపతి. అమెరికా ఆర్థిక వ్యవస్థను శాసిస్తున్న ఏడుగురిలో ఇతనొకడు.

జెడి రాక్ ఫెల్లర్ : 1839-1890 ఆయిల్ స్పెక్యులేషన్ వ్యాపారంలోకి అడుగుపెట్టి దేశంలోనే 90శాతం చమురు ఉత్పత్తిని నియంత్రించే అతి పెద్ద స్టాండర్డ్ ఆయిల్ కంపెనీకి అధిపతి. ఇనుము, బొగ్గుగనుల్లోనూ, న్యూయార్క్ నగర రియల్ ఎస్టేట్ వ్యాపారంలో కూడా అత్యధికభాగం ఇతని అధీనంలో ఉన్నాయి. తనకు పోటీగా ఉన్న తోటివ్యాపారులను దివాళా తీయించి వాళ్ళ ఆస్తులను కారుచౌకగా కొల్లగొట్టి, కార్మికులను బానిసత్వంలోకి నెట్టి, కార్మికోద్యమాన్ని అతి క్రూరంగా అణిచివేసిన ఘనుడు.

కార్మేలియన్ వాండర్ బెల్ట్ : న్యూయార్క్ లో రివర్ ట్రాఫిక్ లో వ్యాపారం మొదలుపెట్టి షిప్పింగ్, రైల్వే రవాణాలో అధిపత్యం సాధించాడు.

జె గోడ్ : అమెరికన్ రైల్ రోడ్డు కంపెనీ స్థాపకుడు.

ఆండ్రూ కార్నేజీ : ప్రపంచంలోనే అతిపెద్దదైన కార్నేజీ స్టీల్ కార్పోరేషన్ అధిపతి. షిప్పింగ్, రైల్ రోడ్డు, బొగ్గుగనుల వరకు అతని వ్యాపార సామ్రాజ్యాన్ని విస్తరించాడు.

బాల కార్మికులు

నేను కార్మికులను చదువుకోమని సలహా ఇస్తుండేదాన్ని. ఈ ప్రపంచాన్ని వెళ్ళిచాకిరి నుండి విముక్తి చేసిన మహనీయుల జీవిత గాథలు చదవమని కార్మికులను నా జీవితాంతం ప్రోత్సహించాను. సమ్మెలు లేనప్పుడు వారికి సమావేశాలు వేసి చదువు చెప్పేదాన్ని. సమావేశాలు అయిన తరువాత పుస్తకాలు అమ్మేదాన్ని. 'మెర్రీ ఇంగ్లండ్' అనే పుస్తకంలో అత్యంత సులభంగా కార్మికులు పోరాటాల ద్వారా తమ జీవితాలను ఎలా మెరుగుపర్చుకోవచ్చో వివరించబడింది. దాన్ని చదవమని చెప్పేదాన్ని. క్లబ్బులు, పేకాటలతో కాలం వెళ్ళబుచ్చేకన్నా చక్కగా కొండపైకి వెళ్ళి మంచుమంచి పుస్తకాలు చదవమనేదాన్ని. అక్కడున్న అందమయిన చిన్నచిన్న పక్షులు కూడా ఎలా ఇతర పక్షులను దోచుకోకుండా తమ స్వయంశక్తితో చక్కటి గూళ్ళు కట్టుకుంటాయో, వాటి పిల్లలకు ఆహారం సంపాదించుకోవడం ఎలా నేర్చుతాయో గమనించమనేదాన్ని. అవి చక్కగా పాడుకుంటూనే పని చేసుకుంటాయి. వాటిని అనుకరించడం మంచిదని సలహా ఇచ్చేదాన్ని.

నేను ఉత్తరాన ఉన్న బొగ్గుగనులలో ఎనిమిదేళ్ళు గడిపాను. ఎన్నో గని పోరాటాలలో నిమగ్నమయ్యాను. ఆ తరువాత పశ్చిమాన ఫ్యాక్టరీ కార్మికుల సమ్మెలలో పాల్గొన్నాను. 'ది సదరన్ ఫసిఫిక్ రైల్ రోడ్ కార్పొరేషన్' ఈ ప్రాంతంలోనే ఉంది. ఇది కాలిఫోర్నియాలోనే డబ్బు, అధికారం, అంగబలం గల సంస్థ. ఎంత బలంగలదంటే కాలిఫోర్నియాలోని ప్రజాప్రతినిధుల సభలైనా, రైతులయినా, మతాధికారులైనా, కార్మికులయినా వారు ఆడించినట్టల్లా ఆడాల్సిందే. అంతటి శక్తివంతులయిన యజమానులకు వ్యతిరేకంగా అక్కడి కార్మికులు పోరాటం చేశారు. ఆ పోరాటంలో నేనూ పాల్గొన్నాను.

అక్కడి నుండి అలబామా వెళ్ళాను. 1904 , 1905లో బర్మింగ్ హామ్ లోనూ ఆ చుట్టు పక్కల గొప్ప సమ్మెలు జరిగాయి. లూయిస్ విల్లె, నాష్ విల్లె రైల్ రోడ్డు కార్మికులు సమ్మె చేసారు. 'జె గోడ్' ఈ రైల్ రోడ్ సస్థ యజమాని. ఆయన తనకున్న ఇంజనులు, రైలు పెట్టెలు, రైలు మార్గాలలాగానే కార్మికులు కూడా తన ఆస్తి అని భావించేవాడు. ఈ సమ్మెకు గని కార్మికులు కూడా తమ మద్దతు తెలిపారు. ఈ సమ్మెలు యూజెన్ డెబ్న్ అనే రైల్వే కార్మికుడి నాయకత్వంలో అమెరికన్ రైల్వే యూనియన్ సారధ్యంలో విస్తృతంగా జరుగుతున్న సమ్మెలలో కొన్ని. ఒక రోజు గవర్నరు సమ్మె కమిటీ చైర్మన్ 'డగ్లస్ విల్సన్' ను పిలిచి సమ్మె వెంటనే విరమించాలనీ, లేకుంటే తనే విరమింప చేస్తాననీ బెదిరించాడు. అందుకు డగ్లస్, సమ్మె చేస్తున్న కార్మికుల కోర్కెలు తీరేవరకు సమ్మె విరమించడం జరగదని స్పష్టం చేశాడు. అప్పుడు గవర్నర్ 'అయితే మిలిటరీని దించాల్సి వస్తుంద'ని బెదిరించాడు. 'మీరు మిలిటరీని దించితే మేము చేతులు ముడుచుకుని చూస్తూ ఊరుకో' అని డగ్లస్ జవాబిచ్చాడు.

తనొక పెద్ద పోరాటమే ఎదుర్కొనబోతున్న సంగతి గవర్నర్ గ్రహించాడు. ఎందుకంటే డగ్లస్ మంచి పోరాటయోధుడు. నిజాయితీపరుడు. నిజానికి గవర్నర్ కూడా గౌరవించే వ్యక్తిత్వం గలవాడు. మిలిటరీ దిగింది. ముందుగా ఊహించినట్టే పోరాటం సాగింది. అనుమతి లేకుండా ఊరు విడిచి వెళ్ళరాదని నాపై ఆంక్షలు పెట్టారు. సమావేశాలు నిషేధించారు. అయినా సైనికుల కన్నుగప్పి తప్పించుకోగలిగాడాన్ని. నన్ను ఒక ముసలి మత బోధకురాలని అనుకునేవారు. నేను మత బోధలకు వెళ్ళి ఆఫ్రికాలోని పేద స్త్రీల కోసం స్వెట్టర్లు, గ్లాజులు సేకరిస్తున్నానని అనుకునేవారు. అలా సైనికుల కళ్ళుగప్పి పని చేసుకుపోయాడాన్ని.

నేను ఒక రోజు రెక్టర్ అనే గని క్యాంపుకు విలియమ్ మెట్లేతో కలిసి వెళ్ళాను. తిరిగి వచ్చేటప్పుడు రైల్లో కండక్టరు నన్ను గుర్తుపట్టాడు.

'మదర్ జోన్స్ 'మీరు రెక్టర్ లో సమావేశం ఏర్పాటు చేశారా' అని అడిగాడు. అవునన్నాను.

అతను జనరల్ మేనేజర్ కి నా సంగతి చెప్పాడు. అయినా ఎలాగో బయటపడి ఆందోళన కొనసాగించాను. సమ్మె పొడిగించబడింది. డేబ్న్ ని జైల్లో పెట్టారు. నాయకులందరిపై విచారణ జరిగింది. ఆఖరికి సమ్మె విరమించబడింది. నేను బర్మింగ్ హామ్ చేరుకున్నాను.

కొన్నాళ్ళుకు డేబ్న్ జైలు నుండి విడుదలై ఉత్తరం వైపు వెళ్ళాడు. అక్కడున్న స్థానికులు ఒక పెద్ద బహిరంగ సభ ఏర్పాటు చేసారు. సభ కోసం ఒపేరా హౌస్

(నాట్యశాల) అద్దెకు తీసుకున్నారు. విస్తృతంగా ప్రచారం జరిగింది. సభ జరగాల్సింది ఆదివారం సాయంత్రం. సభ జరగకూడదంటూ ఆదివారం మధ్యాహ్నం ఇంజక్షన్ ఆర్డర్ రిసెప్షన్ కమిటీకి ఇవ్వబడింది. ఒపేరా హౌస్ తెరవకూడదని యజమానులకు నోటీసు ఇచ్చారు.

సభ నిర్వహణ కోసం ఏర్పడ్డ రిసెప్షన్ కమిటీ అధ్యక్షుడు మెతకవాడు. అందుకని నేను చొరవచేసి దగ్గర్లో ఉన్న బేస్మెంట్, ప్రాత్ గని పట్టణాలలోని కార్మికులను వెంటపెట్టుకుని రమ్మని, డేబ్నీ రైలుదిగంగానే అతనికి స్వాగతం పలకమని అక్కడున్న కార్మికులను పంపించాను.

అనేక మంది కార్మికులు ఏమౌతుందోన్న ఆదుర్దాతో యూనియన్ ఆఫీసుకు చేరుకున్నారు. వచ్చిన వాళ్ళందరినీ 'డేబ్నీ'కు స్వాగతం పలకడానికి రైల్వే స్టేషన్ కు వెళ్ళాలని కోరాను. 'ఆ బాధ్యత రిసెప్షన్ కమిటీది కదా!' అని కమిటీ అధ్యక్షుడు అన్నాడు.

'అవును, ఇక్కడ ఉన్నవారంతా రిసెప్షన్ కమిటీ సభ్యులే' అని అన్నాను.

అందరు 'అవును అవును' అంటూ నాతో గొంతుకలిపారు.

డేబ్నీ రైలు దిగేసరికి బెస్మెంట్, ప్రాట్ నుండి వేలాది కార్మికులు స్టేషన్ చేరుకున్నారు.

రైలు ఆగి డేబ్నీ దిగేవరకు కార్మికులు ఆగలేదు. డేబ్నీని భుజాలపై ఎక్కించుకుని స్టేషన్ బయటికి వచ్చారు. రైల్వే ఆఫీసులు, మేయర్ ఆఫీసు, పోలీస్ ప్రధానాధికారి ఆఫీసు దాటుకుంటూ పెద్ద ప్రదర్శనగా కార్మికులు ముందుకు సాగారు. డేబ్నీకి జేజేలు పలుకుతూ నినాదాలు చేసారు.

పోలీసు ప్రధానాధికారి మనసు మార్చుకున్నాడు. ఒపేరా హౌస్ లో సభను పెట్టుకోవడం నాకు కబురు చేసాడు. ఒపేరా హౌస్ కిక్కిరిసిపోయింది. కిటికీలలో, వరండాలలో జనం నిండిపోయారు. ఆ రోజు రాత్రి చర్చిలు ఖాళీగా ఉన్నాయి. జనం నిజమయిన సౌభ్రాతృత్వాన్ని ప్రబోధించే ఒక మనిషి ప్రవచనం వినేందుకు తరలివచ్చారు.

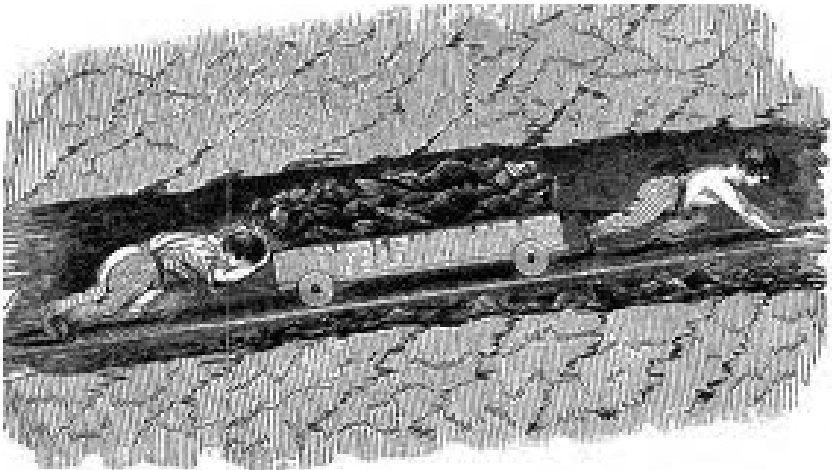
1904-05లలో రైల్వే కార్మికుల సమ్మె విజయవంతమయిన తరువాత 'కాటన్ డెలో'లోని కాటన్ మిల్లుల్లో పనిచేసేందుకు వెళ్ళాను. అక్కడ పనిచేసే పసిపిల్లల పరిస్థితులు స్వయంగా తెలసుకునేందుకే వెళ్ళాను. మిల్లులో పనికోసం నేను దరఖాస్తు పెట్టుకోగానే, మేనేజర్ 'పిల్లలున్నారా?' అని అడిగాడు. ఆరుగురు ఉన్నారని, ఉద్యోగం ఇస్తే కుటుంబాన్ని తెస్తాననీ అన్నాను. ఉద్యోగం ఇవ్వడమేకాక ఇల్లు కూడా చూసిపెట్టాడు. అయితే ఆ ఇంట్లో క్రింద ఒకగది, పైన ఒక గది. పై కప్పుపగిలి వాన నీరు ఇంట్లోకి చేరుతుంది. కిటికీలు విరిగి ఉన్నాయి. తలుపు ఒరిగి ఉంది. ఆరుగురు పిల్లలతో ఉండేందుకు ఈ ఇల్లా అంటే, ఏం హెబాటల్ గది కావాలా అని ఎద్దేవా చేసాడు. సరే, ఆ ఇంటినే ఖాయం చేశాం. కుటుంబాన్ని నెలాఖరుకు తెస్తానని మాటిచ్చి ఇల్లు తీసుకున్నాం.

ఆ కార్థానాలో పనిచేస్తున్న పసిపిల్లలను చూసి నా హృదయం ద్రవింబింది. ఒక్కొక్కసారి ఆ చిన్నారి పాపల కష్టాలు చూడలేక ఉత్తరాన ఉన్న రాకీవైన్ టౌన్ క్యాంప్ లోని గని కార్మికులతో పనిచేయడానికి వెళ్ళిపోదామా అనిపించేది.

నాలుగు సంవత్సరాల పసికూనలను ఫ్యాక్టరీకి తెచ్చేవారు వాళ్ళ అక్కలకో, అన్నలకో సహాయపడేందుకు. వాళ్ళకేమీ ప్రతిఫలం ముట్టేదికాదు. చిన్న పిల్లలు ఫ్యాక్టరీ ఆ చివరి నుండి ఈ చివరకు తిరుగుతూ మిషను మధ్య చెయ్యిదూర్చి తెగిన దారాలను తీసేవారు. మిషను కిందికి దూరి దానిలో చమురు పోసేవారు. పగలు రాత్రి తేడా లేకుండా కండెలు మార్చేవారు. ఆరేళ్ళ పిల్లలు అరవైఏళ్ల ముఖంతో రోజుకు ఎనిమిది గంటలు పది సెంటల (ఒక డాలరుకు 100 సెంటలు) కోసం పనిచేసేవారు. పొరపాటున తూగారో చల్లని నీళ్ళు మొహం మీద కొట్టేవారు. మేనేజర్ అరువులు ఫ్యాక్టరీలోని మెషిన్ శబ్దం మించిపోయేవి.

ప్రొద్దున్న 5.30 గంటల కల్లా వడిలిన శరీరంతో, తెల్లని జుత్తుతో పసికూనలు ఫ్యాక్టరీ తలుపుల దగ్గర బారులు తీరేవారు. పక్షుల కిలకిలారావాలు, శోభాయమయిన నీలకాశం చూసి మురిసిపోవాల్సిన వయస్సులో ఫ్యాక్టరీ గర్జనలమధ్య ధూళికమ్ముకున్న గదుల్లో వారి దినచర్య మొదలయ్యేది. ఫ్యాక్టరీ ఈ చివరి నుండి ఆ చివరి వరకు ఉన్న కండెలను మార్చేందుకు పిల్లలు పరుగెత్తి పరుగెత్తి అలసిపోయేవారు. భోజన విరామ సమయానికి అలసిపోయి వారికిచ్చే నాసిరకం కార్న్ బ్రెడ్డు, పోప్స్ ముక్క కూడా తినకుండా కునుకుతీసేవారు. అలసటకి ఎక్కడపడితే అక్కడ పడుకునేవారు. సాధారణంగా పిల్లలు

అడుకునేందుకు ఉత్సాహం చూపుతారు. కానీ ఈ పిల్లలకు నిద్రే ప్రధానం. అధికార్ల అదలింపులతో మళ్ళీ కండెల చుట్టూ పరుగులు పెట్టాల్సిందే మరి! ఒక్కొక్కసారి రాత్రి చీకటిపడిన తరువాత పిల్లలు ఇంటికి వెళ్ళేందుకు భయపడి ఫ్యాక్టరీలోనే ఉండిపోయేవారు. ఓపికున్నంత వరకు ఉరుకులు పరుగులు తీస్తూ పని చేస్తూ సత్వం అయిపోగానే ఎక్కడపడితే అక్కడ వట్టి నేలమీదే నిద్రపోయేవారు. నిద్రేవారికి అత్యంత ప్రియమయినది; ఆనందాన్నిచ్చేదీనూ.

నా 'ఆరుగులు పిల్లలు' రాకపోవటంతో మేనేజర్ కి అనుమానం మొదలయింది. అందువల్ల నేను అక్కడపని మానేసి టూస్కొలూసాకు వెళ్ళాను. అక్కడ ఒక తాళ్ళ ఫ్యాక్టరీలో చేరాను. ఇక్కడ కూడా పిల్లల పరిస్థితి అదే. పిల్లల అవయవాలు చిన్నగా ఉంటాయికాబట్టి వారిని మెషిన్లు శుభ్రంచేసేందుకు, సందుల్లో దూరి నూనె వేసేందుకు ఉపయోగిస్తున్నారు. ఈ పరిస్థితుల్లో వారి చిన్న వేళ్ళు నలగడమో, చేతులు తెగడమో సర్వసాధారణంగా జరిగేది.

పిల్లలు ఒక్కోసారి సాయంత్రం ఆరు గంటల నుండి పొద్దున్న ఆరు గంటల వరకు పని చేసేవారు. అందుకు వారికి అందే వేతనం పదిసెంటులు. పెద్దలకయితే నలభై సెంటులు. ప్రొద్దున పిల్లలతోపాటు రాత్రి షిఫ్ట్ ముగించుకుని నేనూ బయటికి వచ్చాను. మిల్లులో ఉన్న వేడి వాతావరణంలో నుండి వణికించే చలిలోకి పిల్లలు అడుగుపెట్టారు. వందలాది పిల్లలను దాటుకుంటూ మేం ఫ్యాక్టరీ బయటికి వచ్చాం. విపరీతమయిన చలిలో, మంచులో ఏ రక్షణా లేకుండా తిరగడం వల్ల పసిపిల్లలు తరచుగా ఊపిరితిత్తుల వ్యాధులబారిన పడేవారు. చాలామంది ఈ వ్యాధులకు బలైపోయేవారు. అయితేనేం మళ్ళీ పిల్లలు పుడుతూనే ఉంటారాయే! పనివాళ్ళు దొరుకుతూనే ఉంటారాయే.

టూస్కొలూసా నుంచి నేను సెల్యూ, అలబామా వెళ్ళి అక్కడ ఒకమిల్లులో పని సంపాదించాను. ఒక ఆదివారం నేను నాతోటి మిల్లులో పనిచేసే మహిళ ఇంట్లో ఉన్నాను. వాళ్ళకో పాప. పాపపేరు మాగే. పదకొండు సంవత్సరాలుంటాయి. పాప పొద్దుపోడిచినా నిద్రపోతూనే ఉంది, అలసటవల్ల. తోటిపిల్లలు అడవిలో పుల్లలు ఏరేండుకు వెళ్తూ మాగేని పిలిచేందుకు వచ్చారు. అమ్మలేపినా మాగే లేచేందుకు మోరాయింది. 'నాకింకా నిద్రపోవాలనే వుంది. ఎప్పటికీ నిద్రపోవాలనే ఉంది' అని అంటూ లేవలేదు. పిల్లలు వెళ్ళిపోయారు. మరునాడు యధావిధిగా 'మాగే' పనికి వెళ్ళింది. సాయంత్రం నాలుగు గంటలకు 'మాగే'ని తీసుకొచ్చి వంటింటి బల్లమీద పడుకోబెట్టారు. మాగే శాశ్వతంగా నిద్రపోయింది. ఆమె జుత్తు మెషిన్ లో చిక్కుకుపోయి తలకు ఉన్న చర్మంతో సహా బయటికి వచ్చింది. పని ముగించుకున్నాక పిల్లలు అందరూ

మాగేని కడసారి చూడటానికి వచ్చారు. పిల్లలందరివీ ముసలి, ముసలి మొహాలే. హృదయ విదారకమయిన రోదనలతో మాగేని సాగనంపారు.

ఏ ఒక్క మిల్లులో నేనెక్కువ రోజులు పనిచేయలేదు. ప్రతి మిల్లులో ఒకేరకమయిన పరిస్థితి. ఎవరైనా పసిపిల్లలను దయగా చూస్తే, వారిని పనిలోంచి తీసేసేవారు. వారి స్థానంలో పిల్లలున్న పెద్దవాళ్ళను పనిలో పెట్టుకునేవారు.

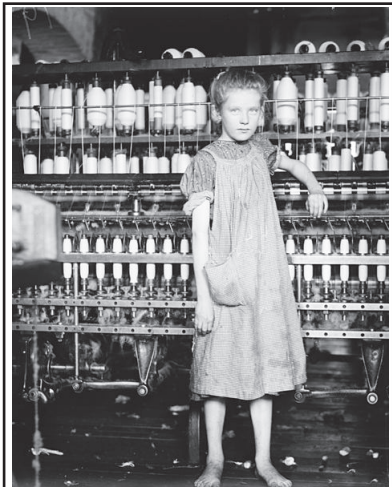

నేను అలబామా నుండి దక్షిణ కరోలినా వెళ్ళాను. దారిలో ఉన్న అనేక మిల్లులలో పని చేసాను. ఒక మిల్లులో పగటి షిఫ్టులో చేరాను. పనిలోకి వెళ్ళబోతూ ఒక మహిళను కలుసుకున్నా. ఆమె చేతిలో మూడు రోజుల పసిపాప ఉంది. ఆమె రాత్రి షిఫ్ట్ నుండి తిరిగి వస్తోంది. పనిముగించుకుని వచ్చి పురుడుపోసుకుంది. మర్నాడు దయార్థ హృదయుడయిన(?) యజమాని ఆమె పనికి వెళ్ళకపోయినా ఆమెస్థానంలో ఇంకొకరిని పనిలో పెట్టుకోలేదు. మూడవరోజు ఆమె పాపతో సహా పనికి బయలుదేరింది. పాపని తన పక్కనే ఒక డబ్బాతో దిండువేసి పడుకోపెడుతోందిట. పాపకు ఆకలేసినపుడు పాలిచ్చేందుకు దయార్థ హృదయుడైన యజమాని అనుమతిస్తున్నాడుట!

ఈ పసిగుడ్డు పరిస్థితి ఆనాటి వందలాది పసిపిల్లల పరిస్థితి లాంటిదే. వారు పుట్టక ముందు నుంచే మిల్లు వాతావరణానికి అలవాటు పడతారు. పుట్టిన నాటి నుండి మిల్లులోని దుమ్ముపీలుస్తూ, రణగొణ ధ్వనుల మధ్యే పెరుగుతారు. ఆధనాల్లోనే పాకుతారు. నడక నేర్చుకుంటారు. వాళ్ళ ఆటప్రదేశం అదే. ఆరేళ్ళకల్లా వాళ్ళు పనివారైపోతారు. సంపాదనా పరులౌతారు. ఈ చిన్నారుల భుజబలంనుండే ధనరాసులు పోగుపడేది.

ఈ హీన పరిస్థితికి ఎవరు కారణం?

అలబామా రాష్ట్రంలో పిల్లలకు కార్మిక చట్టం చేయబడింది. ఇది కొంతవరకు పిల్లలకు రక్షణ కల్పించేది. కానీ ఈ చట్టాన్ని అమలు కాకుండా ఉత్తరాదిన ఉన్న మసాచుసెట్స్, రోడ్

నూలుమిల్లులో బాలిక

పెట్టుబడిదారులు అడ్డుకున్నారు. దక్షిణాది రాష్ట్రాలు ఏ కొంచెమైనా కార్మికులకు అనుకూలమయిన విధానాలు అమలు చేసేందుకు ప్రయత్నిస్తే ఉత్తరాది పెట్టుబడిదారులు మోకాలడ్డేవారు. ఎందుకంటే ఉత్తరాదినే ఎక్కువ బట్టల మిల్లులున్నాయి. ఎక్కువమంది పనివారున్నారు. ఈ చట్టాలు అమలు చేస్తే మిల్లులు మూసేస్తామని యజమానులు బెదిరించేవారు. చట్టసభలోని ప్రతినిధులను కార్మికులకు అనుకూలంగా ఉండే చట్టాలు తేకుండా లొంగదీసుకునేవారు. డబ్బుతో కోర్టులను కూడా తమ స్వాధీనంలో ఉంచుకునేవారు. నా అంచనా ప్రకారం మొత్తం కార్మికుల్లో 25% పిల్లలే. వీరు రోజులో ఎనిమిది నుంచి 12 గంటలు ఫ్యాక్టరీలలో, కొంతమంది రాత్రంతా కూడా పనిచేసేవారు. వారికిచ్చే కూలీ పెద్దలకిచ్చే కూలీలో నాల్గవంతు ఉండేది.

ఈ పిల్లలకిచ్చే తక్కువ వేతనం వల్లే మిల్లు యజమానులు తమ వాటాదారులకు 50 నుండి 90 శాతం డివిడెండ్స్ (లాభాలు) ఇవ్వగలిగేవారు. పిల్లలను పనిలో పెట్టుకోవడం వల్ల మిల్లు యజమానులకు ఎన్నో లాభాలు ఉండేవి. పిల్లలు అణుకువగా ఉంటారు. సమ్మెలు చేయరు. సమ్మెలు లేకుండా పని నిరాటంకంగా సాగేది. మిల్లు యజమానులు మాత్రం పిల్లలు చేసే పని చాలా తక్కువయినట్టు చెప్పేవారు. పైగా ఆ పిల్లల ఇళ్ళకు అమర్చిన లేసు కర్డెన్లను వారి విలాస జీవితాలకు నిదర్శనంగా చూపేవారు. వ్యవసాయ క్షేత్రాల్లో పని చేసేటప్పుడు కూడా పనివారు ఇంత సౌకర్యవంతమయిన జీవితం గడపలేదని వాదించేవారు.

కానీ ఈ నాసిరకం లేసుల వెనకనున్న విషాదం కంటికి కనిపించనిది. చిన్న పిల్లలు మొగ్గులుగానే చిదిమేయ బడుతున్నారన్న సత్యం కన్పించదు. పసితనంలోనే మానసికంగా, శారీరకంగా గిడచబారుతున్న వారి బ్రతుకులు వారికిచ్చిన లేసుకర్డెన్ల మరుగున కప్పివేయబడ్డాయి. రోగాలతో నిండిన శరీరాలు, కాంతిలేని కళ్ళు, పసి పిల్లల పసిడి బ్రతుకులను బుగ్గిచేస్తున్న వైనం తెరమరుగునే ఉండి పోతున్నది. మనం వేసుకునే డాన్సుగౌను, పెళ్ళి గౌను, మతం పుచ్చుకునేటప్పుడు వేసుకునే తెల్లగౌను -అంతెందుకు, మనం వేసుకునే బట్టల్లో ప్రతీదారం పోగుమధ్య ఈ చిన్నారుల కన్నీటి చారలు, హృదయరోదనలు పెనవేసుకుని ఉన్నాయని నేను గట్టిగా చెప్పగలను.

దక్షిణ రాష్ట్రాలలో చూసిన ఈ విషాద ఘటనలు నన్ను నిలవనీయలేదు. నేను రాజధాని న్యూయార్కు వెళ్ళి అక్కడ ఈ కరోర వాస్తవాలు పత్రికల ద్వారా ప్రజలకు తెలియజేయాలని ప్రయత్నించాను. కానీ నాకు వ్యతిరేకతే ఎదురయింది. చాలా రోజుల వరకు నాకు తిండి సయించేది కాదు. నేను తినే తిండి, కట్టే బట్ట వెనుకనున్న పిల్లల

శ్రమ దోపిడీ నన్ను మానసిక అశాంతికి గురిచేసింది. రాక్ ఫెల్లర్ వంటి యజమానులు ధర్మకర్తలమని తమకు తాము కితాబులిచ్చుకుంటారు. కానీ దానధర్మాలు చేసేది ఈ చిన్నారిపిల్లల శ్రమను పిండుకునేకదా! మిల్లులో పని చేసే చిన్నారుల పసితనం ఇద్దరు దొంగల మధ్య నలిగిపోతున్నది. ఒకటి పెట్టుబడి, రెండవది అలక్ష్యం.

ఒక పట్టణంలోని మిల్లులో నేను పని చేస్తున్నప్పుడు అందులో పనిచేస్తున్న ఒక మహిళ పరిచయమయింది. ఆమెదో కథ. ఆమెకు ముగ్గురు పిల్లలు. భర్త అదే మిల్లులో పనిచేస్తూ క్షయ వ్యాధితో చనిపోయాడు. అంత్యక్రియలకగాను మిల్లు యజమాని దగ్గర ఆమె చేసిన అప్పు ఏళ్ళ తరబడి పనిచేసినా తీరడం లేదు. నేను ఆమెను ఈ అప్పు ఊబినుండి బయట పడేయదలిచాను. అందుకు ఆ పట్టణం గుండా అక్కడ స్టాప్ లేని ఒక రైలు డ్రైవర్ తో మాట్లాడి, ఆ రైలు కొన్ని నిముషాలు అక్కడ ఆగే ఏర్పాటు చేసాను. రైలు ఆపిన వెంటనే పిల్లలిద్దరిని ఎత్తుకొని రైలెక్కొచ్చాను. తల్లి, పెద్దపిల్లవాడు కూడా రైలెక్కేశారు. అలావారిని సుదూర పట్టణానికి తరలించాను. అక్కడ ఆ కుంటుంబం ఉపాధి చూసుకుంది. శాస్త్రవేద రుణవిముక్తి పొందింది. బానిస బంధాలు తెగిపోయాయి.

ఆనాటి బట్టల మిల్లుల్లో పనిచేసే పిల్లల పరిస్థితి ఇలా వుంటే బొగ్గుగనులలో పరిస్థితులు ఇంకా దారుణంగా ఉండేవి. నీళ్ళల్లో, బురదలో బొగ్గువాసనలు పీలుస్తూ గంటల తరబడి పనిచేయడం వలన వాళ్ళ శరీరాల్లో బొగ్గు ఇంకిపోయేది. ఊపిరి

పిల్లల ప్రదర్శన

తిత్తులు చెడిపోయేవి. పని ప్రదేశాలకు ఇళ్ళు భిన్నంగా ఏం ఉండేవికావు. ఆ ఇళ్ళను శుభ్రంగా ఉంచడం అన్నది ఏ ఇల్లాలి వల్లా అయ్యేపనికాదు. ఒక్కగది ఇల్లు. చుట్టూతా మురికి, మురుగు. అందుకనే రోగాలు వారిని వదిలేవి కావు. పిల్లలు అక్కడే పెరిగే వారు. బొగ్గు గనుల్లోకి పనికిపోయేవారు. స్కూళ్ళకు వెళ్ళడం అరుదు. రాత్రి బడులు ఉండేవి. కానీ ఏం ఉపయోగం? పగలంతా వెట్టిచాకిరి చేసిన పిల్లలు బడిలో చదివే పరిస్థితి ఉండేదే కాదు.

పిల్లలతో సర్వసాధారణంగా బొగ్గు గనులలో మూడు రకాలయిన పనులు చేయించేవారు. తవ్వి పోసిన బొగ్గును గ్రేడింగ్ చేసి బండ్లకెత్తడం, గనుల్లో తవ్విసిన బొగ్గును బయటకు తెచ్చే సన్నని గొట్టాలను బండ్లద్వారా పైకి చేర్చడం, బొగ్గు గనుల మధ్యలో ఉండే చెక్క తలుపులు తీసి, మూసేపని చేసేవారు. రోజులో ఎక్కువగంటలు గ్రేడింగ్ చేసేందుకు వంగటం వలన వారి నడుములు చిన్నతనంలోనే వంగిపోయేవి. ఇక ఇరుకు గొట్టాలలో గంటలు గంటలు ఉండడంవలన సరైన గాలిలేక, తిండిలేక నిట్టనిలువుగా నిలబడే వీలులేక శరీరం పంకరబింకరగా తయారయ్యేది. ఇక 50 నుండి వంద అడుగుల క్రింద వరుసగా పిట్స్ ఉండేవి. ఈ పిట్స్ మధ్య చెక్కతలుపులు ఉండేవి. తవ్విసినబొగ్గు కంచరగాడిదల మీదవేసి ఈ తలుపుల గుండాపైకి చేర్చేవారు. కంచరగాడిదలు వచ్చినప్పుడు తలుపులు తీయడం, వెంటనే వెయ్యడం పిల్లలపని. వందల అడుగుల భూగర్భంలోపల ఒంటరిగా, నీళ్లలో రోజంతా గడపటం ఎంత దుర్భరమో అనుభవిస్తేగాని అర్థంకాదు.

బొగ్గు గనుల్లో మసిబారుతున్న బాల్యం

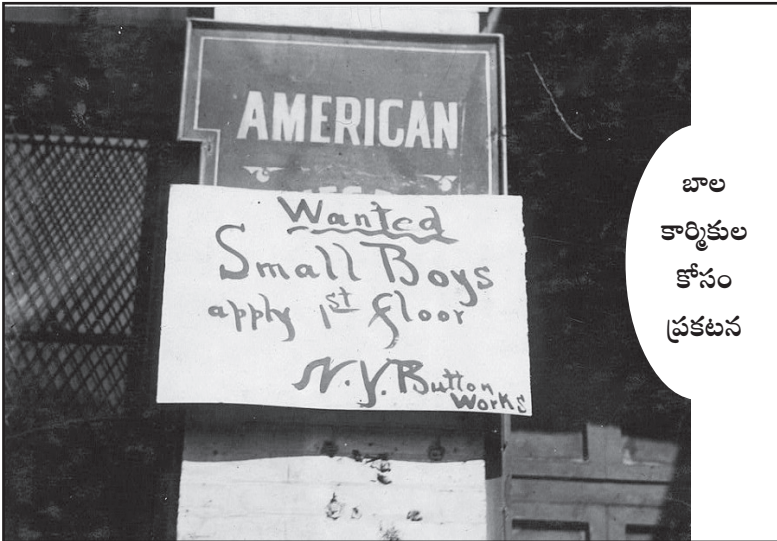
ఈ పిల్లలు పెద్దవాళ్ళు చేసేపనులు చేయడమేకాక, పెద్దవాళ్ల అలవాట్లు కూడా నేర్చుకునేవారు. బీడీలు సిగరెట్లుతాగడం, పొగాకు నమలడం, చెత్తవాగుడు వాగడం, పెద్దవాళ్ళకుండే చెడు అలవాట్లు ఒంటబట్టించుకోవడం అతిచిన్న వయస్సు లోనే చేసేవారు. యూనియన్ లో కూడా చేరేవారు. సమ్మె విచ్ఛిన్నకారులను కొట్టేవారు. సమ్మె విచ్ఛిన్నకారుల పిల్లలు బడికి

పోతుంటే వీళ్ళు తమ చెల్లెళ్ళను, తమ్ముళ్ళను బడిమాన్పించేవారు. అవిధంగా యూనియన్లో చురుకుగా ఉండేవాళ్ళు.

ఒకరోజు ఓ గనిలో ఓ చిన్నపిల్లవాడు నాకు ఎదురుపడ్డాడు. నీ వయసెంతని అడిగాను. పన్నెండేళ్ళన్నాడు. అవును గనిలో పనిచేసేందుకు ఉండాల్సిన కనీస వయస్సు చట్టప్రకారం 12 సంవత్సరాలు. అందుకే అలా చెప్పాడు. నిజం వయస్సు చెప్పమంటే 10 సంవత్సరాలు అని చెప్పాడు. మరి బడికి వెళ్ళవచ్చుకదా అని అడిగాను. నాకు కాళ్ళు, చేతులు సరిగానే ఉన్నాయిగా అని సమాధానం చెప్పాడు. నిజమే. ఆ రోజుల్లో ప్రమాదాల్లో కాళ్ళు, చేతులు తెగిన వాళ్ళే బడికి వెళ్ళేవాళ్ళు. పిల్లలు కూడా బడికన్నా గనిలో పనిచేయడానికే ఇష్టపడేవారు. ఎందుకంటే బడిలో చదువుచెప్పే విధానం అంత అధ్వాన్నంగా ఉండేది. ఏమాత్రం పిల్లలకు ఉత్సాహాన్నిచ్చేదికాదు. పంతుళ్ళు సరిగా ఉండేవారుకాదు. పాఠాలు ఇంపుగా చెప్పేవారుకాదు.

ఎన్నో పోరాటాలు చేసిన తరువాత మేము గనులలో పిల్లల పరిస్థితులను కొంతలో కొంత మెరుగుపరచగలిగాము. పిల్లలు గనిలో పనికి చేరే వయస్సును 14సంవత్సరాలకు పెంచగలిగాము. మిగిలిన అన్ని రాష్ట్రాల కన్నా పెన్సిల్వేనియాలో పిల్లల పని పరిస్థితులు ఇంకొంత మెరుగు పరచగలిగాం. అయినా చెయ్యాల్సింది ఇంకా చాలానే ఉంది. ■

మోయర్, హేవుడ్, పెట్టిబోన్

మోయర్, డబ్ల్యు.డి.హేవుడ్లు వెస్టర్న్ ఫెడరేషన్ ఆఫ్ మైనర్స్ అధ్యక్ష కార్యదర్శులు. జార్జీ ఎ పెట్టిబోన్ మరో ముఖ్యకార్యకర్త. ఎనిమిదేళ్ళక్రితం హత్యకు గురయిన గవర్నర్ స్ట్రెయిన్ బెర్గ్ హంతకులు వీరేనన్న నేరారోపణతో ఈ ముగ్గురిని ఫిబ్రవరి 17, 1906న అరెస్టు చేశారు. శనివారం సాయంత్రం బ్యాంకులు, కోర్టులు మూసేసిన తరువాత బెయిలు తెచ్చుకునే అవకాశం లేకుండా ఈ అరెస్టులు చేశారు. ఈముగ్గురు నాయకులను జైలునుండి విడిపించడానికి శక్తివంచన లేకుండా పని చేశాను. మీటింగులు పెట్టడం, నిధి వసూళ్ళు చేయడం వంటి పనులు చేశాను.

ఈ ముగ్గురిని అపహరించి ఒక ప్రత్యేక రైలులో డెన్వర్ నుండి ఇడాహో రాష్ట్రంలోని బోయిస్ గట్టి బందోబస్తుతో తరలించారు. చాలా రోజులవరకు వారి ఉనికి బంధువులకు గానీ, కుటుంబ సభ్యులకు గానీ, స్నేహితులకు గానీ తెలియనివ్వలేదు.

నిజానికి వారిని అరెస్టు చేసిన అసలు కారణం వారు నడిపిన పోరాటాలే. ఇడాహోలోని కోర్డి అలెన్ జిల్లాలో చాలా గనులున్నాయి. అక్కడి గనులలో ఆర్సెనిక్ విషవాయువులు వెలువడేవి. వాటివల్ల అందులో పనిచేసే కార్మికులు పక్షవాతానికి గురయ్యేవారు. జుత్తు ఊడిపోయేది. పళ్ళురాలిపోయేవి. కనుబొమ్మలు, కనురెప్పలు కూడా రాలిపోయేవి. చర్మం పచ్చగా మారిపోయేది. ఈ పరిస్థితుల్లో అక్కడ వెస్టర్న్ ఫెడరేషన్ ఆఫ్ మైనర్స్ కార్మికులకు యూనియన్ పెట్టే పని ప్రారంభించింది. యూనియన్ పెట్టుకునేందుకు యజమాన్యం వ్యతిరేకించింది. అయినా కార్మికులు పోరాడారు. సమ్మె చేశారు. హత్యలు, చంపుకోడాలు, డైనమైట్ దాడులు, జైళ్ళకు వెళ్ళడం వంటి దారుణాలతో ఆ సమ్మె యుద్ధాన్నే తలపించింది. యజమానులు తుపాకులతో యూనియన్ నాయకులపై దాడి చేయించారు. ఫలితంగా యూనియన్ నాయకులు కూడా తమవాళ్ళ రక్షణకోసం ఆయుధాలు ధరించవలసి వచ్చింది.

1899లో బంకర్ హిల్ కంపెనీ గని పేల్చివేయబడింది. గవర్నర్ మిలటరీని దించాడు. దీనితో పరిస్థితి మరింత దిగజారింది. మొదటి బెటాలియన్ సైనికులు నల్లజాతివారు. వేలాది కార్మికులను ఎటువంటి విచారణ లేకుండా జైళ్ళలో బంధించారు.

ఒకరాత్రి గవర్నర్ స్టేయిన్ బర్గ్ ఇంటి గేటుకు అమర్చిన బాంబుపేలింది. గవర్నర్ హతమయ్యాడు. హంతకులను పట్టి ఇచ్చిన వారికి వేల డాలర్లు పారితోషికం ఇస్తామని ప్రకటించారు. ది పిన్కేర్టన్ అనే డిటెక్టివ్ ఏజన్సీ ఈ పారితోషికానికి ఆశపడి పని ప్రారంభించింది. ఎనిమిదేళ్ళ తరువాత యూనియన్ నాయకులపై నేరంమోపి వారిని జైలుపాలు చేశారు.

ఈ ఎనిమిదేళ్ళకాలంలో గని కార్మికులు ఎన్నో విజయాలు సాధించారు. ఎనిమిదిగంటల పనిదినం సాధించారు. సరుకుల దుకాణాలను సొంతంగా పెట్టుకున్నారు. లైబ్రరీలను, ఆసుపత్రులను ఏర్పాటు చేసుకున్నారు. ప్రమాదాలలో చనిపోయిన కార్మికుల కుటుంబాల సంక్షేమంకోసం నిధిని కూడా ఏర్పాటు చేసుకున్నారు.

ఈ కక్షతోనే కుతంత్రాలు పన్ని తప్పుడు ఆధారాలతో కార్మిక నాయకులపై నేరారోపణ చేశారు. అయితే చివరకు ఆ ఆధారాలు తప్పని రుజువుచేయబడ్డాయి. కార్మిక నాయకులు విడుదలయ్యారు.

గని లోపల కంచరగాడిదలతో యువ కార్మికులు

మెక్సికన్ విప్లవంలో నా పాత్ర

1910 ప్రాంతంలో మెక్సికో 'డియాజ్' అనే ఒక నియంత పాలనలో ఉంది. అతిక్రూరుడయిన ఆ నియంతకు వ్యతిరేకంగా ప్రజలు తిరుగుబాటు చేస్తున్నారు. ఆ తిరుగుబాటు ఉద్యమంలో ఒక యువకిశోరం మేన్యూయేల్ సరబియ. మేన్యూయేల్ సరబియ ఓ రోజు కిడ్నాప్ కు గురయ్యాడు. అతను విప్లవాన్ని సమర్థిస్తున్న 'ఎల్ ఇండస్ట్రియే' అనే పత్రిక ఎడిటర్ గా పనిచేసేవాడు. ఆ కారణంగానే అతనిపై కక్ష పెంచుకుని మెక్సికన్ నియంత డియాజ్ మనుషులు అమెరికన్ అధికారుల సహాయంతో మేన్యూయేల్ సరబియను, తన కార్యాలయంలో పనిచేసుకుంటూ ఉండగా ఒకవారానంలో వచ్చి అపహరించుకుపోయారు.

ఆ సందర్భంలో నన్ను అమెరికా కాంగ్రెస్, మెక్సికన్ సమస్యపై సాక్షిగా పిలిచింది. అధ్యక్షుడు విల్సన్ నన్ను 'నీ నివాసమెక్కడ' అని అడిగాడు.

'నేను యునైటెడ్ స్టేట్స్ లో ఉంటాను. అయితే ఖచ్చితంగా ఒక చోటు అని చెప్పలేను. అణచివేత ఎక్కడుంటే అక్కడే ఉంటాను. అది పెన్సిల్వేనియా కావచ్చు. అరిజోనాకావచ్చు. టెక్సాస్ లేదా మిన్నెసోటా కావచ్చు. కొలరాడో అయిండొచ్చు. నా చిరునామా నా చెప్పుల్లాంటిది. అది నాతో ప్రయాణిస్తూ ఉంటుంది' అని చెప్పాను.

'ఖచ్చితమైన స్థలమే లేదా' అని అడిగాడు.

'ఉంది. అన్యాయానికి వ్యతిరేకంగా ఎక్కడ పోరాటాలు జరిగితే అదే నా ఖచ్చితమైన చిరునామా'

'మేన్యూయేల్ సరబియా అపహరణ జరిగినప్పుడు అరిజోనాలోని డగ్లస్ లో ఉన్నారా?'

‘అవును. పెన్స్‌డాడ్స్ రాగి గనులలో సమ్మె జరుగుతోంది. అక్కడ ఉన్నాను’ అని అన్నాను.

డగ్లస్‌లో ఒక ఆదివారం లోహపు కార్మికుల మీటింగు పెట్టాను. సమావేశానికి జనం తరలి వచ్చారు. మొత్తం పట్టణమే తరలి వచ్చినట్టనిపించింది. సమావేశం ముగిసిన తరువాత ఓ కార్మికుడు నాదగ్గరకు పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చి జైలులో ఘోరం జరుగుతున్నదని, సభ జరుగుతుండగా ఒక వ్యక్తిని ఆటోలో, నోరు కట్టి తీసుకెళ్ళారని చెప్పాడు.

అయితే నేనా విషయం అంతగా పట్టించుకోలేదు. నా హోటల్ గదికి వెళ్ళి లోహాలు కరిగించే పనివారి పరిస్థితుల గురించి, జరిగిన సమావేశం గురించి మిత్రులతో చర్చిస్తుండగా ‘ఎల్ ఇండస్ట్రియో’ పత్రిక సంపాదకుడు పరుగున వచ్చి ‘యువ విప్లవ వీరుడు’ సరబియాను అపహరించారు అని చెప్పాడు.

‘మెక్సికన్ పోలీసులు అమెరికన్ అధికారులతో కుమ్మక్కయి సరబియాను అపహరించడమంటే మన స్వేచ్ఛను అపహరించడమే. మన గడ్డమీద ఉన్న వ్యక్తిని దొంగతనంగా సరిహద్దులు దాటివచ్చి అపహరించడం మెక్సికన్ పోలీసులు చేసిన పెద్దనేరం’ అని చెప్పాను.

‘సరబియాకు ముందు మెక్సికన్ విప్లవం గురించి మీకు తెలుసా’ అని ఒక కాంగ్రెస్ సభ్యుడు నన్ను అడిగాడు.

‘1908లో లాస్ ఏంజెల్స్‌లో నియంత డియాజ్‌ను వ్యతిరేకించిన చాలా మంది మెక్సికన్లు బందీలుగా ఉన్నట్టు నాకు తెలుసు. వారు నియంతృత్వానికి వ్యతిరేకంగా పోరాడేందుకే లాస్ ఏంజెల్స్ వచ్చారు. కాని పౌరహక్కులను కాపాడవలసిన మన అధికారులు చమరుపైన, భూమిపైన అధిపత్యం చెలాయించడం కోసం వీరిని బందీలుగా చేసారు.

కాసియస్‌కో, కార్ల్స్‌ఉజ్, కొసుధ్, గారిబాల్డి, జార్జివాషింగ్టన్ వంటి దేశభక్తులే ఈ మెక్సికన్లు కూడా. మనం ఏ కింగ్ జార్జ్‌కి వ్యతిరేకంగా పోరాటం చేశామో అలాగే వీరు కూడా అంతకు మించిన నియంతలకు వ్యతిరేకంగా పోరాడుతున్నారు’ అని జవాబిచ్చాను.

ఆ తరువాత ‘ఎల్ ఇండస్ట్రియో’ కార్యాలయానికి వెళ్ళాను. అక్కడ వారు చెప్పిందేమంటే డియాజ్ ‘ఒక నియంత’ అని అన్నందుకు సరబియా మెక్సికన్‌జైల్లో ఒక ఏడాది గడపవలసి వచ్చిందని. శిక్ష పూర్తయిన తరువాత అమెరికా వచ్చి నియంతకు వ్యతిరేకంగా పోరాడుతున్నాడు. ఆ కక్షతోటే డియాజ్ మనుషులు మెక్సికో సరిహద్దులు

దాటి అమెరికా వచ్చి కిడ్నాప్ చేశారు. ఇది నాకు చాలా ఆగ్రహం తెప్పించింది. మన తాతముత్తాలెందరో రక్తతర్పణం చేసిన ఫలితంగా అమెరికా ఒక స్వేచ్ఛాయుత రాజ్యంగా ఉండాలని రాజ్యాంగం రూపొందించుకున్నాం. ఈ స్వేచ్ఛ ఒక నియంత పాదాల క్రింద సలిగిపోకూడదు.

అందుకే ఒక నిరసన సభ ఏర్పాటు చేశాం. ఈ సభ జరుగుతున్నట్లు ప్రజలకు మీడియా ద్వారా తెలియజేయటం ఎంతో కష్టం. ఎందుకంటే పత్రికలు సదరన్ పసిఫిక్ రైల్వే కంపెనీ, కాపర్క్లీవ్ మైన్ వంటి అధిపతుల చేతుల్లో ఉన్నాయి. వీరంతా నియంత అభిమానులే. అయితేనేం, మేం అతికష్టం మీద ప్రజలకు సమాచారం అందించి సభ నిర్వహించాం. ఇది స్వేచ్ఛకోసం జరుగుతున్న పోరాటమని, దీనిని నిర్ణయద్యంగా తిప్పికొట్టవలసినదేనంటూ ప్రసంగించాను. గవర్నర్ గా ఉన్న పేట్రీక్ హెన్రికి వినతిపత్రం ఇచ్చాను. గవర్నర్ స్పందించి కెప్టెన్ వీలర్ ను మెక్సికోకు పంపి సరబియను వెనక్కి తీసుకువచ్చే ఏర్పాటుచేశారు.

ఇలాంటి మరో విప్లవవీరుడు సిల్వా లివన్ వర్త్ జైల్లో మగ్గుతున్నారని తెలిసి నేను చాలా ఆందోళనకు గురయ్యాను. విదేశీ పెట్టుబడులకు వ్యతిరేకంగాను, దేశీయ చమురు, లోహాలు దోచుకుంటూ మెక్సికోను ఆక్రమిస్తున్న వారిపై పోరాడుతున్న మెక్సికన్ యోధులు అమెరికా జైళ్ళలో మగ్గడం నాకు చాలా కోపం తెప్పించింది. వెంటనే ప్రెసిడెంట్ టాఫీను కలసి సిల్వా విడుదలకు విజ్ఞప్తి చేశాను. ప్రెసిడెంట్ సాక్ష్యాలు చూపమంటే చూపించాను. సిల్వాను జైలు జీవితం నుండి విముక్తుడిని చేశారు. అప్పుడు ప్రెసిడెంట్ అన్నాడు కదా, 'అమ్మా మీకు గనక క్షమాభిక్షపెట్టే అధికారమే ఇస్తే, ఇక జైళ్ళన్నీ ఖాళీ! అని'. నా ఆరోగ్యం సరిగ్గాలేకపోయినప్పటికీ నాలుగువేల డాలర్లు చందాలు పోగుచేసి న్యాయం కోసం పోరాడుతున్న ఈ విప్లవవీరులకు ఇచ్చాను. వాళ్ళను విచారించిన జడ్జి డోన్ క్రూరుడే. అయినా పద్దెనిమిది రోజుల శిక్ష వేసి వదిలాడు. నేనే గనుక మంచి న్యాయవాదులను పెట్టుకునేందుకు డబ్బులివ్వకపోయి ఉంటే వారిని ఆ మెక్సికన్ నియంతకు అప్పచెప్పేవారు. ఫలితంగా ఈ సరికి హతులయ్యుండేవారు.

ఒక దేశభక్తి కలిగిన అమెరికన్ పౌరురాలిగా నాకు మెక్సికన్ విప్లవంపై ఆసక్తి ఉండేది. ఏదేశంలోనయినా అన్యాయాన్ని ఎదిరించేవారికి మనం అండనివ్వాలని కోరుకుంటాను. ఐరిష్, షెనియాన్లు ఈ గడ్డనుండి ఐర్లాండ్ విముక్తి కోసం పోరాడారు. ఐర్లాండ్ దేశభక్తుడు పార్సెల్ కోసం మనం చందాలు పోగుచేశాం. రష్యాలోని నియంతకు వ్యతిరేకంగా పోరాడిన రష్యన్లకు కూడా మనం సహాయం చేసాం. ఈ సాంప్రదాయం కొనసాగింపుగానే మనం ఈ మెక్సికన్ విప్లవ వీరులకు సహాయం చేయాలి.

1901లో నేను పాన్ అమెరికన్ ప్రతినిధులతో మెక్సికో వెళ్లాను. మరల 1911లో నియంత డియాజ్‌ను తొలగించిన తరువాత ఫాన్‌కోపాస్, జోసెఫ్ కానన్‌తో కలిసి మడేరా అధ్యక్షుడుగా ఎన్నికయిన సందర్భంగా వెళ్ళాను. మాడేరాతో సుదీర్ఘంగా చర్చించాను. అభాగ్యుల కష్టాలు కడతేర్చేందుకు అతను అంకితభావంతో ఉన్నాడని నాకు నమ్మకం కుదిరింది.

తరువాత మడేరా హత్య చేయబడ్డాడు. మెక్సికోలో మళ్ళీ గందరగోళం ఏర్పడింది. మడేరా అధ్యక్షుడుగా ఉండగా ఇదివరకు లాస్ ఏంజెల్స్ జైల్లో ఉన్న ఆంటోనియా విల్లారియేల్‌ను స్పెయిన్‌కు దౌత్యవేత్తగా పంపారు. కాని అతను తిరిగి వచ్చే సరికి దేశంలో పరిస్థితి తారుమారయి అతను మళ్ళీ అరెస్టు అయ్యాడు. ఎలాగో కష్టపడి 30,000 డాలర్ల బాండు పై విడుదలయ్యి న్యూయార్క్ నగరంలో నన్ను కలిసాడు. నేను అతనిని మర్నాడే పెన్సిల్వేనియా రైల్‌రోడ్ ద్వారా వాషింగ్టన్ చేరుకోమన్నాను. నేను అతనితోపాటే బయలుదేరాను. అతన్ని నేరుగా న్యాయవిభాగానికి తీసుకు వెళ్ళాను. అక్కడి న్యాయాధిపతితో చర్చించి అతనికి క్షమాభిక్ష వచ్చేట్లు చేసాను. ఇందుకు బదులుగా విల్లారియేల్ నాకు మెక్సికోలో ఒక మంచి పండ్లతోటను బహుమానంగా ఇవ్వబోయాడు. మానవత్వాన్ని నేను అమ్ముకోలేనని ఆ బహుమానాన్ని తిరస్కరించాను. నాకు ఏ దేశమయినా, అది అమెరికానా, మెక్సికోనా, ఆఫ్రికానా, రష్యానా అనే భేదంలేదు. ఉన్నతమయిన, ఆనందమయ మయిన సమాజ నిర్మాణంకోసం పోరాడుతున్న ప్రజలపక్షాన ఉంటాను. అందుకు ఏ ప్రతిఫలం ఆశించను. ■

మహిళలు పాటలతో జైలు నుండి విముక్తి అయ్యారు

పెన్సిల్వేనియాలోని గ్రీన్స్బర్గ్ లో గని కార్మికులు తమ వేతనాలు పెంచమని సమ్మె చేస్తున్నారు. గనుల ముందు భాగంలో మహిళలు సమ్మెలో పాల్గొనని కార్మికులను హేళన చేస్తూ గోలచేశారు. అది చూసిన అధికారి ప్రశాంత వాతావరణాన్ని భగ్నం చేశారని ఆరోపించి వారిని అరెస్టు చేశారు. కోర్టు వారికి 30 రోజులు జైలు శిక్ష విధించింది. స్త్రీలను జైలుకు తరలించ పూనుకున్నారు. నేను స్త్రీలను వారి పిల్లలతో సహా జైలుకు వెళ్ళమని సలహా ఇచ్చాను. పిల్లలకు కావాల్సిన పాలు, తిండి నేను ఏర్పాటు చేస్తానని చెప్పాను. పిల్లలతో సహా మహిళలందరీ జైలుకు తీసుకెళ్ళేందుకు సిద్ధంచేసిన వాహనంలో ఎక్కించారు.

అందులో ఇద్దరు సమ్మె విచ్ఛిన్నకులనూ ఎక్కించారు. ఇక మహిళలంతా కలసి ఆ ఇద్దరి పనిపట్టారు. భరించలేక బండినాపమని దిగిపోతామని వారు అధికారులను అర్థించారు. మధ్యలో ఆపకూడదని అధికారులు బండి ఆపలేదు. తీరా దిగవలసిన స్థాపు వచ్చే సరికి ఆ ఇద్దరి మొహాలు చూడాలి, పులిబోనులో పడుకున్నవారి చందంగా తయారయాయి.

గ్రీన్స్బర్గ్ దగ్గరయ్యే సరికి మహిళలందరు గట్టిగా పాటలు పాడటం మొదలుపెట్టారు. పాటలు విన్న జనం బండితోపాటు గుంపులు గుంపులుగా జైలుకు చేరుకున్నారు. పోలీసు అధికారులు జైలు అధికారులకు ఈ స్త్రీలను అప్పగించి ఊపిరి

పీల్చుకున్నారు. పోలీస్ అధికారి నాతో 'మీరు వందమంది పురుషులను తీసుకుని వచ్చివుండాలింది, ఈ స్త్రీలను తీసుకు వచ్చే బదులు' అని అన్నాడు. తెచ్చింది నేను కాదు కదా! అదే అన్నాను వారితో. జైలులో రాత్రంతా పాడుతూనే ఉండమని ఆ స్త్రీలకు చెప్పాను. స్త్రీలందరూ వంతుల వారీగా, రాత్రంతా పాడడం మొదలెట్టారు. ఇక జైలు అధికారి భార్యకు నిద్రలేదు. ఆమెపాటలు ఆపమంటే, లాలి పాటలని పిల్లలకోసమని సమాధానం చెప్పారు. ఆమెకే కాదు, చుట్టుపక్కల గృహస్థులు, హోటల్ యజమానులు, లాడ్జీలవారు- ఇలా అందరూ ఈ పాటల గోల భరించలేక జడ్జిగారికి డజన్లకొద్దీ ఫిర్యాదులు చేసారు. జడ్జిగారు నన్ను పిలిచి పాటలు ఆపించమన్నారు. పాటలాపితే పిల్లలు ఏడుపులు మొదలెడతారని విన్నవించాను. మహిళలు చక్కటి దేశభక్తి గీతాలు, లాలి పాటలే పాడుతున్నారుకదా! అని సమర్థించాను. 5 రోజుల తరువాత జడ్జికి ఈ మహిళలందరినీ విడుదల చేయక తప్పలేదు. అలా పాటలు పాడి మహిళలు ఖైదునుండి విడుదలయ్యారు. తమకు విధించిన కారాగార శిక్ష 30 రోజులైతే 25 రోజులు ముందుగానే విముక్తి పొందారు.

అరెస్టులో ఉన్న మదర్ జోన్స్ ను విడుదల చేయాలని కోరుతూ మహిళల ప్రదర్శన

పశ్చిమ వర్జీనియాలో విజయం

అప్పుడు నేను దక్షిణ పసిఫిక్ లో ఫ్యాక్టరీ కార్మికులతో కలిసి పనిచేస్తున్నాను. ఒకరోజు దినపత్రికలో, పెయింట్ క్రీక్ బొగ్గు గని కంపెనీ కార్మికులను స్థిరంగా ఉండనీయడం లేదని, పర్వతాలలోకి తరిమేస్తున్నదని చదివాను. నాకు ఆ కంపెనీతో పరిచయముంది. 1904లో ఆ గని కార్మికులకోసం నేను పనిచేశాను.

కాలిఫోర్నియాలోని నా పనులన్నీ వాయిదావేసుకుని మూటాములై సర్దుకుని పశ్చిమ వర్జీనియాకు బయలుదేరాను. రైల్లో ప్రయాణం చేస్తున్నంత సేపూ, రైలు మలుపులు తిరుగుతున్న ప్రతిచోట అక్కడక్కడా చుక్కల్లో ఉన్న కార్మికుల ఇళ్ళను గమనిస్తున్నా. రైలు కండక్టరు నన్ను చూసి ఇక్కడి పరిస్థితి ఏమీ బాగులేదని, గని కార్మికుల బ్రతుకులు బానిస బ్రతుకులేనని, ఏ మాత్రం ప్రశ్నించినట్లు అనుమానం వచ్చినా కాలేస్తున్నారనీ, బయటి వాళ్ళ నెవ్వరినీ పెయింట్ క్రీక్, కాబిన్ క్రీక్ ప్రాంతాలలోకి రానివ్వడంలేదని వివరించాడు. భరించి భరించి చివరకు కార్మికులు ఎదురుతిరిగి సమ్మె మొదలుపెట్టారు.

సమ్మె మొదలయిన వెంటనే తుపాకులతో బెదిరించి ఇళ్లలోంచి కార్మికులను తరిమేశారు. కార్మికులను అదుపుచేసేందుకు నగరంలోని పోరంబోకులను, నేరగాళ్ళను తెచ్చుకుని వాళ్ళ చేతికి తుపాకులిచ్చారు. కార్మికులు హోలిగ్రోవ్, మొస్సేలో గుడారాలు వేసుకుని ఉంటున్నారు. కార్మికులు తమ స్త్రీలను, పిల్లలను రక్షించుకునేందుకు వారు కూడా తుపాకులు చేతపట్టారు.

నేను పెయింట్ క్రీక్ లో దిగిన వెంటనే హోలీగ్రోవ్ లోని గని క్యాంపుకు వెళ్ళాను. ఆ ప్రదేశమంతా సాయుధులతో నిండి ఉందని గమనించాను. ప్రతివాళ్ళచూపులలో భయంతోగా చూస్తోంది. కాసేపట్లో ఓ పిల్లవాడు పెరిగెత్తుకుంటూ వచ్చి 'మదర్ జోన్స్'

మదర్ జోన్స్' అంటూ నా కాళ్ళు చుట్టేసాడు. దుఃఖం ఆపుకోలేక ఏడవటం మొదలుపెట్టాడు. ఏడుస్తూనే ఈ కాపలాదార్లు తన తండ్రిని తరిమేసారనీ, అతనిప్పుడు ఎక్కడున్నాడో తనకు తెలియదని, తల్లిని, తమని చితక బాదారనీ చెప్పి గాయాలను చూపాడు. పాపం ఆ కుర్రవాడి భుజాల నిండా గాయాలే. తన తల్లిని ఇంత దారుణంగా కొట్టినందుకు ప్రతిగా పెద్దయ్యాక కనీసం 20 మంది గన్ మెన్ల అంతు చూస్తానని శపథం చేసాడు.

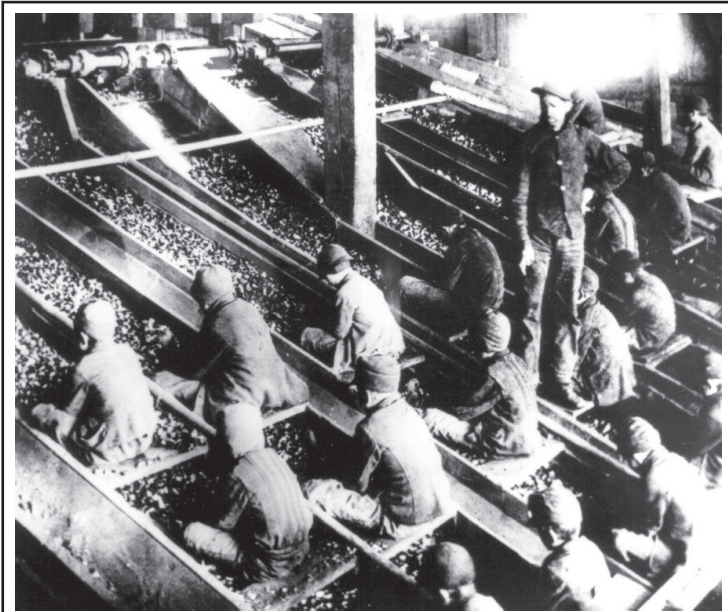

కార్మికుల గుడారాలు చేరుకున్నాక నేను ఎన్నో హృదయ విదారకమయిన కథలు విన్నాను. గర్భిణీలను కూడా చూడకుండా గర్భంమీదే తుపాకుల వెనక భాగంతో కొట్టడం వలన భూమి మీద పడకుండానే ఇహలోకాన్ని వీడిన పసికూనలు, తల్లుల దీనగాధలు; ఆకారణంగా అన్యాయంగా తుపాకులకు బలయిన కార్మికుల భార్యల వెతలు ఎన్నో విన్నాను. ఇవి నన్ను తీవ్రంగా కలచివేసాయి. నేను వెంటనే మూడువేల మంది కార్మికులను సమీకరించి ఆయుధాలు సిద్ధం చేసుకుని చార్లెస్టన్ లో ఉన్న గవర్నర్ గ్లాస్ కోక్ దగ్గరకి తీసుకెళ్ళాను. 24 గంటల్లో తుపాకులు పట్టుకుని బెదిరిస్తున్న అల్లరి మూకను గనక తొలగించకపోతే పరిస్థితి తీవ్రంగా ఉంటుందని గవర్నర్ని హెచ్చరించాం. వెంటనే గవర్నర్ సైనిక బలగాలను తెప్పించి పరిస్థితిని చక్కబరిచాడు.

ఒకరోజు కాబిన్ క్రీక్ నుండి ఒక కార్మికుడు వచ్చాడు. అక్కడ ఇదే పరిస్థితి. గని యజమానికి 20 మైళ్ళ ప్రాంతంపై పూర్తి అధికారం ఉంది. కార్మికులను బ్రతకనివ్వడం లేదు. ఒక్క సమావేశం కూడా వేసుకోను వీలులేదు. నన్ను అక్కడి పరిస్థితి చక్కబరిచేందుకు ఆ కార్మికుడు ఆహ్వానించాడు. అక్కడికి దగ్గరలో గని యజమాని ఆధీనంలో లేని స్థలంలో సమావేశం ఏర్పాటు చేసి కరపత్రాలు అచ్చువేసి రైల్వే కార్మికుల ద్వారా కరపత్రాలు గని కార్మికులు అందరికీ అందేట్లు చూడమన్నాను. మా సమావేశం ఏర్పాటు చేసిన ఊరు పేరు 'ఎక్స్ డేల్'. నేను ఎక్స్ డేల్ లో దిగగానే వ్యాపారం చేసుకునే ఒక అభిమాని ఇంటికి వెళ్ళాను. అక్కడినుండి సమావేశానికి వెళ్ళాను. సమావేశంలో నేను మాట్లాడేందుకు లేచేలోపల అక్కడికి వచ్చిన మిల్లు బోర్డు సభ్యుడు మంచితనం, ఓర్పు గురించి మాట్లాడడం మొదలుపెట్టాడు. నాకు అరికాలిమంట తలకెక్కింది. ఏళ్ళతరబడి పర్వతాల మధ్య బంధించబడి భార్యాపిల్లలు ఆకలితో మగ్గి, చలికి బిగుసుకుపోతూ, బానిసబతుకులు బ్రతుకుతున్న కార్మికులకు మంచితనం గురించి, సహనం గురించి చెప్పడం ఎంత హాస్యాస్పదం. అందుకే ఈ సుద్దులు ఆపమని అరిచాను. చెప్పింది చాలించి కూర్చోమని కుర్చీ చూపించాను.

ఆ క్షణం కార్మికుల కళ్ళలో వెలుగు చూశాను. ఆశ చూశాను. కార్మికులంతా 'మమ్మల్ని సంఘటితపరచు' అమ్మా, మాకు 'సంఘంపెట్టు అమ్మా' అంటూ కేకలు పెట్టారు. గని కార్మికులను ప్రక్కనే ఉన్న చర్చిలో సమావేశమవమన్నాను. కార్మికులు సభ్యత్వ రుసుం కట్టలేదు కాబట్టి యూనియన్ ఏర్పాటు చేయడానికి వీలులేదని బోర్డుసభ్యుడు అభ్యంతరం లేవనెత్తాడు. ఆ సంగతి నాకు వదిలేయమన్నాను. అప్పటికి చీకటిపడింది. ఆ చీకట్లోనే గని కార్మికులంతా వరుసగా చర్చికి చేరారు. ఆ సమావేశంలో వాళ్ళంతా సంఘానికి కట్టుబడి ఉండాలని గట్టిగా చెప్పి మర్నాడే వారి వారి పనులలోకి వెళ్ళమని ఆదేశించాను.

మర్నాడు వారు పనిలోకి వెళ్ళి వాళ్ళ బదులుగా పనిచేస్తున్న స్కాబ్లీనందరినీ బయటకు పంపి సమ్మె ప్రారంభించారు. ఎప్పటిలాగానే సమ్మె విచ్చిన్నకారులూ వచ్చారు. మిలటరీ వచ్చింది. ఆకలి రాజ్యమేలింది. చలి గజగజలాడించింది. అన్ని కష్టాలకోర్చి కార్మికులు వీరోచితంగా పోరాడారు. తుపాకులకు ఎదురొడ్డారు. తాము చనిపోయినా వేలాది మంది కార్మికుల బ్రతుకులు బాగుపడతాయన్న నమ్మకంతో ప్రాణత్యాగం చేశారు.

గనిలోపల బొగ్గు గ్రేడింగ్ చేస్తున్న పిల్లలు

ఒకరోజు రెడ్ వారియర్ క్యాంప్ నుండి కొందరు కార్మికులు నాదగ్గరకు వచ్చారు. వారు సంఘం ఏర్పాటు చేయమని కోరారు. నేనున్న ఎక్స్‌డెల్‌నుండి రెడ్‌వారియర్‌కు వెళ్ళే దారి ఒక సన్నని బాట. నన్ను తీసుకెళ్ళేందుకు వారొక కంచరగాడిదల బగ్గీని ఏర్పాటు చేశారు.

మేం బయలు దేరిన కాసేపటికి నాకు తుపాకుల మోత వినిపించింది. వెంటనే నేను బగ్గీదిగి చూసాను. కొంత దూరంలో ఓ మెషిన్‌గన్‌తో గన్‌మెన్ గని కార్మికుల మీద తుపాకి ఎక్కుపెట్టి కాల్పులు జరుపుతున్నట్లు గమనించాను. నేనొక్క పరుగులో వెళ్ళి తుపాకి మీద చెయ్యిపెట్టి కాల్పులాపి గని కార్మికులను అందరినీ వెళ్ళమని సంజ్ఞ చేసాను. చాలా సౌమ్యంగా గన్‌మెన్‌తో ఇలా అన్నాను. 'చూడుబాబూ; నా కార్మికవర్గం చమటోడ్చి వెలికితీసిన బొగ్గుతో, ఇనుముతో తయారయినదే ఈ తుపాకి. కాబట్టి ఈ తుపాకి నాదే. నా కార్మికులకు నీతో ఏ శతృత్వం లేదు. నీజీతం వచ్చేది కూడా నా కార్మికుల శ్రమ నుంచే. పైగా వారు సమ్మెచేస్తున్నది వాళ్ళ ఆకలి తీర్చుకునేందుకు, వాళ్ళపిల్లల పసితనం కాపాడుకునేందుకు'. ఈ మాటలకు చాలామంది కాల్పులు ఆపి నేలచూపులు చూసారు. కానీ 'మెఫీల్డ్' అనే గన్‌మెన్ మాత్రం కాల్పులు ఆపడానికి నిరాకరించాడు. 'సరే కాల్పులం మొదలుపెట్టు. పైన 500 మంది సాయుధులైన కార్మికులున్నారు. వాళ్ళు మీపైన కాల్పులు మొదలుపెడతారు. ఈలోయంతా రక్తసిక్తమవుతుంది. ముందు ఇక్కడంతా ఎరుపెక్కేది మీ రక్తంతోనే. మీ పిల్లల హోహోకారాలు వినడం మీ భార్యల కన్నీళ్ళు చూడడం నాకిష్టం లేకే మిమ్మల్ని హెచ్చరించాను' అని అన్నాను. అంతటితో తుపాకులు దించబడ్డాయి.

నేను మళ్ళీ బగ్గీఎక్కి నా ప్రయాణం కొనసాగించాను. రెడ్‌వారియర్ క్యాంప్‌లో సంఘం ప్రారంభించాం.

అక్కడి నుండి వైన్‌బర్గ్ అనే మరో గని ప్రాంతానికి వెళ్ళామని, అక్కడి కార్మికులను కూడా సంఘటితం చేద్దామని గని కార్మికులను కోరాను. నాకు తోడుగా 'బాల్టిమూర్ సన్' అనే దిన పత్రికలో పనిచేస్తున్న కార్మికుడు వెస్టు వచ్చాడు. మేము రైల్వే ట్రాక్ ప్రక్క నుండి నడిచాం. మమ్మల్ని మెఫీల్డ్ ఎదురొచ్చి అడ్డగించాడు. ఈ దారి రహదారి కాదని కంపెనీ సొంత ఆస్తి అని నడవకూడదని అభ్యంతరం చెప్పాడు. ఆ కాలంలో అక్కడి లోయలలో మంచుగడ్డలు కట్టిన నీరు మోకాళ్ళలోతు ప్రవహిస్తుంటుంది. అందుకనే నాకు తోడువచ్చిన కార్మికుడు 'అయితే ఆమెను నీళ్లల్లో నడవమంటావా?' అని మెఫీల్డ్‌ను ప్రశ్నించాడు. అందుకు మెఫీల్డ్ 'అవును. ఆమె కదే శాస్త్రీ!' అన్నాడు. నేనింక వాదించక

నాబూట్లతీసి నీటిలో నడిచి వైన్బర్గ్ చేరుకున్నాం. గని కార్మికులంతా మోకాళ్ళలోతు నీళ్ళల్లో నిలబడే సమావేశంలో పాల్గొన్నారు.

పోరాటం మొదలయింది. మిలటరీ దిగింది. యజమానుల గన్మెన్ల నుండి, కార్మికుల నుండి కూడా మిలిటరీ తుపాకులు గుంజుకుంది. అయితే మిలటరీ యజమానుల పక్షమేకదా! అన్ని మానవ హక్కులు రద్దుచేయబడ్డాయి. అన్ని సమావేశాలు రద్దు చేయబడ్డాయి. వందలాది కార్మికులను ఇష్టమొచ్చినట్లు అరెస్టుచేసి మిలిటరీ కోర్టులో హాజరు పరిచారు. జడ్జిలతో సంబంధం లేకుండానే ఒక్కొక్కరికీ పది, పదిహేనేళ్ళ జైలు శిక్ష పడింది. మౌండ్స్విల్లా జైల్లో బంధించబడ్డారు.

ఈ పరిస్థితిని నేను జాతీయ ప్రభుత్వ దృష్టికి తెచ్చితీరాల్సిందేనని నిర్ణయించుకున్నాను. వంద డాలర్లు అప్పుచేసి సిగ్నినాటీ, కొలంబస్, క్లీవ్లాండ్లలో సమావేశాలు పెట్టి కార్మికుల సమస్యలు వివరించాను. అక్కడినుండి వాషింగ్టన్ డి.సి. చేరాను. డబ్ల్యు.బి.విల్సన్ అనే కాంగ్రెస్ సభ్యునితో సమావేశం ఏర్పాటు చేశాను. ఈ సమావేశానికి సెనేటర్లను, కాంగ్రెస్ సభ్యులను, పెద్దమనుషులను, సెక్రటరీలను ఆహ్వానించాను. వారందరికీ పశ్చిమ వర్జీనియాలోని పరిస్థితిని వివరించాను. మానవ హక్కులు హరించడం అమెరికా సాంప్రదాయానికి విరుద్ధమన్నాను. మిలిటరీ విచారణను ఒక తంతుగా జరిపి వేలాది మందిని జైళ్ళల్లో కుక్కడం అమానుషమన్నాను. ఇది ప్రజాస్వామ్య దేశమైతే కార్మికుల పట్ల ఇంత అమానుషంగా ప్రభుత్వం పంపిన మిలిటరీ ప్రవర్తించడం ప్రజాస్వామ్యాన్ని అపహాస్యం చేయడమేనన్నాను. ఇది జాతీయ ప్రభుత్వం కాకపోతే ఈ జండాను దించేసి కొద్ది మంది డబ్బున్నవాళ్ళదే అమెరికా అని ప్రకటించి, వారి జెండానే ఎగురవేయాలన్నాను.

మర్నాడు ఉదయం 12 గంటలకల్లా మిలిటరీవారు అరెస్టు చేసిన కార్మికులలో ఇద్దరిని మినహా మిగిలిన అందరినీ విడుదల చేశారు.

వాషింగ్టన్ నుండి మళ్ళీ నేను పశ్చిమ వర్జీనియాకు తిరుగుప్రయాణం అయ్యాను. కాని నేను పశ్చిమ వర్జీనియా చేరే ముందురోజే పోలీసు అధికారులు, గని కాపలాదారులు కలిసి తుపాకులతో హోలీగ్రోవ్లో నివసిస్తున్న వేలాది కార్మికుల కుటుంబాల గూడారాల్లోకి రాత్రిపూట చొరబడి విచక్షణారహితంగా కాల్పులు జరిపారు. ఎంతో మంది కార్మికులు చనిపోయారు. చాలామంది స్త్రీలు గాయపడ్డారు. పసిపిల్లలు భయంతో గగ్గోలు పెట్టారు. ఇంత జరిగినా హంతకులను అరెస్టు చెయ్యలేదు.

మూడు రోజుల తరువాత ఫ్రెడ్ బోబెట్ అనే గని కాపలాదారు కొట్లాటలో చనిపోయాడు. వెంటనే 50 మంది సమ్మోచేస్తున్న కార్మికులను, సంఘనాయకులను వారెంట్ లేకుండానే అరెస్టు చేశారు.

నేను విదేశీ కార్మికులు కూడా పనిచేస్తున్న భూమిలోనూ, తరువాత లాంగ్ ఏకర్ లోనూ సంఘాలు పెట్టాను. లాంగ్ ఏకర్ లోని స్థానికంగా ఉన్న ప్రతి యూనియన్ నుండి డెలిగేట్లను ఎన్నుకుని, ప్రతి డెలిగేట్ ఈ మిలిటరీ నిరంకుశత్వానికి వ్యతిరేకంగా చార్లెస్టన్ వెళ్ళి గవర్నర్ కి లేఖలు వ్రాయాలని చెప్పాను. నేను లేకుండానే గవర్నర్ ను కలిసి వినతిపత్రం సమర్పించాలని డెలిగేట్లతో ఏర్పాటుచేసిన సమావేశాలలో సూచించాను.

నేనూ చార్లెస్టన్ బయలుదేరాను. చార్లెస్టన్ లో రోడ్డుపై నడుస్తుండగా డాన్ కన్నింగ్ హామ్ అనేవాడు నన్ను రోవర్ హోటల్ కి లాక్కెళ్ళి నాపై అరెస్టు వారెంట్ కోసం మనిషిని పంపించాడు. తరువాత ప్రాట్ లోని మిలిటరీకి అప్పజెప్పాడు. తరువాత రోజు నన్నొక ఏకాంతగృహంలో బంధించారు. నాకెవరూ కన్పించేవారేకాదు. నాతోపాటు అరెస్టైన కొంత మంది కార్మికులు, హాన్స్ ఫోర్డ్ అనే ఒక డాక్టరు, ఆయన భార్య నాపట్ల చాలా శ్రద్ధ తీసుకున్నారు. ఏ మాటకామాటే చెప్పకోవాలి. ఈ పశ్చిమ వర్జీనియా మిలిటరీవారు కొలరాడో మిలిటరీ వారంత నీచులు, రక్తపిపాసులు కారు.

చాలా వారాల తరువాత నన్ను మిలిటరీ కోర్టులో హాజరుపరిచారు. నాతరుపున వాదించేందుకు ఇద్దరు న్యాయవాదులను ఇచ్చారు. నాపై మోపిన అభియోగం - హత్య. అయితే నేను న్యాయపరిధినే సవాల్ చేసాను. ఈ అరెస్టు రాజ్యాంగ బద్ధం కాదని వాదించాను. మిగిలిన వారికి వేసినట్టే నాకు మిలిటరీ కోర్టు, ఇరవైఏళ్ళు జైలుశిక్ష విధించింది. నన్ను వెంటనే జైలుకు పంపలేదు. ఐదు వారాలు మిలిటరీ క్యాంప్ లోనే వుంచారు. నాకు కాపలాపెట్టిన యువ కాపలాదారులు నన్ను గౌరవంగానే చూసుకున్నారు, ఒకరిద్దరుతప్ప.

ఇక తరువాత కాలిఫోర్నియానుండి నాకు సహాయం అందింది. ఫ్రీమొన్స్ టెల్లర్, 'శాన్ ప్రాన్సిస్కో' బులెటిన్ అనే పత్రిక ఎడిటరు. విశాల హృదయుడు. ఆయన భార్యను నాదగ్గరకు పంపారు. ఆమె వాషింగ్టన్ నుండి నా దగ్గరకు వచ్చి వివరాలడిగి తెలుసుకున్నారు. 'కోలియర్స్' మేగజైన్ లో గని కార్మికుల దుర్భర పరిస్థితులు, కార్మికుల సమ్మో, నన్ను రాజ్యాంగ విరుద్ధంగా అరెస్టు చేయటం, జైలు పాలుచేయడం- అంతా ఓకథనం వ్రాసి ప్రచురించారు. అంతేకాదు కెరెన్స్ అనే సెనెటర్ కు పరిస్థితులు వివరించి కాంగ్రెస్ ద్వారా విచారణ జరిపించాలని డిమాండ్ చేశారు. ఈ పత్రిక ప్రతిని ఎవరో

నా జైలు కిటికీలో పెట్టారు. అది చదివిన నేను సెనెటర్ కెరెన్స్ కి టెలిగ్రాం పంపాను. ఇందుకోసం నాపట్ల అభిమానంగల ఒక సైనికుని సహాయం కోరాను. ఆ రోజు రాత్రే ఆ సైనికుడు మూడుమైళ్ళు నడిచి వెళ్ళి టెలిగ్రాం పంపించాడు. మర్నాడు సెనేట్ లో పశ్చిమ వర్జీనియా గనుల పరిస్థితి చర్చకువచ్చింది. క్లార్క్ బర్గ్ నుండి సెనెటర్ గా ఉన్న గోఫ్ కి, పశ్చిమ వర్జీనియా గనులలో వాటాలున్నాయి. అందుకని వారు వెంటనే లేచి సంఘాలు ఏర్పడక ముందంతా పశ్చిమ వర్జీనియా గనులు శాంతియుతంగా ఉండేవనీ, మదర్ జోన్స్ వచ్చిన తరువాత ప్రశాంతత దెబ్బ తినిందనీ, అయినా అమెను ఒక మంచి గృహంలోనే పెట్టామనీ, జైలులో బంధించలేదనీ వాదించారు. వెంటనే కెరెన్స్ లేచి 84 సంవత్సరాల మహిళ మీరుంచిన గృహం నుంచే నాకు టెలిగ్రాం పంపారు. చదివి వినిపిస్తానని నా టెలిగ్రాం చదివారు.

“నా 84వ ఏట నన్ను బంధించిన పశ్చిమ వర్జీనియాలోని ప్రాట్ లో ఉన్న మిలిటరీ జైలు నుండి ఈ టెలిగ్రాం పంపుతున్నాను. నా కార్మికుల ఆర్తనాదాలు, హృదయవిదారక గాథలు, మహిళల రోదనలు, పసిపిల్లల వసివాడుతున్న పసితనం ఇందులో పొందు పరుస్తున్నాను. మన జాతి గౌరవాన్ని కాపాడేందుకైనా మీరు ఈ గనుల పరిస్థితులపై విచారణ జరిపించాలి. అదే జరిగితే పుట్టబోయే పిల్లలు కూడా మిమ్మల్ని దీవిస్తారు! అది లేఖ సారాంశం. ఫలితంగా ఒక సెనేట్ కమిషన్ గనుల స్థితిగతులు పరిశీలించేందుకు నియమించబడింది. చార్లెస్టన్ వచ్చి తనను కలుసుకోవలసిందిగా నాకు గవర్నర్ నుండి పిలుపువచ్చింది.

నేను చార్లెస్టన్ చేరుకుని అక్కడే జరుగుతున్న గని కార్మికుల సదస్సులో పాల్గొన్నాను. అక్కడే గవర్నర్ ను కలిసాను. ఆ తరువాత గని కార్మికులపైనున్న మిలిటరీ కేసులు ఎనిమిది మినహా మిగిలినవన్నీ ఎత్తివేశారు. యజమానులు, కార్మిక సంఘాలను గుర్తించినట్టు ప్రకటించారు. చాలా తప్పిదాలు సవరించబడ్డాయి. సెనెటర్ కెరెన్స్ కార్మికులకు ఎంతో మేలుచేసిన వ్యక్తి. న్యాయం కోసం కార్మికులపక్షాన నిలిచిన మనిషి. వాళ్ళు ఆకలితో అలమటించకుండా కాపాడినవాడు. అటువంటి మంచివ్యక్తి తరువాత జరిగిన ఎన్నికల్లో ఇండియానాలో పోటీచేసి ఓడిపోయాడు. అతని ఓటమి నాకు ఎంతో వ్యధ కలిగించింది. కార్మికులు అతను చేసిన సేవలను గుర్తించలేదనిపించింది. ఈ ఓటమే అతనిని ఎంతగానో బాధించి అతనిని రోగగ్రస్తుణ్ణి చేసింది. చివరకు కార్మికులు ఒక మంచి స్నేహితుణ్ణి కోల్పోయేట్టు చేసింది. ■

19

గన్మెన్లు, కాపలాదార్లు

1912 చివర్లో నేను మళ్ళీ పశ్చిమ వర్జీనియాలోని ఎక్స్‌డెల్‌కు వెళ్ళాను. అక్కడ, అప్పటికే కొంత కాలంగా సమ్మె జరుగుతోంది. కార్మికులు కొంత స్థబ్ధతలో ఉన్నారు. వాళ్ళను హుషారు చేయాలనుకున్నాను. నమ్మకమయిన ఆరుగురు అమెరికన్లను పిలిచి, లోయలకు ఇరువైపున ఉన్న గని క్యాంపులలోని కార్మికులందరికీ, ఛార్లెస్టన్‌లో మంగళవారం ఒంటిగంటకు నేను ఏర్పాటు చేస్తున్న సభకి, తుపాకులు, కర్రలు లేకుండా రమ్మని చెప్పమన్నాను.

మంగళవారం అనుకున్న స్థలానికి వేలాదిమంది కార్మికులు వచ్చారు. గవర్నర్‌ను, సాయుధులను ఎండకడుతూ రకరకాల ప్లేకార్డు వ్రాసుకొచ్చారు. మేం గవర్నర్ ఇంటిముందు చేరాం. నేను గవర్నర్‌ను ఇంటి బయటకు వచ్చి కార్మికులను ఉద్దేశించి మాట్లాడమని కోరాను. గవర్నర్ పిరికివాడు. ఏడుపుమోహం పెట్టాడు. నేను బయటకు వచ్చి గన్మెన్లు, కాపలాదార్లు హంతకులనీ, వారిని వెంటనే తొలగించాలనీ, అమెరికా సాంప్రదాయాలు తిరిగి పశ్చిమ వర్జీనియాలో నెలకొల్పాలని కోరుతూ నేను వ్రాసిన వినతిపత్రాన్ని చదివి గవర్నర్‌కు సమర్పించాను. ముందు ముందు తుపాకులు కొనుక్కోవలసిన అవసరం వస్తుందని, కాబట్టి డబ్బులను పొదుపుగా వాడుకొని దాచుకోమని కార్మికులకు చెప్పాను. స్వేచ్ఛకోసం, స్వేచ్ఛనివ్వని వారికి వ్యతిరేకంగా పోరాడాలంటే ఆయుధాలు కావల్సిందే కదా!

సమావేశం నుండి కార్మికులంతా ప్రశాంతంగా వెళ్ళిపోయారు. ఛార్లెస్టన్లో ఉన్న దుకాణాల్లోవున్న తుపాకులన్ని కొనేసారు. ఇళ్ళల్లోదాచి ఉంచిన గండ్రగొడ్డళ్ళకు పదును పెట్టారు. విప్లవానికి కదులుతున్నసైనిక దండులా పర్వతాల అంచులలో కదంతొక్కారు.

మర్నాడే హెచ్చరిక గంటలు మోగాయి. దేశ రాజధానికి 350 కిలోమీటర్లు దూరంలో అంతర్యుద్ధం జరగబోతుందని అమెరికా సెనేట్ హెచ్చరించింది. అంతదాకా నిద్రపోతున్న ప్రభుత్వం ఒక్కసారి ఉలిక్కిపడి పశ్చిమ వర్జీనియాపై దృష్టి సారించింది.

సెనేట్ సభ్యులతో ఒక విచారణ కమిటీని వేసింది. గని పరిశ్రమను తొలిచేస్తున్న సమస్య ఏమిటో కనుక్కునేందుకే ఆ కమిటీని నియమించింది. గని కార్మికుల అనంత వేదనను నిరంతర పోరాటాలను ప్రజలముందుంచే మరో అవకాశం వచ్చింది. ■

బొగ్గు గని లోపల నుండి బయటకు వస్తున్న వ్యాగన్తో గని కార్మికులు

20

గవర్నర్ హంట్

1913 సం॥లో వెస్ట్‌వర్న్ ఫెడరేషన్ ఆఫ్ మైనర్స్ తరపున నేను అరిజోనా వెళ్ళాను. ఆ ప్రాంతం అంతా రాగి గనుల మయం. అప్పుడు అక్కడి రాగిగని కార్మికులు సమ్మె చేస్తున్నారు. యజమానులకు యుద్ధం ఫలితంగా లాభాల రూపంలో ధనరాశులు వచ్చి పడుతున్నాయి. గని కార్మికులు సహజంగానే వారి వాటాను వారు కోరుకుంటున్నారు. వేతనాలు పెంచాలని డిమాండ్ చేశారు. ఎడ్ గ్రో అనే మంచి కార్యకర్త నాకు అక్కడ తోడున్నాడు.

అమెరికా కార్మికోద్యమ చరిత్రలో అరిజోనా రాగిగని కార్మికుల పోరాటం, అందులో గవర్నర్ హంట్ పాత్ర ప్రముఖంగా చెప్పుకోదగ్గది.

అక్కడి రాగిగని యజమానులు పచ్చి నియంతలు. గని కార్మికులు వేతనాలు పెంచమనగానే గనులు మూసేయడానికే సిద్ధపడ్డారు. కార్మికులను ఇళ్ళకు పంపించి వాళ్ళ స్థానంలో యజమానుల చెంచాగాళ్ళతో పని నడుపుదామనుకున్నారు.

కానీ గవర్నర్ హంట్ ఈ మొత్తం వ్యవహారంలో ఎంతో విజ్ఞతతో వ్యవహరించారు. సమ్మెలో ఉన్న 40 మంది కార్మికులను గనులకు కాపలాపెట్టేందుకు పోలీస్ అధికారికి అధికారాలిచ్చాడు. అటు గన్‌మెన్లుగానీ ఇటు కార్మికులు గానీ హింసకు పాల్పడకుండా ఏర్పాట్లు చేశాడు. కొలరాడోలో లాగా సమ్మెవిచ్చిన్నకులు, కిరాయి గూండాల రక్షణ కోసం మిలిటరీని దించలేదు.

ఒక రోజుక్కడ పెద్ద బహిరంగ సభ నిర్వహించాం. సభ నుద్దేశించి నేను మాట్లాడుతూ ఇలా అన్నాను. 'నేను ఇంతమంది యూనియన్ సభ్యులను చూసి సంతోషిస్తున్నాను. ఇక్కడున్న ప్రతి సభ్యుడు, సభ్యురాలు యూనియన్‌కు విధేయులని నాకు తెలుసు. యూనియన్ అంటే నేనంటున్నది యునైటెడ్ స్టేట్స్ ఆఫ్ అమెరికా.

అవును అమెరికా బలం అమెరికాలోని అన్ని రాష్ట్రాల కలయిక. నేనడిగేది ఇదే. కొన్ని రాష్ట్రాల కలయికయే అమెరికాకి బలం ఇచ్చినపుడు కార్మికలందరి కలయిక కార్మిక సంఘానికి బలం ఇస్తుందికాదా! కలిసి ఉండడం దేశానికి మంచిదయినపుడు కార్మికవర్గానికి మాత్రం ఎందుకు మంచిదికాదు? ఒక రాష్ట్రం సాధించలేనిది అన్ని రాష్ట్రాల కలయిక సాధించగలిగింది. అలాగే ఒక శ్రామికుడు అత్యంత శక్తివంతుడయిన గని యజమానికి వ్యతిరేకంగా నిలవలేదు. కానీ గని కార్మికుల సంఘం గని యజమానులకు ఎదురొడ్డి నిలవగలదు. అమెరికన్ పౌరుడికి వర్తించిన సూత్రమే గని కార్మికుడికి కూడా వర్తిస్తుంది కదా' అని.

ఈ సమ్మె నాలుగు నెలలపాటు ఎంతో క్రమశిక్షణతో సాగింది. శ్రామికులు వంట చెరకుకోసం మైళ్ళకొలది కొండలలోకి వెళ్ళి తెచ్చుకున్నారు గానీ పక్కనే ఉన్న గని యజమానుల కలపను ముట్టలేదు. యజమానులు ఇళ్ళను వదిలిపోయినా ఇంట్లో ఒక్క వస్తువూ పోలేదు. ఒక రోజు ఒక ఫ్యాక్టరీలో నిప్పుంటుకుంది. గని కార్మికులే వరసగా నిలబడి గొలుసులా ఏర్పడి బక్కెట్లలో నీరు అందుకుని మంటలార్పారు. అయినా కొన్ని పత్రికలు కార్మికులే నిప్పు పెట్టారని పనికట్టుకుని ప్రచారం చేశాయి. ఎక్కడా ఆధారాలు లేకపోవటంతో ఆ ప్రచారం బలపడలేదు.

తరువాత వచ్చిన ఎన్నికలలో హంట్ గెలిచారు. అయినా రాగిగని యజమానులు హంట్ ను వ్యతిరేకించి, ఆయన ఎన్నికను ప్రక్కనపెట్టి కాంప్ బెల్ ఎన్నికయినట్లు ప్రకటింపచేశారు.

ఈ లోగా కార్మికులు సమ్మెలో విజయం సాధించారు. వారి జీతాలు పెరిగాయి. యజమానులకు, కార్మికులకు మధ్య సయోధ్య కుదరడానికి ఒక స్టాండింగ్ కమిటీ వేశారు.

అయితే కాంప్ బెల్ గవర్నర్ అయిన వెంటనే పరిస్థితిలో మార్పువచ్చింది. కార్మికులు స్టాండింగ్ గ్రీవెన్స్ కమిటీ ఏర్పాటుకు అంగీకరించడం వలన వారి పరిస్థితి రెంటికి చెడ్డ రేపడిలా తయారయ్యింది. కొత్త వేతన ఒప్పందం అమలు జరగకపోగా వారు పోరాడే జన్మహక్కునే కోల్పోయారు. ఈ వ్యధలను తీర్చాల్సిన కమిటీ వాటిని ప్రక్కనపెట్టింది. యజమానులు కూడా అంగీకరించిన అనేక ఒప్పందాలు అమలు చెయ్యడానికి నిరాకరించారు.

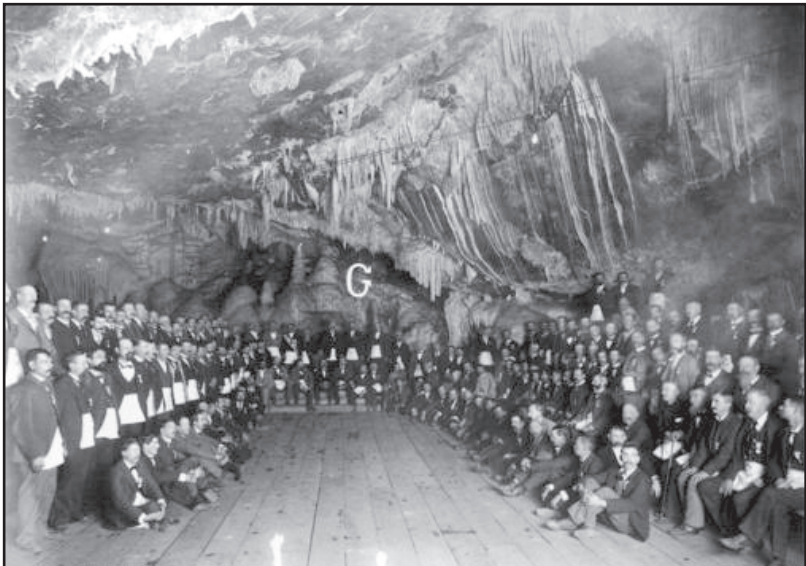
యుద్ధం జరుగుతున్న సమయంలో ధరలు ఆకాశాన్నందు కున్నాయి. రాగిగనుల పై పెట్టిన పెట్టుబడులు విపరీతమయిన లాభాలనార్జించిపెట్టాయి. యజమానులు రాత్రికి రాత్రే కోట్లకు పడగలెత్తారు. జీతాలు పెంచమని కార్మికులడిగితే వారిని జర్మన్ దేశాధిపతి 'కైజర్ దాత' లని ముద్రవేసేవారు. ఒకవైపు యుద్ధభూమిలో యువకులు ప్రాణాలు

కోల్పోతుండగా ఇక్కడ రాగిగని యజమానులు మాత్రం యుద్ధం చేస్తున్న రాజులకు మించిన రారాజులవుతున్నారు.

చివరికి ఒక రోజు గని కార్మికుల హృదయాలు భగ్గుమన్నాయి. సమర శంఖారావం పూరించారు. 1917 సంవత్సరం జూన్ 27వ తేదీ కాపర్ క్లీన్ గని కార్మికులు సమ్మెకు పిలుపునిచ్చారు. ఈ గని ప్రపంచంలోనే రాగి గనులన్నింటిలో అతి గొప్పగని. గనులలో పని నిలిచిపోయింది. పెట్టుబడుల వాటాల ధరలు పడిపోయాయి. వాల్ స్ట్రీట్ 'జర్మన్ డబ్బు' అని గగ్గోలు పెట్టింది. యుద్ధం సాకుగా చూపి అదనపు పని భారాన్ని మోపి కార్మికుల పని గంటలు పెంచి వారి శ్రమను దోచుకున్న యజమానులను ఎవరూ విమర్శించలేదు. పెరిగిన ధరలకు బతుకు భారమయిన కార్మికుని గోడు ఎవరికీ పట్టలేదు.

యధావిధిగా తుపాకులు, మెషిన్ గన్లు ఫ్రాన్స్ లో మాదిరే బిస్ బీ పట్టణంలో కూడా రంగంలోకి దిగాయి. తుపాకీ మొనలతో గని కార్మికులను గనులలోకి తోశారు. సమ్మె చేస్తున్న కార్మికులను, వారి సానుభూతి పరులను జంతువులను తరలించే వ్యానుల్లోకి గుంపులు గుంపులుగా ఎక్కించి ఎడారిలో వదిలివచ్చారు. వారికి తిండి తిప్పలు లేవు. వారి భార్య పిల్లలకు సరుకులమ్మిన దుకాణదారులను, సమ్మె చేస్తున్న కార్మికుల తరఫున

కాపర్ క్లీన్ మైన్స్ లోపల సమావేశమైన గని కార్మికులు

వాదించే న్యాయవాదులను కూడా వెలివేశారు. వారికి ఆహార పానీయాలు అందకుండా చేశారు. ఇండస్ట్రియల్ వర్కర్స్ వరల్డ్ అనే ట్రేడ్ యూనియన్ పత్రికలన్నింటిలో కార్మికుల సమ్మె పతాక శీర్షికలలో వచ్చింది. పత్రిక చివరి పేజీలలో రాగిగని పెట్టుబడుల వాటాల ధరలు ఎలాపెరిగాయో ప్రచురించారు. కార్మికులను అసహించుకుపోయిన వారి ఫోటోలు ప్రచురించబడ్డాయి. అయినా గనియజమానుల మీద ఈగ కూడా వాలలేదు. వారు బిస్ బీలోని పెద్దమనుషులు కదా!.

ప్రెసిడెంట్ విల్సన్ కమీషన్ ను పంపారు. యుద్ధానికి రాగికావాలి. రాగిని వెలికి తీసేందుకు కార్మికులు కావాలి. అందుకోసం మొత్తం వ్యవహారాన్ని కమీషన్ సమగ్రంగా విచారించింది. గని కార్మికులను ఎడారులలో వదిలేయడాన్ని తీవ్రంగా ఖండించింది. కార్మికులకు అనుకూలంగా రిపోర్టు ఇచ్చింది. కానీ అరిజోనాలోని పత్రికలు, ప్రెసిడెంట్ విల్సన్ ఆమోదించిన రిపోర్టును కూడా ప్రచురించలేదు.

కార్మికులు పరిస్థితులను అర్థం చేసుకున్నారు. ఎన్నికలు వచ్చాయి. హంట్ తిరిగి గవర్నర్ గా ఎన్నుకోబడ్డారు. ఆ సమయంలో శాసనసభలో ఓ బిల్లు ప్రవేశపెట్టారు. అదే మంటే గనిలో పనిచెయ్యి లేదా యుద్ధం చెయ్యి అని. అంటే ఒక మనిషి గనిలో పని చెయ్యడానికి ఇష్టపడక పోతే యుద్ధంలో పాల్గొనవలసిందే నన్నమాట. బిల్లుని హంట్ వీటో చేశారు. ఇది పూర్తిగా హేయమయినదని, నియంతృత్వ పోకడ అని బిల్లును తిప్పిపంపారు.

ఈ పోరాటాల ఫలితంగా అరిజోనాలో పనిచేస్తున్న రాగిగని కార్మికుల బతుకులు మెరుగయ్యాయి. కార్మికులు ఎక్కడయినా ఎప్పుడైనా తమ బ్రతుకుల్లో వెలుగు కోసం పోరాడవలసిందే.

అరిజోనాలోని రాగి సైబ్లింగ్ యూనిట్

21

రాక్‌ఫెల్లర్ జైళ్ళలో

దక్షిణ కొలరాడోలోని రాక్‌ఫెల్లర్ ఆధీనంలోని బొగ్గుగనులలో సమ్మె జరుగుతున్నప్పుడు నేను వాషింగ్టన్ డి.సిలో ఉన్నాను. ఇక్కడ పది సంవత్సరాల క్రితం కూడా సమ్మె జరిగింది. అయితే ఆ సమ్మెను అత్యంత పాశవికంగా తుపాకులతో బెదిరించి అణచివేశారు. బయటకు కనిపించిన అలజడిని తుపాకులతో ఆపగలిగినా కార్మికుల గుండెల్లో కోపాగ్నిరగులుతూనే ఉంది. పదేళ్ళు కష్టాలకు ఓర్పుకుని, ఓర్పుకుని ఇక ఓర్పుకునే శక్తిలేక ఇప్పుడు మళ్ళీ కార్మికులు తిరగబడ్డారు.

ఒకరోజు దినపత్రికలో 'మదర్ జోన్స్'ని కొలరాడోలోకి అడుగుపెట్టనివ్వ కూడదన్న' గవర్నర్ 'అమ్మన్స్' ఆదేశాలను చదివాను. ఆరోజు రాత్రే రైల్వే డెన్వర్ బయలుదేరాను. అక్కడి నుండి దక్షిణ ప్రాంతంలో ఉన్న ట్రీనిడాడ్ వెళ్ళాను. నేను ట్రీనిడాడ్ బయలుదేరే ముందు, నేను బసచేసిన హోటల్ మేనేజర్ నాకో హెచ్చరిక చేశాడు. అదేమనంటే గవర్నర్ నాపై స్టేషన్‌లోనూ హోటల్‌లోనూ కూడా డిటెక్టివ్‌లను నియమించాడని. అందుకని నేను గంట ముందే హోటల్ ఖాళీచేసి స్టేషన్‌కు బయలుదేరాను. టికెట్ కొనుక్కొన్నాను. రైలు ఇంజనుకు కలపలేదు. రైలెక్కి టికెట్ కలెక్టర్‌కు రైల్వేకూలీ ద్వారా రెండు డాలర్లు లంచమిచ్చి ట్రీనిడాడ్‌లో ఓ సారి రైలాపమని చెప్పుమన్నాను. మా మూలుగా ఈ రైలు ట్రీనిడాడ్‌లో ఆగదు. అందుకే ఈ లంచం. ట్రీనిడాడ్ రాగానే టికెట్ కలెక్టర్ నన్ను లేపి, రైలుఆపి, నన్ను దించేసి రైలుపోనిచ్చాడు. నేను హోటల్‌కు చేరి గది తీసుకున్నాను. మూడు గంటల తరువాత నేను ట్రీనిడాడ్ వచ్చిన విషయం గవర్నర్‌కి తెలిసింది. వెంటనే నన్ను అరెస్టుచెయ్యమని ఆదేశాలిచ్చారు. అప్పటికే నేను వచ్చినట్టు తెలిసి గని కార్మికులు నాదగ్గరకు వచ్చారు. వాళ్ళను గొడవచేయవద్దని ఆపి నన్ను అరెస్టు చేయనిచ్చాను. నన్ను అరెస్టు చేసిన వెంటనే సిస్టర్స్ హాస్పిటల్‌లో ఒక భాగంలో ఉన్న మిలిటరీ జైలుకు తరలించారు. అదొక చిన్నగది. గదికి రెండువైపులా

కాపలా దార్లను పెట్టారు. వరండాలో ఇద్దరున్నారు. బయట మరో ఇద్దరు. ఇంకా ఇద్దరు క్రిందభాగంలో ఉన్నారు. దేశంలోనే అతిపెద్ద స్టాండర్డ్ ఆయిల్ కంపెనీ యాజమాని రాక్ ఫెల్లర్ కు ఓ ముసలమ్మ అంటే ఇంత భయమన్నమాట!

తొమ్మిదివారాల వరకు నేను ప్రకృతిని ఆస్వాదిస్తూ ఒంటరిగా గడిపాను. చివరకు ఒకరోజు వాకిన్స్ అనే గని కార్మికుల న్యాయవాది నన్ను కలిసారు. ఆ తరువాత ఆదివారం కల్నల్ డెవిస్ వచ్చి గవర్నర్ నన్ను కలవాలనుకుంటున్నట్టు చెప్పారు. కల్నల్, అతని క్రింద అధికారి, నేను కలసి ఒక వ్యాన్ లో బయలుదేరాం. లోపలా బయటా కూడా చిమ్మ చీకటిగా ఉంది. అప్పుడు మాత్రం నాకు భయంవేసింది. ఇదే జీవితపు చరమాంకం అని అనిపించింది. కానీ తుదిశ్వాస వరకు పోరాడాలనే నిర్ణయించుకున్నాను.

మేం శాంత ఫే క్రాసింగ్ చేరగానే నన్ను వ్యాను దించి రైలెక్ట్రీంచారు. రైలెక్ట్రీగానే పడుకున్నాను. డెన్ వర్ చేరేవరకు నిద్రపోయాను. ఇక్కడికి జనరల్ ఛేజ్ అనే రాక్షసుడు వచ్చి నన్ను ఒక పెద్ద హోటలుకి తీసుకెళ్ళాడు. అక్కడ వద్దనీ, నెనెప్పుడు ఉండే హోటల్ కే తీసుకెళ్ళుమన్నాను. అలాగే చేశాడు. గవర్నర్ దగ్గరకు తనే తీసుకు వెళ్తానని చెప్పాడు. మర్నాడు నన్ను గవర్నర్ దగ్గరకు తీసుకెళ్ళారు. గవర్నర్ నన్ను చూడగానే, 'నిన్ను వదిలేస్తాను. కానీ నువ్వుగని కార్మికుల దరిదాపులకు వెళ్ళి కూడద'న్నాడు. నేను ససేమిరా ఒప్పుకోలేదు. ఒకవారం డెన్ వర్ లో ఉండి మళ్ళీ ట్రినిదాడ్ బయలుదేరాను. ఈసారి రాక్ ఫెల్లర్ డిటెక్టివ్ లు నన్ను వాల్స్ బర్గ్ లో రైలాపి దించేసారు. నన్నొక కోర్టుగది క్రింద సెల్లార్ లో బంధించారు. అదొక భయంకరమైన స్థలం. విపరీతమయిన చలి. పగలంతా పడుకుని రాత్రి బీరు సీసాలతో మీదకు వస్తున్న పందికొక్కలను తరుముతూ కూర్చునే దాన్ని. ఈ పందికొక్కల పని పట్టిన తరువాత బయటున్న పందికొక్కల పని పట్టాలనుకుంటూ ఉండేదాన్ని.

26 రోజులు నేనా మిలటరీ వాళ్ళ బందిఖానాలో గడిపాను. అయినా నేను నా పోరాటాన్ని ఆపదలుచుకోలేదు. పోరాడే నా స్వేచ్ఛను పోగొట్టుకోదలుచుకోలేదు. ఆ రాష్ట్రం వీడి పోదలుచుకోలేదు. జనరల్ ఛేజ్ నన్నింత చలిలో పడేస్తే ఏ న్యూమోనియాతోనో చచ్చిపోతాననుకున్నాడు. అంతటితో నాపీడ విరగడవుతుందను కున్నాడు. నాకు కాపలాపెట్టిన కల్నల్ బెర్డికర్ చాలా మంచివాడు. 'అమ్మా! నా సర్వీసులో నేను ఇంతటి బాధాకర పరిస్థితిని ఎప్పుడూ చూడలేదు. మీ బాధ చూడలేకపోతున్నాను. దయచేసి సమ్మెను విడిచిపెట్టండి. డెన్ వర్ తిరిగి వెళ్ళిపొండి' అని బ్రతిమాలాడు. నేను ససేమిరా అన్నాను. నాకిచ్చే చెత్త తిండిని తినవద్దని చెప్పి కల్నల్ బెర్డికర్ నాకు మంచి భోజనం పంపించేవాడు.

నన్ను బంధించిన సెల్లార్ ఒక చీకటి కొట్టు. పగలు మసక వెలుతురు ఉన్నా రాత్రి మరీ కటిక చీకటిగా ఉండేది. రోజులు భారంగా వెళ్ళ దీస్తున్నాను. సెల్లార్ కిటికీలో నుండి రకరకాలు బూట్లు కనిపించేవి. గని కార్మికులు పాత బూట్లతోను, మిలిటరీవాళ్ళ బూట్లు ప్రభుత్వం వారిచ్చిన మంచి లెదర్లతో తయారైనవి. అట్లా ఆడవాళ్ళు, పిల్లల నాసికరం చెప్పులు కనిపించేవి. ఒక్కొక్క సారి ఉట్టిపాదాలతో తిరిగే పిల్లల్ని చూసేదాన్ని. అలా రోజులు గడిపాను.

ఒకరోజు కల్చల్ నా దగ్గరకు వచ్చి, నా వకీలు నా కోసం హెబియస్ కార్పస్ పిటీషన్ వేసారని, అందువల్ల నన్ను విడుదల చేస్తున్నారని చెప్పి పంపించారు. నన్ను అక్కడి నుండి ఎల్పాసోకు పంపారు.

గని యజమానులు మెక్సికన్లకు రకరకాల ఆశలుపెట్టి గనుల్లో పని చేసేందుకు బండ్లలో ఎక్కించుకొని వచ్చేవారు. పాపం వారికి ఇక్కడ కొలరాడో గని కార్మికుల సమ్మెగురించిగాని, గనుల్లో పరిస్థితిగురించిగాని ఏమీ తెలియనిచ్చేవారు కాదు. సమ్మె చేస్తున్న కార్మికుల స్థానంలో మెక్సికన్లకు మంచి వేతనం, తక్కువ పని, దున్నేందుకు భూమి ఇస్తామని మళ్ళాపెట్టి వందలాది మందిని తెచ్చేవారు. తెచ్చిన వెంటనే వారిని గనులలోకి నెట్టి వెట్టిచాకిరి చేయించుకునేవారు. ఎదురుతిరిగిన మెక్సికన్లను కాల్చిపారేసేవారు. గనులకు చూట్టూ మిలిటరీ రక్షణ ఉండేది.

అలా మోసపోయివచ్చిన మెక్సికన్ కార్మికుల వల్లే క్రిపుల్ క్రీక్లో పదేళ్ళ క్రితం సమ్మె క్రూరంగా అణిచివేయబడింది. అందువల్లే నేను సరిహద్దులో సమావేశాలు ఏర్పాటు చేసి మెక్సికన్లకు ఈ సమ్మె వివరాలు, గనిలో పరిస్థితులు వివరించాను. సమ్మె విచ్చిన్నకారులను చాలా వరకు ఆప గలిగాను.

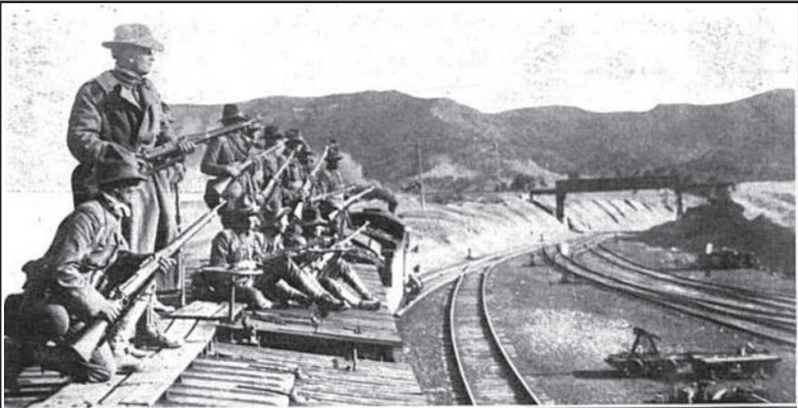
1914 సం॥ జనవరి నెలలో నేను తిరిగి కొలరాడో చేరుకున్నాను. ట్రీనిడాడ్లో రైలు దిగగానే మిలటరీ నా కోసం సిద్ధంగా ఉంది. నన్ను తిరిగి రైలెక్కమన్నారు. నేనెక్కలేదు. నాతోపాటే హెబియస్ కేసు వచ్చి నాకు టీఫిన్ పెట్టించారు. గవర్నమెంట్ వారిడబ్బులు కదా! నేను చక్కగా నాకు నచ్చినవన్నీ తిన్నాను. అయితే వెంటనే డెన్వర్ వెళ్ళే రైలులో ఎక్కించేసారు. రైలు వెల్స్ బర్గ్ చేరగానే భారీ సంఖ్యలో గని కార్మికులు, గని కార్మికుల పాటలు పాడుతూ నన్ను చూడటానికి వచ్చారు. నన్ను చుట్టుముట్టి క్షేమసమాచారాలడిగారు. కాపలా ఉన్న మిలటరీ వాళ్ళు వాళ్ళ దగ్గరన్న తుపాకులతో కార్మికులను పొడిచారు, కవ్వించారు. కానీ కార్మికులు రెచ్చిపోకుండా ఎంతో సంయమనం పాటించారు. రైలు కొండమలుపులు తిరుగుతున్నంతసేపు నాకు వాళ్ళ పాటలు వినపడుతూనే ఉన్నాయి.

లడ్లో మారణహోమం : జనవరి నుండి లడ్లోలోని గుడారం తగలబెట్టే నాటి వరకు నేను విన్న హృదయ విదారక గాధలకు అంతేలేదు. మనిషి తనతోటి మనిషి ఎదల ఇంత అమానుషంగా ఎలా ఉండగలుగుతున్నాడు? ఈ అమానవత్వం నా హృదయాన్ని తీవ్రంగా కలచివేసింది.

‘అమ్మా నా చిన్నారి కూతురుపై ఈ సైనికుడు ఎలా దాడిచేసాడో చూడండ’ని ఓ తల్లి తన కూతురు గాయాలను చూపేది. హాల్ అనే ఓ మహిళ తన తోటి కార్మికులను మిలిటరీ తుపాకులతో కాల్చేస్తే పూడ్చి పెట్టింది. ఫలితంగా ఆమె ఇంటిని చిన్నాభిన్నం చేశారు. పిల్లలను భయభ్రాంతులను చేశారు. వందలాది కార్మికులకు ఒక్కసైనికా ఇవ్వకుండా గోతులు తవ్వించారు. బొగ్గుతీయించారు. గనులలో నిలిచిన మంచును తొలగింప చేశారు. పోలెండు నుండి మనుషులను తెప్పించి చేతికో తుపాకి ఇచ్చి సమ్మోచేస్తున్న కార్మికులను కాల్చేయమన్నారు. పెద్ద పెద్ద ఓడల నిండా తుపాకులు, మరతుపాకులు దిగుమతి చేశారు. ఆకతాయితనంగా గవర్నర్ని ఓ పసివాడు జోక్ చేసినందుకు వాడిని కుళ్ళపొడిచారు. ఒక మహిళ అంటల్లు తోముతూ, బట్టలుతుకుతూ ఆమె ఇంట్లో యూనియన్ గీతం పాడినందుకు ఆమెపై ఏకంగా అత్యాచారం చేశారు.

ఈ అత్యాచారాలకు అంతేలేదు. అసలు పెద్ద అత్యాచారమిందితుడు రాక్ ఫెల్లర్. దేముడు ప్రజలందరికోసం భూమి మీదిచ్చిన బొగ్గును అతనొక్కడే దోచుకుంటున్నాడు. ఆ గనులకు కాపలా కాస్తున్న సైనికులు, కాపలాదారులు అత్యాచార నిందితులు. నిరంతరం బొగ్గుగనుల్లో శ్రమిస్తున్న కార్మికులు అడిగింది వాళ్ళ కష్టంతో పోలిస్తే అతితక్కువ. అందుకై వాళ్ళను ఇంతగా హింసించడం అత్యాచారం కాకమరేంటి?

కార్మికులపై తుపాకులతో దాడికి సిద్ధమవుతున్న కొలరాడో నేషనల్ గార్డ్స్

లడ్డో గుడారాల కాలనీ

ఓ రోజు ఒక ముసలాయన పోస్టాఫీస్‌కు వెళుతుండగా మిలిటరీ వాళ్ళు అడ్డుకున్నారు. ఆయన తలపై తట్ట, భుజంపై పారపెట్టి నడవమన్నారు. ‘నువ్వు ఇప్పుడు చనిపోతావు. కాబట్టి నీ గొయ్యి నువ్వే తవ్వకో’ అని అన్నారు. పాపం ఆముసలాయన నేనింటికెళ్ళి నా పిల్లలను ఒకసారి చూస్తాను, నా భార్యను ఒకసారి ముద్దుపెట్టుకుంటానంటే నీ బదులు మేం ముద్దుపెట్టుకుంటాలే అని గేలిచేశారు. అతనినే పడుకోపెట్టి తవ్వల్సిన గొయ్యి కొలతలు చెప్పారు. గొయ్యి తీస్తున్నంతసేపు చుట్టూచేరి మాటలతో

నేషనల్ గార్డ్స్ దాడికి ధ్వంసమైన అనంతరం లడ్డో గుడారాల కాలనీ.

900 కుటుంబాలు నివసించే ఈ కాలనీపై నిమిషానికి 400 బుల్లెట్లు కురిపించారు.

చేతలతో నానారకాలుగా హింసించారు. చివరకతను గొయ్యితవ్వతూ సొమ్మసిల్లి పడిపోతే వదిలివెళ్ళిపోయాడు. కొంత సమయం తరువాత ఆ ముసలాయన తేరుకుని ఇల్లుచేరాడు. కానీ మతిస్థిమితం కోల్పోయాడు.

కాల్చివేయబడ్డ గనికార్మికుల భార్యలు కొవ్వొత్తులు వెలిగించుకుని రాత్రుళ్ళు కన్నీరు మున్నీరుగా విలపిస్తూ ఉండేవారు. అటువంటి పరిస్థితులలో నేను ఆ మహిళలకు చెప్పిందొక్కటే 'ఎదురుతిరగండి. పోరాడండి. స్వర్గాన్ని చేరేవరకు నింగీ నేలా ఒకటయ్యేలా పోరాడండి. ఎదిరించండి. మీకు నేనిప్పగల ఓదార్పు ఇదే' అని.

అక్కడ నిరాశతో కొట్టుమిట్టాడుతున్న మగవారికి భవిష్యత్తుపై ఆశలు కల్పించాను. పిల్లలకు, స్త్రీలకు, దుస్తులు సేకరించి ఇచ్చాను. తుపాకి కాల్పుల్లో మరణించిన వారిని గౌరవప్రదంగా ఖననం చేయించాను. రాక్ ఫెల్లర్ చే నడవబడుతున్న వేశ్యాగృహాలు, జూద గృహాలు మూయించాను.

గని కార్మికులందరినీ వారి వారి కుటుంబాల రక్షణకోసం సాయుధులను చేసాను. ప్రతి అమెరికన్ పౌరుడికీ తనను, తన కుటుంబాన్ని దాడులనుండి రక్షించుకునే హక్కుంది కదా! ఇక యుద్ధమేఘాలు రాకీమాన్ బెన్ నుండి నెమ్మదిగా కమ్ముకున్నాయి. ఎవరూ ఎవరి మాటా వినేవారుకాదు. ఎవరూ ఎవరినీ లక్ష్యపెట్టేవారు కాదు. ఆవిరితో వెచ్చబడిన బ్రాడ్ వే ఆఫీసులలో పనిచేసే వారికి కొలరాడో గుడారాలలోని కార్మిక స్త్రీలు, పిల్లలు చలికి ఎలా గజగజ వణుకుతున్నారో అర్థం కాదు.

1914 సంవత్సరం ఏప్రిల్ 19వ తేదీ, లండన్ గుడారాల కాలనీకి గురిపెట్టి మరతుపాకులు అమర్చబడ్డాయి. మేజర్ పాట్ హోమ్ రాక్, లెఫ్టెనెంట్ కె.ఇ. లిండర్ ఫెల్ట్ కంపెనీ సిబ్బందినే మిలటరీ వారిగా ప్రమాణాలు చేయించి వారిచేతికి తుపాకులిచ్చారు.

ఒకరోజు ఓ సిపాయి వచ్చి ఇద్దరు ఇటలీ కార్మికులను తమకు అప్పగించవలసిందిగా లూయిస్ టీకా అనే గ్రీకు కార్మిక నాయకుడిని కోరారు. లూయిస్ టీకా అరిస్టు వారెంట్ చూపమన్నాడు. అది వారిదగ్గర లేనందు వల్ల చూపలేకపోయారు. లూయిస్ టీకా ఇటలీ కార్మికులను సిపాయిలకు అప్పగించనిరాకరించాడు. సిపాయిలు తమ స్థావరాలకు వెళ్ళిపోయారు. వెళ్ళిన కాసేపటికి హెచ్చరికగా ఓ బాంబు పేలింది. తరువాత ఇంకోటి. వెంటనే మరతుపాకుల నుండి గుళ్ళ వర్షం మొదలయింది. గని కార్మికుల గుడారాలన్నీ తూటాలతో ఛిద్రమయిపోయాయి. ఆడ, మగ, చిన్న, పెద్ద తేడా లేకుండా ఆ ప్రాంతమంతా అందరి శరీరాల్లో ఇనపగుళ్ళు చొచ్చుకుపోయాయి.

కొందరు స్త్రీలు తమ పిల్లలతో సహా కొండలలోకి పరుగెత్తారు. పురుషులు తమ దగ్గరున్న ఆయుధాలతో తమను, తమ కుటుంబాలను రక్షించుకోసు ప్రారంభించారు. స్త్రీలు, పురుషులు కుప్పకూలిపోతున్నారు. గాయపడ్డ తల్లికి నీరందిస్తుండగా తుపాకి గుండుకు బలయ్యాడో చిన్నారి. తాను ఆడుకుంటున్న కోడిపిల్లలను రక్షించబోయి బలయ్యాడో బుడతడు. సాయంత్రం 5 గంటలకల్లా కార్మికుల దగ్గరున్న తుపాకీ గుండ్లు

అయిపోయాయి. తిండిలేదు. నీరులేదు. మిగిలిన కార్మికులు కూడా తమ భార్య, పిల్లలతో కొండల్లోకి పారిపోయారు. లూయిస్ టికా కొందరు స్త్రీ, పురుషులను పిల్లలతో సహా సురక్షిత ప్రాంతానికి తరలించేందుకు బయలుదేరారు. కానీ అందరూ శత్రువులదాడికి ఆహూతి అయ్యారు.

ఆ రాత్రి తప్పతాగిన సిపాయిలు లడ్లో కాలనీలోని మిగిలిన గుడారాలను కాలేసారు. కార్మికులు సర్వం కోల్పోయారు. ఆ కాలనీకున్న కంచెనంతా కాగడాలతో కాలి కాలనీ వాసులు త్రాగునీటికి ఉపయోగించే ఒకే ఒక్క బావిలో పడేసారు.

ఈ భీభత్సకాండ ముగిసిన తరువాత కార్మికులు నెమ్మదిగా తమ స్థానాలకు వచ్చి, చనిపోయిన తమవారిని పూడ్చుకున్నారు. కంపెనీ యజమాని రాక్ ఫెల్లర్ ఆ ప్రాంతాన్ని స్మశానంగా మార్చాడు. లడ్లో నివసించిన ప్రతి కార్మికుడి గుండెలో ఈ దుర్ఘటన ఒక ఆరని చిచ్చును మిగిల్చింది.

కొంత మంది ప్రతినిధులు ప్రెసిడెంట్ విల్సన్ ను కలిసారు. అందులో పెట్రూసీ ఒకరు. పాపం ఆమె ముగ్గురు పిల్లలు ఆనాటి అగ్నికి ఆహూతయ్యారు.

అధ్యక్షుడు వెంటనే చర్య ప్రారంభించారు. కంపెనీ తుపాకిదళాన్ని అణచివేసారు. కార్మికులకు, యజమానులకు మధ్య సంధి కుదిర్చే ప్రయత్నం చేశాడు. కానీ యజమానులందుకు ససేమిరా ఒప్పుకోలేదు.

డెన్వర్ లో ఓ సమావేశం ఏర్పాటుచేయబడింది. న్యాయమూర్తి లిండ్సే సమావేశాన్ని ఉద్దేశించి ప్రసంగించారు. గని యజమానులు కొలరాడ్ రాష్ట్ర శాసనాలను పాటించాలని ఆదేశించారు. వెంటనే డెన్వర్ రియల్ ఎస్టేట్ ఎక్స్‌జే గని కార్మికులను లిండ్సే వెనకేసుకొస్తున్నాడంటూ తూర్పారపట్టింది.

రాక్ ఫెల్లర్ కూడా వెంటనే రంగంలోకి దిగాడు. మంచి మంచి రచయితల చేత సొంపైన కథలు రాయించాడు. ఈ ఆందోళన కారులు రాకముందు కొలరాడ్ గనుల్లో ప్రశాంత వాతావరణం ఉండేదని కథనాలు వ్రాయించాడు. కంపెనీ పరిసరాలలో అనేక సౌకర్యాలుండేవని వ్రాశారు. చక్కటి సౌకర్యవంతమయిన ఇళ్ళు, బాగా చదువులు చెప్పే పాఠశాలలూ, మంచి చర్చిలు, రకరకాల వస్తువులు లభించే దుకాణాలు, కార్మికులకు అవసరమయిన మద్యం షాపులు, కార్మికులు ప్రమాదవశాత్తు చనిపోతే కుటుంబానికి అందించే నష్టపరిహారం - అంతా వైభవంగా ఉండేదని కిరాయి రచయితలు కథలు వ్రాశారు. గని కార్మికులు ఎనిమిది గంటల పని దినానికి వ్యతిరేకమనీ, పది పన్నెండు గంటలు పనిచేస్తామని వారే యజమానులను బ్రతిమాలే వారని ఈ రచయితలు వ్రాశారు. అంతేకాక వారికి కొలరాడ్ రాష్ట్ర శాసనాలంటే అసలు గిట్టదనీ, రాష్ట్ర తూకాలంటే నమ్మకం లేదనీ, రాక్ ఫెల్లర్ తూకాలనే కార్మికులు నమ్మేవారని వాటినే ఉపయోగించేందుకు ఇష్టపడేవారని వ్రాశారు. నిజానికి చుట్టూ పక్కలంతా పరిస్థితులు మరోలా వుండేవి. లడ్లో మరణించిన పిల్లల తల్లులు దుఃఖంతో కన్నీరు మున్నీరుగా ఏడుస్తూనే వుండేవారు.

నేషనల్ గార్డ్స్ దాడిలో ప్రాణాలు కోల్పోయిన బాలలు వీరే

లూయిస్ బ్రైకా

లడ్లో మారణకాండలో
మరణించిన అమరుల
స్మారక చిహ్నం.
ఈ దాడిలో
గ్రీకు కార్మిక నాయకుడు
లూయిస్ బ్రైకాతో సహా
11 మంది పిల్లలు,
4 పెద్దవారు
ప్రాణాలు కోల్పోయారు

22

పోరాటం చేయడానికి ఓటుహక్కు అక్కరలేదు

అధ్యక్షుల శాంతి ప్రతిపాదనలను యజమానులు తిరస్కరించిన తరువాత సమ్మె మరింత పట్టుదలతో సహనంతో కొనసాగింది. సమ్మెచేస్తున్న కార్మికులు హతమయ్యారు. యజమానుల తరుపున గన్ మెన్లు చనిపోయారు. జాన్ ఆర్. లాసన్ అనే కార్మిక నాయకుడు బంధింపబడ్డాడు. అతనిపై హత్యానేరం మోపబడింది. ఆ రోజుల్లో కొన్ని రాష్ట్రాలు కూడా యజమానుల ఆధీనంలో ఉండేవి. అలాంటి చోట శిక్షలు వేయడం బహుతేలిక. కొలరాడో కూడా అలాంటి రాష్ట్రమే. అందుకే నేను వెంటనే బయలుదేరి అధ్యక్షుడు వైట్ ని కలుసుకున్నాను. ఈ అమాయకుడికి శిక్షపడకుండా చేయమని వేడుకున్నాను. అయితే అతను అందుకు ప్రజల సహకారం కావల్సి ఉంటుందన్నాడు. ఎక్కువ మంది ప్రజలు లాసన్ నిర్దోషి అని నమ్మాల్ని ఉంటుందన్నాడు. ఆ పనిని కూడా ఆయన భుజిస్తానని మీదే వేసుకుని ఒక నిర్దోషి శిక్షించబడకుండా కాపాడాలని కోరాను. అందుకు అధ్యక్షుడు అంగీకరించి ఎన్నో పట్టణాలలో సమావేశాలు ఏర్పాటు చేశారు.

మొదటి సమావేశం కాన్సాస్ నగరంలో జరిగింది. ఆ సమావేశానికి వచ్చిన ప్రజానీకానికి నేనిలా చెప్పాను. 'బొగ్గుమండేటప్పుడు నిప్పుకణాలు ఎర్రగా ధగధగలాడుతాయి. ఆ ధగధగల వెనక నల్లటి సొరంగాలు తప్పి బొగ్గు బయటకు తీసిన కార్మికుల బాధలున్నాయి. కష్టాలకోర్చిన మహిళల కన్నీళ్ళున్నాయి. పసివాడిన పసితనపు నీలినీడలున్నాయి' అని.

చికాగోలో జరిగిన సమావేశంలో పారిశ్రామిక కమీషన్ చైర్మన్, పి.వార్ల్ మాట్లాడుతూ సమ్మె విచ్ఛిన్నానికి యజమానులు చేస్తున్న కుట్రలను కార్మికుల ముందుంచారు. ఆ తరువాత కొలంబస్ లో, క్విన్స్ లాండలోను సమావేశాలు ఏర్పాటు చేశారు. మా చివరి సమావేశం వాషింగ్టన్ డి.సిలో వేశాం. అప్పటికి మా గోడు ప్రముఖ రాజకీయ నాయకులందరి చెవులకీ చేరింది.

అంతకు ముందు సియాటిల్ లో ఓ పెద్ద బహిరంగ సభ జరిగింది. అక్కడ కూడా నేను తమ పక్కరాష్ట్రంలో కార్మికులు పడుతున్న బాధలగురించి వివరించాను. అక్కడ సమావేశానికి వచ్చిన కార్మికనాయకుడు నన్ను బ్రిటిష్ కొలంబియా రమ్మని ఆహ్వానించాడు. నేను బ్రిటిష్ కొలంబియా వెళ్ళేందుకు, కెనడా వీసా కావాలి. వీసా రాకుండా చేసేందుకు కెనడా ఇమ్మిగ్రేషన్ అధికారులు శతవిధాల ప్రయత్నించారు. అయినా వాళ్ళ ప్రయత్నాలన్నీ తిప్పికొట్టి నేను విక్టోరియాలో పెద్ద బహిరంగసభను ఉద్దేశించి ప్రసంగించాను. కొలరాడ్ కార్మికులకు ఎల్లలు లేని ప్రజాబహుళ్యం సానుభూతిని సంపాదించి పెట్టాను.

వెలికి తీసిన బొగ్గంతా వెచ్చదనాన్నివ్వదు. వెలుగునూ ఇవ్వదు. ప్రాణానికి తెగించి భూమిలోపలికి వెళ్ళి బొగ్గు తవ్విన కార్మికుల ఇళ్ళల్లో చీకటి, చలి. వంగి వంగి వాళ్ళ నడుములు వంగిపోవడమే కానీ వాళ్ళ బ్రతుకులలో ఆనందం అందని ద్రాక్షే. నొప్పులు, రోగాలే వారికి తోడు నీడ. మృత్యువొకటే వాళ్ళకి శాంతినిచ్చేది.

ఒకరోజు నేనొక గని కార్మికుని ఇంట్లో ఉండగా పెద్ద మోత వచ్చింది. అది ప్రేలుడు శబ్దం. వెంటనే ఆ ఇల్లాలు చేస్తున్న పని వదిలి వీధిలోకి పరుగుతీసింది. ఎవరెవరి భర్తలు చనిపోయారో, ఏ ఏ పిల్లలు అనాధలయ్యారో! అన్న ఆందోళనతో.

యజమానులు కూడా ఆందోళన చెందారు. ఎన్నిగాడిదలు చనిపోయాయోనని; గనిలో చనిపోయిన కార్మికులను లోపలినుండి బయటకు చేర్చాలని; గాడిదల బదులు కూడా పనిచేసేందుకు మరింత మందిని మళ్ళీ తీసుకురావాల్సి వస్తుందని! రెండూ ఖర్చులతో కూడుకున్న పనులేకదా! పైగా చనిపోయిన గాడిదలను మళ్ళీ కొనాలి. గాడిదల ధరకన్న మనుషుల ధరే తక్కువ. ఆ పేలుడు మూలంగా చనిపోయిన కార్మికుల సంఖ్య 119. 119 కుంటుంబాల ఇళ్ళల్లో దీపాలు ఆరిపోయాయి. పిల్లల కళ్ళలో కాంతులు మసకబారాయి. గని కార్మికుల జీవితాలు చిగురించేది చావులోనే. బూడిదయ్యేది బతుకులోనే.

1915 సంవత్సరం జనవరి నెలలో నేను జె.డి. రాక్ ఫెల్లర్ జూనియర్ ఆఫీసుకు వెళ్లాను. అతన్ని కలుసుకొని కొలరాడోలో వారి మనుషుల అకృత్యాలు వివరించాను. గుట్టలు పడ్డ అతని సంపద వెనక దాగివున్న అకృత్యాలను మేం బయటపెట్టి ప్రచారం చేసినందువలన అతనికి కొన్ని చర్యలు తీసుకోక తప్పలేదు. అతనెలాగూ యూనియన్లను గుర్తించడు. అది అతని మతం. అయితే ప్రతి యూనియన్ నుండి ఒక ప్రతినిధి వచ్చి డెన్వర్లోని తన కార్యాలయంలో కార్మికుల బాధలు, ఫిర్యాదులు చెప్పవచ్చని ఒక అవకాశం ఇచ్చాడు. అందువల్ల యూనైటెడ్ మైన్ వర్కర్స్ యూనియన్ వైస్ ప్రెసిడెంట్ ఎఫ్. జె. హూయాస్ రాక్ ఫెల్లర్ ఆఫీసుకు వెళ్ళి కొలరాడోలోని కార్మికుల కోర్కెలు, సమస్యలు వివరించాడు. రాక్ ఫెల్లర్ విని ఊరుకున్నాడు. ఈ రకమయిన విన్నపాల ద్వారా కార్మికుల సమస్యలు పరిష్కరింపబడవు. తుపాకులకు ఎదురొడ్డి పోరాడి అనువులు బాసిన కార్మికులకు న్యాయం జరగదు. ఎందుకంటే వెళ్ళిన ఆ ప్రతినిధి వెనక ఎవరూ ఉండరు గనక.

ఆ తరువాత నేను న్యూయార్క్ వెళ్ళాను. గని కార్మికుల కోసం నిధి వసూలు చేసేందుకు ఒక సభ ఏర్పాటు చేశాను. ఆ సభలో నేనిలా చెప్పాను,

“గని కార్మికులు ఓడిపోయారు. ఎందుకంటే వాళ్ళచేతుల్లో రాజ్యాంగం మాత్రమే ఉంది. యజమానులు గెలిచారు. ఎందుకంటే వాళ్ళచేతుల్లో తుపాకులు కూడా ఉన్నాయి. చివరకు తుపాకులున్న వారినే విజయం వరించింది. సభకు వచ్చిన కొంతమంది ఓట్లులేవన్న బాధని వెలిబుచ్చారు. ఓట్లు ఉంటే వారి కోర్కెలు నెరవేరుతాయన్న ఆశ! కొలరాడోలోని గని కార్మికులకు మూడు దశాబ్దాల నుండి ఓట్లున్నాయి. ఏం లాభం? వాళ్ళ బతుకులు బాసిన బతుకుల కన్నా ఏ మాత్రం మెరుగుపడలేదు. నాకే ఓటుహక్కు లేదు. అయినా వదలమూడు నెలలపాటు సమ్మోచేయించి యజమాన్యాన్ని గడగడలాడించాను. ఓటుహక్కు కార్మికులకు - పురుషులకైనా, స్త్రీలకైనా ఉండడం మంచిదే. కానీ అదే అన్ని సమస్యలను పరిష్కరించదు. సమస్యలను పరిష్కరించుకొనేందుకు కావలసింది పటిష్టమయిన సంఘ నిర్మాణం. రాజకీయాలు పెట్టుబడిదారుల కూలీలకదా. కూలీనులు వాళ్ళ స్త్రీలను ఓటుహక్కుని పొందేందుకు, మద్యపానం నిషేధించేందుకూ, ధర్మకార్యాలు చేసేందుకూ ప్రోత్సహిస్తారు. కానీ కార్మికవర్గం, స్త్రీలను సమాన హక్కుల కోసం పోరాడేందుకు సిద్ధం చేయాలి. అక్కడక్కడ కొందరు కార్మికనేతలు స్వార్థపరులో, ద్రోహులో, చేతకానివారో అయి ఉండవచ్చుగాక. అంతమాత్రాన సంఘ నిర్మాణం లేకుండా కార్మిక వర్గ ప్రయోజనాలు సాధించబడవు. పటిష్టమయిన సంఘం, చైతన్యవంతమయిన కార్మికుల ద్వారానే కార్మికులు తమ కష్టాలనుండి విముక్తులవుతారు”.

పశ్చిమ వర్ణనియా జైలు క్యాంపులో

1919 జులై నెలలో పశ్చిమ వర్ణనియాలో కనేహా గ్రామంలో సిసోన్ విల్లేలోని జైలు క్యాంపులోని పరిస్థితులు నా దృష్టికి వచ్చాయి. ఆపల్లెలోని అనాగరిక ఆచారాల గురించి నాకు తెలుసు. అక్కడ ఫ్యూడల్ అవశేషాలుండడమే కాక బానిసత్వం కూడా ఇంకా అమలులో ఉంది. ఆ జైలులో అమలులో ఉన్న బానిసత్వం మరింత పాశవికంగా వుంది. అధికారులు చట్టం, న్యాయం, అంతా సామాన్య మానవుని కోసమే అన్నట్టు చెప్తారు. కానీ కార్మిక కుటుంబం రెండుపూటలా కడుపునింపుకొనే అవకాశం కోసం గొణిగినా వారికవి భీకర శబ్దాలుగా వినిపించేవి. వేలాది మందిని ఎంత దూరమయినా తరిమికొట్టేందుకు వెనకాడరు. పాలకుల కొమ్ముకాయడం, వారికి ఊడిగం చేయడమే ఈ అధికారులందరూ చేసేపని.

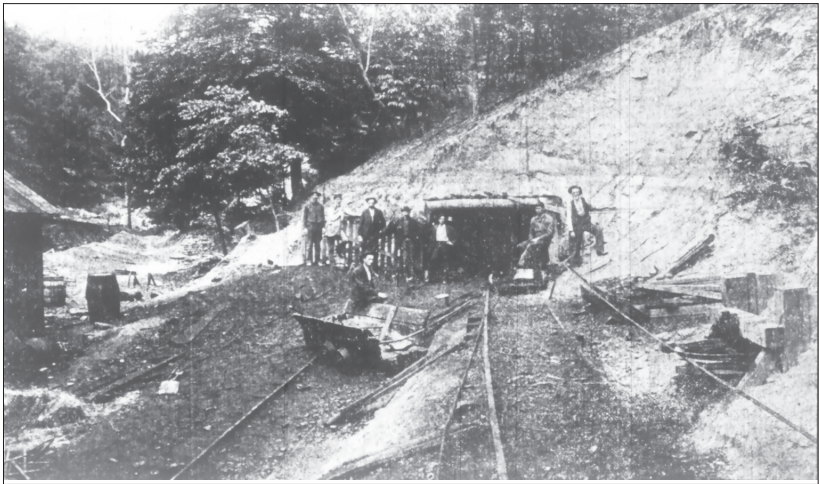
మూనే, స్నిడర్ అనే కార్యకర్తలతో నేను కనేహాలోని జైలు క్యాంపుకి వెళ్ళాను. ఆ రోజు అక్కడి ఖైదీలు ఆ పల్లెలో ఓ రోడ్డువేస్తున్నారు. ఆరోజు ఎండ విపరీతంగా ఉంది. ఆ పనివారిలో ముసలివాళ్ళు, చిన్నపిల్లలు, రోగగ్రస్థులు ఉన్నారు. వాళ్ళు పనిచేస్తున్నంత సేపు వాళ్ళ కాళ్ళకు ఇనపగొలుసులతో కట్టిన పెద్ద ఇనప బంతిని కూడా ఈడ్చుకు వెళ్ళాల్సిందే. వీళ్ళందరూ చిన్న చిన్న తప్పులు చేసినందుకు శిక్షలు అనుభవిస్తున్నారు. జైలు అధికారులకు వీరి శిక్షా కాలాన్ని, ఏ చిన్నతప్పుకైనా పెంచే అధికారం ఉంది. ఓ అధికారి ఈ అధికారాన్ని ఉపయోగించుకునే ఒక ఖైదీ తన దగ్గర విస్కీసా ఉంచుకున్నాడన్న సాకు చూపి 30 రోజుల శిక్షను యేడాదికి పెంచి జైల్లో ఉంచాడు. ఇంకో కార్మికుడు జబ్బుపడ్డ ఓ కార్మికుడికోసం సారా తీసుకెళ్తూ పట్టుబడ్డాడు. అందుకతనికి అరవైరోజులు జైలు శిక్ష వందడాలర్ల జరిమానా వేసారు. జరిమానా కట్టలేనందుకు మరో 5 నెలలు జైలు శిక్ష పెంచారు. జైలు జీవితాన్ని

భరించలేక అతను పారిపోను ప్రయత్నించాడు. ఫలితంగా మరో ఆరైల్లు జైలు శిక్షపెంచబడింది.

రాత్రిళ్ళు కొంతమందిని ఇనప పంజరాల్లో బంధించేవారు. వాళ్ళుపడుకోవల్సింది కూడ ఇనుప బల్లలపైనే. ఒక్కొక్క పంజరంలో ఆరుగురిని బంధించేవారు. దుర్గంధంతో ఆ స్థలం నిండిపోయేది. పురుగులు పాకుతుండేవి. ఇరవై అడుగుల పొడవు, పదహారు అడుగుల వెడల్పు ఉన్న గదిలో పదహారు మంది నల్లజాతి ఖైదీల మధ్య ఒక నవ యువకుడిని కూడా బంధించారు. నల్లజాతి ఖైదీలకు అనేక జబ్బులుండేవి. వారు మలమూత్రాలు విసర్జించేందుకు గదిలో ఓ మూల ఒక రంధ్రం ఉండేది. రంధ్రం క్రింద ఓ బకెట్ ఉంది. బకెట్ నిండే వరకు తీసేవారు కాదు. అందువల్ల ఈగలు, దోమలకు కొదవ లేదు. రాత్రివేళ అవి ఖైదీలను చుట్టుముట్టేవి.

ఈ పరిస్థితులను చూసిన వెంటనే నేను ఛార్లెస్టన్ నుండి వాషింగ్టన్ బయలుదేరి వెళ్ళాను. అక్కడి న్యాయశాఖ అధికారులను కలిశాను. సిసోన్విల్లేలోని ఖైదీల పరిస్థితి వివరించాను. విచారణ కమిటీ వేయాల్సిందిగా కోరాను. కమిటీ వేశారు. అన్యాయంగా బంధించబడిన 15మంది ఖైదీలు విడుదలయ్యారు. దారుణమయిన పరిస్థితులు కొన్ని రోజుల వరకైనా ఆగాయి.

పశ్చిమ వర్జీనియాలో 200 మంది కార్మికులను, పిల్లలను పొట్టన పెట్టుకున్న బొగ్గుగని. గత శతాబ్ద కాలంలో అమెరికాలో లక్షమంది గని కార్మికులు ప్రమాదాల్లో మరణించారు. 1907 సంవత్సరంలోని 3,200 మంది కార్మికులు చనిపోయారు.

1919లో స్టీల్ సమ్మె

యుద్ధ సమయంలో కార్మికులను ములగచెట్టు ఎక్కించేవారు. అమెరికన్ ఫెడరేషన్ ఆఫ్ లేబర్ అధ్యక్షుడు గోంపర్స్‌ను రకరకాల బిరుదులతో సత్కరించారు. ప్రజాస్వామ్యం అనే పదం తరచూ వినపడేది. అందుకోసం అందరూ కలిసి కట్టుగా కృషిచేయాలనే వారు. వారి జీతాలను, జీవితాలను ప్రజాస్వామ్య పరిరక్షణకై త్యాగాలు చేయాలన్నారు. వారి శ్రమ, వారి రక్తమాంసాలు మాత్రమే ఏకచత్రాధిపత్యాన్నిండి దౌర్జన్యం నుండి జాతిని రక్షిస్తుందని ఉదరగొట్టేవారు.

ఆ మాటలు సమ్మె 3,00,000 మంది స్టీల్ కార్మికులు, గారి అనే అమెరికన్ స్టీల్ కార్పొరేషన్ అధ్యక్షునికి వ్యతిరేకంగా ఉవ్వెత్తున లేచారు. 12గం|| పని విధానం రద్దు చేయమన్నారు. సంఘం ఏర్పాటుచేసుకొనే హక్కు ఇమ్మన్నారు. యుద్ధపు రోజుల్లో ఆర్జించిన అపార లాభాల్లో తమకూ చిన్న పిసరు కావాలన్నారు.

గారి పచ్చి నియంత. న్యాయం కోరిన కార్మికులను నికొలాస్ చక్రవర్తిలాగా* కాల్చిపారేయమని ఆదేశించలేదు గానీ 'భయం' 'పస్తులు' అనే ఇద్దరు సైన్యాధిపతులను ఉసికొల్పాడు. ఒకడు కార్మికుల గొంతులు సులిమేస్తే రెండవ వాడు కార్మికుల, వారి భార్య పిల్లల కడుపులు కొట్టాడు. ఈ సమ్మె ప్రారంభమైన సమయంలో నేను సియాటిల్లో ఉన్నాను. పింగిల్ వర్మర్స్ యూనియన్ అధ్యక్షుడు జెబి బ్రౌన్ కూడా నాతోపాటే ఉన్నాడు. తూర్పు ప్రాంతంలో బానిసత్వంలో మగ్గుతున్న కార్మికులను సంఘటితం చేయాలని నేను బ్రౌన్ దగ్గర ప్రస్తావించాను. యజమానులు నన్ను జైలుపాలు చేస్తారని బ్రౌన్ నిరుత్సాహపరిచాడు. 'చెయ్యనీ! మన జైళ్ళే కదా, మనవాళ్ళు కట్టినవే కదా, పద'మన్నారు. ఇద్దరం కలిసి స్టీల్ కార్మికులను ఆర్గనైజ్ చెయ్యడం కోసం తూర్పు ప్రాంతానికి వచ్చాం.

1919 సం॥ సెప్టెంబరు నెలలో స్టీల్ కార్మికులు సమ్మె ప్రారంభించారు. స్టీల్ కార్పొరేషన్ యజమాని గారీ చర్చలకు నిరాకరించాడు. మనన్ గహేలా నదీ పరీవాహక ప్రాంతమంతటా పర్యటించాను. అనేకచోట్ల సమ్మెలో ఉన్న స్టీల్ కార్మికుల సమావేశాలు నిషేధించబడ్డాయి. పరిస్థితి ఎంత దారుణంగా ఉందంటే ఒక బిడ్డ తల్లిని, తన పాప యోగక్షేమాల గురించి అడగబోయినా లారీలతో మా వెంటపడేవారు. ఎదుటపడ్డ వ్యక్తితో బార్టోక్ వీధులలో మాట్లాడినా, చట్టవ్యతిరేకంగా సమావేశమయ్యామని అరెస్టు చేసేవారు.

షారోన్, ఫారెల్, పెన్సిల్వేనియాలో అన్ని రకాల సమావేశాలు నిషేధించ బడ్డాయి. అమెరికా రాజ్యాంగం అమల్లో ఉన్న ఓహియోలో మాత్రమే నిషేధాజ్ఞలు లేవు. అక్కడ స్టీల్ కార్పొరేషన్ చట్టాలు చెల్లవు. అందువల్ల మేం ఓహియోలో సమావేశం ఏర్పాటు చేసుకున్నాం. వేల సంఖ్యలో కార్మికులు తరలివచ్చారు. ఆ సమావేశానికి చాలా మంది అమెరికాయేతర వలస కార్మికులు వచ్చారు. వారిభాష వేరయినా నేను చెప్పింది వారికి అర్థం అయ్యింది. 'నిరంకుశత్వానికి వ్యతిరేకంగా మనం యూరప్ లో పోరాడాం. ఇప్పుడు ఈ నిరంకుశ యజమానికి వ్యతిరేకంగా మనం పోరాడాలని' పిలుపు నిచ్చాను.

'ఈ రోజు మనం పెన్సిల్వేనియా నగరం నియంత గారికి చెందుతుందో, లేక ప్రజాస్వామ్య 'అంకుల్ శ్యాం'(అమెరికా పౌరుడికి చిహ్నం)కు చెందుతుందో తేల్చుకోవాలి. అది నియంత గారి అధీనంలోనే ఉండి ఉంటే మనం దాన్ని గుంజుకుని అంకుల్ శ్యాంకు స్వాధీనపర్చాలి. ఐరోపాలోని నియంతలను తరిమేందుకు అమెరికా పౌరులు యుద్ధరంగానికి వెళ్ళారు. ఇప్పుడు మనం స్వదేశాన్ని నియంతల కబంధ హస్తాల నుండి కాపాడేందుకు పోరాటం చెయ్యాలి. అందులో మనం ఓ కాలుపోయినా, చెయ్యి తెగినా, కన్నుపోగొట్టుకోవాల్సి వచ్చినా వెనుకడుగు వెయ్యరాదు' అని పిలుపిచ్చాను.

'మీరు ఆకలితో నకనకలాడుతుంటే మీ నియంతలు 75 సెంటు సిగార్స్ తాగుతారు. వాళ్ళ తొత్తులు నింపి యిచ్చిన 'షాంపైన్' మందు సీసాలు ఖాళీ చేస్తుంటారు. మీ ఆకలి కడుపులను మీ నడుము బెల్టులతో బిగిస్తుంటే అక్కడ వారు విందులతో వారి బొజ్జలను రెండు మైళ్ళ దాకా పెంచుతున్నారు. మన నియంతల పొట్టలు స్టీలువి, వాళ్ళ హృదయాలూ స్టీలువే. వాళ్ళు బీద బెల్జియన్ల కోసం కారుస్తున్న కన్నీరు కూడా స్టీలుదే. మన నియంతకు రోజుకు 12 గంటలు పని చేసుకోవాలనుంటే చేసుకోనిద్దాం. మనకేం అభ్యంతరం లేదు. కానీ మన కార్మికులకు విశ్రాంతి కావాలి. చదువు కావాలి. సంగీతం కావాలి. చక్కని ఇళ్ళు కావాలి.' ఇలా సాగింది నా ఉపన్యాసం. అక్కడ పని చేస్తున్న అన్ని దేశాల కార్మికులు ఉత్తేజితలయ్యారు.

నేను కార్మికుల నివాసాల వద్దే మీటింగు పెట్టాను. నేను మాట్లాడేందుకు లేవగానే నన్ను అరెస్టు చేసారు. జైలుకు తరలించారు. వెంటనే వందలాది కార్మికులు జైలు చుట్టుముట్టారు. ఉద్రెక్త వాతావరణం చూసి జైలు అధికారి భయపడ్డారు. అక్కడే ఉన్న మేయర్ కు కూడా భయం వేసి జైలర్ తో చర్చించి నన్ను విడుదల చేసారు. అయితే నన్ను మర్నాడు పిట్స్ బర్గ్ కోర్టులో హాజరుకమ్మన్నారు. అక్కడ జడ్జిగారు నన్ను 'నీకు వీధులలో సమావేశాలు ఏర్పాటు చేసుకొనేందుకు ఎవరు అధికారం ఇచ్చారని' ప్రశ్నించారు. 'మన స్వాతంత్రం కోసం పోరాడిన వీరులు పాట్రిక్ హెన్రీ, థామస్ జెఫర్సన్, జాన్ అడామ్స్' అన్నాను. జడ్జి అహం దెబ్బతిన్నది. భారీ మొత్తంలో జరిమానా విధించారు.

సమ్మె జరుగుతున్న రోజులలో నాతోపాటు ఇతర నాయకులు అనేకసార్లు అరెస్టు చేయబడ్డారు. కార్మికనాయకులు జాన్ ఫిజ్ పాట్రిక్, విలియమ్ ఫాస్టర్ చుట్టూ గన్ మెస్సు కాపలా ఉండేవారు. ఈ సమ్మె కాలంలో నాయకులంతా సమిష్టిగా కార్మికుల ఉమ్మడి ప్రయోజనాల కోసమే పోరాడారు. ఫాస్టర్ కార్యాలయంలో కుర్చీలే ఉండేవికావు. కుర్చీలలో కూచుంటే సమావేశం పెట్టమని అరెస్టు చేసేవారు. అందుకని సమ్మెగురించి ఏం మాట్లాడాలన్నా చెవిలో చెప్పాల్సిందే.

ఆ రోజుల్లో ఒక ప్రాంతం సమ్మె వివరాలు ఇంకొక ప్రాంతానికి చేరేవికావు. పైగా పెన్సిల్వేనియాలో సమ్మె విచ్ఛిన్నమయిందని ఒహియోలోనూ, ఒహియోలో సమ్మె జరగడం లేదని పెన్సిల్వేనియాలోనూ పుకార్లు పుట్టించేవారు. ఉత్తరాలు కూడా సెన్నార్ చేసేవాళ్ళు. సమ్మెకు సంబంధించిన వార్తలు కార్మికులకు తెలిసే అవకాశాలు తక్కువగా ఉండేవి. ఇలా భయపెట్టి సమ్మె విచ్ఛిన్నం చేయాలనేది యజమాన్యం పాచిక.

స్టీల్ నియంతలు అంతటితో ఆగలేదు. సమ్మె అణిచివేయాలని భౌతికంగా కూడా కార్మికులపై దాడులు చేసేవాళ్ళు, కొట్టేవాళ్ళు. వాళ్ళముంజేతులు మంచానికేసి కట్టేసి హింసించేవారు. ఒకరోజు యజమానుల మనుషులు కాల్పులు జరుపుతుంటే పసిపిల్లలను కాపాడేందుకు ఒకపాప వారిపై వంగింది. ఫలితంగా కాల్పులకు బలయ్యింది. హింసించబడిన కార్మికులందరూ ఆ పాపను తలుచుకుని బాధపడుతూనే హింసను భరించేవారు. ప్రాణాలతో ఉన్నాం కదా అని తృప్తిపడేవారు. విదేశీ వలస కార్మికులు ఇది స్వేచ్ఛకి మారుపేరయిన అమెరికానేనా అని నివ్వెరపోయేవారు. ఈ దురాగతాలేవీ బయట ప్రపంచానికి తెలిసేవికాదు. ఇక పత్రికలూ యజమానుల సేవలోనే ఉండేవి. దుప్రచారాలకు అంతు ఉండేదికాదు.

ఈ సమ్మె అమెరికన్ ఫెడరేషన్ ఆఫ్ లేబర్ నాయకత్వంలో జరుగుతుంది. అయినా దీన్ని 'రష్యన్ బంగారంతో జరుగుతున్నదనో', బోల్షివిక్లు నడుపుతున్నారనో' అంటూ కట్టుకథలను ప్రచారం చేశారు.

ఒక రోజు సభలో మాట్లాడి వేదిక దిగుతుండగా ఒక కార్మికుడు కొన్ని కరపత్రాలు పంచుతున్నాడు. కొంత మంది కార్మికులు దాన్ని అడ్డుకుంటున్నారు. రష్యాపై ఆంక్షలు తొలగించాలన్న విజ్ఞప్తి మాత్రమే ఆ కరపత్రంలో ఉంది. కానీ ఈ కరపత్రాలు పంచడం వల్ల ఈ సమ్మె రష్యన్ల ఆధ్వర్యంలో జరుగుతుందన్న ప్రచారం వస్తుందని కొందరు కార్మికులు భయపడ్డారు. అందుకే వాటిని పంచనివ్వడంలేదు. ప్రపంచంలో ఒక ప్రాంతంలోని కార్మికులు, వారి పిల్లలు ఈ ఆంక్షల వల్ల ఆకలితో బాధపడుతూ, వైద్యం దొరకక చనిపోతుంటే అందుకు మద్దతు ఇవ్వలేని ఈ సమ్మె విజయం వంతం కాజాలదు. మనిషి దేనికీ భయపడక్కరలేదు-మనిషి కాకపోవడానికి తప్ప.

ఒకరోజు స్టీల్ చక్రవర్తి సొంత పట్టణం గారీలో కార్మికులు ప్రదర్శన చేశారు. ప్రదర్శన అత్యంత ప్రశాంతంగా జరిగింది. అయినా గారీలో ప్రదర్శన హింసాయుతంగా జరిగిందని మర్నాడు పత్రికలు ప్రచారం చేశాయి.

మర్నాడు జనరల్ ఉడ్ ఆధ్వర్యంలో మరో ప్రదర్శన జరిగింది. ఈ ప్రదర్శన తుపాకులు మరతుపాకులు ధరించిన సైనికులతో అత్యంత హింసాయుతంగా సాగింది. విదేశీ కార్మికులంతా నివ్వెరపోయారు. ప్రజలకోసం, ప్రజలచేత, ప్రజలెన్నుకున్న ప్రభుత్వం సాగిస్తున్న ఈ దమనకాండ అమెరికా పట్ల వారికున్న గౌరవాన్ని తుడిచిపెట్టేసింది.

ఒక రోజు నేను ఒక కార్మికుని ఇంటికి వెళ్ళాను. ఆ ఇల్లాలు సమ్మెవల్ల ఇళ్ళల్లో వచ్చే ఇబ్బందులు చెప్పింది. 'ఈ సమ్మెవల్ల మగవాళ్ళు ఇంట్లోనే ఉండవలసి వస్తోంది. వాళ్ళు బయటికి వెళ్ళలేకపోయేవారు. బయట అడుగు పెట్టిపెట్టగానే పోలీసులు వెంబడించేవాళ్ళు. ఎవరింటికి వెళ్ళినా మీటింగు పెట్టారంటూ ఆ ఇంటి మీద దాడి చేసేవాళ్ళు. ఆ భయంతో కార్మికులు ఇళ్ళల్లోనే ఉండాల్సి వచ్చేది. ఇళ్ళు పేరుకే ఇళ్ళుగాని అవి చిన్నచిన్న కొట్టాలు. ఆ ఇరుకు గదిలోనే ఏమీ తోచక మగవాళ్ళు పేకాడుతూ కూర్చునేవాళ్ళు. అక్కడే పిల్లలు దోగాడుతూ ఉండేవాళ్ళు. ఆఖరికి తడిబట్టలు బయట ఆరబెట్టుకోవాలన్నా పోలీసులు ఊరుకునేవాళ్ళుకాదు. తడిబట్టలు కూడా ఇంట్లోనే ఆరేయాల్సి రావడంతో ఇల్లంతా చిత్తడిగా ఉండేది.' అని గోడు వెళ్ళబోసుకుంది. కార్మికులను బంధించడంలో యజమానులు విజయం సాధించారు.

ఒకసారి నేను డక్స్ నే వెళ్ళి ఒక సమావేశం ఏర్పాటు చేయాలని అక్కడి మేయర్ క్రోఫీల్డ్ ను అనుమతి అడిగాను. అతను టీన్ ప్రేట్ కంపెనీ యజమాని మెకీన్స్ పాట్ సోదరుడు. సమ్మెలు చేస్తూ మీ తెలివితేటలను వృధాచేసుకునేకన్నా జ్ఞానాన్ని పెంపొందించుకోవచ్చుకదా అని ఓ ఉచిత సలహా ఇచ్చాడు. అప్పుడు నేనన్నాను 'ఒకప్పుడు పెద్ద పెద్ద జ్ఞానులే ఉద్యమాలు చేసి బానిస బతుకులు బతుకుతున్న అమెరికాను విముక్తిచేసారు. ఒక మనసున్న మనిషే అత్యంత శక్తి వంతమయిన కిరాతకుల నుండి, బానిస బ్రతుకుల నుండి నల్లజాతిని విముక్తులను చేసాడు. ఒక సామాన్యమానవుడు రోము ఆధిక్యతకు వ్యతిరేకంగా పోరాడి ప్రజలకు అండగా నిలచి దేముడయ్యాడు'. అన్నాను.

స్టీలు కంపెనీలు డజన్ల కొద్దీ గూఢచారులను నియమించుకున్నారు. కార్మికుల ఇళ్ళల్లో, యూనియన్ లలో ఎక్కడబడితే అక్కడ సమాచారం సేకరించి యాజమాన్యానికి అందజేయడానికి 500మంది గూఢచారులను నియమించారు. కష్టపడి పగలు రాత్రి పనిచేసే కార్మికులకు జీతం పెంచడం కన్నా గూఢచారులకు జీతం ఇవ్వడానికే స్టీల్ కంపెనీ యాజమాన్యం మొగ్గు చూపింది. యజమానుల దమనకాండను, అన్యైతిక కార్యకలాపాలను ఎదిరించి వందరోజులు సమ్మె చేసిన కార్మికులు చివరకు తలలు వంచి గారీ, అతని ముఠా షరతులకు అంగీకరించి సమ్మె విరమించి పనిలోకి వెళ్ళవలసి వచ్చింది.

స్టీల్ కంపెనీలో పెట్టుబడులపై లాభాలు పెరిగాయి. వాటాల ధరలు పెరిగాయి. యుద్ధం స్టీల్ ఫ్యాక్టరీ యజమానులను చక్రవర్తుల కంటే ధనవంతులను చేసింది. నిజానికి ఈ లాభాలు వచ్చింది ఫ్యాక్టరీలో పనిచేస్తున్న కార్మికుల కాలిన గాయాలనుంచి, నడుములు విరిచే పనిభారం నుంచి.

చివరికి సమ్మె విచ్చిన్నం అయ్యింది. సైనిక బలాగాల అండతో, యజమానుల తొత్తులతో సమ్మె అణిచివేయబడింది. కార్మికుల గుండెలను చిద్రం చేసింది. వంద రోజులకు పైగా సాగిన ఈ సమ్మె చిందరవందర కావడానికి కారణం పత్రికలు, ప్రభుత్వం. కార్మికులు కన్నీటితో తమ బానిసత్వానికి తలొగ్గారు. మళ్ళీ 12గంటలు కొలిమిదగ్గర పని చేసేందుకు, మెషిన్ల హోరులో మగ్గేందుకు సిద్ధపడ్డారు. వాళ్ళతోపాటు నేనూ కన్నీరు కార్చాను. కానీ 'స్వేచ్ఛ' అనే వెలుగు ముందుందని వాళ్ళకు ధైర్యం చెప్పాను.

సమ్మె విజయవంతం కాకపోవడం కార్మికులను తీవ్రంగా కలచివేసింది. వారి బానిసబ్రతుకులకు ముగింపు పలికేందుకు ఇంకా తీవ్రమయిన పోరాటం చేయవలసి ఉంది. స్టీల్ ఫ్యాక్టరీలో కొలిమి దగ్గర పనిభారం వాళ్ళను మరమనుషులుగా తయారు

చేసింది. పని,నిద్ర- మళ్ళీ- పని,నిద్ర. ఇంతే వారి జీవితాలు. సమ్మె ముగిసి ఫ్యాక్టరీకి వెళుతున్న కార్మికులు ఒక శవయాత్రకు వెళ్తున్నట్లు వెళ్ళారు.

గారీ, అతని ముఠా సమ్మె విచ్ఛిన్నం చేయడంలో విజయవంత మయినందుకు విందులు వినోదాలలో తేలిపోగా మూడు లక్షలమంది కార్మికులు తమ కనీస జీవన భృతి సాధించుకోలేక పోయినందుకు నిరాశ అనే చేదు గుళికను దిగమింగారు. అమెరికాలోనూ, యూరప్ లోనూ మరింత ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వాలు వస్తాయన్న ఆశతో 50,000 మంది పేద కార్మికులు యుద్ధంలో తమ ప్రాణాలను బలిచ్చారు. కానీ వారే అమెరికాలోని కార్మికులు తమపై జరుగుతున్న అణచివేతకు వ్యతిరేకంగా పోరాడుతుంటే కార్మికుల పక్షాన నిలవలేదు. వారేగనక

కార్మికులకు అండగా ఉండి ఉంటే కార్మికులు తప్పక విజయం సాధించి ఉండేవారు. ప్రపంచంలో ఇంతకంటే దారుణ మయిన పరిస్థితులు నేనిప్పటి వరకు చూడలేదు. ఇవేగనక కొనసాగితే ఈ దేశం సర్వనాశనం అవడం తధ్యం.

దేముడు కూడా తనహక్కులకోసం, న్యాయం కోసం పోరాడమంటాడే తప్ప, దుర్మార్గులకు తలలు వంచి అణిగి ఉండమని చెప్పడు. ■

The Strike Has Failed

GO BACK TO WORK
ВОЗВРАЩАЙТЕСЬ КЪ РАБОТѢ
RIITORNATE AL LAVORO
WRACAJCIE DO PRACY
GRIZ KITE PRIE DARBO
IDITE NATRAG NA POSAO!
SHODTE NAZAD DO ROBOTY
WRAJENK VISSZA A MUNKABA

Usvazaj se s vovrovanie Ameriki!

The end of the great strike is in sight. Failures were written across it before it was a day old. American workers who conscientiously refused demands that in striking to secure under the bank of organized labor are now back. Few of them were left their work - only a few foreign-born scoundrels, who refused demands to be received for an organized knowledge of labor with the strikers. Each day more and more of them are seeing the light and returning to work. Some back to their work could have saved American liberty in the great struggle and have again Americanized that striking about it 1870 Americanism can hope to win out in this country.

The strike has failed! GO BACK TO WORK.

Usvazite sles Ameriki!

Die end der großen Streik ist in der Ferne. Die Misere wurde geschrieben über ihn, bevor er ein Tag alt war. Amerikanische Arbeiter, die sich gewissenhaft weigerten, unter der Bank der organisierten Arbeiter zu streiken, sind nun zurück. Wenige von ihnen wurden ihrer Arbeit beraubt - nur ein paar ausländische Schurken, die sich weigerten, ein organisiertes Wissen über die Streikenden zu erlangen. Jeden Tag kommen immer mehr von ihnen zum Licht und kehren zurück zur Arbeit. Einige von ihnen hätten die Freiheit in der großen Schlacht und hätten Amerika wieder amerikanisiert. Um dieses Streikereignis herum hat sich 1870 der Amerikanismus herumgedreht. In diesem Land kann der Amerikanismus nur hoffen, sich durchzusetzen.

Usvazite sles Ameriki!

Die end der großen Streik ist in der Ferne. Die Misere wurde geschrieben über ihn, bevor er ein Tag alt war. Amerikanische Arbeiter, die sich gewissenhaft weigerten, unter der Bank der organisierten Arbeiter zu streiken, sind nun zurück. Wenige von ihnen wurden ihrer Arbeit beraubt - nur ein paar ausländische Schurken, die sich weigerten, ein organisiertes Wissen über die Streikenden zu erlangen. Jeden Tag kommen immer mehr von ihnen zum Licht und kehren zurück zur Arbeit. Einige von ihnen hätten die Freiheit in der großen Schlacht und hätten Amerika wieder amerikanisiert. Um dieses Streikereignis herum hat sich 1870 der Amerikanismus herumgedreht. In diesem Land kann der Amerikanismus nur hoffen, sich durchzusetzen.

Go Back To Work

సమ్మె విఫలమైందని ప్రచారం చేస్తూ ఇంగ్లీషుతో పాటు పలు యూరోపియన్ భాషల్లో వచ్చిన పత్రికా ప్రకటన

* రష్యాలో చక్రవర్తి నికోలస్, తమ బాధలు తీర్చండి మహాప్రభో అని అడిగిన రైతులు, కార్మికులకు తుపాకులతో సమాధానం చెప్పాడు.

పోరాటం ఓటమి - పోరాటం గెలుపు

స్త్రీలు ఫ్యాక్టరీ కార్మికుల సమ్మె ముగిసింది అనే కంటే వారు తిరిగి పనిలో చేరే పరిస్థితికి నెట్టివేయబడ్డారనడం సబబు. ఎందుకంటే వారి కోరికలు నెరవేర్చుకోవాలనే సంకల్పం కార్మికుల గుండెల్లో నిలిచే ఉంది. వాళ్ళకు అన్యాయం జరిగిందని కార్మికులు వ్యధచెందుతూనే ఉన్నారు. నిప్పు ఇనుమును కరిగిస్తున్నట్టే కార్మికులకు జరిగిన అన్యాయం వారి హృదయాలను దహించి వేస్తూనే ఉంది.

ఈ లోగా కాన్సాస్ లో శాసన సభ్యులు ఒక శాసనం చేశారు. కార్మికులను తిరిగి బానిసలను చేయాలన్నదే వారి ఉద్దేశం. కార్మికుల సమ్మెహక్కును, వారికి ఇష్టం లేకపోతే పని మానేసే హక్కునూ తొలగిస్తూ శాసనం చేశారు. సమ్మె నిషిద్ధం. సమ్మెచేయడం ఒక శిక్షింప తగిన నేరంగా చట్టం చేశారు.

ఆ సమయంలో బొగ్గుగని కార్మికులు సమ్మెలో ఉన్నారు. బొగ్గుగని కార్మికులు సమ్మెలో ఉన్నా బొగ్గు కాన్సాస్ చేరాల్సిందేనని గవర్నర్ అలెన్ అన్నాడు. బొగ్గు తవ్వేవారి కన్నా బొగ్గే ముఖ్యం. కాన్సాస్ లో ఏ కార్మికుడయినా సమ్మెమాటెత్తితే జైలుపాలు కావల్సిందే.

హోవట్ యునైటెడ్ మైన్ వర్కర్స్ యూనియన్ జిల్లా కార్యదర్శి. అతని ఆహ్వానం మేరకు నేను జిల్లాలో పర్యటించి పారిశ్రామిక బానిస చట్టం గురించి వివరించాను. కార్మికుల నుండి సమ్మె హక్కును తొలగించడం వల్ల వచ్చే నష్టాలను తెలియచెప్పాను. కార్మికులను రెచ్చకొడుతున్నాడన్న నేరారోపణతో హోవట్ ను జైలుకు తరలించారు. నిజానికి సమ్మెకు అనుకూలంగా గని కార్మికులంతా ఓటు వేశారు. కానీ కార్మికులకు హాని చేసే చట్టాన్ని వ్యతిరేకించినందుకు గాను అతను ఒక తిరుగుబాటుదారునిగా ముద్రించబడ్డాడు.

1922 సం॥ ఉత్తరార్ధంలో యునైటెడ్ మైన్ వర్కర్ల సదస్సు జరిగింది. దానికి నేనూ హాజరయ్యాను. బిట్యూమినస్ గనుల్లో యజమానులకు యూనియన్లకు మధ్య ఆండర్సన్ అనే జడ్జిగారు మధ్యవర్తిత్వం వహించారు. యజమానుల కోసం బొగ్గుగని కార్మికులు బొగ్గును తవ్వితే జడ్జీలు చట్టాల్ని మదించి యజమానులకు అనుకూలమయిన తీర్పులు, ఇంజక్షన్లు బయటకు తీస్తారు. అందుకే కార్మికులకన్నా జడ్జీలకు జీతాలెక్కువ.

ఎన్నో తర్జన భర్జనల తరువాత కార్మికులు సమ్మె చెయ్యాలన్న నిర్ణయానికి వచ్చారు. అయితే ఎప్పుడు చేయాలనే నిర్ణయాధికారాన్ని నాయకత్వానికి అప్పగించారు. ముందుగా ఒప్పుకున్నట్టు యజమానులు కార్మిక నాయకులను చర్చలకు ఆహ్వానించలేదు. గతంలో ఎలాగైతే బానిసల చేత బలవంతంగా ప్రత్తి పొలాల్లో పనిచేయించారో ఈ రోజు గవర్నర్ అలెన్ శాసనం కూడా అలాగే ఉంది. కార్మికులు గనులలోకి వచ్చి పనిచేయాల్సిందేనని గవర్నరు అలెన్ శాసించాడు. కార్మికులు అందుకు సిద్ధపడలేదు. అప్పుడే చదువు ముగించుకు వచ్చిన కాలేజి క్రాళ్ళను, సైన్యం నుండి బయటకు వచ్చిన మాజీ సైనికులను, పనిలో లేని నావికులను, పనులకోసం ఎదురుచూస్తున్న యువకులను గనిలో పనిచేసేందుకు తీసుకు వచ్చారు.. వాళ్ళు గనులలో పనిచేసేందుకు ఒక పిక్నిక్కి వచ్చినట్టు వచ్చేవారు. వాళ్ళు జీవితాంతం స్థిరంగా గనిలో పనిచేయాలనుకోలేదు. కాబట్టి గనులలో పనిచేసేటప్పుడు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలను పట్టించుకునే వారుకాదు. వారికి ఇది ఒక మజిలి.

హోవర్ ఆధ్వర్యంలో యూనియన్లు లేని అనేక కొత్త గనులలో ప్రభుత్వం పనులు ప్రారంభించింది. ఈ గనులలో కూడా యూనియన్లు పెట్టేందుకు మేం ఎంతో ప్రయత్నం చేసాం.

బొగ్గుగని కార్మికుల కథ ఎక్కడయినా ఒక్కటే. అదో చీకటిగాథ. ఓ వెలుగు రేఖకోసం వాళ్ళు పులుల్లా పోరాడాల్సి ఉంటుంది. వాళ్ళపిల్లల కళ్ళల్లో కాంతులు చూసేందుకు వారు అడవుల్లో జంతువుల్లా జీవన్మరణ పోరాటం చేయవలసిందే. జీవితంలో ఓ చిన్న అందమయిన అనుభవం కోసం, ఇంట్లో ఓ సౌకర్యం కోసం, ఓ జత కొత్త బట్టలకోసం వాళ్ళు బరితెగించి పోట్లాడవలసిందే. ఆ పోరాటంలో ఒక్కొక్కసారి విజయం వరిస్తుంది. ఒక్కొక్కసారి పరాజయం చవిచూడక తప్పదు. అయినా విజయం సాధించాలంటే మళ్ళీ మళ్ళీ పోరాడక తప్పదు.

మధ్యయుగాల నాటి పశ్చిమ వర్జీనీయాలోకి మళ్ళీ...

గత 23 సంవత్సరాలుగా నేను పశ్చిమ వర్జీనీయాలో ఉంటున్నాను. అక్కడి గని యజమానులకు కార్మికులకు మధ్య నిరంతరంగా జరుగుతున్న ఘర్షణలలో పాలుపంచుకుంటూనే ఉన్నాను.

ఈఘర్షణలు అత్యంత చేదు అనుభవాలు మిగిల్చాయి. గనిలో పని అత్యంత దుర్భరమయినపని. గని కార్మికుడు నిశ్శబ్దమయిన భూమిలోతుల నుండి పూర్తిగా అలసిపైకి వస్తాడు. పని తరువాత నిద్ర. నిద్ర తరువాత పని. ఇదేవారి జీవితం. వారికి చదివేందుకు సమయం ఉండదు. పుస్తకాలు కొనేందుకు డబ్బులుండవు. ఏ ఆలోచనా చేసేందుకు సమయం ఉండదు.

ఎప్పుడో పురాతన కాలంనాటి ఓ గునపం, పార పుచ్చుకుని భూమి లోపల పొరలలోకి దిగుతాడు. ఇరుకయిన దారిలో భూగర్భంలోకి వంగి వెళ్ళడం వలన వాళ్ళ భుజాలు వంగిపోయింటాయి. చీకటిలో నిరంతరం పాకుతూ ఉండడం వలన వాళ్ళ చూపుకూడా సన్నగిల్లుతుంది. అందువలన గని కార్మికులు నిటారుగా నిలబడడం కష్టం. దృష్టికూడా అంతంత మాత్రంగా ఉంటుంది.

భూమిలోపలే ఎక్కువసేపు ఉండడం వలన వాళ్ళు పాలిపోయి ఉంటారు. వాళ్ళకుండే వెలుగురేఖ వాళ్ళ టోపి కుండే చిన్న లైట్. అదిపని చేస్తున్నప్పుడు మాత్రమే వెలుగు చూపిస్తుంది. అదికూడా కొన్ని అడుగుల దూరం వరకే. గని కార్మికులు చనిపోగానే

వాళ్ళ పిల్లలూ ఇదే పనిలో చేరతారు. వాళ్ళ బతుకులు కడు దుర్భరంగా ఉంటాయి. వాళ్ళ పోరాటాలూ అంతే భీకరంగా ఉంటాయి. ఈ బానిస జీవితాలకు గని కార్మికులు అలవాటు పడిపోయారు. వాళ్ళకి ఏ చట్టాలూ తెలియవు. ఆదిమానవులు అడవులలో తమను, తమ పిల్లలను కాపాడుకునేందుకు ఎలా ప్రాణాలొడ్డి పోరాడేవారో వీరు అంతే!

1923లో లోగన్ అనే పల్లెలో ఉన్న గనిలో మళ్ళీ సమ్మె మొదలయింది. అప్పుడు నేనక్కడే ఉన్నాను. సమ్మెలో పాల్గొన్న కార్మికులతో జైళ్ళు నిండిపోయాయి. కొందరు నెలల తరబడి జైళ్ళలో మగ్గుతున్నారు. వారి కుంటుంబాలు వీధిన పడ్డాయి. అటువంటి కుటుంబాలలోని సభ్యులు నాదగ్గరకు వచ్చి తమకోసం ఏదో ఒక సహాయం చేయమని వేడుకున్నారు. వెంటనే నేను రైల్వే చార్జెస్టన్ బయలుదేరి వెళ్ళి అక్కడి గవర్నర్ మోర్గాన్‌ను కలిసాను. అక్కడి పరిస్థితులను వివరించాను. గని కార్మికుల కుంటుంబాల కన్నీటి గాధలు వినిపించాను. ఒక విచారణ కమిటీ వేసి స్వయంగా అక్కడి పరిస్థితులు తెలుసుకోమన్నాను. గవర్నర్‌గారు అందుకు అంగీకరించారు. కొద్ది రోజుల్లోనే, ముగ్గురిని తప్ప, మిగిలిన ఖైదీలందరినీ విడుదల చేసినట్టు నాకు వర్తమానం వచ్చింది.

గవర్నర్‌గారు వాస్తవాలు తెలుసుకునేందుకు వేసే కమిటీలో గని యజమానులు తమకనుకూలమయిన వారిని వేసుకోమని గవర్నర్‌ను ఎంతో బలవంత పెట్టారు. అయినా గవర్నర్ వాళ్ళ ఒత్తిళ్ళకు తలొగ్గలేదు. నిజంగా ఇటువంటి గవర్నర్లను వెళ్ళమీద లెక్కపెట్టవచ్చు. వీరంటే నాకు అమితమైన గౌరవం.

పశ్చిమ వర్జీనియా ఎప్పుడూ అశాంతితో ఉండేది. మధ్యలో అప్పుడప్పుడూ కొద్దిరోజులు మాత్రమే ప్రశాంతంగా ఉండేది. ఎందుకంటే అక్కడ అన్యాయమే రాజ్యమేలేది. తుపాకుల మోత సర్వసాధారణం. అప్పుడప్పుడూ మత్తుమందిచ్చినట్టు కొన్ని రోజులు తుపాకుల మోత ఆగేది. ఉధృతమయిన సమ్మెలు జరిగేవి. కొన్నిసార్లు పాక్షిక విజయం సాధించేవారు. కొన్ని సార్లు సమ్మెలు విఫలమయ్యేవి. ఒక్కొక్కసారి అందుకు కారణం యూనియన్ నాయకుల ద్రోహం కూడా. సమస్యలు అలాగే ఉండడం వలన పోరాటాలు విఫలం అయినా కార్మికులు తిరిగి బలం పుంజుకుని మరింత ఉధృతంగా పోరాడేవారు.

నాయకుల బలహీనతలున్నా ఉద్యమం కొనసాగుతుంది

మరికొన్ని పరిశ్రమలలో జరిగిన చిన్నచిన్న సమ్మెలు కూడా నాకు గుర్తుకు వస్తున్నాయి. ఈ సమ్మెలు అంత ఉధృతంగా జరగకపోవడం వలన మొత్తం దేశం దృష్టిని ఆకర్షించలేదు. అందువలన పెట్టుబడిదారులు దేశం శాంతియుతంగా ఉన్నట్టే ప్రకటించినా అశాంతి అలజడులు అక్కడక్కడా బయటపడుతూనే ఉన్నాయి. ఉదాహరణకు దుస్తుల పరిశ్రమలో పనివారంతా సమ్మె చేసి విజయం సాధించారు. న్యూజెర్సీలో రూజ్ వెల్ట్ లోని విలియమ్స్ & క్లార్క్ ఎరువుల కార్యాలయంలో పని చేసే కార్మికులు సమ్మెకు దిగారు.

సమ్మెకు దిగిన కార్మికులపై కాపలా దారులు గుళ్ళవర్షం కురిపించారు. చాలా మందికి గాయాలయ్యాయి. ఇద్దరు చనిపోయారు. కాపలాదారులను అరెస్టు చేసి బెయిలుపైన విడిపించి మళ్ళీ పనిలో పెట్టుకున్నారు. కార్మికులు నాకు కబురుచేశారు. నేను అక్కడికి చేరిన వెంటనే కార్మికుల కుటుంబాలను సమావేశపరిచాను. కార్మికుల భార్యలందరికీ, 'మీ భర్తలను తుపాకులు పట్టుకోనివ్వకండి. జూదశాలలకు దూరంగా ఉంచండి. సమ్మె విచ్ఛిన్నకారులను కానివ్వకండ'ని ఉద్ఘోషించాను.

1916వ సంవత్సరంలో న్యూయార్క్ లోని ట్రామ్ కార్మికులు సమ్మె చేసారు. ఈ సమ్మెలో కార్మికులు కుటుంబాలతో సహా పాల్గొన్నారు. సమ్మె ఉధృతంగా సాగుతోంది. నేనొక సమావేశంలో ప్రసంగిస్తుండగా పోలీసులు వచ్చి, 'మిమ్మల్ని జైలులో పెడతామని, ఈ ఉద్రేక వాతావరణంలో ఎవరయినా చనిపోతే అందుకు మీదే బాధ్యతని' బెదిరించారు.

ఫలితంగా నన్ను ఉరితీసే అవకాశం కూడా ఉండన్నారు. ఇటువంటి తాటాకు చప్పుళ్ళకు నేను బెదిరేది లేదు కదా! సరే, ఉరి తీసేయవలసి వస్తే తీయమన్నాను. నేను, నా శ్రామిక సోదరులపై నిందలు వేస్తున్న వారి గురించి దేముడికి కూడా వివరంగా చెప్తానన్నాను. ఆయన సృష్టించిన ఈ ప్రపంచాన్ని మరింత అందంగా మారుస్తున్న శ్రామికులపై జరుగుతున్న దౌర్జన్యాలను వివరిస్తానన్నాను.

నా చివరి రోజులలో సమ్మెలు, పోరాటాలు తగ్గాయి. యజమానులు కూడా సమ్మెలు, పోరాటాల కన్నా చర్చల వల్ల ఎక్కువ ఉపయోగం ఉంటుందని గ్రహించారు.

ఒక సాధారణ మానవుడు కోరుకునేది ఒక చిన్న వెచ్చటి పొదరిల్లు. తన చిన్న సంసారాన్ని సంతోషంగా ఉంచేందుకు సరిపడే ఆదాయం. అప్పుడప్పుడు చిన్నచిన్న సరదాలు, షికార్లు. వ్యక్తిగతంగా నేను స్త్రీలు ఫ్యాక్షరీలలో, మిల్లులలో పని చేయాలని కోరుకోను. ఎందుకంటే బిడ్డల పెంపకం చాలా ముఖ్యమైన పని. బిడ్డకు తల్లి ఆదరణ చాలా అవసరం. పురుషులు ఇంటికి కావాల్సినవన్నీ సమకూర్చగలిగితే స్త్రీలకు వెసులుబాటు దొరికి పిల్లల ఆలనా పాలనా చూడగలుగుతారు.

పశ్చిమ వర్జీనియాలో నిలువు లోతు మంచులో చలికాలం గని కార్మికులతో ప్రదర్శన

నా జీవిత చరమాంకంలో పారిశ్రామిక శాంతిని నేను చూసాను. అప్పుడప్పుడూ మాత్రమే చిన్న చిన్న యుద్ధాలు జరుగుతున్నాయి. నా అనారోగ్యం కారణంగా రైల్వే కార్మికులు, వారి యూనియన్ గుర్తింపుకోసం చేస్తున్న పోరాటంలో పాల్గొనలేకపోయాను. మూడవ రాజకీయ పార్టీ- కార్మిక కర్షక పార్టీ స్థాపన కూడా నాకు చాలా సంతోషాన్నిచ్చింది. ఈ శ్రామికవర్గం అంతా చాలా కాలం స్వార్థపరులకు, రాజకీయ నాయకులకు, దగాకోరులకు ఊడిగం చేసింది.

1921లో మెక్సికో సిటీలో 'పాన్ అమెరికన్ ఫెడరేషన్ ఆఫ్ లేబర్' సభ జరిగే నాటికి నాకు 91 సంవత్సరాలు. ఈసభ అమెరికా, మెక్సికో, మధ్య అమెరికాలోని కార్మికుల మధ్య మంచి అవగాహన పెంచేందుకు బాగా తోడ్పడింది. ఈ సభలో నేను ప్రసంగించాను.

“ఈ సభ ఒక మైలురాయి. కార్మికులకు హద్దులు లేవు. హద్దుల్లా దోచుకునేవాడికి, దోపిడీకి గురయ్యేవాడికీ మధ్యనే ఉంటుంది. సోవియట్ యూనియన్ వీరోచితంగా పాత వ్యవస్థను ఎదిరించింది. కష్టపడి పని చేసేవారికే అధికారాన్నిచ్చి పెట్టుబడిదారులను అణచివేసింది. అమెరికాలో మద్యనిషేధం ఒక తంతు. మద్యం తాగుతున్న కార్మికులను ఈసడించుకుంటూ ఉపన్యాసాలు దంచే ఈ పెద్దమనుషులు, అతి హీనమైన జీతాలతో బండచాకిరీ చేస్తున్న కార్మికుల గురించి ఎప్పుడూ నోరువిప్పురు. మద్యనిషేధం విధిస్తే అది వర్తించేది కార్మికులకు మాత్రమే. పెద్దలు వెళ్ళే క్లబ్బులు యధావిధిగా తెరిచే ఉంటాయి. వారి వినోదాలకు ఏ ఆటంకాలూ ఉండవు” అని చెప్పాను.

కోల్ హాల్ యాలోని గనిని నేను సందర్శించాను. అక్కడి గని కార్మికుల పరిస్థితి మిగిలిన గని కార్మికుల పరిస్థితులకు ఏమాత్రం భిన్నంగా లేదు. నేను వెనక్కి తిరిగి చూసుకుంటే, తొలితరం కార్మిక నాయకులే ఎక్కువ త్యాగాలు చేయవలసి వచ్చిందనిపిస్తున్నది. ఏ ఉద్యమాన్నయినా మొదలు పెట్టడం చాలా కష్టం. ఉద్యమాన్ని పటిష్టపరచడమూ కష్టమే. ఈ కష్టమయిన పనిని ముందు తరం నాయకులు ఎన్నో త్యాగాలు చేసి నిర్వహించారు. ఆ శ్రమ ఫలితం తరువాత తరాలవారు అందుకుంటారు. కార్మికోద్యమం కూడా ఇందుకు భిన్నంగా జరగలేదు.

తొలినాటి కార్మికోద్యమం గొప్ప నాయకులను తయారు చేసింది. ఆ తరం నాయకులు ఎటువంటి ప్రచారం కోరుకోలేదు. ఎంటువంటి ఆర్థిక ప్రయోజనాలు ఆశించలేదు. వారి ధ్యేయం ఒకటే. కార్మికవర్గ శ్రేయస్సు. కార్మికుల నుండి వారే ప్రతిఫలం ఆశించలేదు. రాబోయే తరం కార్మికులు మెరుగయిన జీవితాలు గడపాలన్న ఏకైక లక్ష్యంతోనే పనిచేసారు.

జాన్ సినే గని కార్మికుడు. అలాగే హోల్లోరన్, జేమ్స్ కుడా గని కార్మికులు. ఈ దేశంలోని అత్యంత సమర్థులయిన కార్యదర్శులలో రోబర్టు వాఫోర్స్ ప్రముఖుడు. వీరందరూ

కార్మికుల జీవితాలను మెరుగుపర్చేందుకు తమ జీవితాలను త్యాగం చేసినవారే. అత్యంత పేదరికంలో జీవించినవారే. డిక్విలియమ్స్, మెక్లాన్, ట్రావిక్, రాయ్, స్టీవెన్స్, రైట్, ఫేడర్లీ, మార్టిన్ ఐఆన్, డావిస్, రిచార్డ్స్, గ్రీఫిత్, ధామస్, మోర్గాన్ మొదలయిన వారంతా నాకు గుర్తున్నంత వరకు కార్మికోద్యమం నిర్మించేందుకు అప్రకంపితంగా పడ్డారు.

గ్రీఫిత్ చనిపోయినప్పుడు, అతని అంత్యక్రియలకు ఫేడర్లీ చందాలు వసూలు చేయాల్సి వచ్చింది. ఈ నేతల కృషి, త్యాగాలు మరుగున పడిపోయాయి. ఏ కార్మికుల కోసమైతే వారు పనిచేశారో వారి గుర్తింపుకు నోచుకోలేకపోయారు.

ఆ మొదటి తరం నడిచిన ముళ్ళబాటకు ఇప్పటి నాయకులు చాలా దూరంగా జరిగి ప్రయాణిస్తున్నారు. ఆనాటి నాయకులెవరూ ధనికులతో, అధికారులతో కలిసి విందు భోజనాలు చేయలేదు. వారి భార్యలెవరూ ఏడువారాల సగలు పెట్టుకోలేదు. వాళ్ళ ఇళ్ళల్లో అధమ జాతివారు వెట్టిచాకిరీ చేసిందిలేదు. ఆనాయకుల భార్యలు బట్టలుతికి రోజులు గడుపుకున్నారు. పిల్లలు అడవులలో పండ్లు ఏరుకొచ్చి అమ్ముకునేవారు. ఆ స్త్రీలు తమ భర్తల ధైర్యాన్ని పంచుకున్నారు. వారి దుస్థితిని కూడా పంచుకున్నారు.

ఆనాటి కార్మిక ప్రతినిధులు తమను అణచివేస్తున్న వారితో సరిసమానంగా వారి సరసన ముఖమల్ కుర్చీలలో కూచోలేదు. పెట్టుబడిదారులతోపాటు ఖరీదైన హోటళ్ళలో విందులు ఆరగించలేదు. ఖరీదయిన కార్లలో తిరగలేదు. యూరప్ కు విహార యాత్రలకు పోలేదు.

ఈనాటి కొందరు నాయకులు తమకు ఊడిగం చేయాల్సిన వాళ్ళకు, వీళ్ళే ఊడిగం చేస్తున్నారు. అందువల్ల కార్మికులు తమను దోచుకునే పెట్టుబడిదారులతోపాటు తమను మోసగిస్తున్న తమ నాయకులతో, తమను రాజకీయ పావులుగా వాడుకుంటున్న నాయకులతో, తమ స్వార్థం కోసం కార్మిక సంఘాలను ఉపయోగించు కుంటున్న నాయకులతో కూడా పోరాడ వలసి వస్తున్నది.

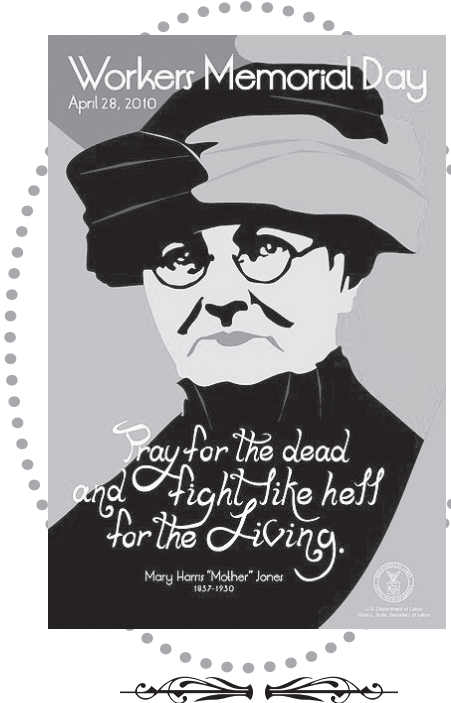
అందువలన కార్మికుల నాయకులను కూడా రీకాల్ చేసే విధంగా చట్టం ఉండాలి. వీరికి ఎక్కువ జీతాలివ్వకూడదు. పదవీ కాంక్షపరులను తరిమికొట్టాలి. ఈ రకమయిన నాయకులు కార్మికుల అభ్యున్నతికి అడ్డుగోడలు.

నాకు తెలిసిన కొన్ని పెద్ద సమ్మెలలో కార్మికులు జైళ్ళలో మగ్గుతున్నారు. నాయకులు మాత్రం బెయిలుపై వచ్చి పెద్దపెద్ద జీతాలు తీసుకుంటుంటారు. వాళ్ళు ఎటువంటి బాధలు అనుభవించరు. కనీసం ఓపూట తిండి కూడా మానుకోరు. కొందరయితే దీనినో వృత్తిగా తీసుకుని లాభపడుతుంటారు. జాన్ మిట్చెల్ తన తదనంతరం, తన బిడ్డలకు

పెద్ద మొత్తంలో సంపదనిచ్చాడు. అతని రాజకీయ మిత్రులు అతని శిలా విగ్రహాన్ని కట్టించారు. నిజానికతను కనీసం గుర్తుంచుకోదగ్గ నాయకుడు కూడా కాదు.

ఇటువంటి నాయకులు ఉన్నప్పటికీ, ఇటువంటి అణగదొక్కే వారున్నప్పటికీ, కార్మికులలో వారి అవసరాలపై వారికే సరైన అవగాహన లేకపోయినప్పటికీ, కార్మికోద్యమం ముందుకేపోతుంది. నెమ్మది నెమ్మదిగా వారి పని గంటలు తగ్గాయి. వారు చదువుకునేందుకు, ఆలోచించేందుకు సమయం ఉంటున్నది. ప్రపంచంలోని అందమయిన వస్తువులు అతనికి అందుబాటులోకి వస్తున్నాయి. అతని పిల్లలు విద్యావంతులవుతున్నారు. ఈనాటి గని కార్మికుల పిల్లలు గనుల నుండి బయట పడ్డారు. మిల్లులో పని చేసే కార్మికుల పిల్లలు మిల్లులోనే పని చేయడంలేదు. చాలా చిన్నగానైనా మార్పు వస్తున్నది. సంపదను సృష్టిస్తున్న కార్మికుడికి అందులో భాగం పంచుకునే అవకాశం వస్తున్నది. భవిష్యత్తు బలమైన, ధృఢమైన కార్మికుల చేతులలోనే ఉంటుంది.

“ఎక్కడ కార్మిక సమ్మెలుంటాయో అక్కడ మదర్ జోన్స్ ఉంటుంది. ఆమె ‘మైనర్స్ ఏంజెల్’ గని కార్మికుల పాలిట దేవత” అని ఆమె జీవిత చరిత్ర రాసిన డేల్ ఫేదర్లింగ్ కీర్తించగా...

“అమెరికాలోనే అత్యంత ప్రమాదకరమైన మహిళ మదర్ జోన్స్” అన్న ముద్రతో గనుల యజమానులు దాడి చేశారు.

“నా అడ్రస్ నా కాళ్ళ చెప్పుల్లాంటిది. అది నాతోనే ప్రయాణిస్తుంది. అన్యాయానికి వ్యతిరేకంగా జరిగే పోరాటాలే నా చిరునామా” అంటూ, తన చిరునామా అడిగిన అమెరికా కాంగ్రెస్ పెద్దలకు ఆమె ఇచ్చిన సమాధానం ఆమె జీవితాన్ని ఆవిష్కరిస్తుంది.

అమెరికా కార్మికులకు ‘మదర్ జోన్స్’గా మారిన ‘మేరీ హారీస్ జోన్స్’ ఆత్మకథ మదించిన అమెరికా గుత్తపెట్టుబడిని, దాని ఇనుప గిట్టల క్రింద నలిగి చిద్రమైన కార్మికుల బ్రతుకుల్ని వివరించే వ్యధార్థ గాధ.

